

Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim

Zamawiający przyjął przedmiot umowy z wadami dokonując niezbędnych korekt w raporcie końcowym.

Spis treści

Spis treści.....	2
Wykaz skrótów użytych w raporcie.....	4
1. Streszczenie	5
Summary	10
2. Syntetyczny opis koncepcji badania oraz wybranej i zastosowanej metodyki badania	15
2.1. Wprowadzenie do badania	15
2.2. Cel badania	18
2.3. Metodyka badania.....	19
3. Analiza wpływu RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia w województwie warmińsko - mazurskiego.....	22
3.1. Analiza zmian zachodzących na rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020.....	22
3.1.1. Charakterystyka rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020.....	22
3.1.2. Działania podejmowane w regionie w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy .	41
3.1.3. Poziom komplementarności interwencji podjętej w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 z innymi działaniami podejmowanymi w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy	44
3.1.4. Uwarunkowania zewnętrzne wpływające na rynek pracy województwa warmińsko- mazurskiego.....	45
3.1.5. Zmiany w otoczeniu prawnym, które wpływały na realizację X OP RPO WiM 2014-2020 47	
3.1.6. Bariery zewnętrzne wpływające na realizację X OP RPO WiM 2014-2020	48
3.1.7. Wpływ zmian kontekstu realizacji Programu na założenia realizacji X OP RPO WiM 2014-2020.....	49
3.1.8. Oddziaływanie pandemii COVID-19 na sytuację na regionalnym rynku pracy	50
3.2. Ocena wsparcia realizowanego w ramach X OP RPO WiM 2014-2020.....	53
3.2.1. Ocena interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 pod względem adekwatności do problemów i wyzwań rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego.....	53
3.2.2. Ocena interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 pod względem adekwatności do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców województwa warmińsko-mazurskiego	55
3.2.3. Identyfikacja brakujących działań w kontekście problemów i wyzwań województwa oraz zdiagnozowanych potrzeb jego mieszkańców i przedsiębiorców	59

3.2.4.	Ocena adekwatności wielkości alokacji i jej podziału na poszczególne działania X OP RPO WiM 2014-2020 pod względem zapotrzebowania województwa i potencjalnych beneficjentów.....	60
3.2.5.	Charakterystyka typów projektów, które cieszyły się największym/najmniejszym zainteresowaniem beneficjentów	61
3.2.6.	Charakterystyka typów projektów, które cieszyły się największym/najmniejszym zainteresowaniem ostatecznych odbiorców wsparcia.....	63
3.2.7.	Ocena skuteczności osiągnięcia założonych celów interwencji (wskaźników)	66
3.2.8.	Identyfikacja barier ograniczających skuteczną interwencję	68
3.3.	Oszacowanie i ocena wpływu interwencji X OP Regionalny rynek pracy RPO WiM 2014-2020	69
3.3.1.	Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na zwiększenie poziomu i jakości zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim	69
3.3.2.	C.2. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na wzrost przedsiębiorczości w województwie warmińsko-mazurskim	86
3.3.3.	C.3. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poziom dezaktywacji zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim	94
3.3.4.	C.4. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na wzmocnienie kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP w województwie warmińsko-mazurskim	100
3.3.5.	C.5. Efektywność i trwałość wsparcia w ramach X OP RPO WiM 2014-2020.....	106
3.3.6.	Badanie konsekwencji społeczno-gospodarczych pandemii koronawirusa Covid-19.	115
3.4.	Pomiar wskaźnika: Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu	117
3.4.1.	Jaką wartość osiągnął wskaźnik rezultatu długoterminowego: Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu?	120
3.5.	Optymalizacja oraz ukierunkowanie wsparcia na wzmocnienie rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim	136
3.5.1.	Ukierunkowanie wsparcia w perspektywie 2021-2027.....	136
3.5.2.	Optymalizacja wsparcia w perspektywie 2021-2027	138
3.6.	Jakość wsparcia udzielonego w ramach X OP RPO WiM 2014-2020.....	140
3.6.1.	Jak uczestnicy projektów oceniają jakość udzielonego wsparcia?.....	140
3.6.2.	Jak przedsiębiorcy objęci usługami rozwojowymi oceniają jakość udzielonego wsparcia?.....	140
4.	Analiza SWOT	142
5.	Wnioski i rekomendacje	143
6.	Spis tabel, wykresów, map	148

Wykaz skrótów użytych w raporcie

Tabela 1. Wykaz skrótów zastosowanych w dokumencie

Skrót	Rozwinięcie
RPO WiM 2014-2020, Program	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
Operatorzy	Operatorzy środków EFS
WA-MA FUR System	Warmińsko-Mazurski System Finansowania Usług Rozwojowych
BUR	Baza Usług Rozwojowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
BDL	Bank Danych Lokalnych
MŚP	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
PKB	Produkt Krajowy Brutto
OP	Oś Priorytetowa
PI	Priorytet Inwestycyjny
CT	Cel Tematyczny
UE	Unia Europejska
PUP	Powiatowy Urząd Pracy
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
FP	Fundusz Pracy
OzN	Osoby z niepełnosprawnościami
MOPS	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
GOPS	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
NGO	Organizacja pozarządowa
BAEL	Badanie Aktywności Ekonomicznej Ludności

Źródło: opracowanie własne.

1. Streszczenie

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 odpowiada m.in. na problem bardzo trudnej sytuacji na rynku pracy, która miała miejsce w roku 2013, tj. w momencie opracowywania założeń RPO WiM 2014-2020. Na terenie województwa występowała najwyższa w kraju stopa bezrobocia rejestrowanego (21,6%), najniższy wskaźnik zatrudnienia (46,1%), najniższa wartość współczynnika aktywności zawodowej (52%) oraz niski poziom wynagrodzeń.

Poprawa sytuacji na rynku pracy realizowana jest w ramach Osi Priorytetowej „Regionalny Rynek Pracy”. Celem X OP jest wzrost poziomu zatrudnienia poprzez aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, w szczególności wśród osób, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Wsparciem objęte zostały także osoby pracujące, w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy, imigranci i reemigranci, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny oraz osoby zwolnione/zagrożone zwolnieniem/przewidziane do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Metodyka ewaluacji umożliwiła ocenę dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu realizowanych projektów w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników w województwie warmińsko-mazurskim.

W ramach X OP realizowano działania:

- Działanie 10.1 *Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy* (projekty służące zwiększeniu zatrudnienia osób zarejestrowanych jako bezrobotne, wsparciu sektora MŚP, przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniających pracowników, a także NGO. Wsparcie skierowane było przede wszystkim do osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne, ale też w przypadku wsparcia dot. przeciwdziałania następstwom pandemii do osób pracujących, zarówno pracowników, jak i osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą niezatrudniających pracowników).
- Działanie 10.2 *Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia – projekty konkursowe*, w którym wdrażano kompleksowe programy mające na celu aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy oraz poprawę sytuacji na rynku pracy osób pracujących znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.
- Działanie 10.3 *Rozwój samozatrudnienia* – mające na celu tworzenie trwałych mikroprzedsiębiorstw poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia w zakresie rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej.
- Działanie 10.4 *Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3* (projekty mające na celu wsparcie usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia oraz uzupełniające wsparcie aktywizacji zawodowej osób wchodzących lub powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich, rodzicielskich czy wychowawczych).
- Działanie 10.5 *Wsparcie pracowników i osób zwolnionych poprzez działania outplacementowe*, tj. pomoc osobom objętym restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

- Działanie 10.6 *Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe.*
- Działanie 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się* (programy profilaktyczne opracowane na szczeblu krajowym pod nadzorem Ministerstwa Zdrowia, czy też realizacja programów zdrowotnych dotyczących chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu) czy programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej).

Charakterystyka projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020

Do najbardziej popularnych projektów¹ można zaliczyć inicjatywy realizowane w ramach Działania 10.1 (projekty realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy) oraz Działania 10.4 (projekty ukierunkowane na zwiększenie dostępności miejsc opieki nad dziećmi do lat 3). Ponadto dużym zainteresowaniem cieszyły się także projekty w ramach Działania 10.3, czyli wsparcie służące przygotowaniu do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz środki bezzwrotne na utworzenie mikrofirmy. Wysokim poziomem popularności charakteryzowały się również projekty realizowane w ramach Działania 10.2 uwzględniające inicjatywy służące aktywizacji zawodowej i/lub poprawie sytuacji danej osoby na rynku pracy. Najmniejszym zainteresowaniem z kolei, cieszyły się projekty w ramach Działania 10.7, które okazało się nieskuteczne i z którego alokację przeznaczono ostatecznie na OP XI. Działania z zakresu zdrowia cieszyły się stosunkowo niewielkim zainteresowaniem wnioskodawców, mimo usilnych starań mających na celu podniesienie liczby aplikacji. Wynikało to z niskich, nieatrakcyjnych w porównaniu z ofertą NFZ stawek finansowych za zrealizowane w projektach usługi zdrowotne. Na realizację projektów dodatkowo wpływała pandemia koronawirusa i związane z nią obostrzenia, uniemożliwiając realizację spotkań czy szkoleń w formie stacjonarnej. Również Działanie 10.5. charakteryzowało się niskim poziomem zainteresowania beneficjentów. Prawdopodobnie niskie zainteresowanie wynikało częściowo z zapisów regulaminu, który zakładał wybór jednego operatora, wykazującego się dużym potencjałem wdrożeniowym.

Efekty realizacji projektów

Najważniejszą informacją obrazującą lokalny rynek pracy jest spadek liczby osób bezrobotnych. W 2013 r. w Powiatowych Urzędach Pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowanych było niemal 116 tys. osób, a w roku 2020 ich liczba wyniosła 51 tys., stanowiąc ponad dwukrotny spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych na terenie województwa. **W analizowanym okresie dzięki interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 13 072 odbiorców wsparcia**, co z kolei wskazuje, że 20% osób bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie – stanowiły osoby, które zmieniły status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach analizowanej interwencji.

893 osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmieniło status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020. W efekcie realizowanej w ramach osi interwencji 2 319 osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż. zostało wykreślonych z ewidencji Powiatowych Urzędów Pracy

¹ Na podstawie udziału wartości wniosków wybranych do dofinansowania w planowanej puli środków.

na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W analogicznej sytuacji znalazło się również 3 506 osób bezrobotnych, które cechowały się posiadaniem niskich kwalifikacji.

Konsekwentnie malał również odsetek osób pozostających bez zatrudnienia przez ponad rok (osób długotrwale bezrobotnych). W latach 2013-2020 liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP spadła o 22,5 tys. osób, **z czego blisko 4,5 tys. stanowiło rezultat realizacji X OP RPO WiM 2014-2020**, co z kolei wskazuje, że 20% osób długotrwale bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie – stanowiły osoby, które zmieniły status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach analizowanej interwencji.

367 osób długotrwale bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmieniło status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020. Realizacja interwencji spowodowała, że 896 osób długotrwale bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż. zostało wykreślonych z ewidencji Powiatowych Urzędów Pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W analogicznej sytuacji znalazło się również 999 osób długotrwale bezrobotnych, które cechowały się posiadaniem niskich kwalifikacji.

W latach 2013-2020 liczba osób biernych zawodowo spadła o 42 tys. osób (z poziomu 551 tys.), z czego blisko 1 tys. stanowiło rezultat realizacji X OP RPO WiM 2014-2020, co z kolei wskazuje, że zaledwie 2% biernych zawodowo, które znalazły zatrudnienie – stanowiły osoby, które zmieniły status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach analizowanej interwencji.

184 osoby bierne zawodowo z niepełnosprawnościami zmieniło status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020. Również dzięki zaangażowaniu analizowanego wsparcia 232 osoby bierne zawodowo w wieku powyżej 50 r.ż. zostały wykreślone z ewidencji tej kategorii osób na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W analogicznej sytuacji znalazło się również 101 osób biernych zawodowo, które cechowały się posiadaniem niskich kwalifikacji.

Dzięki interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 1 212 osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy² poprawiło swoją sytuację zawodową.

Udział osób, które potwierdziły poprawę, zdobycie nowych kwalifikacji w ogóle badanych, którzy korzystali z kursów i szkoleń kształtuje się na poziomie 70%. Najwyższe wartości charakteryzowały osoby pracujące (74%). Natomiast w przypadku osób bezrobotnych i biernych zawodowo udział ten oscylował na poziomie kolejno 57% i 52%. Wartości te świadczą o wysokim poziomie skuteczności kursów i szkoleń pod względem możliwości zdobycia nowych kwalifikacji.

W przypadku osób bezrobotnych interwencja umożliwiła założenie własnej działalności gospodarczej w przypadku 10 588 osób. W przypadku 7 099 osób – uczestnictwo w projekcie pozwoliło na znalezienie pracy, a w przypadku 5 775 osób bezrobotnych – umożliwiło zdobycie nowych kompetencji lub umiejętności.

W latach 2013-2020 stale wzrastał poziom przedsiębiorczości na terenie województwa – każdego roku rosła liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim. W 2020 roku odnotowano wzrost podmiotów wpisanych do REGON o blisko

² Za osoby w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy uznaje się: osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujące w ramach umów cywilno-prawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają 120,0% wysokości minimalnego wynagrodzenia, w odniesieniu do miesiąca poprzedzającego dzień przystąpienia do projektu, osoby ubogie pracujące, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, imigrantów (w tym osoby polskiego pochodzenia) i reemigrantów.

14,2 tys. w porównaniu do roku 2013. W latach 2013 - 2020 r. na terenie województwa warmińsko-mazurskiego powstało 14 tys. (w 2020 r. funkcjonowało 136 403) podmiotów gospodarczych, z czego dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 odbiorcy wsparcia założyły 5 554 działalności gospodarczych.

3 642 to podmioty, które dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 uzyskały poprawę warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności.

3 138 to podmioty, które dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 zyskały zdolność do funkcjonowania na rynku i jednocześnie zostały utworzone dzięki analizowanemu wsparciu.

W przypadku osób biernych zawodowo interwencja najczęściej umożliwiła założenie własnej działalności gospodarczej. Dotyczyło to 707 osób. W przypadku 543 osób – uczestnictwo w projekcie umożliwiło zdobycie nowych kompetencji lub umiejętności.

82 (2%) osoby spośród 4074 uczestników badania potwierdziło zmianę miejsca zamieszkania. **Biorąc pod uwagę populację uczestników można wskazać, że 1 600 odbiorców wsparcia X OP RPO WiM 2014-2020 zmieniło miejsce zamieszkania.** Zmiana ta polegała najczęściej na przeprowadzce do innego województwa (22,5%)

W przypadku osób, które zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania zmianę deklarowało 2% badanych spośród 4 074 uczestników badania, tj. 82 osoby.

Działaniem służącym poprawie poziomu zatrudnienia w grupie osób opiekujących się dziećmi, było Działanie 10.4, w ramach którego wspierano usługi opieki nad dziećmi poniżej 3 roku życia oraz aktywizację zawodową osób wchodzących lub powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich, rodzicielskich i wychowawczych. Dzięki otrzymanemu wsparciu – 1 220 osób podjęło zatrudnienie po wcześniejszej przerwie związanej z opieką nad dzieckiem.

Wsparcie outplacementowe dla osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy realizowane było w ramach Działania 10.5. Wsparciem objęto ogółem 1 154 przedstawicieli tej grupy. Po opuszczeniu Programu 791 z nich podjęto pracę lub kontynuowało zatrudnienie (68,5% ogółu wspartych w Działaniu 10.5 osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy). Dzięki analizowanemu wsparciu 429 z nich zadeklarowało możliwość odnalezienia się na rynku pracy po restrukturyzacji/reorganizacji/likwidacji firmy, w której pracował.

Kierunki wsparcia w perspektywie 2021-2027

Na początku perspektywy finansowej 2014-2020 liczba osób bezrobotnych i ich charakterystyka znacząco różniła się od aktualnej ich liczebności i profilu. RPO WiM 2014-2020 projektowany był w innej sytuacji gospodarczej niż ta, w której był wdrażany. Znaczącą zmianą było tu przejście z rynku pracodawcy w rynek pracownika, co pociągnęło za sobą rosnące oczekiwania finansowe ze strony pracowników, a w przypadku pracodawców – coraz większą otwartość na zatrudnianie obcokrajowców. Spadek poziomu bezrobocia w województwie sprawił, że rekrutacja uczestników projektów stała się utrudniona.

Ze względu na spadkową tendencję wskaźników dotyczących bezrobocia, rynek pracy jest otwarty na każdą osobę, która jest gotowa podjąć pracę. Powinno się kontynuować te działania, które są obecnie przeprowadzane, czyli nadal aktywizować osoby pozostające bez pracy, natomiast należy wziąć pod

uwagę, że pozostałe w rejestrze osoby bezrobotne, stanowią grupę, którą coraz trudniej zaaktywizować. W rejestrze osób bezrobotnych najczęściej pozostają osoby, które zmagają się z różnymi problemami, w tym m.in. brak odpowiednich kwalifikacji, złożona skomplikowana sytuacja prywatna. Z tego względu dla tej grupy konieczne jest dostosowanie działań w kolejnej perspektywie.

Zachodzące na terenie województwa warmińsko-mazurskiego procesy demograficzne oraz tendencje dotyczące społeczeństwa (m.in. migracje oraz ujemny przyrost naturalny) potęgowane przez kryzys gospodarczy wywołany pandemią covid-19 stanowi jeden z najbardziej znaczących barier rozwoju rynku pracy województwa. Ponadto zmiana miejsca zamieszkania lub pracy poza miejsce zamieszkania, w przypadku osób bezrobotnych, najczęściej zwiększa efektywność na rynku pracy. W związku z czym niezbędne jest podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem depopulacji regionu oraz nasileniem procesów emigracji. Proces ten generuje konieczność implementacji instrumentów, które będą generować migrację i reemigrację potencjalnych pracowników na teren województwa warmińsko-mazurskiego. Działania te powinny wspierać wybór regionu jako miejsca do zamieszkania oraz przeciwdziałania ponownej emigracji.

W związku z powyższym rekomenduje się:

1. Zastosowanie bonów na zasiedlenie dla potencjalnych pracowników na wzór rozwiązań zastosowanych w ramach POWER, co umożliwi przyciągnięcie na rynek pracy większej liczby pracowników. Biorąc pod uwagę małą liczbę osób, korzystających z bonu w ramach POWER, należałoby prowadzić intensywne kampanie informacyjno-promocyjne wśród mieszkańców innych województw.
2. Kontynuację wsparcia w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 kierowanego do osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo i pracujących w perspektywie finansowej 2021-2027.
3. Realizację działań służących zwiększeniu zainteresowania uczestników w planowanych projektach.

Summary

Regional Operational Programme for Warmińsko-Mazurskie Voivodeship 2014–2020 constitutes an answer to, inter alia, the issue of a considerably difficult situation on regional labour market in 2013 (that is in the time of developing the Programme). Voivodeship was characterised by the highest registered unemployment rate in the country (21,6%), the lowest employment rate (46,1%), the lowest value of the professional activity rate (52%) and a low level of remuneration.

The improvement on the labour market is the objective of the Priority Axis X "Regional Labour Market", the aim of which is to increase the level of employment by activating the unemployed and the economically inactive, particularly among people in the most difficult situation on the labour market. Implemented support was offered also to the employed (in order to improve their situation on the labour market), immigrants and re-emigrants, and people leaving agriculture sector.

Adopted methodology of the evaluation enabled the assessment of the current and potential impact of projects implemented under Priority axis X of the ROP WiM 2014-2020 on the sustainability and quality of employment and support for employee mobility in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship.

Priority Axis no. X included following measures:

- Measure 10.1 Improving access to employment for the unemployed and seeking employment - non-competitive projects implemented by Poviats Labour Offices (projects supporting the SME sector, entrepreneurs who do not employ employees, and NGOs. The support was addressed only to people registered in Poviats Labour Offices as unemployed).
- Measure 10.2 Vocational activation of the unemployed - competitive projects in which implemented comprehensive programmes were aimed at vocational activation of the unemployed and at improvement of the situation of employed people on the labour market.
- Measure 10.3. Development of self-employment - aimed at creating sustainable micro-enterprises by providing them with comprehensive support when starting a business.
- Measure 10.4. Assistance in entering/ returning to the labour market for people providing care for children up to 3 years old (projects aimed at supporting services providing care of children up to 3 years old and supporting professional activation of people entering or returning to the labour market after maternity, parental or childcare leave).
- Measure 10.5 Support for employees and dismissed persons due to outplacement, i.e. assistance to persons subject to restructuring, reorganization or dismissed from work for reasons related to the workplace.
- Measure 10.6. Development services for SME enterprises and their employees, based on the demand.
- Measure 10.7 Active and healthy aging (prevention programmes developed at the national level under the supervision of the Ministry of Health).

Characteristics of projects implemented under the PA X of the ROP WiM 2014-2020

Initiatives implemented under Measure 10.1 (projects implemented by Labour Offices) and Measure 10.4 (projects concerning the development of care facilities for children up to 3 years old) were characterised by the most considerable popularity. Popular projects included also initiatives under Measure 10.3, i.e. support for preparation for independent business activity and non-returnable funds for establishing a micro-company, and under Measure 10.2, i.e. initiatives aimed at professional activation and/or improvement of the situation of a given person on the labour market. Projects under Measure 10.7 were the least popular, proven to be ineffective - the allocation was further re-allocated to OP XI. Health measures were also characterised by a relatively inconsiderable interest from applicants, despite efforts to increase the number of applications. Such situation occurred due to low (and uncompetitive compared to the offer of the National Health Fund) financial rates for the health services implemented in projects. The implementation of projects was additionally impacted by the coronavirus pandemic and its restrictions, proving it impossible to conduct meetings or trainings in a stationary manner. Measure 10.5 was also characterised by a low level of interest of beneficiaries, partly resulting from provisions of regulations concerning selection of one operator with high implementation potential.

Effects of implemented projects

The most significant effect illustrating the local labour market is the decline in the number of the unemployed. In 2013 almost 116 000 people were registered in the Labour Offices in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship, and in 2020 their number decreased to 51 000, therefore significantly decreasing the number of registered unemployed in the voivodeship. Due to the intervention under the PA X of the ROP WiM 2014-2020, **the number of the unemployed in the analysed period of time decreased by 13 072 support recipients**, indicating that 20% of the unemployed who found employment constituted people who changed their status on the labour market due to support under the analysed intervention.

Support under PA X of the ROP WiM 2014-2020 provided 893 unemployed people with disabilities with the opportunity to change their status on the labour market. Furthermore, as the result of implemented support, 2 319 unemployed people 50+ years old were removed from the records of Poviats Labour Offices in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship. Such effect was also achieved in the case of 3 506 unemployed people with low qualifications.

The percentage of the unemployed for more than a year (long-term unemployed) also consistently decreased. In 2013-2020 the number of long-term unemployed people registered in Poviats Labour Office decreased by 22 500 people, of which **nearly 4 500 were recipients of implemented PA X of the ROP WiM 2014-2020**, indicating that 20% of the long-term unemployed who found employment constituted people who changed their status on the labour market due to the support under the analysed intervention.

As the result of the support under PA X of the ROP WiM 2014-2020 367 long-term unemployed people with disabilities and 896 long-term unemployed people 50+ years old changed their status on the labour market. 999 long-term unemployed with low qualifications were also removed from the register of the Poviats Labour Office.

The number of economically inactive people decreased by 42 000 in 2013-2020, of which nearly 1 000 constituted the result of the implemented PA X of the ROP WiM 2014-2020. Such situation indicates that merely 2% of the unemployed who found employment were people who changed their status on the labour market due to the support under the analysed intervention.

184 economically inactive people with disabilities changed their status on the labour market due to the support under the PA X of the ROP WiM 2014-2020. Furthermore, because of the implemented support 232 economically inactive people 50+ years old and 101 economically inactive people with low qualifications were removed from the records of Poviats Labour Offices in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship.

1 212 people in an unfavourable situation³ on the labour market improved their professional situation due to the intervention under the PA X of the ROP WiM 2014-2020.

The share of people who confirmed acquiring new qualifications in the total number of respondents who participated in courses and trainings amounted to 70%. The highest values of the indicator concerned working people (74%). The indicator in the case of the unemployed and economically inactive was, respectively, 57% and 52%. High values of the indicator prove considerable effectiveness of courses and trainings for acquiring new qualifications.

The intervention enabled 10 588 people to start their own business. In the case of 7 099 people participation in the project led them to get the employment, and in the case of 5 775 unemployed the support allowed them to acquire new competences or skills.

The level of entrepreneurship in the voivodeship was constantly increasing in 2013-2020 - the number of entities of the national economy entered into the REGON register in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship was increasing each year. Compared to 2013, in 2020 there was an increase in the number of entities in the REGON register by nearly 14 200. 14 000 enterprises were created in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship in 2013-2020 (amounting to the total number of 136 403 in 2020), of which 5 554 business activities were set up by projects participants due to the support under the PA X of the WiM 2014-2020.

Due to the support under the PA X of the ROP WiM 2014-2020, 3 642 business entities achieved the improvement of conditions for the functioning and survival of enterprises in the first years of their operation.

3 138 entities constituted enterprises which achieved the ability to function on the market and were established due to the analysed support.

In the case of economically inactive people, the intervention most often provided them with the possibility to start their own business (such result was achieved in the case of 707 people). 543 people acquired new competences or skills due to their participation in the support.

82 recipients of support (2%) of 4074 participants of the study confirmed the change of place of residence. 1,600 recipients of support under the PA X of the ROP WiM 2014-2020 confirmed the change of their place of residence. This change most often involved moving to another voivodeship

³ People in unfavourable situation on the labour market constitute people employed on short-term contracts or working under civil law contracts, whose monthly earnings do not exceed 120,0% of the minimum wage in relation to the month preceding the date of joining the project, impecunious working people, people leaving agriculture sector, immigrants (including people of Polish origin) and re-emigrants.

(22.5%). 82 people changed their place of work beyond their area of residence, in order to find employment or obtain employment on better terms than previous ones.

Measure 10.4 was aimed at improving the employment rate in the group providing care for children, offering support in the scope of childcare services for children under 3 years old and of professional activation of people entering or returning to the labour market after maternity, parental and childcare leaves. Due to received support, 1 220 people found employment after previous break related to childcare.

Outplacement support for people subjected to restructuring, reorganization or dismissal from work for reasons related to the workplace was implemented under Measure 10.5. In accordance with the analysis of achieved indicator values, support was provided to a total of 1 154 representatives of this group. After completing their participation in the Programme, 791 of them started or continued employment (68,5% of the total number of participants in the support under Measure 10.5, subjected to restructuring, reorganization or dismissed for reasons related to the workplace). Due to the analysed support, 429 people declared the possibility of taking up employment on the labour market after the restructuring/ reorganization/liquidation of the company for which they worked.

Objectives of support in the 2021-2027 perspective

At the beginning of the 2014-2020 financial perspective, the number of the unemployed and their characteristics significantly differed from their current number and profile. The ROP WiM 2014-2020 was designed in a different economic situation than the one in which it was implemented. A significant change concerned the transition from the employer's market to the employee's market, resulting in increasing financial expectations on the part of employees, and in the case of employers - an increasing readiness to employ foreign employees. Decreasing rate of unemployment in the voivodeship hindered the recruitment of project participants.

Due to the downward trend in indicators concerning unemployment, the labour market opened to everyone ready to take up employment. Measures which have been implemented should be continued, further activating the unemployed, however, it should be taken into consideration that those remaining in the register of unemployed constitute groups which are more difficult to activate. Register of the unemployed most often includes people who struggle with various problems, an example of which is the lack of adequate qualifications, or a complex and complicated situation in private life. Therefore, it is necessary to adjust measures aimed at this group in the next perspective.

Demographic processes observed in the Warmińsko-Mazurskie voivodeship and trends occurring in the social sphere (including migration and negative population growth), further impacted by the economic crisis caused by the covid-19 pandemic, constitute one of the most significant barriers for the development of the voivodeship's labour market. Moreover, changes in the place of residence or place of work outside the place of residence most often increases the efficiency on the labour market. Therefore, it is necessary to undertake measures against depopulation of the region and the intensification of emigration processes. Such process impacts the need to implement instruments which would generate migration and re-emigration of potential employees to the Warmińsko-Mazurskie voivodeship. These measures should lead to the situation in which the region would be chosen as a place to live, preventing re-emigration.

Given above it is recommended:

1. The use of settlement vouchers for potential employees, similar to the solutions applied under POWER, which will enable attracting more employees to the labor market. Considering the small number of people using the POWER voucher, intensive information and promotion campaigns should be conducted among the inhabitants of other provinces.
2. Continuation of support under the 10th OP ROP WiM 2014-2020 addressed to the unemployed, long-term unemployed, economically inactive and working in the financial perspective 2021-2027.
3. Implementation of activities aimed at increasing the interest of participants in planned projects.

2. Syntetyczny opis koncepcji badania oraz wybranej i zastosowanej metodyki badania

2.1. Wprowadzenie do badania

Zakres czasowy badania ewaluacyjnego obejmuje:

- W zakresie pomiaru wskaźnika rezultatu długoterminowego: *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu* badanie obejmuje okres od 1 lipca 2018 r. do 31 grudnia 2020 r.
- W przypadku określenia i oceny dotychczasowego wpływu RPO WiM 2014-2020 - okres od zatwierdzenia RPO WiM 2014-2020 (tj. 12.02.2015 r.) do dnia podpisania umowy na realizację niniejszego badania, tj. do 22.07.2021 r.;
- W przypadku określenia i oceny potencjalnego wpływu RPO WiM 2014-2020 szacunki obejmą okres od zatwierdzenia RPO WiM 2014-2020 (tj. 12.02.2015 r.) do 31.12.2023 r.;
- W przypadku analizy zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej regionu w obszarze rynku pracy oraz ewentualnych zmian regulacji prawnych w przedmiotowym zakresie, dane statystyczne dotyczyć będą stanu na 2013 r. (moment programowania zakresu wsparcia RPO WiM 2014-2020) oraz stanu najbardziej aktualnego w momencie przeprowadzania niniejszego badania (dla którego dostępne są dane statystyczne).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 odpowiada m.in. na problem bardzo trudnej sytuacji na rynku pracy, która miała miejsce w roku 2013, tj. w momencie konstruowania RPO WiM 2014-2020.

Poprawa sytuacji na rynku pracy realizowana jest w ramach Osi Priorytetowej „Regionalny Rynek Pracy”. Celem interwencji w ramach osi jest wzrost poziomu zatrudnienia poprzez aktywizację osób bezrobotnych i biernych zawodowo, szczególnie zaś tych, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy. Oprócz osób pozostających bez pracy, wsparciem objęte zostały także osoby pracujące, w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy, imigranci i reemigranci oraz osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny.

Z uwagi na wyjątkową sytuację, jaką jest stan epidemii związany z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, w celu złagodzenia negatywnych skutków, jakie sytuacja pandemiczna wywiera w działalności przedsiębiorstw i instytucji, w ramach OP Regionalny Rynek Pracy podjęto działania określone w ustawie z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁴. Do 30 kwietnia 2021 r. w ramach X OP podpisano 373 umów o dofinansowanie projektów o łącznej wartości ponad 744,6 mln zł (ok. 95% alokacji). Około 2/3 projektów została zakończona. Ze wsparcia skorzystało 87 458 osób. Tak wysoki stopień realizacji działań w ramach osi pozwala na zbadanie aktualnych i potencjalnych efektów interwencji, a wyniki mogą przyczynić się do wprowadzenia modyfikacji w realizowanych działaniach zarówno w obecnej perspektywie finansowej, jak i perspektywie 2021-2027⁵.

⁴⁴ Szczegółowy Opis Przedmiotu Zamówienia na wykonanie badania ewaluacyjnego „Ocena wpływu RPO WiM2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim”.

⁵ Tamże.

Założenia RPO WiM 2014-2020:

W ramach poszczególnych Działań X osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 wdrażane były różnego typu projekty. W Działaniu 10.1 realizowano wsparcie z wykorzystaniem instrumentów i usług wynikających z *Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* z wyłączeniem robót publicznych oraz *Ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych*, zmienionej *Ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw*, instrumentów dofinansowania do wynagrodzenia bądź kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, o których mowa w art. 15zzb, 15zcc i 15zze. Projekty służyły wsparciu sektora MŚP, przedsiębiorców będących osobami fizycznymi niezatrudniających pracowników, a także NGO i podmiotów wskazanych w art. 3 ust. 3 *Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*. Wsparcie skierowane było zarówno do osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne jak też pracowników MŚP, pracowników organizacji pozarządowych i podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą niezatrudniających pracowników⁶.

W ramach kolejnego z Działań - 10.2, wdrażano kompleksowe programy mające na celu aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy oraz poprawę sytuacji na rynku pracy osób pracujących, uwzględniające instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w *Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* oraz inne usługi i działania zatrudnieniowe, służące aktywizacji zawodowej i/lub poprawie sytuacji danej osoby na rynku pracy. Do realizowanych form wsparcia należały: Wytyczenie drogi rozwoju uczestnika projektu; Wsparcie kompetencji miękkich poprzez realizację szkoleń dotyczących aktywnego poszukiwania pracy oraz wsparcie kompetencji kluczowych, realizacja wsparcia psychologiczno-doradczego; Wsparcie służące nabyciu przez uczestnika nowych umiejętności, kompetencji, kwalifikacji czy doświadczeń zawodowych poprzez staże i praktyki zawodowe czy szkolenia⁷.

Projekty realizowane w ramach Działania 10.3 służyły tworzeniu trwałych mikroprzedsiębiorstw poprzez udzielenie kompleksowego wsparcia w zakresie otwierania działalności gospodarczej. Do wdrażanych w Działaniu 10.3 form wsparcia należały: Usługi szkoleniowe służące przygotowaniu do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej; Wsparcie bezzwrotne na utworzenie mikrofirmy; Wsparcie pomostowe⁸.

W ramach Działania 10.4 realizowane były z kolei projekty mające na celu wsparcie usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia oraz wsparcie aktywizacji zawodowej osób wchodzących lub powracających na rynek pracy po urlopach macierzyńskich, rodzicielskich czy wychowawczych. Do realizowanych form wsparcia należały: Tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, w tym miejsc

⁶ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 14-15.

⁷ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 19-20.

⁸ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 25.

dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami; Dostosowanie istniejących miejsc opieki nad dziećmi, które nie ukończyły 3 roku życia, do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami; Sfinansowanie kosztów opieki nad dziećmi do lat 3; Aktywizacja zawodowa bezrobotnych lub biernych zawodowo opiekunów dzieci do lat 3, którym powrót na rynek pracy uniemożliwia konieczność opieki nad dziećmi⁹.

Projekty wdrażane w Działaniu 10.5 skoncentrowane były na realizacji wsparcia outplacementowego, tj. pomocy osobom objętym restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Do działań realizowanych w ramach outplacementu należały m.in.: Doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania; Poradnictwo psychologiczne; Pośrednictwo pracy; Kursy, szkolenia, studia podyplomowe; Staże i praktyki zawodowe; Subsydiowanie zatrudnienia; Dodatek relokacyjny; Wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej¹⁰.

W przedostatnim z Działań, Działaniu 10.6, świadczone usługi rozwojowe na rzecz sektora MŚP i jego pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe. Wsparcie realizowane było z wykorzystaniem WA-MA FUR System, dzięki czemu przedsiębiorca samodzielnie mógł wybrać interesującą go usługę oferowaną w ramach BUR. Wsparcie przekazywane było za pośrednictwem operatorów środków EFS (Operatorzy)¹¹.

W ramach Działania 10.7 realizowano natomiast programy profilaktyczne opracowane na szczeblu krajowym pod nadzorem Ministerstwa Zdrowia oraz programy zdrowotne dotyczące chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu. Programy te dotyczyły mogły: raka szyjki macicy, raka piersi lub jelita grubego (ministerialne), chorób układu krążenia, chorób oddechowych, chorób i zaburzeń psychicznych, chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych lub chorób będących istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie nowotworu gruczołu krokowego. W ramach programów profilaktycznych zakładano również działania podnoszące zgłaszalność na badania profilaktyczne. Prócz tego, w Działaniu 10.7 uwzględniono także opracowanie i wdrożenie programów służących eliminowaniu zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy oraz opracowaniu i/lub wdrożeniu programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej¹².

Biorąc pod uwagę odbiorców poszczególnych działań realizowanych w ramach X OP, Działanie 10.1 wsparciem objęto: Osoby bezrobotne w wieku 30 lub więcej lat, zwłaszcza będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; inne osoby bezrobotne, które nie należą do grup zdefiniowanych jako będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy¹³; osoby pracujące, do których kierowane było wsparcie w związku z konsekwencjami pandemii COVID dla rynku pracy; pracowników mikro, małych i średnich przedsiębiorstw i pracowników organizacji pozarządowych i podmiotów, o którym mowa

⁹ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 30-31.

¹⁰ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 35.

¹¹ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 40.

¹² Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 47-48.

¹³ Bezrobotni mężczyźni w wieku 30-49 lat, którzy nie należą do kategorii osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy pod warunkiem, że ich udział w projekcie nie będzie przekraczał 20% ogółu bezrobotnych objętych wsparciem.

w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie; osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą niezatrudniające pracowników.

Wsparcie oferowane w ramach Działania 10.2 skierowane zostało do osób: Bezrobotnych i biernych zawodowo w wieku 30 lub więcej lat, będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; innych osób bezrobotnych, którzy nie należą do grup zdefiniowanych jako będące w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy; osób zatrudnionych na umowach krótkoterminowych bądź na umowach cywilno-prawnych, zarabiających nie więcej niż 120,0% wysokości wynagrodzenia minimalnego; pracujących osób ubogich; odchodzących z rolnictwa wraz z rodzinami; imigrantów i reemigrantów.

W Działaniu 10.3 wsparciem obejmowano osoby chcące rozpocząć prowadzenie własnej działalności gospodarczej, w tym osoby bezrobotne i bierne zawodowo w wieku co najmniej 30 lat oraz inne osoby będące w niekorzystnej sytuacji pod względem zatrudnienia.

Z kolei Działanie 10.4 kierowane było do osób bezrobotnych i biernych zawodowo pozostających poza rynkiem pracy ze względu na opiekę nad dziećmi do 3 roku życia oraz do osób pracujących, opiekujących się dziećmi do lat 3. W Działaniu 10.5 wsparciem obejmowano: Osoby, które straciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy; Osoby przewidziane do zwolnienia; Osoby zagrożone zwolnieniem z przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Działanie 10.6 kierowane było z kolei do przedsiębiorców z sektora MŚP oraz ich pracowników, a ostatnie z Działań X OP, Działanie 10.7 – do aktywnych zawodowo mieszkańców regionu, w tym przede wszystkim osób w wieku 50+¹⁴.

2.2. Cel badania

Celem głównym badania jest ocena dotychczasowego oraz potencjalnego wpływu realizowanych projektów w ramach X osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników w województwie warmińsko-mazurskim.

W kontekście celu głównego badania, Wykonawca dokonał oceny wpływu w ramach następujących celów szczegółowych:

1. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na zwiększenie zatrudnienia wśród osób pozostających bez pracy;
2. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na wzrost liczby przedsiębiorstw zdolnych do funkcjonowania na rynku;
3. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poziom dezaktywacji zawodowej;
4. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na wzmocnienie kwalifikacji i kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP;
5. Pomiar wskaźnika: *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu.*

¹⁴ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 14-55.

2.3. Metodyka badania

W celu kompleksowej ewaluacji wpływu realizowanych projektów w ramach X osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020 Wykonawca posłużył się szerokim wachlarzem metod, technik i narzędzi badawczych zarówno zbierania danych, jak i ich analizy.

Zastosowana została także triangulacja na trzech poziomach: źródeł danych, metod badawczych, perspektyw badawczych.

Metodyka ewaluacji umożliwiła udzielenie wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie postawione pytania ewaluacyjne. W ramach przedmiotowej analizy wykorzystano metody badawcze:

1. Analiza desk research

W ramach badania ewaluacyjnego zrealizowane zostały dwa etapy analizy danych zastanych:

- Wstępna analiza Desk Research

Wstępna analiza dokumentów źródłowych polegała na zebraniu i wstępnej analizie dostępnych danych wtórnych takich jak raporty, opracowania, analizy, dokumenty programowe, dokumenty unijne i krajowe, akty prawne, a także informacje dostępne na stronach internetowych. W rezultacie wstępnej analizy Wykonawca dokonał doprecyzowania metodologii, tj. metod, technik i narzędzi badawczych oraz zidentyfikował pozostałe dokumenty źródłowe potrzebne w kolejnych fazach.

- Właściwa analiza podstawowych danych źródłowych

Metoda polegała na zebraniu oraz analizie danych zastanych, które zostały zidentyfikowane we wstępnym Desk Research. Wykaz źródeł został przedstawiony w aneksie do raportu pn. Bibliografia. Wyniki uzyskane w trakcie analizy desk research posłużyły do realizacji dalszych etapów badania, przede wszystkim nakierowując zespół badawczy na pewne konkretne problemy, które zostały pogłębione i wyjaśnione w wyniku realizacji badań reaktywnych.

2. Przegląd projektów wybranych do dofinansowania oraz ich pogłębiona analiza

Metoda polegała na ilościowej i jakościowej analizie danych dotyczących wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach RPO WiM 2014-2020, które otrzymały dofinansowanie. Analiza posłużyła do pozyskania informacji m.in. o poniesionych nakładach względem efektów rzeczowych. Przegląd dokumentacji stanowił również podstawę do wytypowania przykładów dobrych praktyk. Przeanalizowane zostały wszystkie 373 wnioski, które otrzymały dofinansowanie.

3. Indywidualne wywiady pogłębione (IDI z wykorzystaniem technik internetowych) / telefoniczne wywiady pogłębione (TDI)

Metoda wywiadu pogłębionego umożliwiła zebranie danych o charakterze jakościowym, których wykorzystanie jest kluczowe w kontekście zadania polegającego na zrekonstruowaniu obrazu procesu interwencji. Wywiady pogłębione zostały zrealizowane z osobami posiadającymi wiedzę na temat RPO WiM 2014-2020. Zrealizowano wywiady pogłębione z przedstawicielami:

- Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie,
- Miejskiego Urzędu Pracy w Olsztynie,

- o Departamentu Polityki Regionalnej,
- o Powiatowych Urzędów Pracy,
- o ekspertów oceniających projekty w ramach konkursów w osi X RPO WiM 2014-2020,
- o operatora Warmińsko-Mazurskiego Systemu Finansowania Usług Rozwojowych (WAMA FUR System) – przedsiębiorstwem Techpal Sp. z o.o.,
- o beneficjentów realizujących projekty,
- o przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w programie.

4. Badanie ankietowe kanałem internetowym CAWI wśród uczestników projektów z województwa warmińsko-mazurskiego z ewentualnym wspomaganie metodą CATI

Wywiad internetowy wspomagany komputerowo (CAWI – Computer Assisted Web Interview) to doskonała technika służąca do realizacji badań ankietowych. Według stanu na koniec kwietnia 2021 r. udział w projektach zakończyło 79 589 osób, natomiast w badaniu udział wzięło 4 074 uczestników (3 643 kompletnych ankiet, które stanowiły podstawę do przeprowadzanych analiz).

Tabela 2. Struktura próby uczestników projektów, którzy zakończyli udział w projekcie

Grupy respondentów	Liczba zaplanowanych wywiadów	Liczba zrealizowanych wywiadów
Osoby bezrobotne	380	821
Osoby bierne zawodowo	335	362
Osoby pracujące	2 237	2 891
RAZEM:	2 952	4 074

Źródło: Opracowanie własne.

5. Badanie ankietowe kanałem internetowym CAWI wśród przedsiębiorstw objętych usługami rozwojowymi w ramach RPO WiM 2014-2020 z ewentualnym wspomaganie metodą CATI

Według stanu na koniec kwietnia 2021 r. usługami rozwojowymi w ramach RPO WiM 2014-2020 zostało objętych 5 939 przedsiębiorstw, natomiast w badaniu udział wzięło 794 przedsiębiorców.

6. Metoda kontrfaktyczna

W ramach metody kontrfaktycznej wyniki badań CAWI/CATI z przedstawicielami uczestników zostały porównane z wynikami badań CAWI/CATI z przedstawicielami potencjalnych uczestników (mieszkańców województwa, którzy nie skorzystali ze wsparcia w ramach ewaluowanych Działań RPO WiM 2014-2020). Po zrealizowaniu badań z potencjalnymi uczestnikami i uczestnikami nastąpiło porównanie średnich ocen poszczególnych aspektów wśród podmiotów korzystających i niekorzystających ze wsparcia. W ramach przedmiotowej metody zrealizowano 715 ankiet.

Tabela 3. Struktura próby metody kontrfaktycznej

Grupy respondentów	Liczba wywiadów
Osoby bezrobotne	380
Osoby bierne zawodowo	335
RAZEM:	715

Źródło: Opracowanie własne.

7. Metoda kartograficzna

Metoda kartograficzna została stosowana na dwóch poziomach. Z jednej strony posłużyła jako metoda wizualizacji zjawisk w przestrzeni, a z drugiej jako kartograficzna metoda badań do analiz przestrzennych. Za pomocą opisywanej metody przedstawione zostały wyniki wpływu RPO WiM

2014-2020 na rynek pracy województwa warmińsko-mazurskiego, uzyskane w toku zrealizowanego badania.

8. Analiza SWOT

Zgodnie z ideą analizy SWOT, jej celem było określenie aktualnej i perspektywicznej sytuacji oraz prognoza strategii dalszego postępowania. Zgodnie z ideą analizy SWOT, zostały zidentyfikowane mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia regionalnego rynku pracy, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych niezależnych od Instytucji Zarządzającej RPO WiM 2014-2020.

9. Zogniskowany wywiad internetowy FGIO

Zogniskowany wywiad grupowy to wywiad grupy osób, prowadzony przez moderatora. Zogniskowany wywiad pogłębiony został przeprowadzony w celu przedyskutowania opracowanych przez Wykonawcę wstępnych wyników badania i sformułowanych wniosków. W badaniu FGIO uczestniczyło łącznie 23 respondentów (w tym przedstawiciele środowiska naukowo-badawczego, IZ RPO, IP RPO oraz urzędów pracy z województwa warmińsko mazurskiego) oraz przedstawiciele Wykonawcy i Zamawiającego.

10. Studium przypadku (Case study)

Studium przypadku (ang. case study) jest jedną z jakościowych metod badawczych. Głównym celem tej metody jest jak najlepsze zobrazowanie "przypadków" uznanych na etapie analiz dokumentacji projektowej za dobre praktyki pod względem budowy lepszej jakości życia społeczności zamieszkującej obszary problemowe, oddziaływania na otoczenie, wpływu na regionalny rynek pracy itp. Studium przypadku stanowi wnikliwą analizę konkretnego zjawiska oraz szczegółową analizę przypadku i celów.

11. Telefoniczny wywiad częściowo ustrukturyzowany (Telephone Semi-structured Interview – TSSI)

Telefoniczny wywiad częściowo ustrukturyzowany to technika służąca do realizacji badań jakościowych. W ramach badania TSSI zrealizowano 116 wywiadów, zgodnie z tabelą:

Tabela 4. Struktura próby badania TSSI

Działanie	Liczba beneficjentów	Liczba unikatowych beneficjentów	Liczba zrealizowanych wywiadów
10.1	140	20	21
10.2	122	37	29
10.3	26	11	8
10.4	50	41	37
10.5	5	3	5
10.7	18	16	16
Razem	361	128	116

Źródło: Opracowanie własne.

12. Benchmarking

Benchmarking jest metodą analizy porównawczej, której celem jest poszukiwanie wzorcowych sposobów postępowania, umożliwiających osiągnięcie najlepszych wyników przez uczenie się od innych i wykorzystywanie ich doświadczenia. W ramach przedmiotowego badania zrealizowano

analizę benchmarkingową z województwami zachodniopomorskim, pomorskim oraz łódzkim. W ramach analizy każdego z województw zrealizowano wywiady pogłębione z przedstawicielami IZ.

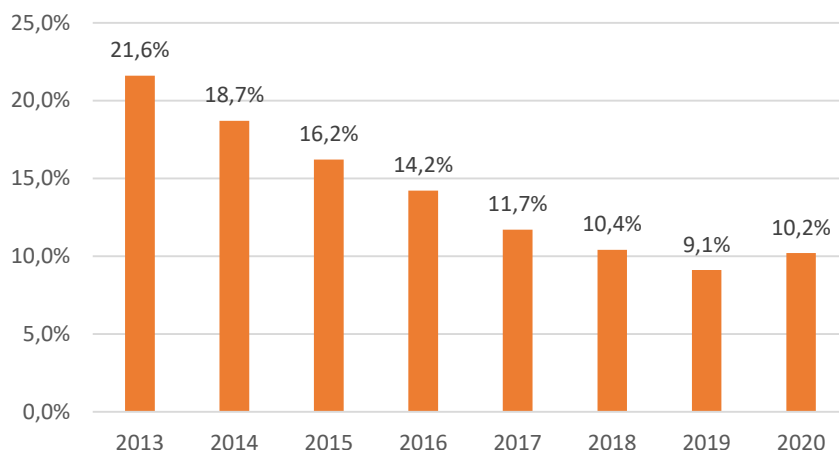
3. Analiza wpływu RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim

3.1. Analiza zmian zachodzących na rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020

3.1.1. Charakterystyka rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020

Na potrzeby oceny wpływu RPO WiM 2014-2020 na trwałość i jakość zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim analizie poddano zmiany, które nastąpiły w ramach obszaru objętego interwencją osi priorytetowej Regionalny rynek pracy RPO WiM 2014-2020 od okresu sprzed realizacji Programu w 2013 roku, do końca roku 2020.

Wykres 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2013-2019 każdego roku malała stopa bezrobocia w województwie, w 2020 roku ulegając nieznacznemu, wzrostowi względem roku poprzedniego (wzrost o 1,1 p.p.). W porównaniu do roku 2013, do roku 2020 stopa bezrobocia spadła do poziomu ok. połowy pierwotnej wartości.

W 2013 r. stopa bezrobocia na terenie poszczególnych powiatów wchodzących w skład województwa warmińsko-mazurskiego kształtowała się na poziomie od 8,4 (m. Olsztyn) do 33,6 (powiat piski), co wskazuje na duże zróżnicowanie terytorialne stopy bezrobocia zauważalne w szczególności w relacji obszarów miejskich do wiejskich. W 2020 r. stopa bezrobocia kształtowała się na poziomie od 3,5 (m. Olsztyn) do 20,3 (powiat kętrzyński). W dalszym ciągu zauważalne są dysproporcje związane z poziomem bezrobocia na terenie województwa. Przeciętnie stopa bezrobocia spadła o 11,4 p.p., z czego największą dynamikę zmian zaobserwowano na terenie powiatu piskiego.

W całym kraju bezrobocie systematycznie spadało, co związane jest m.in. z zachodzącymi zmianami na rynku pracy. Pomimo największej dynamiki zmiany stopy bezrobocia na terenie województwa warmińsko – mazurskiego poziom bezrobocia rejestrowanego w 2020 r., w dalszym ciągu osiąga najwyższy poziom w kraju (tabela 6).

Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w regionie w latach 2013-2020 w podziale na powiaty

Powiat	2013	2020	Zmiana
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	21,6	10,2	-11,4
Powiat bartoszycki	30,2	17,5	-12,7
Powiat braniewski	32,8	19,4	-13,4
Powiat działdowski	26,2	13,6	-12,6
Powiat elbląski	28,9	15,5	-13,4
Powiat ełcki	26,0	12,6	-13,4
Powiat giżycki	19,6	10,7	-8,9
Powiat iławski	12,2	4,9	-7,3
Powiat kętrzyński	31,1	20,3	-10,8
Powiat lidzbarski	27,5	13,2	-14,3
Powiat mrągowski	22,9	11,1	-11,8
Powiat nidzicki	22,2	7,1	-15,1
Powiat nowomiejski	23,6	8,8	-14,8
Powiat olecki	23,2	11,6	-11,6
Powiat olsztyński	22,8	10,2	-12,6
Powiat ostródzki	24,3	10,9	-13,4
Powiat piski	33,6	14,6	-19,0
Powiat szczycieński	25,3	10,2	-15,1
Powiat gołdapski	24,6	9,9	-14,7
Powiat węgorzewski	30,6	16,5	-14,1
Powiat m. Elbląg	17,7	7,9	-9,8
Powiat m. Olsztyn	8,4	3,5	-4,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w regionie na tle Polski i pozostałych województw

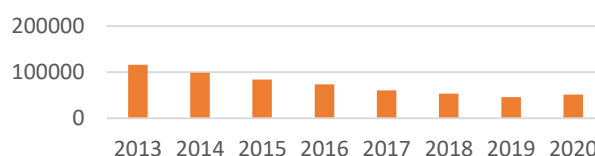
Województwo	2013	2020	Zmiana
POLSKA	13,4	6,3	-7,1
DOLNOŚLĄSKIE	13,1	5,6	-7,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	18,2	9,0	-9,2
LUBELSKIE	14,4	8,2	-6,2
LUBUSKIE	15,7	6,3	-9,4
ŁÓDZKIE	14,1	6,2	-7,9
MAŁOPOLSKIE	11,5	5,3	-6,2
MAZOWIECKIE	11,1	5,2	-5,9
OPOLSKIE	14,2	6,9	-7,3
PODKARPACKIE	16,3	9,1	-7,2
PODLASKIE	15,1	7,8	-7,3
POMORSKIE	13,2	5,9	-7,3
ŚLĄSKIE	11,3	4,9	-6,4
ŚWIĘTOKRZYSKIE	16,6	8,5	-8,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	21,6	10,2	-11,4
WIELKOPOLSKIE	9,6	3,7	-5,9
ZACHODNIOPOMORSKIE	18,0	8,4	-9,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Województwo warmińsko-mazurskie w odniesieniu do sytuacji w innych regionach nadal charakteryzuje się wysoką stopą bezrobocia. W trakcie trwania obecnej perspektywy finansowej rozpoczęła się pandemia COVID-19, co nie pozostaje bez wpływu na lokalny rynek pracy. W związku z tym, stopa bezrobocia zaczęła rosnąć, natomiast dane z pierwszego półrocza roku 2021 wskazują, że negatywny trend prawdopodobnie udało się odwrócić, dzięki podjętym inicjatywom. Poza zmianami dotyczącymi wskaźników z obszaru rynku pracy, nastąpiła modyfikacja charakteru zatrudnienia i sposobu wykonywania pracy. Coraz więcej przedsiębiorców decyduje się na zatrudnienia pracowników w niepełnym wymiarze godzin lub proponuje przejście na pracę zdalną (w związku ze stanem epidemii).

W latach 2013-2019 stale malała również liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych. Mimo wzrostu w roku 2020, co wynikało z kryzysu wywołanego wystąpieniem pandemii COVID-19 oraz wprowadzeniem obostrzeń mających ograniczyć skalę rozprzestrzeniania się choroby, liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych w regionie była ponad dwa razy niższa niż w roku bazowym. W

Wykres 2. Liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

okresie sprzed realizacji RPO WiM 2014-2020, w PUP z terenu województwa warmińsko-mazurskiego zarejestrowanych było niemal 116 tys. osób, a w roku 2020 ich liczba wyniosła 51 tys.

Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby osób bezrobotnych w roku 2013 i 2020 na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w podziale na powiaty.

Tabela 7. Liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 w podziale na powiaty

Powiat	2013	2020	Zmiana	
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	115 873	51 475	-64 398	-56%
Powiat bartoszycki	6 802	3 348	-3 454	-51%
Powiat braniewski	4 861	2 499	-2 362	-49%
Powiat działowski	6 536	3 181	-3 355	-51%
Powiat elbląski	6 116	3 096	-3 020	-49%
Powiat ełcki	8 201	3 977	-4 224	-52%
Powiat giżycki	3 717	1 905	-1 812	-49%
Powiat iławski	4 272	1 732	-2 540	-59%
Powiat kętrzyński	6 618	3 739	-2 879	-44%
Powiat lidzbarski	4 189	1 737	-2 452	-59%
Powiat mrągowski	4 258	1 929	-2 329	-55%
Powiat nidzicki	2 432	700	-1 732	-71%
Powiat nowomiejski	3 899	1 451	-2 448	-63%
Powiat olecki	3 271	1 475	-1 796	-55%
Powiat olsztyński	8 949	4 240	-4 709	-53%
Powiat ostródzki	9 114	3 780	-5 334	-59%
Powiat piski	6 306	2 211	-4 095	-65%
Powiat szczycieński	6 342	2 278	-4 064	-64%
Powiat gołdapski	2 394	864	-1 530	-64%
Powiat węgorzewski	2 384	1 105	-1 279	-54%
Powiat m.Elbląg	7 890	3 204	-4 686	-59%
Powiat m.Olsztyn	7 322	3 024	-4 298	-59%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na przestrzeni objętych analizą lat systematycznie malała również liczba zarejestrowanych w PUP osób pozostających bez zatrudnienia przez ponad rok. W 2013 r.

w województwie

zarejestrowanych w PUP

było niemal 42 tys. osób długotrwale bezrobotnych, a w ostatnim roku przypadającym na okres obowiązywania RPO WiM 2014-2020 liczba ta spadła do 19 tys. osób.

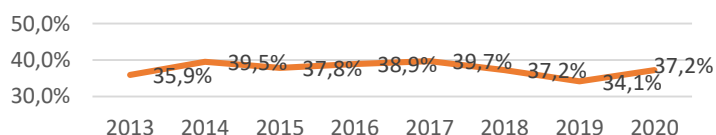
Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby osób długotrwale bezrobotnych w roku 2013 i 2020 na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w podziale na powiaty.

Tabela 8. Liczba zarejestrowanych w PUP osób długotrwale bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 w podziale na powiaty.

Powiat	2013	2020	Zmiana	
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	41 618	19 158	-22 460	-54%
Powiat bartoszycki	2 687	1 436	-1 251	-47%
Powiat braniewski	1 967	1 200	-767	-39%
Powiat działdowski	3 079	1 534	-1 545	-50%
Powiat elbląski	2 633	1 291	-1 342	-51%
Powiat ełcki	3 232	1 405	-1 827	-57%
Powiat giżycki	929	569	-360	-39%
Powiat iławski	923	417	-506	-55%
Powiat kętrzyński	1 928	1 715	-213	-11%
Powiat lidzbarski	1 459	673	-786	-54%
Powiat mrągowski	1 142	539	-603	-53%
Powiat nidzicki	595	211	-384	-65%
Powiat nowomiejski	1 597	562	-1 035	-65%
Powiat olecki	1 410	577	-833	-59%
Powiat olsztyński	2 923	1 520	-1 403	-48%
Powiat ostródzki	3 320	1 494	-1 826	-55%
Powiat piski	2 157	783	-1 374	-64%
Powiat szczycieński	2 418	727	-1 691	-70%
Powiat gołdapski	794	339	-455	-57%
Powiat węgorzewski	789	344	-445	-56%
Powiat m.Elbląg	3 321	994	-2 327	-70%
Powiat m.Olsztyn	2 315	828	-1 487	-64%

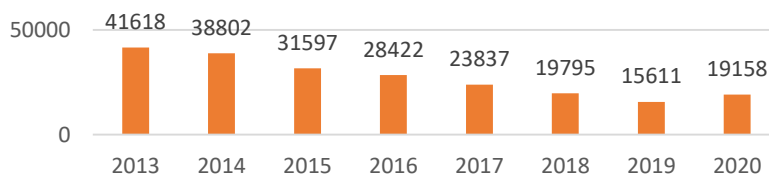
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 4. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w regionie w latach 2013-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 3. Liczba zarejestrowanych w PUP osób długotrwale bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

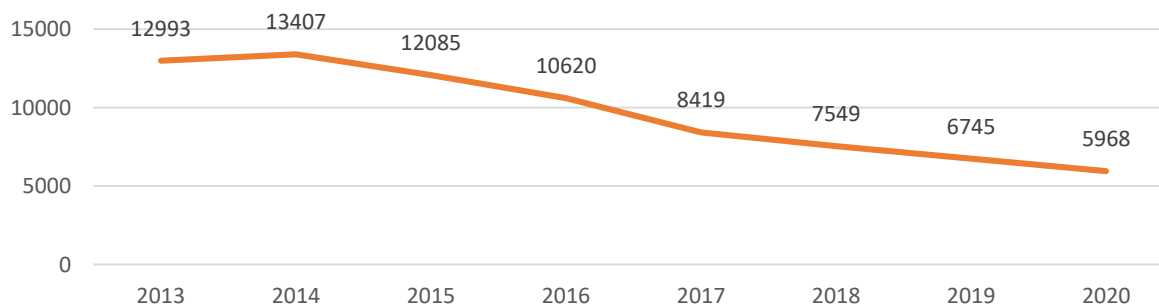
Na przestrzeni lat 2013-2020 udział osób długotrwale bezrobotnych na tle wszystkich osób bezrobotnych w województwie najniższą wartość osiągnął w roku 2019 (34,1%), najwyższą zaś w roku 2017 (39,7%). W roku 2020 odnotowano jednakże nieznaczny wzrost odsetka względem wartości przypadającej na rok 2013 (wzrost o 1,3 p.p.).

Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim kształtuje się na poziomie poniżej średniej kraju (39,7), jednakże od 2013 r. zwiększył się o 1,3 p.p.

Jest to tendencja zbieżna z sytuacją ogólnopolską oraz sytuacją zidentyfikowaną dla większości województw.

W województwie stale zmniejszała się liczba osób długotrwale bezrobotnych nowo zarejestrowanych w PUP – od 2014 roku każdego roku odnotowano niższe wartości, a spadek w roku 2020 względem roku 2013 wyniósł 54%.

Wykres 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych nowo zarejestrowanych w PUP w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

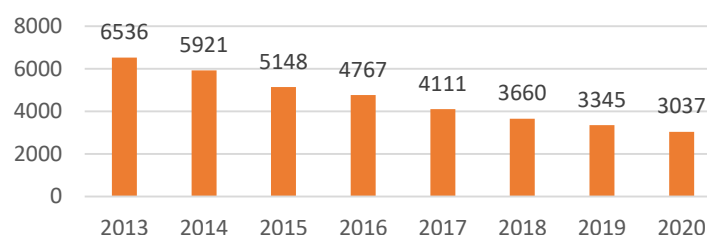
Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych OzN w województwie warmińsko-mazurskim rokrocznie spadała, w roku 2020 cechując się dwukrotnie niższą wartością niż liczba odnotowana w roku przypadającym na programowanie wsparcia. W 2013 r. w województwie zarejestrowanych w PUP było 6536 bezrobotnych OzN, a w roku 2020 – 3037 osób.

Tabela 9. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w regionie w latach 2013-2020 na tle Polski oraz innych województw

Województwo	2013	2020	Zmiana
POLSKA	38,3	39,7	1,4
DOLNOŚLĄSKIE	35,4	37,0	1,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	39,9	43,8	3,9
LUBELSKIE	44,2	45,8	1,6
LUBUSKIE	30,3	29,7	-0,6
ŁÓDZKIE	41,0	42,3	1,3
MAŁOPOLSKIE	38,3	36,8	-1,5
MAZOWIECKIE	42,9	43,4	0,5
OPOLSKIE	31,7	38,9	7,2
PODKARPACKIE	42,8	46,4	3,6
PODLASKIE	42,6	44,8	2,2
POMORSKIE	34,8	34,0	-0,8
ŚLĄSKIE	35,2	32,1	-3,1
ŚWIĘTOKRZYSKIE	38,2	43,6	5,4
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	35,9	37,2	1,3
WIELKOPOLSKIE	32,9	31,3	-1,6
ZACHODNIOPOMORSKIE	35,3	37,5	2,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 6. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

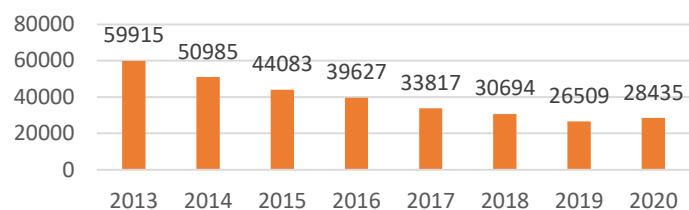

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2013-2019 stale malała liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych kobiet, notując nieznaczny wzrost w ostatnim roku analizowanego okresu. W 2020 roku liczba spadła ponad dwukrotnie względem roku 2013.

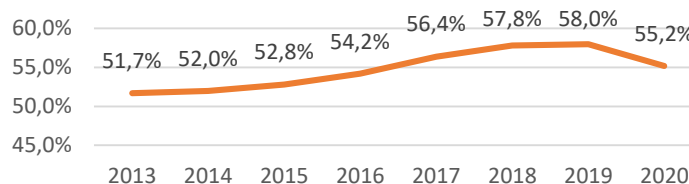
Analizując udział kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim należy jednak zauważyć, iż wartość ta wzrastała każdego roku do 2020r., kiedy odnotowano spadek. W 2020 roku odsetek bezrobotnych kobiet był o 3,5 p.p. wyższy niż w okresie sprzed realizacji Programu (wykres 8).

Wykres 7. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych kobiet w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

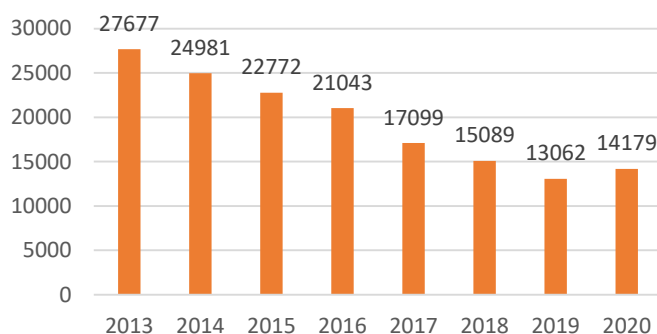
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 8. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

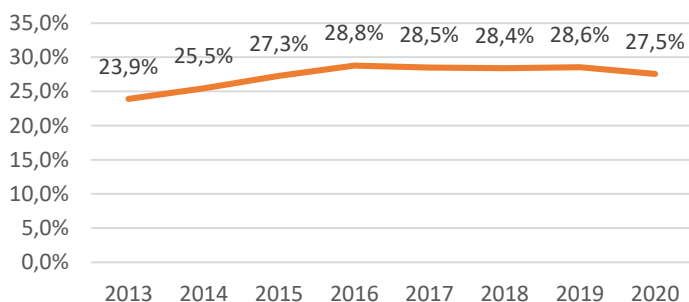
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 9. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 10. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

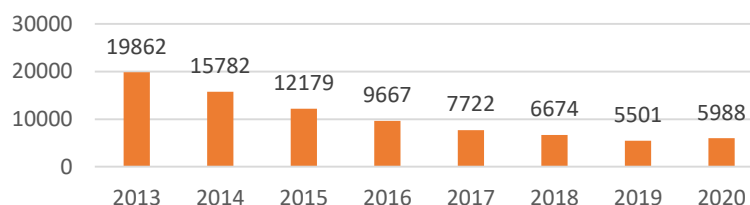
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia w województwie warmińsko-mazurskim znacznie spadła w połowie analizowanego okresu, po obniżeniu w 2017 roku wieku emerytalnego, co miało istotny wpływ na sytuację na rynku pracy. W latach 2013-2020 liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia zmalała o blisko połowę.

Biorąc jednak pod uwagę udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia należy zauważyć, że w analizowanym okresie ich odsetek wykazywał tendencję wzrostową i najwyższą wartość przyjął w roku 2016 (28,8%). Różnica w latach 2013-2020 wyniosła ogółem 3,6 p.p.

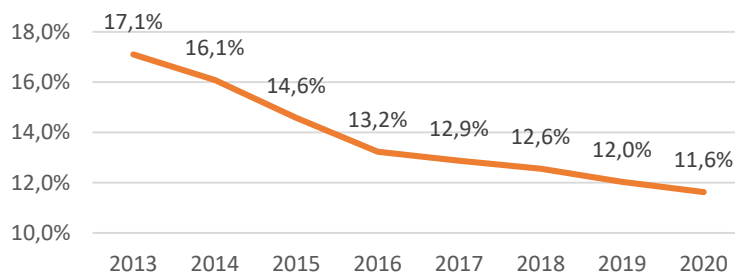
W okresie 2013-2020 nastąpił znaczny spadek liczby zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób o niskich kwalifikacjach w regionie, stanowiąc w roku 2020 wartość o 69,8% niższą niż w okresie sprzed realizacji wsparcia, tj. w 2013 r.

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób o niskich kwalifikacjach (bez stażu pracy) w regionie w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 12. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób o niskich kwalifikacjach (bez stażu pracy) w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim

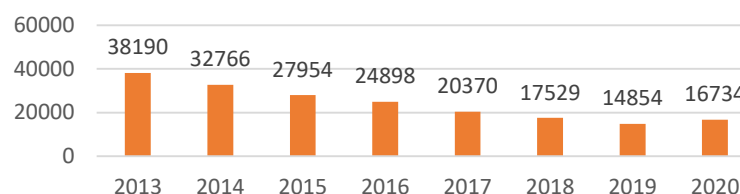

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z niskim wykształceniem spadała na przestrzeni lat 2013-2020. Pod koniec analizowanego okresu była ona o 56,2% niższa niż wartość w roku 2013.

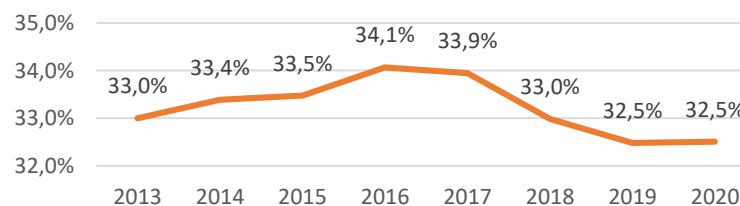
Bezrobotne osoby z niskim wykształceniem w 2020 roku stanowiły 32,5% wszystkich osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w województwie. Na przestrzeni lat wartość tego wskaźnika nie ulegała istotnym wahaniom. W 2020 roku udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i

Wykres 13. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 14. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

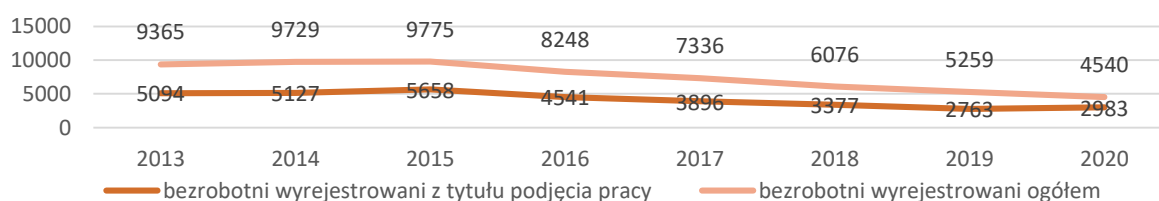
poniżej w ogólnej liczbie osób bezrobotnych o 0,5 p.p. niższy był niż udział zarejestrowany w 2013 roku.

W objętych analizą latach nie uległ zmianie trend zatrudnienia w poszczególnych sektorach ekonomicznych w województwie. Najwyższy poziom zatrudnienia przypadł na sektor usługowy, w przypadku sektorów przemysłowego i rolniczego liczba pracowników także nie ulegała istotnym wahaniom.

W latach 2013-2020 zwiększyła się liczba osób pracujących w sekcji F, natomiast w przypadku pozostałych sekcji zidentyfikowano spadek liczby zatrudnionych (tabela 10).

W latach 2013-2020 spadła liczba wyrejestrowanych osób bezrobotnych, w tym z tytułu podjęcia zatrudnienia. Mimo pozornie negatywnego trendu należy jednak zaznaczyć, iż w 2020 roku osoby podejmujące zatrudnienie stanowiły 65,7% wszystkich wyrejestrowanych osób bezrobotnych, podczas gdy w roku 2013 wartość ta była niższa, wynosząc 54,5%, w związku z czym sytuacja w tym zakresie uległa nieznacznej poprawie.

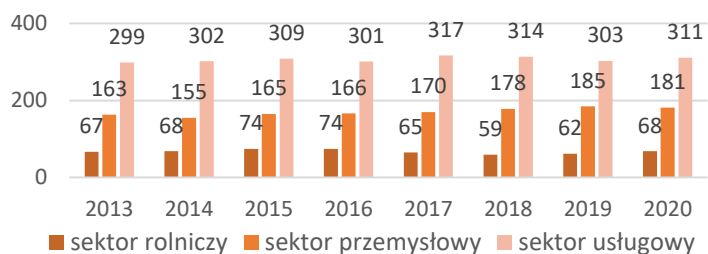
Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych wyrejestrowanych z tytułu podjęcia pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Współczynnik aktywności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w roku 2013 wynosił ogółem 52% i mimo początkowego spadku, do roku 2020 wzrósł o 1,4 p.p.

Wykres 15. Liczba osób pracujących według sektorów ekonomicznych w regionie w latach 2013-2020 [tys. osób]

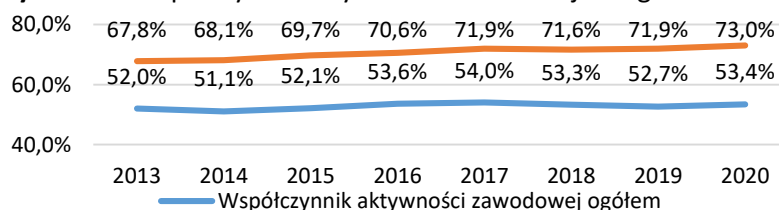
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 9. Liczba osób pracujących według PKD w regionie w latach 2013-2020 [tys. osób]

Sekcja	2013	2020
w sekcji A	16,7	15,5
w sekcji B, C, D, E	b.d.	24,0
w sekcji F	5,6	6,4
w sekcjach G-J	21,4	21,3
w sekcjach K i L	3,2	2,7
w sekcjach M-U	30,4	30,2
w sekcjach O-Q	21,9	21,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 17. Współczynnik aktywności zawodowej w regionie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Stosunek osób aktywnych zawodowo do ludności w wieku produkcyjnym w województwie warmińsko-mazurskim uległ poprawie w latach 2013-2020, wynosząc w ostatnim analizowanym roku 73%, a w okresie sprzed realizacji wsparcia – 67,8% (wzrost o 5,2 p.p.). Na terenie regionu w 2020 r. współczynnik aktywności zawodowej ogółem kształtował się na jednym z najniższych w kraju (przekraczając jedynie wartość cechującą województwo śląskie).

Liczba osób aktywnych zawodowo w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

ulegała niewielkim wahaniom, a najwyższa wartość przypadała na rok 2015 (614 000 osób). W roku 2020 odnotowano mniej osób aktywnych zawodowo w porównaniu do roku 2013 – różnica wynosiła około 14 000 osób.

W latach 2014-2020, podobnie do malejącej liczby osób aktywnych zawodowo, zmniejszyła się także liczba osób biernych zawodowo. W 2020 roku liczba biernych zawodowo mieszkańców województwa była o ok. 42 000 osób niższa niż w roku 2013, co świadczy o tym, iż w analizowanym okresie spadek liczby osób biernych zawodowo był znacznie większy niż spadek osób aktywnych zawodowo, świadcząc o poprawie sytuacji w tym zakresie. Przyczyn tych zmian można dopatrywać się w poprawie sytuacji na regionalnym rynku pracy Warmii i Mazur, w tym z uwagi na sukces interwencji w ramach X OP.

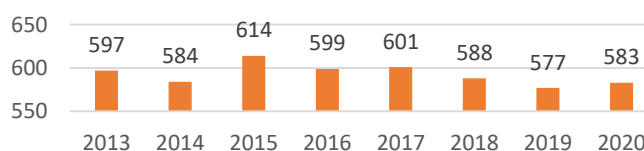
W 2020 r. najczęstszą przyczyną bierności zawodowej w województwie była emerytura, a liczba osób niepracujących z tego powodu była wyższa niż w 2013 r., odzwierciedlając postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejszeniu uległa natomiast liczba osób biernych zawodowo ze względu na chorobę czy niepełnosprawność, naukę, uzupełnianie kwalifikacji, obowiązki rodzinne,

Tabela 10. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw

Województwo	2013	2020	Zmiana
POLSKA	55,9	56,1	0,2
DOLNOŚLĄSKIE	54,0	56,9	2,9
KUJAWSKO-POMORSKIE	55,8	54,6	-1,2
LUBELSKIE	56,6	54,6	-2,0
LUBUSKIE	54,4	54,8	0,4
ŁÓDZKIE	57,6	56,6	-1,0
MAŁOPOLSKIE	55,8	56,6	0,8
MAZOWIECKIE	59,7	60,1	0,4
OPOLSKIE	53,6	54,7	1,1
PODKARPACKIE	56,2	53,9	-2,3
PODLASKIE	55,5	55,5	0,0
POMORSKIE	55,8	58,4	2,6
ŚLĄSKIE	53,5	52,6	-0,9
ŚWIĘTOKRZYSKIE	55,2	55,1	-0,1
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	52,0	53,4	1,4
WIELKOPOLSKIE	58,1	57,6	-0,5
ZACHODNIOPOMORSKIE	52,6	54,2	1,6

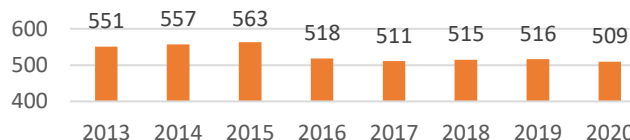
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 18. Liczba osób aktywnych zawodowo w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

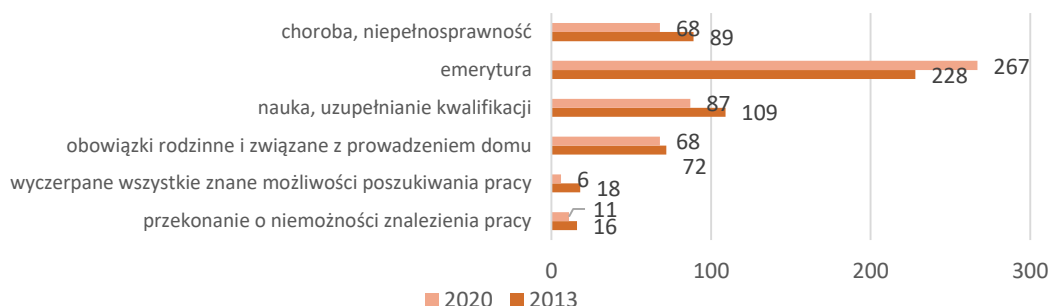
Wykres 19. Liczba osób biernych zawodowo w regionie w latach 2013-2020 [tys. osób]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

niedostrzeżenie innych niż wykorzystane dotąd możliwości poszukiwania pracy czy też przekonanie o niemożności jej znalezienie.

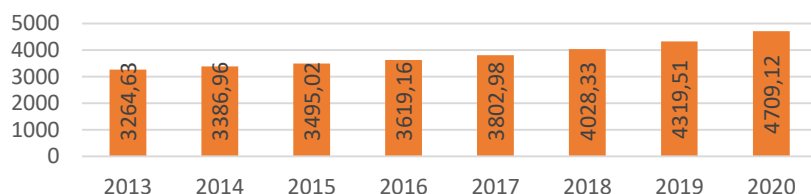
Wykres 20. Przyczyny bierności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na przestrzeni lat 2013-2020 rocznie wzrastało przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie. W roku 2020 wartość wyższa była o 1 444,49 zł niż kwota przypadająca na rok 2013.

Wykres 21. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Przeciętne wynagrodzenie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego kształtowało się (wspólnie z województwem podkarpackim) na najniższym poziomie w relacji do wynagrodzenia na terenie innych województw.

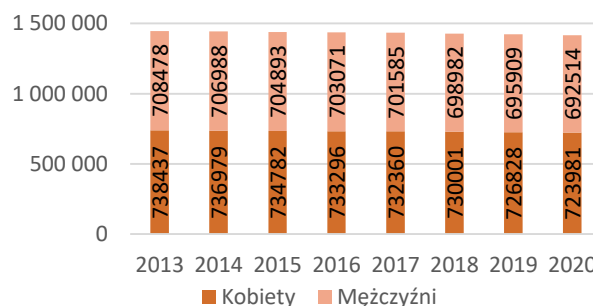
Tabela 11. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw.

Województwo	2013	2020	Zmiana	
POLSKA	3 877,43	5 523,32	1 645,89	42%
DOLNOŚLĄSKIE	3 868,86	5 693,69	1 824,83	47%
KUJAWSKO-POMORSKIE	3 322,09	4 831,73	1 509,64	45%
LUBELSKIE	3 488,61	4 914,95	1 426,34	41%
LUBUSKIE	3 282,07	4 832,07	1 550,00	47%
ŁÓDZKIE	3 510,20	5 148,38	1 638,18	47%
MAŁOPOLSKIE	3 574,22	5 536,07	1 961,85	55%
MAZOWIECKIE	4 773,41	6 581,81	1 808,40	38%
OPOLSKIE	3 473,40	5 078,51	1 605,11	46%
PODKARPACKIE	3 282,69	4 707,81	1 425,12	43%
PODLASKIE	3 432,71	4 929,64	1 496,93	44%
POMORSKIE	3 847,12	5 484,46	1 637,34	43%
ŚLĄSKIE	4 022,80	5 450,86	1 428,06	35%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	3 349,81	4 800,21	1 450,40	43%
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	3 264,63	4 709,12	1 444,49	44%
WIELKOPOLSKIE	3 515,31	4 985,75	1 470,44	42%
ZACHODNIOPOMORSKIE	3 539,12	5 099,49	1 560,37	44%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dane zawarte na poniższym wykresie wskazują na stale malejącą populację województwa warmińsko-mazurskiego. Liczba ludności w regionie rokrocznie spadała, w 2020 roku osiągając wartość niższą o 30 420 osób niż w roku 2013. Każdego roku większość mieszkańców stanowiły kobiety, nie odnotowano zwiększającej się dysproporcji w związku z malejącą liczbą mieszkańców na przestrzeni lat (wykres 22).

Wykres 22. Liczba ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza liczebności mieszkańców województwa w danych grupach wiekowych w latach 2013-2020 wykazała negatywny trend w przypadku liczby dzieci, w szczególności narodzin i dzieci do lat 4, których liczba spadła o 12,2% w ostatnim roku analizowanego okresu w porównaniu do roku, w którym programowano wsparcie w ramach RPO WiM 2014-2020. Znacznie wzrosła przy tym liczba seniorów (w szczególności w grupie 65-69 lat, gdzie odnotowano wzrost o 57,3%), odzwierciedlając trend starzenia się społeczeństwa, obserwowany w skali całego kraju.

Tabela 12. Liczba ludności wg grup wiekowych w regionie w latach 2013-2020

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Zmiana w 2020 r. względem 2013 r.
0-4	75 382	72 384	69 896	68 176	68 248	68 302	67 228	66 150	-12,25%
5-9	76 088	78 780	79 716	79 672	78 418	75 323	72 435	70 271	-7,65%
10-14	73 620	72 121	71 410	71 608	72 866	75 580	78 252	79 301	+7,72%
15-19	86 563	83 000	79 956	77 153	74 806	72 671	71 101	70 615	-18,42%
20-24	105 687	102 035	97 778	93 644	89 722	85 192	81 572	78 896	-25,35%
25-29	116 784	112 540	109 114	106 612	104 399	101 398	97 888	94 188	-19,35%
30-34	121 452	121 941	121 620	120 395	116 668	111 852	107 384	104 007	-14,36%
35-39	110 125	111 983	113 597	113 855	115 889	118 342	118 481	118 108	+7,25%
40-44	93 718	96 980	99 855	103 564	105 879	107 813	109 620	111 080	+18,53%
45-49	89 931	88 201	87 949	88 082	89 433	91 772	94 896	97 854	+8,81%
50-54	103 902	99 293	95 284	92 544	90 029	87 572	85 917	85 713	-17,51%
55-59	112 434	113 032	110 904	107 718	103 880	99 802	95 445	91 682	-18,46%
60-64	95 383	97 696	100 287	102 478	104 449	105 907	106 485	104 592	+9,65%
65-69	58 274	66 366	74 885	80 572	84 597	87 299	89 359	91 639	+57,26%
70 i więcej	127 572	127 615	127 424	130 294	134 662	140 158	146 674	152 399	+19,46%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analiza liczebności mieszkańców województwa w podziale na poziom wykształcenia wykazała pozytywne zmiany związane ze spadkiem liczby osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej podstawowego (o 21%), na rzecz osób z wykształceniem wyższym (wzrost o 8%) oraz policealnym i średnim zawodowym (wzrost o 6%).

Tabela 13. Liczba ludności wg grup wiekowych w województwie warmińsko-mazurskim [w tys.]

Wykształcenie	2013	2020	Zmiana	
wyższe	190	206	16	8%
policealne oraz średnie zawodowe	243	258	15	6%
średnie ogólnokształcące	123	109	-14	-11%
zasadnicze zawodowe	265	260	-5	-2%
gimnazjalne, podstawowe i niższe	327	259	-68	-21%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2013-2020 łączne saldo migracji na terenie województwa warmińsko-mazurskiego kształtuje się na poziomie -24 944, z czego zdecydowaną większość stanowią migracje wewnętrzne.

Tabela 14. Saldo migracji na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	łącznie
saldo migracji wewnętrznych	-2 707	-2 794	-2 609	-2 703	-2 443	-3 397	-3 771	-2 113	-22 537
saldo migracji zagranicznych	-991	-782	0	-271	-299	-107	21	22	-2 407
Ogółem	-3 698	-3 576	-2 609	-2 974	-2 742	-3 504	-3 750	-2 091	-24 944

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższa tabela przedstawia saldo migracji kraju w podziale na województwa.

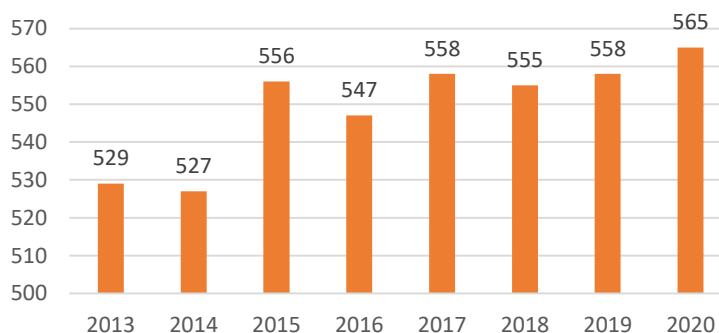
Tabela 15. Saldo migracji w regionie w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw

Województwo	Saldo migracji wewnętrznych		Saldo migracji zagranicznych		Saldo migracji łącznie	
	2013	2020	2013	2020	2013	2020
DOLNOŚLĄSKIE	2 391	3 295	-2 364	549	27	3 844
KUJAWSKO-POMORSKIE	-1 619	-2 112	-1 026	94	-2 645	-2 018
LUBELSKIE	-4 954	-4 685	-673	347	-5 627	-4 338
LUBUSKIE	-743	-842	-635	125	-1 378	-717
ŁÓDZKIE	-2 104	-1 812	-574	140	-2 678	-1 672
MAŁOPOLSKIE	3 775	3 412	-951	569	2 824	3 981
MAZOWIECKIE	13 457	10 448	-104	1 749	13 353	12 197
OPOLSKIE	-892	-747	-2 439	-372	-3 331	-1 119
PODKARPACKIE	-2 273	-2 226	-829	270	-3 102	-1 956
PODLASKIE	-2 053	-1 702	-458	384	-2 511	-1 318
POMORSKIE	3 240	3 825	-1 377	253	1 863	4 078
ŚLĄSKIE	-3 880	-3 342	-5 438	-189	-9 318	-3 531
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-2 618	-2 143	-191	130	-2 809	-2 013
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	-2 707	-2 113	-991	22	-3 698	-2 091
WIELKOPOLSKIE	1 645	1 491	-1 479	266	166	1 757
ZACHODNIOPOMORSKIE	-665	-747	-375	146	-1 040	-601

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pomimo zmniejszającej się populacji województwa warmińsko-mazurskiego, w 2020 roku znacznie większy odsetek mieszkańców podejmował zatrudnienie niż w roku 2013 (wzrost wynosił około 36 000 osób, stanowiąc również najwyższą wartość na przestrzeni lat 2013-2020). Najniższe wartości w tym zakresie przypadały na lata 2013-2014.

Wykres 23. Liczba osób pracujących w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

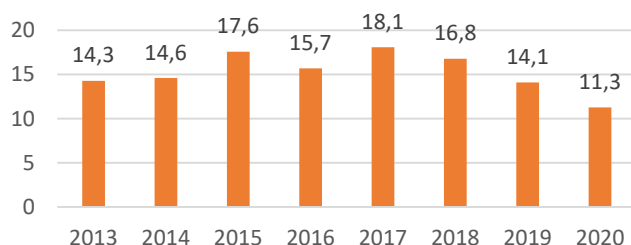
Liczba ofert pracy dostępnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2014-2020 kształtowała się na relatywnie niskim poziomie. Liczba ofert pracy z analizowanego województwa w 2020 r. wyniosła 2 193, co uplasowało region na 9 lokacie w kraju.

Tabela 16. Liczba ofert pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego na tle innych województw.

Województwo	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
DOLNOŚLĄSKIE	4 520	6 326	6 437	8 079	8 284	6 237	4 733
KUJAWSKO-POMORSKIE	2 950	3 012	3 275	3 139	3 067	2 381	2 897
LUBELSKIE	1 601	1 525	1 764	1 896	1 632	1 443	1 167
LUBUSKIE	1 688	2 611	3 066	2 596	2 548	1 760	1 481
ŁÓDZKIE	2 193	3 308	4 002	5 384	6 024	4 443	4 390
MAŁOPOLSKIE	2 190	3 013	4 874	4 985	5 368	3 675	3 687
MAZOWIECKIE	4 031	5 180	6 119	7 978	5 401	4 525	3 793
OPOLSKIE	1 089	1 642	2 369	3 387	2 301	1 651	1 554
PODKARPACKIE	1 349	1 479	2 117	1 823	1 694	1 011	1 258
PODLASKIE	634	723	880	1 260	1 199	602	775
POMORSKIE	2 238	4 043	4 431	4 196	3 468	2 763	2 538
ŚLĄSKIE	7 393	8 740	10 749	11 536	11 043	7 936	6 592
ŚWIĘTOKRZYSKIE	659	756	1 630	1 228	1 156	793	781
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	1 181	1 253	1 841	1 812	2 655	2 086	2 193
WIELKOPOLSKIE	3 949	4 366	5 778	4 234	3 900	3 263	3 872
ZACHODNIOPOMORSKIE	1 995	3 252	3 716	3 384	2 971	3 204	2 128

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wykres 24. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys.]

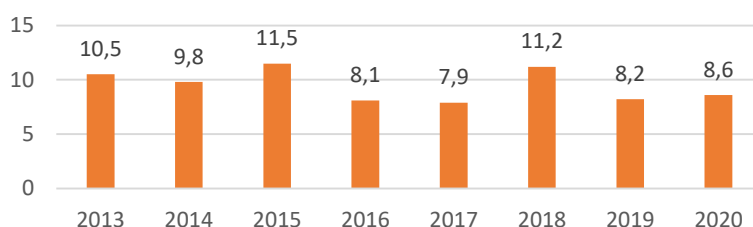

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku niższa była od wartości przypadającej na rok 2013. W porównaniu do pierwszego objętego analizą roku, w roku 2020 powstało o ok. 3 tys. mniej miejsc pracy, osiągając wartość najniższą w całym analizowanym okresie (11,3 tys.). Najwięcej nowych miejsc pracy utworzono natomiast w roku 2017 (18,1 tys.).

Analizując liczbę dostępnych miejsc pracy, w 2020 roku zlikwidowano ich mniej, niż w roku 2013, a różnica wynosiła 1,9 tys. miejsc pracy. Największa liczba zlikwidowanych posad przypadła na lata 2015 (11,5) oraz 2018 (11,2).

Wykres 25. Liczba zlikwidowanych miejsc pracy w regionie w latach 2013-2020 [tys.]

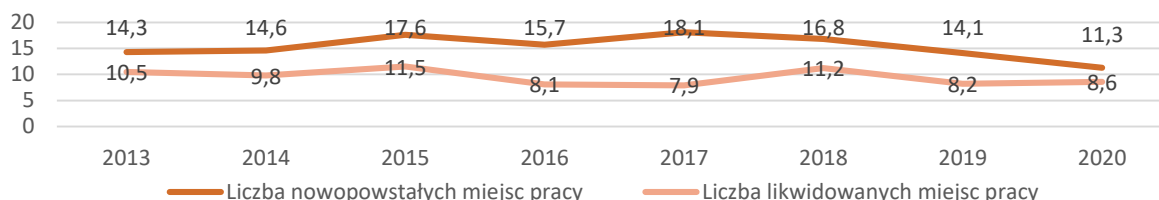

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na przestrzeni lat 2013-2020 liczba nowopowstających miejsc pracy każdego roku wyższa była od liczby likwidowanych miejsc pracy. W analizowanym okresie liczba nowoutworzonych miejsc pracy

zmałała jednak ogółem o ok. 3 tys., mimo, że w latach 2014-2018 przewyższała wartość osiągniętą w roku bazowym. Negatywną tendencję odnotowano po roku 2018 kiedy liczba likwidowanych miejsc pracy wzrosła do 11,2 tys., a powstawało ich coraz mniej. Mimo późniejszego spadku liczby likwidowanych miejsc pracy, różnica między tworzonymi i likwidowanymi miejscami pracy coraz bardziej się zacierała (w 2017 roku różnica wynosiła aż 10,2 tys., a w roku 2020 – 2,7 tys.).

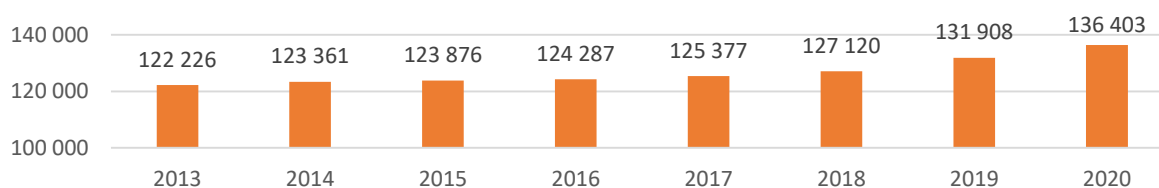
Wykres 26. Relacja powstających i likwidowanych miejsc pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys.]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2013-2020 stale wzrastał poziom przedsiębiorczości na terenie województwa – każdego roku rosła liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim. W 2020 roku odnotowano wzrost podmiotów wpisanych do REGON o blisko 14,2 tys. w porównaniu do roku 2013.

Wykres 27. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poniższa tabela przedstawia zróżnicowanie wewnątrzregionalne województwa warmińsko-mazurskiego pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020.

Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 w podziale na powiaty

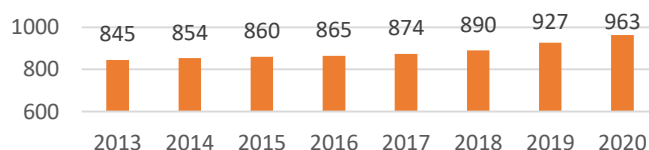
Województwo	2013	2020	Zmiana	
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	122 226	136 403	14 177	12%
Powiat bartoszycki	4 101	4 401	300	7%
Powiat braniewski	2 984	3 315	331	11%
Powiat działdowski	4 126	4 626	500	12%
Powiat elbląski	3 858	4 692	834	22%
Powiat ełcki	6 653	7 861	1 208	18%
Powiat giżycki	5 427	6 148	721	13%
Powiat iławski	6 999	7 883	884	13%
Powiat kętrzyński	4 522	4 902	380	8%
Powiat lidzbarski	3 444	3 875	431	13%
Powiat mrągowski	4 729	5 298	569	12%
Powiat nidzicki	2 332	2 493	161	7%
Powiat nowomiejski	2 962	3 520	558	19%

Województwo	2013	2020	Zmiana	
Powiat olecki	3 035	3 243	208	7%
Powiat olsztyński	10 465	12 999	2 534	24%
Powiat ostródzki	8 223	9 116	893	11%
Powiat piski	4 177	4 476	299	7%
Powiat szczycieński	5 168	5 770	602	12%
Powiat gołdapski	2 183	2 310	127	6%
Powiat węgorzewski	1 707	1 886	179	10%
Powiat m.Elbląg	12 419	13 337	918	7%
Powiat m.Olsztyn	22 712	24 252	1 540	7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Analizując liczbę podmiotów wpisanych do rejestru REGON w relacji do liczby ludności w województwie warmińsko-mazurskim każdego roku w poddanych analizie latach 2013-2020 odnotowano wzrost liczby zarejestrowanych w REGON podmiotów gospodarczych. W 2020 roku na każde 10000 mieszkańców województwa przypadało o niemal 120 podmiotów więcej, niż w roku 2013, stanowiąc wzrost o 14%.

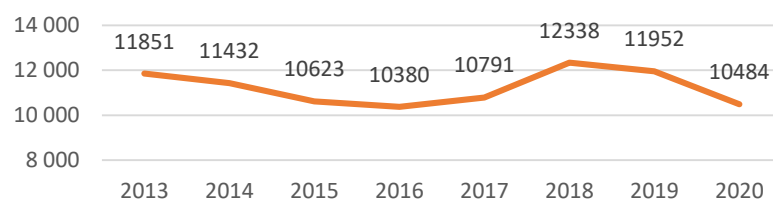
Wykres 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w regionie w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

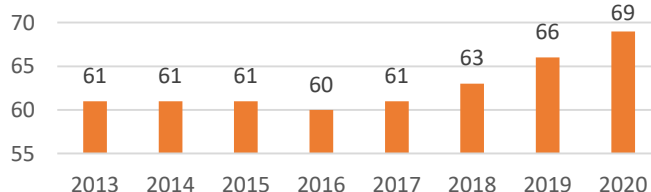
W przypadku nowozarejestrowanych w REGON podmiotów gospodarki narodowej w województwie w latach 2013-2020 ich liczba jedynie nieznacznie się wahała. W 2020 roku odnotowano niewielki spadek względem roku 2013.

Wykres 29. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wykres 30. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Na przestrzeni lat 2013-2020 nie odnotowano istotnych wahań w zakresie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w województwie – od 2017 obserwowany jest stały, lecz nieznaczny wzrost, najwyższą wartość przyjmując w 2020 roku (69 osób prowadzących własną działalność gospodarczą na 1000 osób w województwie).

Wskaźnik odnoszący się do osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w relacji do liczby mieszkańców zarówno w 2013 r., jak również 2020 r. kształtował się na poziomie zbliżonym do województwa lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego. Wskaźnik ten dla wskazanych województw był jednym z najniższych w kraju.

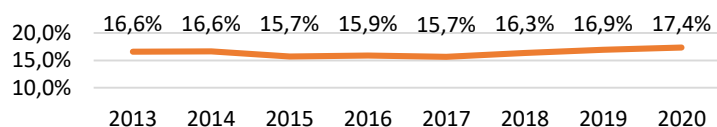
Tabela 18. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw

Województwo	2013	2020	Zmiana	
POLSKA	77	87	10	13%
DOLNOŚLĄSKIE	81	90	9	11%
KUJAWSKO-POMORSKIE	68	75	7	10%
LUBELSKIE	60	70	10	17%
LUBUSKIE	77	86	9	12%
ŁÓDZKIE	72	80	8	11%
MAŁOPOLSKIE	78	92	14	18%
MAZOWIECKIE	93	107	14	15%
OPOLSKIE	72	78	6	8%
PODKARPACKIE	57	66	9	16%
PODLASKIE	63	72	9	14%
POMORSKIE	86	100	14	16%
ŚLĄSKIE	74	79	5	7%
ŚWIĘTOKRZYSKIE	67	75	8	12%
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	61	69	8	13%
WIELKOPOLSKIE	87	97	10	11%
ZACHODNIOPOMORSKIE	95	102	7	7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Poddając analizie udział osób prowadzących własną działalność w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 od 2017 roku następował wzrost wartości, przy czym zaznaczyć należy, iż w objętych analizą latach nie odnotowano istotnych wahań, a wartość pozostawała na porównywalnym poziomie. W 2013 roku wynosiła ona 16,6%, zaś w roku 2020 – 17,4%.

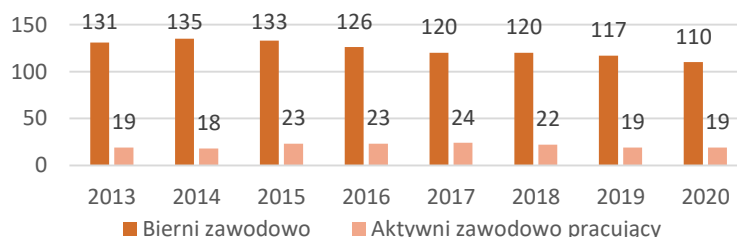
Wykres 31. Udział osób prowadzących własną działalność w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w województwie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

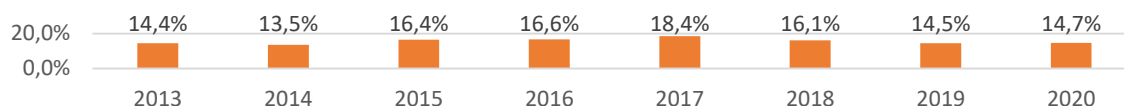
Liczba biernych zawodowo OzN spadła w roku 2020 w relacji do liczby przypadającej na rok 2013 o ok. 21 tys. osób. Zaznaczyć jednakże należy, iż liczba aktywnych zawodowo pracujących OzN nie uległa zmianie, osiągając taką samą wartość na początku i na końcu analizowanego okresu (wynosząc 19 tys. osób).

Wykres 32. Liczba biernych zawodowo i pracujących osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób]

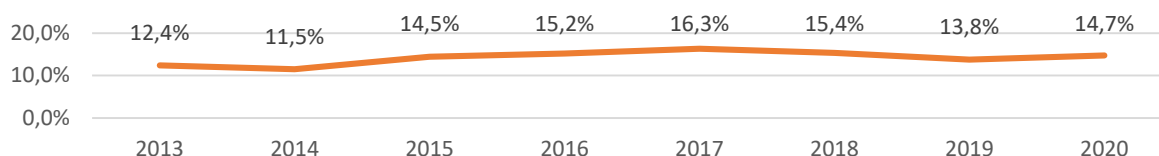
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Współczynnik aktywności zawodowej OzN w województwie warmińsko-mazurskim w 2020 roku przybrał jedynie nieznacznie większą wartość w porównaniu do roku 2013 (wzrost o 0,3 p.p.). Najwyższą wartość odnotowano w roku 2017 (18,4%), najniższą zaś w roku 2014 (13,5%) – nie stwierdzono istotnych wahań wskaźnika na przestrzeni objętych analizą lat.

Wykres 33. Współczynnik aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami w regionie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Udział pracujących OzN w ogólnej liczbie OzN w regionie nie ulegał istotnym zmianom w latach 2013-2020, w roku 2013 wynosząc 12,4%, a w roku 2020 osiągając wyższą wartość równą 14,7%.

Wykres 34. Udział pracujących osób z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie ludności osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Jedną ze znaczących kwestii związanych z dostępem do rynku pracy jest dostępność opieki dla dzieci do lat 3. W latach 2013-2020 zwiększyła się liczba żłobków z 25 do 89, a także możliwości przyjęcia dzieci do żłobków i klubów dziecięcych w 2020 r. liczba miejsc w żłobkach wynosiła 3 902 (tj. o ponad 2,5 tys. więcej niż w przypadku roku 2013). W konsekwencji o ponad 100% zwiększyła się liczba dzieci przebywających w takich miejscach.

Tabela 19. Miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie warmińsko-mazurskim

	2013	2020
żłobki	25	89
miejsca ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)	1 392	3 926
dzieci przebywające w ciągu roku ogółem (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)	2 110	5 201

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Pomimo wzrostu liczebności punktów żłobkowych oraz miejsc dla dzieci do lat 3 w latach 2013-2020 województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się najniższymi wartościami wskaźników odnoszącymi się do dzieci w żłobkach oraz miejsc w żłobkach w relacji do liczby dzieci do lat 3.

Tabela 20. Miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie na tle innych regionów

Województwo	dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3		miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	
	2013	2020	2014	2020
dolnośląskie	81	200	107	239
kujawsko-pomorskie	35	110	46	140
lubelskie	33	100	44	123
lubuskie	63	155	86	176
łódzkie	52	114	56	138
małopolskie	43	122	59	163
mazowieckie	54	139	74	164
opolskie	87	177	102	213
podkarpackie	40	116	52	140
podlaskie	48	123	64	150
pomorskie	39	112	64	139

śląskie	42	121	55	152
świętokrzyskie	34	90	40	103
warmińsko-mazurskie	31	92	40	103
wielkopolskie	40	120	63	148
zachodniopomorskie	60	155	79	181

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W latach 2013-2020 wartość PKB w przeliczeniu na jedną osobę pracującą, wzrosła w ujęciu krajowym i regionalnym. W skali Polski zmiana w analizowanym okresie wyniosła 30,1 tys. zł, sięgając 148,4 tys. zł. Województwo warmińsko-mazurskie plasowało się na 11. miejscu pod względem wysokości PKB/pracownika w 2020 r. (133,7 tys. zł). Zmiana w latach 2013-2020 w regionie wyniosła 27,7 tys. zł.

Tabela 21. Wartość PKB (ceny bieżące) w przeliczeniu na jednego pracującego [tys. zł]

Województwo	2013	2020*	Zmiana
Polska	118,3	148,4	30,1
dolnośląskie	136,8	166,2	29,4
kujawsko-pomorskie	108,6	137,7	29,1
lubelskie	81,9	101,5	19,6
lubuskie	114,1	141,5	27,4
łódzkie	108,8	141,1	32,3
małopolskie	100,9	128,1	27,2
mazowieckie	159,7	198,0	38,3
opolskie	111,6	139,5	27,9
podkarpackie	81,8	102,7	20,9
podlaskie	93,7	117,5	23,8
pomorskie	125,4	152,2	26,8
śląskie	125,0	154,9	29,9
świętokrzyskie	87,7	111,6	23,9
warmińsko-mazurskie	106,0	133,7	27,7
wielkopolskie	116,1	146,9	30,8
zachodniopomorskie	121,2	150,9	29,7

* Na podstawie szacowanej wartości PKB.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Wartość PKB przypadającego na 1 przepracowaną godzinę obliczono w oparciu o średnią liczbę godzin przepracowaną w ciągu roku przez pracownika w Polsce (wynoszącą odpowiednio 1 692 godziny w 2013 r. oraz 1 683 godziny w 2020 r.) pomnożoną przez całkowitą liczbę pracowników każdego z regionów. Zgodnie z dostępnymi informacjami, w 2020 r. w Polsce na 1 przepracowaną godzinę przypadało średnio 88,15 zł PKB. Zmiana w latach 2013-2020 wynosiła średnio 18,24 zł. Województwo warmińsko-mazurskie plasowało się poniżej przeciętnych wartości dla kraju, na 11. miejscu wśród wszystkich regionów. W 2020 r. wartość PKB przypadające na 1 przepracowaną godzinę wynosiła w regionie 79,44 zł (o 16,77 zł więcej niż w roku 2013).

Tabela 22. Wartość PKB przypadające na 1 przepracowaną godzinę [zł]

Województwo	2013	2020*	Zmiana
Polska	69,92	88,15	18,24
dolnośląskie	80,85	98,77	17,92
kujawsko-pomorskie	64,19	81,79	17,61
lubelskie	48,43	60,32	11,89
lubuskie	67,44	84,10	16,66
łódzkie	64,32	83,86	19,54

małopolskie	59,61	76,12	16,51
mazowieckie	94,38	117,62	23,25
opolskie	65,93	82,86	16,93
podkarpackie	48,32	61,02	12,70
podlaskie	55,39	69,84	14,45
pomorskie	74,14	90,43	16,30
śląskie	73,86	92,02	18,16
świętokrzyskie	51,80	66,29	14,49
warmińsko-mazurskie	62,67	79,44	16,77
wielkopolskie	68,59	87,28	18,69
zachodniopomorskie	71,65	89,67	18,02

*Na podstawie szacowanej wartości PKB.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL, GUS.

Powyższe zmiany odnoszące się do rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego o charakterze ilościowym uzupełniają również zmiany jakościowe zidentyfikowane dzięki triangulacji metod badawczych. W związku z czym wśród zmian identyfikowanych na rynku pracy wyszczególnić należy:

- Silny wzrost konkurencji;
- Krótki okres działalności nowopowstałych firm, niemożność utrzymania się na rynku;
- Rosnąca niechęć do wykonywania pracy fizycznej w wyniku oferowanego wsparcia socjalnego, migracji ludności oraz malejącego bezrobocia, z którym wiązała się mniejsza liczba potencjalnych pracowników;
- Rosnąca presja płacowa, zwiększone oczekiwania odnośnie wynagrodzeń i warunków pracy wśród pracowników/potencjalnych pracowników;
- Rosnący udział pracowników z zagranicy, głównie z Ukrainy, przy równoczesnym odpływie ludności lokalnej;
- Zmianę rynku pracy z rynku pracodawcy w rynek pracownika;
- Niskie kwalifikacje osób młodych, szukających zatrudnienia, przy równoczesnym wysokim zapotrzebowaniu przedsiębiorców na wykwalifikowaną kadrę;
- Deficyt fachowców, pracowników wykwalifikowanych.

Jednocześnie przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie Programu zwrócili uwagę na wzrost zainteresowania pracodawców rozwojem kwalifikacji i kompetencji pracowników, realizację działań w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego (finansowany spoza interwencji RPO WiM 2014-2020) oraz na wykorzystywany od 2016 r. Warmińsko-Mazurski System Finansowania Usług Rozwojowych – popytowy system finansowania, zapewniający przedsiębiorcom możliwość samodzielnego wyboru usług rozwojowych dostępnych w ramach BUR.

Ponadto do zmian rynku pracy zaliczono również zmiany dotyczące konsumentów, które uwzględniają: zawężenie ich potrzeb, zmniejszenie konsumpcji, ale jednocześnie zwiększenie oczekiwań. Wraz ze zmniejszeniem potrzeb konsumentów, wzrosła także konkurencja. Zmiany w prawie pracy wpływały na decyzje o zatrudnianiu nowych pracowników oraz rodzaju umowy, na podstawie których zatrudniani są pracownicy. Beneficjenci wskazywali, że zmiana władz lokalnych wpływa na działanie lokalnych instytucji, m.in. szpitali, ale także na kierunek rozwoju regionu, czy możliwości pozyskiwania dofinansowania lub dotacji przez poszczególne podmioty.

Powyższe zmiany jakościowe obrazują rynek pracy Warmii i Mazur, w którym istnieją duże trudności związane z rekrutacją i znalezieniem wykwalifikowanych pracowników (w szczególności w przypadku firm produkcyjnych). Pomocą dla takich firm może okazać się pozyskanie zagranicznych

pracowników, pochodzących głównie z Ukrainy, Białorusi, Litwy, jednakże w tym przypadku, biorąc pod uwagę rozwój przedsiębiorczości i wzrost średnich wynagrodzeń dużą konkurencję dla regionu stanowią inne województwa, w tym przede wszystkim pomorskie i mazowieckie.

W trakcie trwania obecnej perspektywy finansowej rozpoczęła się pandemia COVID-19, co również nie pozostaje bez wpływu na lokalny rynek pracy. W związku z tym, stopa bezrobocia zaczęła rosnąć, przy czym dane z 2021 r. wskazują, że negatywny trend prawdopodobnie udało się odwrócić, dzięki podjętym zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym inicjatywom. Poza zmianami dotyczącymi wskaźników, nastąpiła modyfikacja charakteru zatrudnienia i sposobu wykonywania pracy. Coraz więcej przedsiębiorców decyduje się na zatrudnienia pracownika w niepełnym wymiarze godzin lub proponuje przejście na pracę zdalną (w związku ze stanem epidemii). Przełomowym okazał się 2020 r., kiedy pozytywna tendencja zmian się odwróciła. Podjęte wówczas działania spowodowały jednak, że wskaźniki powoli znów wskazują na poprawę sytuacji. Przedstawiciele urzędów pracy, podają, że w tym czasie również wzrastało zarówno zatrudnienie, jak i liczba przedsiębiorstw (co związane było z instrumentem wsparcia w postaci dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej). Jako przyczynę tych zmian wskazują m.in. zmiany demograficzne, permanentny spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym.

3.1.2. Działania podejmowane w regionie w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy

W objętym analizą okresie, tj. latach 2013-2020 w obszarze wojewódzkiego rynku pracy podejmowane były działania również poza interwencją w ramach Osi X RPO WiM 2014-2020.

Dokumenty strategiczne skupione na realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia¹⁵, to przede wszystkim¹⁶:

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do 2025 roku (cel główny: Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy, w tym w szczególności cele wzrost konkurencyjności gospodarki oraz wzrost aktywności społecznej) oraz *Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*,
- Zaktualizowana Strategia Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w Województwie Warmińsko-Mazurskim do 2025 roku (cel główny: Wzrost zatrudnienia oraz aktywności zawodowej mieszkańców regionu, priorytety: wzrost zatrudnienia, w którym realizacja działań ukierunkowana jest na aktywizację zawodową oraz tworzenie nowych konkurencyjnych miejsc pracy; wzrost poziomu jakości kształcenia, gdzie wsparcie skierowane jest na działania mające na celu rozwój kompetencji kluczowych dla rynku pracy w regionie; włączenie zawodowe i społeczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym mające na celu integrację osób z grup defaworyzowanych z rynkiem pracy),
- Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego do 2020 roku (priorytety: prawidłowo funkcjonująca rodzina; wzmacnianie integracji społecznej; wspieranie aktywności i mobilności zawodowej oraz edukacyjnej osób bezrobotnych; rozwój społeczeństwa obywatelskiego),

¹⁵ Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia (RPDZ) stanowi dokument opracowywany cyklicznie, na dany rok, obejmując krótszy horyzont czasowy niż wskazane dokumenty. Należy podkreślić, iż RPDZ jest dokumentem przygotowywanym w oparciu o projekt Krajowego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na dany rok.

¹⁶ Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 rok (projekt), Olsztyn 2019 r., s. 9-11.

- Wojewódzki Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Warmia i Mazury 2015-2020 (cel główny: Zwiększenie udziału ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego ze szczególnym uwzględnieniem aktywizacji zawodowej i społecznej grup zagrożonych wykluczeniem),
- Regionalna Strategia Innowacyjności Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020 (misja: Inspirowanie i koordynacja działań w kierunku mobilizacji kapitału społecznego, gospodarczego i naukowo-badawczego dla wykreowania innowacyjnej specjalizacji gospodarki regionu warmińsko-mazurskiego). Dokument stracił ważność w 2020 r.,
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (w ramach osi priorytetowej I Osoby młode na rynku pracy precyzujący czynności w zakresie wspierania aktywizacji zawodowej oraz poprawy sytuacji na rynku pracy osób w wieku 15-29 lat, pozostających bez zatrudnienia, a także niekształcących się i niepodnoszących swoich kwalifikacji).
- RPO WiM 2014-2020 skupia się zaś na warmińsko-mazurskiej gospodarce i kształceniu kadr, zmianie sytuacji na rynku pracy, poprawie dostępu do usług publicznych, rewitalizacji miast i ich ubogich społeczności oraz ograniczaniu ubóstwa w regionie¹⁷. Działania zaplanowane w ramach wyszczególnionych dokumentów strategicznych pozwalają na wypracowanie kompleksowej i spójnej wizji rozwoju regionalnego rynku pracy i wykorzystania jego zasobów.

Inne działania podejmowane na terenie województwa w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy to przede wszystkim¹⁸:

1. **Fundusz Pracy**, obejmujący programy na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej oraz innych zadań fakultatywnych.
Programy na rzecz promocji i zatrudnienia uwzględniają m.in.: szkolenia, prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, refundację kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy, dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej, stypendia, studia podyplomowe, staże, bony, dofinansowanie wynagrodzeń, koszty przejazdu i zakwaterowania, zasiłki i inne świadczenia obligatoryjne oraz inne wydatki, w tym na zadania fakultatywne. **Zakres Funduszu Pracy jest zbieżny z działaniami realizowanymi w ramach X OP RPO WiM 2014-2020.**
2. **Tarcza antykrzysowa** ma na celu zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie skutków COVID-19. Tarczę reguluje Ustawa o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (DZ.U.2020.374 z późn. zm.).
3. **Krajowy Fundusz Szkoleniowy (KFS)** jest częścią Funduszu Pracy, przeznaczoną na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców, podejmowanego z inicjatywy lub za zgodą pracodawcy.
4. **Regionalny Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (POWER – program krajowy)**¹⁹, w ramach którego realizowane jest Działanie 1.1. *Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy – projekty pozakonkursowe* oraz Działanie 1.2 *Wsparcie osób młodych*

¹⁷ Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 rok (projekt), Olsztyn 2019 r., s. 9-11.

¹⁸

<https://wupolsztyn.praca.gov.pl/documents/106902/13761580/Analiza%20sytuacji%20na%20rynku%20pracy%20w%20pierwszym%20p%20C3%B3%20C5%82roczu%202020/d616d993-2209-418d-8065-c43890d469e9?t=1606468432838>

¹⁹ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 [z:] https://www.power.gov.pl/media/103396/Aktualny_Program_Wiedza_Edukacja_Rozwoj_2014_2020.pdf

na regionalnym rynku pracy, których celem jest Zwiększenie możliwości zatrudnienia oraz jego utrzymania przez osoby młode do 29 r. ż., w tym w szczególności osoby bez pracy, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET).

W ramach powyższych Działań realizowane są projekty z zakresu kompleksowej aktywizacji zawodowej, tj.: wsparcie indywidualnej i kompleksowej aktywizacji zawodowo-edukacyjnej osób młodych²⁰ poprzez:

- „Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej:
 - identyfikacja potrzeb osób młodych oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, w tym identyfikacja stopnia oddalenia od rynku pracy osób młodych (obligatoryjne),
 - kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie wyboru odpowiedniego zawodu oraz pomoc w planowaniu rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych,
- Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia nowych umiejętności i kompetencji:
 - kontynuacja nauki dla osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej lub potrzebę potwierdzenia kwalifikacji m.in. poprzez odpowiednie egzaminy,
 - nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia,
- Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców:
 - nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, spełniające standardy wskazane w Europejskiej Ramie Jakości Praktyk i Staży,
 - wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy, stanowiące zachętę do zatrudnienia, m.in. poprzez refundację wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy,
- Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób z niepełnosprawnościami: niwelowanie barier jakie napotykają osoby młode z niepełnosprawnościami w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
- Dodatkowo wsparcie przedsiębiorczości realizowane jest dzięki instrumentom i usługom rynku pracy służące rozwojowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia, tj. wsparcie osób

²⁰ Zgodnie z zapisami PO WER, aby zagwarantować kompleksowe wsparcie w powrocie na rynek pracy, możliwe jest dodatkowo zastosowanie instrumentów aktywnej integracji o charakterze społecznym.

młodych w zakładaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej poprzez udzielenie pomocy bezzwrotnej (dotacji) na utworzenie przedsiębiorstwa oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, a także wsparcie pomostowe²¹. Należy jednak podkreślić, iż Tego typu projekty nie były realizowane w ramach PO WER w województwie warmińsko-mazurskim. Wsparcie w ramach Osi I PO WER w warmińsko-mazurskim ukierunkowane na pomoc w podejmowaniu i prowadzeniu własnej działalności gospodarczej było oferowane jedynie w ramach projektów PUP w postaci jednorazowych środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

5. **Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, którego** zadania określa ustawa o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy z dnia 13 lipca 2006 roku (Dz. U. 2018.1433 z późn. zm.). Należą do nich: wypłata świadczeń pracowniczych, dochodzenie zwrotu wypłaconych świadczeń.

Analizując działania podejmowane na terenie województwa (poza RPO WiM 2014-2020) w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy można wyszczególnić przede wszystkim:

- **Wsparcie osób pozostających bez pracy oraz osób pracujących w zakresie rozwoju kompetencji i kwalifikacji**

Działania jakie podjęto w celu wsparcia osób bezrobotnych realizowane były przede wszystkim z programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej POWER, który skierowany był do osób młodych (działania tożsame do Działania 10.1 i 10.2 RPO WiM). W skład realizowanych działań wchodziły m.in.: kompleksowe programy na rzecz aktywizacji zawodowej, szkolenia, staże, pośrednictwo pracy. Ponadto w ramach Funduszu Pracy realizowano Krajowy Fundusz Szkoleniowy, który przeznaczony był dla osób pracujących. W ramach jego realizacji oferowano rozwój kompetencji i szkolnictwo ustawiczne. Wsparcie bezrobotnych realizowane było również w ramach realizacji zadań ustawowych PUP.

- **Wsparcie osób prowadzących własną działalność gospodarczą lub chcących ją założyć**

Działania mające na celu wsparcie osób prowadzących własną działalność gospodarczą lub chcących ją założyć realizowane były z programu POWER oraz za pośrednictwem instrumentów finansowych z Funduszu Pracy. Dodatkowo realizowane były działania z Krajowego Funduszu Szkoleniowego, który kierowany jest do przedsiębiorców i ich pracowników.

3.1.3. Poziom komplementarności interwencji podjętej w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 z innymi działaniami podejmowanymi w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy

Kryterium Komplementarności stanowi jedno z podstawowych kryteriów skutecznej realizacji polityki wspólnotowej. Efektem komplementarności jest wzmocnienie podejmowanych działań i bardziej racjonalne wydatkowanie środków, a także możliwość uzyskania dodatkowych korzyści na różnych etapach realizacji projektu.

Interwencje w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 oraz inne działania (poza RPO WiM 2014-2020) podejmowane w zakresie wykorzystania zasobów rynku pracy są w wysokim stopniu

²¹ Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 [z:] https://www.power.gov.pl/media/103396/Aktualny_Program_Wiedza_Edukacja_Rozwoj_2014_2020.pdf

komplementarne. Analizowane działania charakteryzują się wysokim poziomem komplementarności pod względem wykorzystania zasobów rynku pracy. Zarówno przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu, jak i przedstawiciel DEFS oraz Operator WA-MA FUR System wskazywali, że interwencja w ramach RPO WiM 2014-2020 stanowiła uzupełnienie innych działań krajowych i innych programów unijnych. Wymieniano przy tym najczęściej wsparcie realizowane w ramach PO WER 2014-2020. Również większość realizatorów, potwierdziło komplementarność różnych działań na rynku pracy argumentując je brakiem jakiegokolwiek konkurencji między projektami, deklarowali oni, że projekty te wzajemnie się uzupełniały, kierując wsparcie do poszczególnych grup odbiorców lub realizującym w różnym czasie, zróżnicowane formy wsparcia.

Z kolei nieliczni beneficjenci wskazywali na wzajemne konkurowanie ze sobą projektów dotyczących rynku pracy – realizowanych w ramach RPO WiM 2014-2020. Realizacja ta dotyczyła pozyskania uczestników – odbiorców projektów, których liczba, z uwagi na określone kryteria wyboru, była ograniczona. W tym zakresie pomagała jednak znajomość lokalnego rynku pracy oraz współpraca z podmiotami mogącymi wesprzeć poszukiwania przedstawicieli grup docelowych. Dzięki temu realizacja projektów finansowanych z różnych źródeł, mimo konkurencji, nie była zagrożona.

Przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu potwierdzili również problem rywalizacji między programami czy interwencjami. Dotyczył on kierowania działań programowych o zbliżonym charakterze do tych samych grup odbiorców, a równocześnie możliwości finansowania ich z wykorzystaniem innego źródła.

3.1.4. Uwarunkowania zewnętrzne wpływające na rynek pracy województwa warmińsko-mazurskiego

Sytuacja gospodarcza w obszarze rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim na przestrzeni objętych analizą lat 2013-2020 kształtowana była przez uwarunkowania zewnętrzne, obserwowane nie tylko w skali województwa, lecz także kraju. Jak wynika z analizy zawartej w niniejszym raporcie, sytuacja wojewódzkiego rynku pracy uległa poprawie w ostatnich latach, wielokrotnie osiągając lepszą wartość wskaźników w roku 2020, niż w latach poprzednich, w szczególności w porównaniu z rokiem 2013.

Najważniejszą informacją obrazującą lokalny rynek pracy województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020 jest ponad **dwukrotny spadek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych oraz zmniejszenie się poziomu stopy bezrobocia**. Konsekwentnie malał również odsetek osób pozostających bez zatrudnienia przez ponad rok (osób długotrwale bezrobotnych).

Ze względu na zmniejszającą się populację województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2014-2020, podobnie do malejącej liczby osób aktywnych zawodowo zmniejszyła się także liczba osób biernych zawodowo. W analizowanym okresie spadek liczby osób biernych zawodowo był znacznie większy niż spadek osób aktywnych zawodowo, świadcząc o poprawie sytuacji w tym zakresie.

Na poprawę sytuacji na rynku pracy wpływ miała poprawa sytuacji gospodarczej w kraju, na którą składa się wzrost PKB, popyt na ofertę ekologiczną, regionalną, inwestycje finansowane zarówno ze środków europejskich, jak i krajowych (m.in. infrastruktura). Jednakże, pomimo sukcesywnego zwiększenia poziomu PKB na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – wskaźniki obrazujące wydajność pracy analizowanego regionu charakteryzują się najniższymi wartościami w kraju (wspólnie z województwem lubelskim).

Tabela 23. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca

Nazwa	produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca							produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca, Polska = 100						
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
POLSKA	42 770	44 466	46 837	48 494	51 789	55 230	59 741	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
DOLNOŚLĄSKIE	47 847	49 717	52 222	53 754	57 234	60 562	65 392	111,9	111,8	111,5	110,8	110,5	109,7	109,5
KUJAWSKO-POMORSKIE	35 109	36 232	38 240	39 585	41 888	44 854	47 558	82,1	81,5	81,6	81,6	80,9	81,2	79,6
LUBELSKIE	30 335	31 186	32 230	33 542	35 882	37 458	40 771	70,9	70,1	68,8	69,2	69,3	67,8	68,2
LUBUSKIE	35 752	37 644	39 174	40 784	42 785	45 443	48 499	83,6	84,7	83,6	84,1	82,6	82,3	81,2
ŁÓDZKIE	39 994	41 751	43 854	45 314	48 189	51 397	56 209	93,5	93,9	93,6	93,4	93,0	93,1	94,1
MAŁOPOLSKIE	37 860	39 568	42 214	43 967	47 326	50 861	54 678	88,5	89,0	90,1	90,7	91,4	92,1	91,5
MAZOWIECKIE	68 438	71 125	74 568	77 190	82 943	88 626	96 725	160,0	160,0	159,2	159,2	160,2	160,5	161,9
OPOLSKIE	34 503	36 182	37 848	38 623	41 065	43 879	47 272	80,7	81,4	80,8	79,6	79,3	79,4	79,1
PODKARPACKIE	30 451	31 576	33 277	34 254	36 184	39 019	42 225	71,2	71,0	71,0	70,6	69,9	70,6	70,7
PODLASKIE	31 339	32 461	33 512	34 558	37 322	39 622	43 128	73,3	73,0	71,6	71,3	72,1	71,7	72,2
POMORSKIE	41 227	42 346	45 036	46 978	50 019	53 669	58 202	96,4	95,2	96,2	96,9	96,6	97,2	97,4
ŚLĄSKIE	44 454	46 167	48 662	50 216	53 625	57 384	61 234	103,9	103,8	103,9	103,6	103,5	103,9	102,5
ŚWIĘTOKRZYSKIE	31 326	32 613	33 958	34 771	37 048	39 926	42 608	73,2	73,3	72,5	71,7	71,5	72,3	71,3
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	30 722	31 958	33 311	34 681	36 381	38 094	40 883	71,8	71,9	71,1	71,5	70,2	69,0	68,4
WIELKOPOLSKIE	45 813	47 679	50 822	52 880	56 498	59 643	64 763	107,1	107,2	108,5	109,0	109,1	108,0	108,4
ZACHODNIOPOMORSKIE	35 776	37 423	39 681	40 704	43 194	45 949	49 496	83,6	84,2	84,7	83,9	83,4	83,2	82,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Czynnikami wpływającymi na sytuację gospodarczą w regionie był początkowo niski poziom inflacji, niski kurs waluty polskiej, który przekładał się na poziom i rodzaj inwestycji lokalnych i globalnych firm.

Jednym z bardziej znaczących dla sytuacji na regionalnym rynku pracy uwarunkowaniem jest wyzwanie w zakresie przeciwdziałania negatywnym zjawiskom demograficznym zachodzącym zarówno na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, jak również na terenie całego kraju, konieczności zwiększenia poziomu dopasowania kompetencji i kwalifikacji do realnych potrzeb rynku pracy, oraz większego wykorzystania nieaktywnych dotąd zasobów siły roboczej pozostającej poza rynkiem pracy. W tym kontekście największy poziom wpływu na rynek pracy obserwuje się w przypadku oddziaływania

zachodzących zmian demograficznych, które zgodnie z prognozami GUS, w kolejnych latach ulegać będą dalszemu pogłębieniu. W objętych analizą latach 2013-2020 zidentyfikowano znaczny, stały spadek liczby ludności województwa. Malejąca populacja istotna jest w kontekście rynku pracy z uwagi na zmniejszające się zasoby – osoby bezrobotne oraz ludność w wieku produkcyjnym, lecz także absolwentów szkół. Sytuacja ta wpływa na konieczność stałego monitoringu rzeczywistych potrzeb pracodawców oraz poziomu dopasowania kwalifikacji i kompetencji ludności w wieku produktywnym oraz systemu edukacji²².

Dodatkowo wśród czynników zewnętrznych, które w największym stopniu, wpływały w latach 2014-2020 na sytuację gospodarczą na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zidentyfikowano kwestie związane ze zmianą potrzeb i zachowań konsumentów oraz wzrost poziomu konkurencji. Zawężenie potrzeb konsumentów, zmniejszenie poziomu konsumpcji, przy jednoczesnym

Tabela 24. Poziom inflacji w regionie

Rok	Poziom inflacji (rok poprzedni = 100)
2013	100,9
2014	100,0
2015	99,1
2016	99,4
2017	102,0
2018	101,6
2019	102,3
2020	103,4
2021	105,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

²² Regionalny Plan Działania na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 rok, projekt, Olsztyn 2019, s. 32-34.

zwiększeniu świadomości i oczekiwań konsumentów wpłynęły bezpośrednio na poziom konkurencyjności i liczbę podmiotów gospodarczych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego.

Niewątpliwie kluczowym czynnikiem niezależnym do władz samorządowych, był wybuch pandemii COVID-19 w 2020 r. Szczegółowe oddziaływanie pandemii na sytuację na regionalnym rynku pracy w województwie zostało opisane w podrozdziale 4.1.1. Zdaniem ekspertów oceniających projekty, wskazanie jak pandemia COVID-19 wpłynęła na regionalny rynek pracy jest w tym momencie niemożliwe, ze względu na to, że jeszcze się nie zakończyła. Warto zwrócić uwagę, że stan pandemii nie dotknął każdej branży w równym stopniu i niektórzy przedsiębiorcy mieli możliwość prowadzenia działalności, inni z kolei zostali zmuszeni do jej zawieszenia na kilka miesięcy. Jednakże, w obecnym momencie wszystko powoli wraca do normy i wskaźniki wchodzą w trend sprzed pandemii. W związku z epidemią w ramach RPO była możliwość wydłużania okresu realizacji projektów oraz możliwość kwalifikowania wydatków związanych ze środkami ochrony osobistej. Ponadto, w ramach projektów realizowanych w RPO wdrażano m.in. wsparcie realizowane przez powiatowe urzędy pracy, które otrzymały możliwość realizacji dodatkowej, nowej formy wsparcia, czyli dofinansowanie wynagrodzeń pracowników lub kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

3.1.5. Zmiany w otoczeniu prawnym, które wpływały na realizację X OP RPO WiM 2014-2020

Dodatkowo wpływ na realizację X OP RPO WiM 2014-2020 miały zmiany w otoczeniu prawnym. Wśród zidentyfikowanych zmian wyróżnić należy przede wszystkim:

- **Reformę emerytalną**

Reforma emerytalna miała wpływ na liczbę osób bezrobotnych i pracujących. Osoby, które przed reformą były potencjalnymi uczestnikami projektów realizowanych w ramach RPO WiM 2014-2020 stały się osobami biernymi zawodowo ze względu na przejście na emeryturę.

- **Wprowadzenie programu Rodzina 500 plus**

Wprowadzenie programu 500+, w szczególności w pierwszych latach jego realizacji (ze względu na wprowadzone kryterium dochodowe na pierwsze dziecko) wpłynęło na zniechęcenie kobiet do podejmowania pracy i spadek ich aktywności ekonomicznej.

- **Wzrost poziomu płacy minimalnej**

Wzrost płacy minimalnej wpłynął przede wszystkim na koszty prowadzenia działalności gospodarczej przez przedsiębiorców zatrudniających pracowników. Z kolei wzrost kosztów wpłynął na zmianę efektywności ekonomicznej jednego miejsca pracy.

- **Otwarcie rynku pracy na zatrudnienie cudzoziemców**

Otwarcie rynku pracy umożliwiło uzupełnienie brakujących zasobów rynku pracy, poprzez zaangażowanie kapitału ludzkiego zza granicy, w szczególności w przypadku prac fizycznych.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz - przepisy zmieniają się w trybie ciągłym i mają znaczący wpływ na udzielane wsparcie, dlatego należy na nie aktywnie reagować. Jednym z rodzajów takich zmian jest podwyższenie płacy minimalnej, od wysokości której uzależniony jest koszt pracy interwencyjnej, a także innych form wsparcia.

Analogicznie do uwarunkowań zewnętrznych wpływających na realizację programu operacyjnego należy wskazać na zmiany prawne mające wpływ na realizację zadań w zakresie rynku pracy w

postaci obostrzeń związanych z pandemią, które w różnych okresach czasu ograniczały lub w dalszym ciągu ograniczają działalność przedsiębiorstw. W czasie pandemii rezygnowano również z organizacji szkoleń i kursów (np. na kierowców zawodowych), pomimo dużego zapotrzebowania na osoby wykonujące poszczególne zawody, będące przedmiotem tych form wsparcia.

Warto podkreślić, że żadna z modyfikacji RPO WiM 2014-2020, związana ze zmianami prawnymi, nie była tak istotna jak te, które dotyczyły przeciwdziałania skutkom pandemii. Należy wskazać przy tym na *Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii* oraz wprowadzenie Tarczy Antykryzysowej, której część form pomocy była wdrażana w Działaniu 10.1 RPO WiM. Wprowadzone zmiany wymagały od przedsiębiorców szybkiego dostosowania się do nowych wymogów. Ponadto wprowadzane obostrzenia skutkowały koniecznością zmiany formy niektórych działań (w tym na formę zdalną) lub ich wstrzymaniem.

Z uwagi na wprowadzone regulacje prawne mające na celu ograniczanie stopnia rozprzestrzeniania się wirusa, IZ umożliwiła ponadto zastosowanie procedury odstępstw od wytycznych w zakresie realizacji procesów wskazanych w Instrukcji Wykonawczej, w tym przede wszystkim dotyczących kontroli i rozliczania projektów. Zaktualizowana została również część procesów określonych w ww. dokumencie, tak, by umożliwić pracownikom świadczenie pracy w formie zdalnej²³.

3.1.6. Bariery zewnętrzne wpływające na realizację X OP RPO WiM 2014-2020

W przypadku barier zewnętrznych wpływających na wdrażanie działań w ramach OP X w poszczególnych latach realizacji Programu zidentyfikowane kwestie dotyczyły:

- Niewielkiej liczby firm zarejestrowanych w BUR, w szczególności z województwa warmińsko-mazurskiego, co mogło stanowić barierę w realizacji projektów w zakresie usług rozwojowych dla MŚP i ich pracowników świadczonych w oparciu o podejście popytowe, przejawiając się możliwością niskiego poziomu zainteresowania MŚP realizowanymi projektami rozwojowymi z uwagi na brak odpowiednich ofert rozwojowych w Bazie Usług Rozwojowych²⁴.
- Problemów w rekrutacji uczestników OP *Regionalny rynek pracy*, związane z poprawiającą się sytuacją na regionalnym rynku pracy oraz liczne projekty realizowane na tym obszarze z innych źródeł, niż środki Programu. Rezultatem była zmniejszająca się liczba osób bezrobotnych aplikujących o udział w projektach, wpływając na wydłużenie okresu ich realizacji, opóźnienia w rozliczaniu, a także transfer środków finansowych na inne nabory²⁵.
- Wybuch pandemii COVID-19 w 2020 r., co wpływało na możliwość przyspieszenia jego realizacji²⁶. Konieczne było dostosowanie zaplanowanych działań do wprowadzanych obostrzeń oraz modyfikacja priorytetowych kierunków wsparcia, tak, by wsparcie w ramach RPO WiM 2014-2020 odpowiadało również na nowe, nieprzewidziane wcześniej potrzeby.

Badania jakościowe i ilościowe potwierdziły występowanie powyższych barier zewnętrznych, a także wskazywały na barierę związaną z prowadzeniem polityki krajowej oraz pogarszające się relacje

²³ Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, s. 20.

²⁴ Ibidem, s. 52.

²⁵ Sprawozdanie roczne za rok 2018 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, s. 22.

²⁶ Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, s. 20.

Polski z UE. Jednakże bariera ta może być odczuwalna dla województwa warmińsko-mazurskiego dopiero w przyszłej perspektywie finansowej.

3.1.7. Wpływ zmian kontekstu realizacji Programu na założenia realizacji X OP RPO WiM 2014-2020

Zgodnie z przeprowadzoną analizą, zmiany, które zaszły w kontekście realizacji Programu w latach 2014-2020, wymusiły korektę realizowanych działań.

Na uwagę zasługuje przede wszystkim fakt, że na początku perspektywy finansowej 2014-2020 liczba osób bezrobotnych i ich charakterystyka znacząco różniła się od aktualnej ich liczebności i profilu. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów pogłębionych, RPO WiM 2014-2020 projektowany był w nieco innej sytuacji gospodarczej niż ta, w której był wdrażany. Znaczącą zmianą było tu przejście z rynku pracodawcy w rynek pracownika, co pociągnęło za sobą rosnące oczekiwania finansowe ze strony pracowników, a w przypadku pracodawców – coraz większą otwartość na zatrudnianie obcokrajowców. Spadek poziomu bezrobocia w województwie sprawił, że rekrutacja uczestników projektów stała się utrudniona. W związku z tym grupa docelowa została rozszerzona o ubogie osoby pracujące, czyli zatrudnione na umowę zlecenie/umowę o dzieło, z niskimi dochodami czy imigrantów i reemigrantów. Następnie grupę docelową rozszerzono o bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49.

W bazie urzędów pracy znajdują się osoby, które pozostają bez zatrudnienia z innych powodów niż brak ofert na rynku. Są to także osoby trudne do zaangażowania w procesy aktywizacyjne. Osoby te stanowią grupę, która pomimo starań instytucji rynków pracy nie wykazują inicjatywy związanej z rozpoczęciem pracy, wykorzystując sytuację związaną z możliwością uzyskania zasiłków dla osób bezrobotnych. Generuje to sztuczną stopę bezrobocia, ponieważ pomimo zaangażowania różnych form wsparcia, brakuje możliwości aktywizacji zawodowej wskazanych osób. Sytuacja ta może spowodować wzrost nakładów finansowych przeznaczonych na aktywizację w przeliczeniu na jednostkę w przyszłości – ze względu na dezaktualizację kompetencji i kwalifikacji tych osób, które w przypadku konieczności powrotu na rynek pracy będą „zmuszone” do intensyfikacji rozwoju kompetencji i kwalifikacji.

W kontekście dezaktualizacji kwalifikacji szczególnie istotne są postępujące zmiany technologiczne, w tym związane z wprowadzaniem tzw. gospodarki cyfrowej 4.0 – wyzwaniem w tym zakresie jest przeciwdziałanie niedopasowaniu kwalifikacji do oczekiwań pracodawców i zwiększenie poziomu współpracy pomiędzy sektorem edukacji a rynkiem pracy²⁷.

W związku z powyższym koniecznym będzie kontynuowanie stosowanych dotychczas rozwiązań związanych z przesuwaniem środków alokacji pomiędzy formami wsparcia, których potrzeba realizacji będzie zależna od zmian na rynku pracy.

Jednakże najbardziej znaczące zmiany wynikały z zmiany kontekstu zidentyfikowanego w 2020 r., który związany był z wystąpieniem pandemii COVID-19. Pandemia wpłynęła na konieczność wprowadzenia kilkumiesięcznego zakazu prowadzenia działalności dla części branż oraz funkcjonowania w reżimie sanitarnym. Przeciwdziałanie negatywnym skutkom pandemii wymusiło również zmianę priorytetów działania. Zniwelowanie i ograniczenie skutków COVID-19 było możliwe przy wykorzystaniu funduszy europejskich – dzięki zmianom w RPO WiM 2014-2020, zaproponowanym przez Zarząd

²⁷ Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia w Województwie Warmińsko-Mazurskim na 2020 rok, projekt, Olsztyn 2019, s. 34.

Województwa Warmińsko-Mazurskiego i zaakceptowanym przez Komisję Europejską, zapewniono m.in. wsparcie finansowe dla przedsiębiorców w prowadzeniu działalności gospodarczej w celu zabezpieczenia ciągłości funkcjonowania w okresie epidemii²⁸.

Konieczność dostosowania się do wymogów epidemiologicznych, obostrzeń, jak i postępujący kryzys społeczno-gospodarczy, wymuszały nieplanowane wcześniej modyfikacje założeń RPO WiM 2014-2020, w tym zmianę alokacji, a także modyfikację działań realizowanych w ramach X OP.

W związku z powyższym kontekst Programu zmienił się na tyle, że były potrzebne zmiany. Znaczna część uczestników szkoleń pobierała świadczenia zdrowotne, a szkolenia nie mogły być realizowane z uwagi na konieczność powstrzymania transmisji zakażeń. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że wybuch pandemii spowodował opóźnienie działań projektowych i konieczność wprowadzenia zmian terminów realizacji projektów.

Wybuch pandemii był jedną z przyczyn modyfikacji Programu, tak, by odpowiedział on na bieżące potrzeby wynikające z jej skutków. W związku z tym, w ramach wsparcia uwzględnione zostały działania służące opracowaniu standardów pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, identyfikowanego w okresie pandemicznym.

Problematyka związana z wpływem pandemii COVID-19 na wdrażanie Programu pojawiła się również przy omawianiu zmian, jakie zaszły w kontekście jego realizacji. Jak wskazali przedstawiciele instytucji odpowiedzialnej za realizację Programu, konieczność dostosowania się do wymogów epidemiologicznych, kolejnych obostrzeń, jak i postępujący kryzys społeczno-gospodarczy, wymuszały nieplanowane wcześniej modyfikacje założeń RPO WiM 2014-2020, w tym działań realizowanych w ramach X OP. W związku z tym, zdaniem ekspertów oceniających projekty, w okresie wdrażania RPO WiM 2014-2020 zaszły zmiany w zakresie problematyki poruszanej w ramach projektów w ramach X OP, przede wszystkim w charakterze działań mających na celu podniesienie kompetencji, w tym zmniejszonej liczby realizowanych szkoleń językowych i komputerowych.

Wybuch pandemii spowodował opóźnienie działań projektowych i konieczność wprowadzenia zmian terminów realizacji projektów.

3.1.8. Oddziaływanie pandemii COVID-19 na sytuację na regionalnym rynku pracy

Pandemia, na dzień realizacji badania ewaluacyjnego, w dalszym ciągu, konsekwentnie wywiera wpływ na wojewódzki rynek pracy, przy czym jego precyzyjne określenie, nie jest możliwe bez przeprowadzenia szczegółowych analiz ilościowych i jakościowych uwzględniających wyłącznie ten aspekt badawczy. Jednakże warto zwrócić uwagę, że w przypadku wciąż realizowanych w 2022 r. działań w ramach X OP RPO 2014-2020 oddziaływanie pandemii, a także jej konsekwencji na wojewódzki rynek pracy miało również wpływ na efektywność kosztową wsparcia w ramach analizowanej interwencji.

Od 2020 r. pandemia COVID-19 była jednym z najbardziej znaczących czynników zewnętrznych, wpływających zarówno na sytuację gospodarczą Warmii i Mazur, jak również na sytuację na regionalnym rynku pracy. Pracujący, którzy według stanu na 31 grudnia 2020 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub

²⁸ Raport okresowy NR XVIII z realizacji Strategii, s. 8.

izolacją stanowili 3,5% ogółu pracujących w województwie. Takie przypadki odnotowano w podobnej skali zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym (odpowiednio 3,4% i 3,6%)²⁹.

Jak wynika z przeprowadzonych badań ilościowych i jakościowych - warto zwrócić uwagę, że stan pandemii nie dotknął każdej branży w równym stopniu i niektórzy przedsiębiorcy mieli możliwość prowadzenia działalności, inni z kolei zostali zmuszeni do jej zawieszenia na kilka miesięcy (jak np. branża HoReCa).

W lutym 2021 r. w województwie przedsiębiorstwa najczęściej sygnalizowane zmiany związane z pandemią COVID-19 należały do sekcji zakwaterowanie i gastronomia, Zmiany sygnalizowały w województwie także podmioty należące do sekcji administrowanie i działalność wspierająca, budownictwo oraz handel, naprawa pojazdów samochodowych³⁰.

Badanie przedsiębiorców umożliwiło zidentyfikowanie, że wprowadzenie obostrzeń służących ograniczeniu stopnia rozprzestrzeniania się choroby skutkowało pogorszeniem się sytuacji przedsiębiorców, osób pracujących oraz osób pozostających bez pracy aktywnie poszukujących zatrudnienia. W przypadku przedsiębiorców – z jednej strony ograniczenie możliwości funkcjonowania firm wiązało się nierzadko z malejącymi zyskami, a co za tym idzie koniecznością obniżenia pensji pracowników, wstrzymaniem zatrudnienia czy niemożnością utrzymania wszystkich stanowisk. Tym samym sytuacja części pracujących ulegała pogorszeniu, a bezrobotnych – miała ograniczone możliwości poprawy. Natomiast z drugiej strony - pandemia miała również swoje pozytywne konsekwencje - niektórzy z przedsiębiorców, mając ograniczone możliwości działania, zyskała czas i dostrzegła powody, by bardziej strategicznie spojrzeć na swoją działalność podczas lock down'u koncentrując się na rozwoju pracowników, planowaniu dywersyfikacji firmy czy jej przekształceniu zgodnie z bieżącymi potrzebami. W początkowym momencie pandemii przedsiębiorcy zmagali się z niewiedzą działania, na temat tego jakie kroki mogą lub powinni podjąć. Część z nich skierowała pracowników na tryb pracy zdalnej, co jednak niepokojące, część z nich również decydowała się na zawieszenie działalności gospodarczej (mimo wsparcia doraźnego z tarczy antykryzysowej).

Dodatkowo okres pandemii przyniósł nie tylko negatywne zmiany, ogłaszane obostrzenia wymusiły na pracodawcach większą cyfryzację przedsiębiorstwa (praca zdalna, spotkania online). Działania te przyczyniły się do unowocześnienia i uelastycznienia stanowisk pracy, a to z kolei pozwoliło niektórym pracodawcom na stabilne zatrudnienie osób.

Zaistniała w marcu 2020 r. sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to między innymi otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. Jedną z takich form jest praca zdalna. W skali całej gospodarki wykorzystanie pracy zdalnej w celu ograniczenia zagrożenia epidemicznego w województwie zależało od wielkości podmiotów. W jednostkach zatrudniających powyżej 49 osób 5,6% pracujących świadczyło pracę zdalną, podczas gdy w jednostkach zatrudniających do 9 osób było to 3,2% pracujących (w kraju odpowiednio 12,6%

²⁹ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w lutym 2021 r., Urząd Statystyczny w Olsztynie, 26.03.2021, s. 26-30.

³⁰ Ibidem.

i 6,5%). Warmińsko-mazurskie było regionem o relatywnie niskim udziale pracy zdalnej w końcu IV kwartału 2020 r. na poziomie 5,4%, mniej miało tylko świętokrzyskie (4,5%)³¹.

Ponadto możliwość świadczenia pracy zdalnej stworzyła warunki do podjęcia zatrudnienia osobom, mieszkającym w dalszej odległości od miejsca zatrudnienia lub mającym skomplikowaną sytuację rodzinno-domową (np. samotnie wychowujący dziecko rodzice), a także tym, które charakteryzuje jakiś stopień niepełnosprawności.

W kontekście realizacji RPO WiM 2014-2020 – należy odnotować, że wybuch pandemii COVID-19 spowodował liczne zmiany w realizacji projektu, m.in. opóźnienie realizacji projektu, zamknięcie zakładów pracy (co powodowało zawieszenie staży i szkoleń) oraz szkół i przedszkoli, zmniejszenie liczby realizowanych świadczeń, zmniejszenie dostępności lokalowych, odłożenie decyzji o zatrudnieniu nowych pracowników, mniejszą liczbę zleceń i gorszą sytuację finansową przedsiębiorstw, czy też podjęcie decyzji o całkowitej rezygnacji z uczestnictwa w projekcie.

W związku z powyższym wprowadzono możliwość wydłużania okresu realizacji projektów oraz możliwość kwalifikowania wydatków związanych ze środkami ochrony osobistej. Ponadto, w ramach projektów realizowanych w Działaniu 10.1 OP RPO wdrażano m.in. wsparcie PUP, które otrzymały możliwość realizacji dodatkowej, nowej formy wsparcia - dofinansowanie wynagrodzeń pracowników lub kosztów prowadzenia działalności gospodarczej.

Warto również zwrócić uwagę, że pandemia COVID-19 skutkowała ponadto rezygnacją części beneficjentów z zawartych umów o dofinansowanie oraz utrudnieniami z pozyskaniem dokumentów niezbędnych do ich podpisania³². W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom epidemii konieczna była również zmiana priorytetów interwencji. Zmiany w Programie uwzględniające wsparcie dla firm dotkniętych skutkami pandemii COVID-19, zaproponowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz zaakceptowane przez KE, pozwoliły m.in. wesprzeć przedsiębiorców w celu zabezpieczenia ciągłości funkcjonowania firm w czasie pandemii³³.

Badani przedsiębiorcy często korzystali ze wsparcia związanego z negatywnymi skutkami pandemii, głównie oferowanego w ramach Tarczy Antykryzysowej, jak zwolnienie ze składki ZUS czy dofinansowanie do wynagrodzeń pracowników, a także wsparcia w ramach I OP RPO WiM 2014-2020, jak dotacje do kapitału obrotowego. Wsparcie to, jak deklarowali respondenci, pozwoliło im przetrwać kryzys i utrzymać się na rynku.

Większość z projektów realizowanych przez uczestników badania TDI wdrażana była przed wystąpieniem pandemii koronawirusa. W pozostałych przypadkach deklarowano, że pandemia wpłynęła na realizację inicjatywy, zwłaszcza na etapie rekrutacji, powodując trudności w dostępie do potencjalnych uczestników. W celu minimalizacji tego negatywnego oddziaływania konieczne było zwiększenie nakładów czasowych przeznaczanych na realizację projektu, a także zwiększenie kontroli nad wdrażanymi działaniami, tak, by były one zgodne z obowiązującymi obostrzeniami.

Z kolei analiza wywiadów pogłębionych z przedstawicielami przedsiębiorców objętych usługami rozwojowymi w Programie wskazuje, że wystąpienie pandemii COVID-19 miało silnie negatywny

³¹ Ibidem.

³² Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, s. 20.

³³ Raport okresowy NR XVIII z realizacji Strategii Warmińsko-Mazurskiej 2030. Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego w roku 2020, s. 8.

wpływ na sytuację gospodarczą w regionie. Wynikający z niej kryzys społeczno-gospodarczy objawiał się likwidacją części przedsiębiorstw lub ograniczeniem bądź zawieszeniem ich działalności, rosnącą inflacją, przerwaniem łańcuchów dostaw, spadkiem dochodów przedsiębiorstw. Utrudnienia dotyczyły ponadto możliwości załatwienia różnego typu spraw, w tym urzędowych, czy nawiązywania bezpośrednich kontaktów z klientami czy kontrahentami. Wielu z przedsiębiorców objętych usługami rozwojowymi w Programie, którzy uczestniczyli w badaniu TDI deklarowało, że pandemia COVID-19 ograniczyła ich możliwości realizacji planów rozwojowych lub zmusiła badanych do przełożenia ich w czasie. Wynikało to głównie ze spadku dochodów przedsiębiorstw, wzrostu cen oraz niepewności, utrudniającej podejmowanie planów długoterminowych. Dotyczyło to większości badanych przedsiębiorstw, bez względu na ich wielkość czy podregion działania.

Do pozytywnych zmian wynikających z pandemii zaliczono natomiast reorganizację pracy, wykorzystanie formy pracy zdalnej czy hybrydowej oraz przekonanie się zarówno przedsiębiorców, jak i pracowników do tych form pracy. Pozytywny wpływ sytuacji pandemicznej na prowadzoną działalność zauważali jedynie nieliczni przedsiębiorcy, w tym ci, którzy z uwagi na branżę czy charakter firmy, byli w stanie odpowiedzieć na pojawiające się potrzeby.

3.2. Ocena wsparcia realizowanego w ramach X OP RPO WiM 2014-2020

3.2.1. Ocena interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 pod względem adekwatności do problemów i wyzwań rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego

Realizacja wsparcia w ramach Programu poprzedzona została diagnozą społeczno-gospodarczej sytuacji regionu, na podstawie której określone zostały kierunki interwencji oraz planowane do wdrożenia działania.

Interwencja obejmowała szeroki wachlarz działań mających na celu poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy. Diagnoza społeczno-gospodarcza regionu przeprowadzona na etapie planowania wsparcia oraz bieżąca analiza zapotrzebowania rynku pracy, zainteresowania i zapotrzebowania na realizację konkretnych rodzajów wsparcia, pozwoliły na dostosowanie interwencji do identyfikowanych problemów i wyzwań regionu oraz potrzeb ludności. Nie bez znaczenia był również stały kontakt przedstawicieli IZ z realizatorami projektów, którzy posiadali informacje przekazane bezpośrednio przez odbiorców i potencjalnych odbiorców wsparcia³⁴.

Zgodnie z przeprowadzoną analizą, w latach poprzedzających realizację wsparcia rynek pracy województwa warmińsko-mazurskiego należał do najtrudniejszych w kraju. Cechował się on m.in. najwyższą w kraju stopą bezrobocia oraz najniższymi wartościami współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia, odbiegając tym samym zarówno od średniej krajowej, jak i standardów unijnych³⁵.

Istotnym problemem regionu był ponadto wysoki udział osób długotrwale pozostających bez pracy, a także wysoki odsetek bezrobotnych osób w wieku 25-34 lata oraz 50 lat i więcej, którzy łącznie stanowili ponad połowę ogółu osób pozostających bez zatrudnienia³⁶.

³⁴ Ewaluacja mid-term postępu rzeczowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego, Gdańsk 2019, s. 75.

³⁵ Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 (RPO WiM 2014-2020), Olsztyn 2020, s. 16-19.

³⁶ Ibidem.

Wśród osób zarejestrowanych w urzędach pracy znaczący był także udział OzN. Na regionalny rynek pracy wpływały również niekorzystne trendy demograficzne, stanowiące znaczącą barierę dla utrzymania zatrudnienia³⁷.

Dodatkowo trudnością w skali kraju jest niewystarczająca liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, co niekorzystnie wpływa na dostępność rynku pracy, w szczególności wśród kobiet.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz zakres wsparcia oferowany w ramach X OP jest w stanie wpłynąć na poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy w ramach obecnej i przyszłej perspektywy, pod warunkiem, że dopasowany on będzie do realnych potrzeb konkretnych osób.

Wskazane wyżej problemy dotyczące warmińsko-mazurskiego rynku pracy stały się podstawą dla zaplanowania wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020, dopasowując je do identyfikowanych problemów i wyzwań rozwojowych. Ponadto realizacja zmian wprowadzonych w następstwie pandemii w ramach Działania 10.1 miała na celu również złagodzenie negatywnych skutków wystąpienia stanu epidemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, jakie wywołał on w działalności instytucji, firm czy zakładów pracy (Załącznik nr 5 - Logika interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020).

Działania zaplanowane do realizacji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 stanowiły bezpośrednią odpowiedź na problemy i wyzwania rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego. Dotyczyło to zarówno trendów o charakterze globalnym, zmiany rynku pracy z rynku pracodawcy w rynek pracownika, jak również wyzwań regionu Warmii i Mazur.

Powyższą tezę potwierdzili wszyscy realizatorzy projektów uczestniczący w badaniach pogłębionych, którzy jednogłośnie deklarowali, że wsparcie, które oferowali i realizowali, było adekwatne do zidentyfikowanych przez nich problemów i wyzwań.

Również zdaniem przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu, ekspertów oceniających wnioski oraz Operatora WA-MA FUR, działania zaplanowane do realizacji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 stanowiły bezpośrednią odpowiedź na problemy i wyzwania regionalnego rynku pracy. Dotyczyło to zarówno trendów o charakterze globalnym, jak zmiana rynku pracy w rynek pracownika, jak i wyzwań regionu Warmii i Mazur. Świadczyło o tym m.in. wysokie zainteresowanie wnioskodawców oferowanym wsparciem oraz poziom wykonania wskaźników programowych.

Do działań w największym stopniu odpowiadających na problemy rynku pracy zaliczono Działanie: 10.2 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia – projekty konkursowe, a także 10.3 Rozwój samozatrudnienia, 10.4 Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę na dziećmi do lat 3 oraz 10.6 Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe. Działaniem najmniej adekwatnym okazała się natomiast interwencja w ramach 10.7 Aktywne i zdrowe starzenie się, ze względu na niską ocenę składanych wniosków projektowych. Wynikało to z jednej strony ze ściśle określonej grupy potencjalnych odbiorców wsparcia³⁸, a z drugiej – stosunkowo niskiej alokacji środków³⁹, w związku z czym usługi zdrowotne, które w ramach Programu mieli świadczyć potencjalni beneficjenci (w większości podmioty medyczne) były podobnie specyfikowane, jak stawki, które proponował NFZ.

³⁷ Ibidem.

³⁸ Aktywni zawodowo mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego (ze szczególnym uwzględnieniem osób powyżej 50 roku życia).

³⁹ Należy podkreślić, że w przypadku Działania 10.7 alokacja jest stosunkowo niska, gdyż kilkakrotnie była zmniejszana, choćby z uwagi na to, że realizacja trzech RPZ nie doszła w ogóle do skutku, przyczyn nie leżących po stronie IZ RPO.

Nie zachęcało to zatem do przygotowywania wniosku o otrzymanie dofinansowania. Ostatecznie środki przeznaczone na realizację Działania 10.7 przeniesiono na interwencję w ramach OP XI. Z kolei, działaniem, które było najmniej niezbędne to działanie 10.5, oferujące wsparcie dla osób zwalnianych. Jak wynika z przeprowadzonych analiz sytuacja na rynku pracy uległa poprawie i takie wsparcie nie było niezbędne. Dokonano więc relokacji środków.

3.2.2. Ocena interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 pod względem adekwatności do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców województwa warmińsko-mazurskiego

W ramach osi X realizowano szeroki wachlarz działań, kierowanych do zróżnicowanych grup odbiorców wymagających wsparcia na rynku pracy. W ramach wsparcia zakładano wykorzystanie instrumentów pozwalających m.in. na podniesienie kwalifikacji zawodowych i poziomu umiejętności w zakresie poruszania się po rynku pracy, przyznanie środków na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej, wsparcie na tworzenie miejsc w żłobkach, klubach dziecięcych oraz w ramach instytucji dziennego opiekuna, czy działania outplacementowe. Zaprojektowano ponadto wsparcie służące niwelacji stopnia występowania barier utrudniających powrót do pracy czy podjęcie zatrudnienia osobom opiekującym się dziećmi do lat 3. Interwencja w obszarze rynku pracy objęła także poprawę sytuacji firm poprzez wsparcie rozwoju kapitału ludzkiego w regionie. Prócz tego, celem podjętych działań było wsparcie adaptacji przedsiębiorstw i pracowników do zachodzących zmian. Z jednej strony, adaptacja ta miała ułatwić dopasowanie profilu prowadzonej działalności do bieżących potrzeb gospodarki, z drugiej – umożliwić dostosowanie kwalifikacji kadr do tychże potrzeb, tak, by utrzymać ich aktywność na rynku pracy. Przewidziane w tym obszarze działania zakładały także wsparcie interwencji dotyczących poprawy zdrowia pracowników⁴⁰.

Poza osobami pozostającymi bez pracy, wsparcie skierowano również do osób pracujących, chcących poprawić lub utrzymać (w przypadku tarczy antycovidowej) swoją sytuację na rynku, imigrantów, reemigrantów, a także osób odchodzących z rolnictwa. W związku z powyższym każdy rodzaj wsparcia jest bardzo potrzebny, ponieważ odpowiada na potrzeby zróżnicowanych grup odbiorców docelowych.

W celu określenia poziomu adekwatności interwencji do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorstw regionu niezbędne było określenie potrzeb wskazanych powyżej grup docelowych.

Nadrzędnymi, zidentyfikowanymi w toku badania ewaluacyjnego, potrzebami przedsiębiorstw była konieczność podniesienia kwalifikacji oraz zdobycia nowych umiejętności przez ich pracowników. W tym przypadku należy zwrócić uwagę na fakt, że zdecydowana większość przedsiębiorców wysoko oceniała poziom dostosowania wsparcia do ich potrzeb. Świadczy o tym m.in. fakt, że w wyniku udziału w projekcie ich pracownicy nabyli nowe kwalifikacje lub kompetencje. Wśród kwalifikacji i kompetencji, które zdobyli pracownicy badanych przedsiębiorców, wymieniano najczęściej kompetencje: kadrowe, sprzedażowe, handlowe, językowe, pozyskiwania i rozliczania funduszy unijnych, kadry i księgowość, prawo jazdy, obsługa dronów, obsługa klienta, kompetencje miękkie, uprawnienia SEP oraz umiejętności i kwalifikacje z zakresu marketingu, z zakresu IT, z zakresu gastronomii, z zakresu kosmetologii i fryzjerstwa, z zakresu medycyny, w tym medycyny estetycznej.

Również poziom kompetencji, został wysoko oceniony przez ankietowanych - nabyte kwalifikacje i kompetencje są wykorzystywane w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa. Dane te wskazują na wysoką

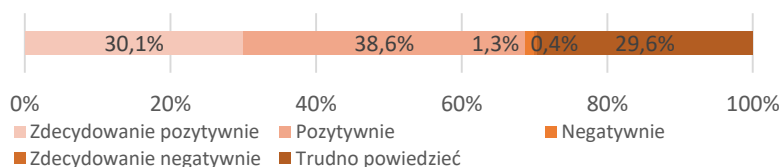
⁴⁰ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn 2021, s. 14-55.

użyteczność oferowanych usług. Adekwatność wsparcia możliwa była m.in. dzięki trafnemu określeniu potrzeb lokalnych mieszkańców. Ważna była także wysokość dofinansowania, która pomagała zdiagnozowane potrzeby zaspokoić. Osiągnięcie wysokiego poziomu adekwatności wsparcia umożliwiły m.in. liczne konsultacje służące wypracowaniu rozwiązań atrakcyjnych z punktu widzenia potencjalnych odbiorców wsparcia. Nabyte w ich ramach kompetencje i kwalifikacje w znacznym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji ich przedsiębiorstwa. Pozwoliły na wzrost niezależności firmy, rozwój jej oferty, wzrost efektywności i jakości pracy, zarządzania, a co za tym idzie – wyższą jakość oferowanych usług. Poprawie uległy też kontakty z klientami czy promocja przedsiębiorstwa.

Choć udział w Programie pozwolił badanym przedsiębiorcom na poprawę sytuacji ich firmy, większość z nich nie była przystosowana do negatywnych zmian społecznych. Wynikało to jednak nie z braku efektywności otrzymanego wsparcia, ale z trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej i niepewności co do jej przyszłego rozwoju. Udział w projektach miał przy tym wpływ na możliwość utrzymania się przedsiębiorstw na rynku, a nawet ich rozwój.

W dalszym ciągu można wskazać umiejętności i kompetencje, których nadal brakuje pracownikom przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Wśród nich wyszczególnić można specjalistyczne kwalifikacje, umiejętności miękkie, związane z komunikacją, obsługą klienta, umiejętności językowe, zarządcze oraz umiejętności z wykorzystywania platformy do pracy zdalnej. Wyodrębnić można również potrzebę ciągłego szkolenia w zakresie zmieniających się przepisów prawnych, w tym związanych z Polskim Ładem i kwestiami prawnymi. Braki te wynikały z niedostępności pożądaných szkoleń, kwestii finansowych czy też braku czasu na ich przeprowadzenie.

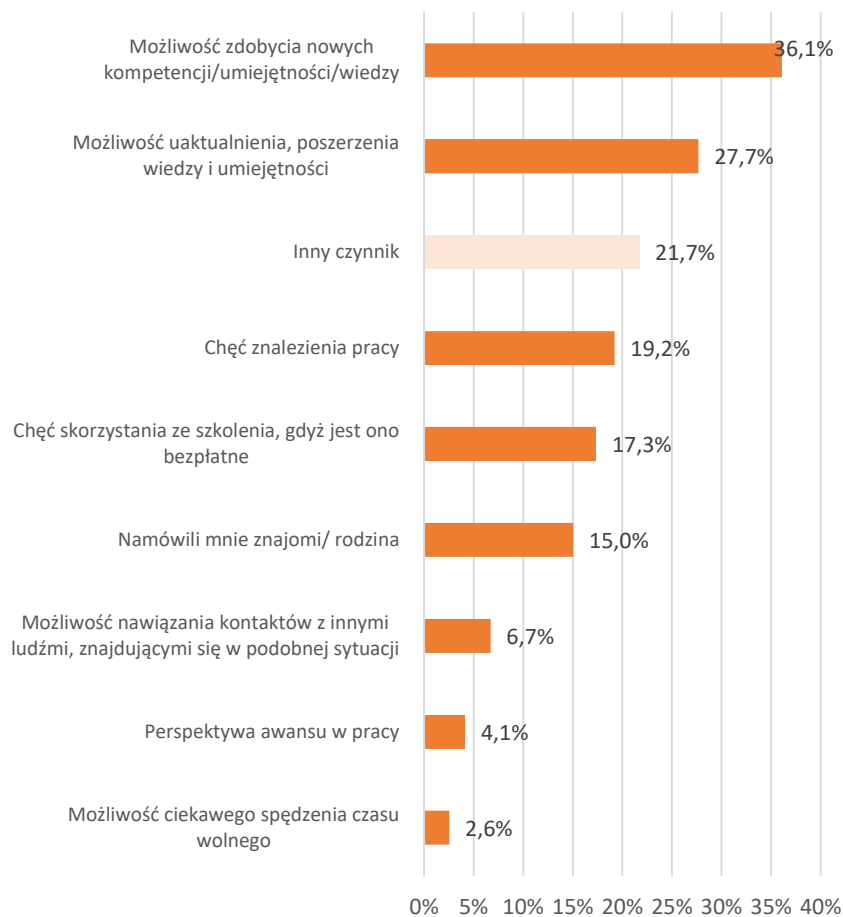
Wykres 35. Ocena adekwatności wsparcia świadczonego w ramach X OP

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

Wykres 36. Determinanty udziału w projektach

Z kolei dla uczestników istotne było uzyskanie certyfikatu, tytułu lub pozwolenia. Wśród innych potrzeb wskazywano rozwój umiejętności niezbędnych do prowadzenia przedsiębiorstwa w Internecie, rozwój firmy w kierunku eksportu, zdobycie nowych umiejętności i samorozwój. W tym przypadku również poziom oraz użyteczność zdobytych kompetencji został oceniony na bardzo wysokim poziomie. Jednakże należy zwrócić uwagę na niską wartość wskaźnika (na poziomie poniżej 30%) obrazującego

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

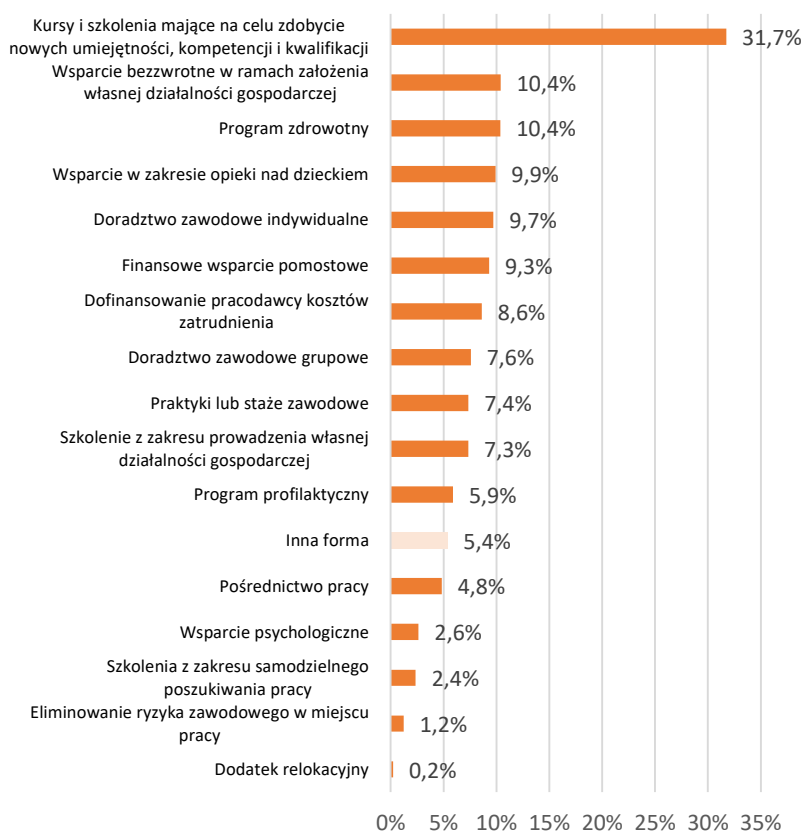
możliwość zdobycia nowych kwalifikacji, kompetencji i umiejętności bez wsparcia RPO WiM. Wynika to przede wszystkim z bardzo dużej dostępności innych źródeł finansowania i możliwości samodzielnego zdobycia kompetencji, kwalifikacji i umiejętności przy wykorzystaniu ogólnodostępnych szkoleń, kursów i informacji.

Większość uczestników projektów realizowanych w ramach X OP Programu, którzy wzięli udział w badaniu CAWI/CATI, pozytywnie oceniała dopasowanie otrzymanego wsparcia do własnych potrzeb (łącznie 68,7%). Warto przy tym podkreślić, że oceny negatywne wskazało zaledwie 1,7% badanych. Blisko co trzeci respondent nie był w stanie jednoznacznie ocenić adekwatności wsparcia (29,6%).

Do udziału w projektach ich uczestników skłaniała najczęściej możliwość nabycia nowych kompetencji, umiejętności czy wiedzy lub ich uaktualnienia czy poszerzenia, na co wskazało odpowiednio 36,1% i 27,7% respondentów badania CAWI/CATI. Blisko co piąty z badanych deklarował, że powodem skorzystania ze wsparcia była chęć znalezienia pracy (19,2%). Istotne dla podjęcia decyzji o uczestnictwie w projekcie były również bezpłatność szkoleń (17,3%) oraz namowa bliskich (15,0%). Wśród innych odpowiedzi znalazły się niemal wyłącznie wskazania na takie czynniki, jak chęć skorzystania z badań profilaktycznych i poprawy stanu zdrowia (łącznie 21,7% odpowiedzi).

Zgodnie z wynikami badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, korzystano najczęściej z kursów i szkoleń służących zdobyciu nowych umiejętności, kompetencji czy kwalifikacji (31,7%). Nieco częściej niż co dziesiąty z badanych uczestników korzystał z bezpłatnego wsparcia na założenie działalności gospodarczej lub z programu zdrowotnego (po 10,4% odpowiedzi). Niespełna co dziesiąty z respondentów korzystał z kolei ze wsparcia w zakresie opieki nad dzieckiem (9,9%) lub z doradztwa indywidualnego (9,7%). Ogółem najrzadziej wykorzystywaną formą wsparcia był dodatek relokacyjny (0,2%).

Wykres 37. Struktura form wsparcia, z których korzystali uczestnicy projektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

Do działań, które, w najwyższym stopniu odpowiadały na zidentyfikowane, na etapie projektowania założeń RPO WiM 2014-2020 potrzeby były: Szkolenia służące podniesieniu kwalifikacji; Staże zawodowe; Jednorazowe wsparcie na podjęcie działalności gospodarczej; Możliwość potwierdzenia nabytych kwalifikacji dzięki uczestnictwu w egzaminie zewnętrznym; Zapewnienie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w celu umożliwienia rodzicom podjęcia pracy.

Umiejętności i kompetencje nabyte w ramach projektów pozwoliły na poprawę funkcjonowania pracowników w miejscu pracy oraz poprawę jej jakości i efektywności, w tym dzięki zwiększeniu świadomości pracy na danym stanowisku, rozwojowi kompetencji miękkich oraz nabyciu bądź rozwinięciu konkretnych umiejętności niezbędnych dla działalności przedsiębiorstwa. Poprawiono możliwość budowania relacji z klientami, w tym również dzięki wzrostowi wiedzy branżowej czy umiejętności sprzedażowych. Wzrosła ponadto samodzielność pracowników.

Ponadto nabyte kompetencje i kwalifikacje w znacznym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji ich przedsiębiorstwa. Pozwoliły bowiem na wzrost niezależności firmy, rozwój jej oferty, wzrost efektywności i jakości pracy, zarządzania, a co za tym idzie – wyższą jakość oferowanych usług. Poprawie uległy również kontakty z klientami czy promocja przedsiębiorstwa. Zdarzały się jednak jednostkowe sytuacje, które kazały respondentom uznać ten sukces za połowiczny. Dotyczyły one m.in. odejścia wyszkolonych pracowników do konkurencji, obaw pracowników, którzy podnieśli

swoje kompetencje i kwalifikacje, co do pokładanych w nich oczekiwań czy niechęci części pracowników do szkolenia czy kursu, a co za tym idzie – niższej ich efektywności.

Choć udział w Programie pozwolił badanym przedsiębiorcom na poprawę sytuacji ich firmy, większość z nich nie była przystosowana do negatywnych zmian społecznych. Wynikało to jednak nie z braku efektywności otrzymanego wsparcia, ale z trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej i niepewności co do jej przyszłego rozwoju. Udział w projektach miał przy tym wpływ na możliwość utrzymania się przedsiębiorstw na rynku, a nawet ich rozwój.

Dodatkowo z uwagi na mnogość czynników wpływających na zmiany gospodarcze oraz ich różnorodne skutki, należy również wskazać wysoki poziom wykorzystania zdobytych kwalifikacji i kompetencji w procesie przystosowywania się do negatywnych następstw pandemii Covid-19.

W tym kontekście wśród negatywnych następstw zmian gospodarczych (z których wiele wynika z wybuchu pandemii), do których przedsiębiorstwu pozwalają przystosować się zdobyte kwalifikacje i kompetencje, wskazać należy takie czynniki jak: praca zdalna (zarządzanie czasem przy pracy zdalnej), brak środków finansowych (pisanie wniosków o dofinansowanie), pozyskiwanie nowych rynków zbytu (poszerzenie oferty), duża konkurencja (poszerzenie oferty), wzrost cen, zmienność rynku, wzrost poziomu biurokracji, spadek sprzedaży, ubożenie społeczeństwa i rezygnacja z produktów i usług, przeniesienie sprzedaży do Internetu, zmieniające się przepisy prawne, braki kadrowe.

Najczęściej pojawiające się problemy zgłaszane przez przedstawicieli grup docelowych dotyczyły ograniczeń, które wynikały jednak nie z rozwiązań regionalnych, ale z wytycznych regulujących możliwość realizacji określonych działań. Dotyczyły one m.in. podejmowania samodzielnej decyzji przez przedsiębiorcę w zakresie kierunku działań szkoleniowych czy dystrybuowania środków z wykorzystaniem BUR, zarządzanej przez inną instytucję. Prowadziło to do wielu nieścisłości i problemów, w tym głównie na początku wdrażania Programu.

3.2.3. Identyfikacja brakujących działań w kontekście problemów i wyzwań województwa oraz zdiagnozowanych potrzeb jego mieszkańców i przedsiębiorców

Odbiorcy wsparcia oraz przedstawiciele przedsiębiorstw w zdecydowanej większości deklarowali, że nie było usług, z których, pomimo chęci, nie mogliby skorzystać. Jedynie w kilku przypadkach zdarzało się, że dane przedsiębiorstwo nie kwalifikowało się do wsparcia czy, ze względu na czynniki zewnętrzne, interesujące przedsiębiorcę szkolenie ostatecznie nie zostało przeprowadzone. W jednym przypadku występowała ponadto niedostępność pożądanego przez przedsiębiorcę szkolenia w najbliższej okolicy, w kolejnym natomiast – brak określonych szkoleń w ofercie BUR. Ostatni z badanych, który wskazał, że istniały usługi, z których nie udało mu się skorzystać, deklarował, że wynikało to ze zbyt późnego ubiegania się o wsparcie.

Z kolei z punktu widzenia realizacji założeń X OP RPO WiM 2014-2020 zidentyfikowano, że zabrakło przede wszystkim elementów informacyjno-promocyjnych. W poprzedniej perspektywie finansowej środki przeznaczone na realizację założeń Programu były połączone z informacją i promocją. W latach 2014-2020 tego typu działania były jednak niedostosowane do faktycznych działań programowych, co skutkowało niższym od oczekiwanego zainteresowaniem oferowanym wsparciem w początkowym

okresie realizacji RPO WiM 2014-2020⁴¹. Dużym utrudnieniem była również likwidacja Regionalnych Ośrodków Europejskiego Funduszu Społecznego (RO EFS), które świadczyły bezpłatne usługi doradcze i szkoleniowe podmiotom uprawnionym do ubiegania się o przyznanie wsparcia finansowego w ramach EFS. Ich działania miały bowiem istotne znaczenie również dla promowania i informowania potencjalnych beneficjentów nt. możliwości otrzymania wsparcia.

3.2.4. Ocena adekwatności wielkości alokacji i jej podziału na poszczególne działania X OP RPO WiM 2014-2020 pod względem zapotrzebowania województwa i potencjalnych beneficjentów

Na realizację poszczególnych Działań w ramach X OP przeznaczono łącznie 166 128 041 EUR, z czego 85,0% stanowiło wsparcie z UE. Najwięcej środków skierowano na wsparcie dostępności do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy w ramach Działania 10.1 (49,9% ogółu alokacji). Najmniejszy był natomiast udział środków przeznaczonych na realizację Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się* (2,1%). Cieszyło się ono również niskim zainteresowaniem wnioskodawców, co wynikało przede wszystkim z niewielkich kwot oferowanych za zrealizowane w ramach projektów usługi zdrowotne. Stawki te były nieatrakcyjne w porównaniu z ofertą NFZ⁴².

Jak wskazywano wcześniej, pierwotnie zaplanowane środki w ramach alokacji Działania 10.7 *Aktywne i zdrowe starzenie się*, ze względu na niską ocenę składanych wniosków projektowych przeniesiono m.in. na interwencję w ramach OP XI, czy te z OP X (Działanie 10.6). Przeniesiono również środki w ramach realizacji Działania 10.5 do budżetu Działania 10.4 (w trakcie realizacji Programu dwukrotnie).

W celu oceny adekwatności wielkości alokacji i jej podziału analizie poddano wszystkie nabory ogłoszone w ramach poszczególnych działań. Jak wynika z przeprowadzonej analizy⁴³:

- W ramach działania 10.1 ogłoszono 7 naborów na łączną kwotę 434 561 884,25 zł;
- W ramach działania 10.2 ogłoszono 12 naborów na łączną kwotę 69 063 388,08 zł;
- W ramach działania 10.3 ogłoszono 29 naborów na łączną kwotę 123 891 739,62 zł;
- W ramach działania 10.4 ogłoszono 12 naborów na łączną kwotę 47 730 492,08 zł;
- W ramach działania 10.5 ogłoszono 8 naborów na łączną kwotę 26 737 687,34 zł;
- W ramach działania 10.6 ogłoszono 2 nabory na łączną kwotę 120 097 251,28 zł (w ramach jednego naboru konieczne było zwiększenie planowanej puli środków przeznaczonych pierwotnie na dofinansowanie projektów);
- W ramach działania 10.7 ogłoszono 13 naborów na łączną kwotę 37 058 781,52 zł (w ramach jednego naboru konieczne było zwiększenie planowanej puli środków przeznaczonych pierwotnie na dofinansowanie projektów - *RPZ w zakresie rehabilitacji medycznej schorzeń kręgosłupa oraz narządów ruchu*).

łącznie od 2014 r. do końca 2020 r. ogłoszono 83 nabory na kwotę 859 141 224,17 zł (ok. 189 238 155,10 EUR). Ocenę formalną od uruchomienia programu przeszło 777 wniosków o dofinansowanie na kwotę 266 133 910 EUR, spośród których podpisano 352 umowy na łączną kwotę 144 362 707 EUR (84,7% alokacji). W konsekwencji zatwierdzono wnioski i płatność o wartości 113 183 199 EUR

⁴¹ Należy mieć na uwadze, że część działań w opisywanym zakresie powinna być i była prowadzone nie tylko przez IZ/IP, ale też przez Beneficjentów (na których nakładany był ten obowiązek), np. w ramach działań informacyjno-promocyjnych na etapie rekrutacji do projektu, finansowane ze środków pośrednich.

⁴² Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, s. 15.

⁴³ https://rpo.warmia.mazury.pl/artukul/12/zobacz-ogloszenia-i-wyniki-naborow-wnioskow?id_konkurs_temat=&id_konkurs_priorytet=&id_konkurs_dzialanie=30&id_konkurs_poddzialanie=&data_od=&data_do=

(66,4% alokacji), a Komisji Europejskiej przedłożono do certyfikacji 108 510 753 EUR (63,7% alokacji osi).

X OP charakteryzuje wysoki poziom kontraktacji środków oraz ich wydatkowania i certyfikacji. Ponadto wysoki poziom osiągnięcia wskaźników (poza projektami zdrowotnymi) świadczy o odpowiednim poziomie alokacji dla działań 10.1, 10.2, 10.3, 10.4 oraz 10.6.

Jednakże warto zwrócić uwagę, że alokacja na realizację poszczególnych Działań OP X mogłaby być większa od dotychczasowej. Świadczyła o tym przede wszystkim chłonność regionalnego rynku pracy na oferowane w ich ramach wsparcie. W szczególności dla działań 10.3 i 10.4, gdzie wartość projektów, które uzyskały ocenę formalną znacznie przekracza wartość alokacji⁴⁴. Należy jednak podkreślić, że w przypadku niektórych subregionów identyfikowano problemy ze znalezieniem chętnych uczestników projektów, co generowało konieczność powtarzania rekrutacji, wydłużania okresu realizacji projektu, czy intensyfikacji działań informacyjno-promocyjnych (nie było to jednak dominujące zjawisko na całym obszarze i w całym okresie wdrażania interwencji).

Wyjątek stanowiło Działanie 10.7, które okazało się nieskuteczne i z którego alokację przeznaczono na OP XI. Ogólnie jednak podział alokacji środków na poszczególne Działania oceniano pozytywnie, w tym zwłaszcza przeznaczenie znacznej ilości środków na wsparcie sektora MŚP w ramach Działania 10.6.

3.2.5. Charakterystyka typów projektów, które cieszyły się największym/najmniejszym zainteresowaniem beneficjentów

Do najbardziej popularnych projektów można zaliczyć inicjatywy realizowane w ramach Działania 10.1 (projekty realizowane przez Powiatowe Urzędy Pracy) oraz 10.4, czyli projekty żłobkowe⁴⁵. Co ważne ich realizacja obejmowała zarówno miasta jak i obszary wiejskie. Działania te odpowiadały na potrzeby z jakimi zmagali się nieaktywni zawodowo rodzice dzieci do lat 3. Dofinansowaniu podlegało nie tylko finansowanie działalności bieżącej nowo utworzonych w ramach projektu miejsc opieki nad dziećmi do 3 lat w formie żłobków, klubów dziecięcych lub dziennego opiekuna przez okres nie dłuższy niż 24 miesiące, ale także możliwość wyposażenia tego miejsca. Przyczyną wysokiego poziomu zainteresowania beneficjentów aplikowaniem o środki w ramach 10.4 było zapotrzebowanie na zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, których niewystarczającą liczbę zidentyfikowano na terenie wszystkich powiatów województwa warmińsko-mazurskiego.

Ponadto dużym zainteresowaniem cieszyły się także projekty w ramach Działania 10.3 Usługi szkoleniowe służące przygotowaniu do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej; Wsparcie bezzwrotne na utworzenie mikrofirmy (ze względu na wysoki poziom efektywności zatrudnieniowej wsparcia w postaci środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej) oraz projekty w ramach Działania 10.2. uwzględniające instrumenty i usługi rynku pracy wskazane w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz inne usługi i działania zatrudnieniowe, służące aktywizacji zawodowej i/lub poprawie sytuacji danej osoby na rynku pracy.

⁴⁴ W przypadku Działania 10.3 wynikało to z faktu, że wnioski należało składać na całą alokację na dany wyodrębniony na potrzeby konkursu subregion, a dodatkowo były to projekty wieloletnie.

⁴⁵ W początkowym etapie wdrażania zorientowane na sfinansowania kosztów usług bieżącej opieki nad dziećmi poprzez pokrycie kosztów opłat za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna ponoszonych przez opiekunów dzieci lub pokrycie kosztów wynagrodzenia niani ponoszonych przez opiekunów dzieci do lat 3.

Jak już wspomniano najniższym zainteresowaniem z kolei, cieszyły się projekty w ramach działania 10.7, które okazało się nieskuteczne i z którego alokację przeznaczono ostatecznie na OP XI. Na realizację projektów dodatkowo wpływała pandemia koronawirusa i związane z nią obostrzenia, uniemożliwiając realizację spotkań czy szkoleń w formie stacjonarnej⁴⁶.

Również działanie 10.5. charakteryzowało się niskim poziomem zainteresowania beneficjentów. Prawdopodobnie niskie zainteresowanie wynikało częściowo z zapisów regulaminu, który zakładał wybór jednego operatora, wykazującego się dużym potencjałem wdrożeniowym.

Tabela 25. Analiza zainteresowania realizacją projektów wśród beneficjentów

	Planowana pula środków w ramach naborów, przeznaczona na dofinansowanie projektów	Wartość wniosków, które spełniły kryteria i uzyskały wymaganą liczbę punktów (wybrane do dofinansowania)	Udział wartości wniosków wybranych do dofinansowania w planowanej puli środków
10.1	434 561 884,25 zł	340 935 955,67 zł	78%
10.2	69 063 388,08 zł	99 602 432,93 zł	144%
10.3	123 891 739,62 zł	245 741 363,68 zł	198%
10.4	47 730 492,08 zł	115 680 200,58 zł	242%
10.5	26 737 687,34 zł	19 328 192,98 zł	72%
10.6	120 097 251,28 zł	157 032 186,36 zł	131%
10.7	37 058 781,52 zł	24 842 705,01 zł	67%

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników naborów w ramach X OP WiM 2014-2020.

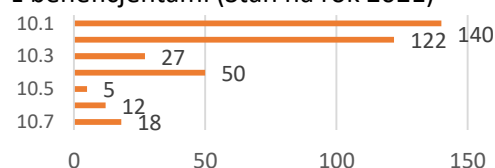
Powyższą analizę potwierdzają, podobnie jak w przypadku oceny stopnia dopasowania wsparcia do problemów regionalnego rynku pracy, tak w przypadku oceny poziomu zainteresowania beneficjentów poszczególnymi typami projektów, przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu. Wskazywali oni na popularność, którą cieszyły się projekty wdrażane w ramach Działania 10.2, 10.3, 10.4 oraz 10.6. Z wyjątkiem Działania 10.7, wszystkie rodzaje wsparcia uznano za

Uzupełnieniem powyższej oceny jest analiza umów zawartych z realizatorami projektów wdrażanych w ramach OP X RPO WiM 2014-2020. Łącznie podpisano 374 umowy. Największa liczba umów zawarta została w ramach Działania 10.1 (37,4% ogółu podpisanych umów z beneficjentami) oraz Działania 10.2 (32,6%). Stosunkowo wysoki był również udział umów zawartych w celu realizacji projektów w ramach Działania 10.4 (13,4%). Znacznie rzadziej realizowano projekty w ramach Działania 10.3 (7,2%), 10.5 (1,3%), 10.6 (3,2%) czy 10.7 (4,8%).

wysoko atrakcyjne dla ich odbiorców.

Liczba podpisanych umów nie była zależna od popularności poszczególnych form wsparcia, a od przyjętego sposobu wdrażania poszczególnych działań. Wpływać na nią mogły również czynniki takie jak poziom alokacji, minimalna wartość projektów, zakładana liczba aplikacji możliwych do złożenia przez jednego wnioskodawcę bądź realizacja zamkniętego naboru, jak w przypadku Działania 10.1, gdzie beneficjentami wsparcia mogły być wyłącznie PUP⁴⁷.

Wykres 38. Liczba umów podpisanych z beneficjentami (Stan na rok 2021)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego.

⁴⁶ Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, s. 15.

⁴⁷ Wpływ interwencji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na zatrudnienie i rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim, EU-CONSULT, Gdańsk 2019, s. 121.

3.2.6. Charakterystyka typów projektów, które cieszyły się największym/najmniejszym zainteresowaniem ostatecznych odbiorców wsparcia

W ramach interwencji X OP RPO WiM 2014-2020 w realizowanych działaniach uczestniczyło łącznie 81 376 osób. Wśród odbiorców wsparcia przeważały kobiety, które stanowiły 62,3% uczestników projektów. Odsetek mężczyzn wśród uczestników wynosił 37,7%⁴⁸.

Zakres wsparcia oferowany w ramach X OP jest w stanie wpłynąć na poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy, pod warunkiem, że wsparcie dopasowane będzie każdorazowo do realnych potrzeb konkretnych osób. W obecnym kształcie potrzeby te opracowywane są na podstawie przeprowadzonej diagnozy, rozmów z doradcą zawodowym i/lub psychologiem. Dodatkowo efekty inicjatyw realizowanych w innych działaniach biorą udział w odpowiedzi na problemy rynku pracy i wspomagają działania w ramach osi X (np. powstałe w ramach dotacji miejsca pracy w związku z utworzeniem działalności gospodarczej zajmowane są przez osoby bezrobotne).

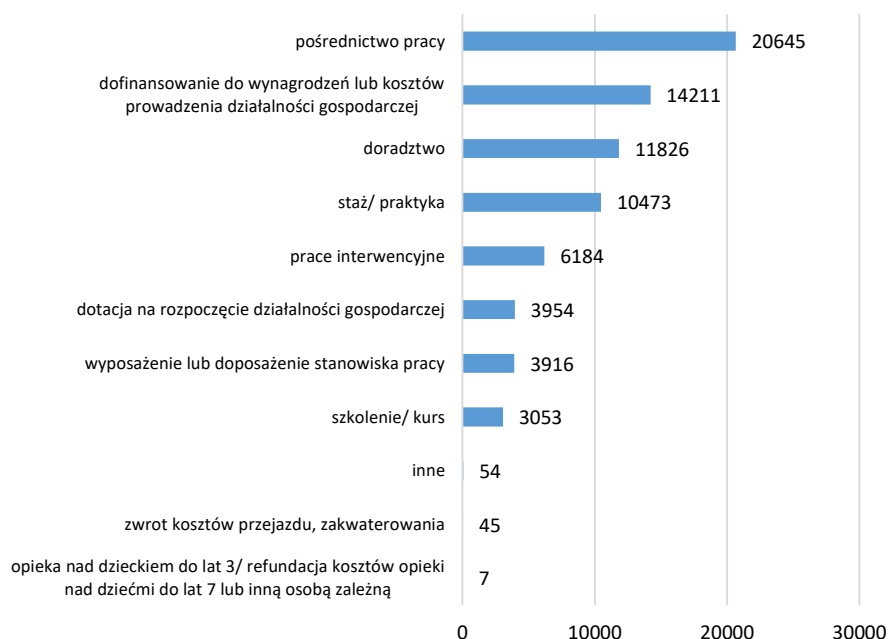
Największą liczbą uczestników cechowały się Działania 10.1 i 10.2. W ich ramach wsparciem objęto łącznie 43 629 osób, co stanowiło ponad 50% uczestników Działań X OP. Przyczyn dużej liczby uczestników w przypadku 10.1 należy upatrywać przede wszystkim w tym, że dominująca liczba osób objętych wsparciem w ramach przedmiotowego działania wynika nie tylko z zainteresowania ostatecznych odbiorców, ale faktu, że na te działanie przeznaczono prawie połowę alokacji (wartość wsparcia w przeliczeniu na osobę była istotnie niższa niż np. w 10.3 czy 10.4). Ponadto oferowane wsparcie kierowane było do grup osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy.

W ramach 10.1, w przypadku osób bezrobotnych, udzielenie wsparcia w ramach projektu każdorazowo poprzedzone jest identyfikacją potrzeb uczestnika projektu oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika projektu Indywidualnego Planu Działania, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 10 a i art. 34 a Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Indywidualny Plan Działania umożliwia dokonanie trafniejszego wyboru wsparcia dla uczestników i tym samym zwiększa ich szanse na podjęcie zatrudnienia.

⁴⁸ Stan na koniec 2021 r.

Biorąc pod uwagę rodzaj wsparcia, w ramach Działania 10.1 najczęściej korzystano z pośrednictwa pracy (20 645 razy), dofinansowania do wynagrodzeń lub kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (14 211 razy) oraz z doradztwa (11 826 razy). Stosunkowo często udzielanym wsparciem były również staże i praktyki (10 473).

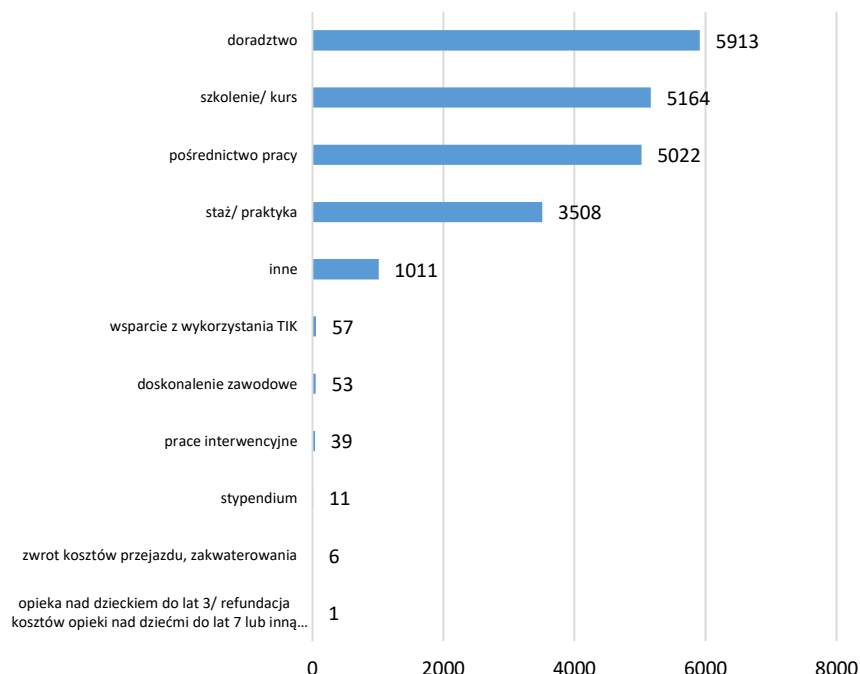
Wykres 39. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego dotyczących uczestników wsparcia. Stan na rok 2021.

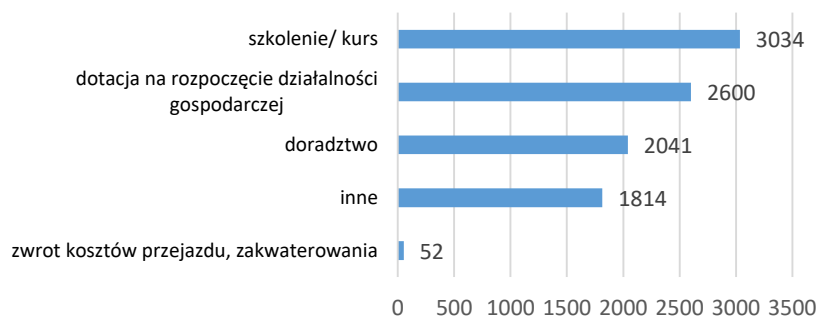
Z kolei w Działaniu 10.2 najczęściej korzystano z doradztwa zawodowego (5 913 razy), szkoleń/kursów (5 164) oraz pośrednictwa pracy (5 022). Relatywnie często orzystano również ze wsparcia w postaci stażów i praktyk – 3 508.

Wykres 40. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego dotyczących uczestników wsparcia. Stan na rok 2021.

Wykres 41. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.3

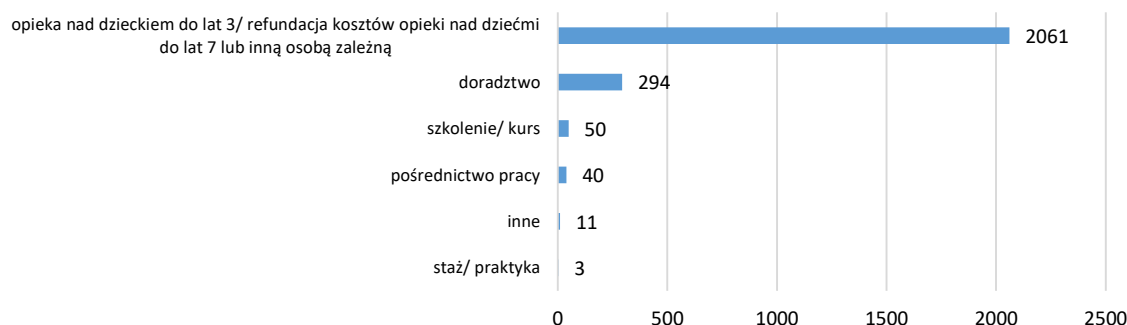

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego dotyczących uczestników wsparcia. Stan na rok 2021.

Najczęściej stosowanym rodzajem wsparcia w ramach Działania 10.3 były szkolenia i kursy (3 034 razy), dotacja na rozpoczęcie działalności (2 600) oraz doradztwo (2 041). Najrzadziej korzystano natomiast ze wsparcia w postaci zwrotu kosztów przejazdu, zakwaterowania (52 razy).

W Działaniu 10.4 najchętniej wykorzystywaną formą wsparcia była opieka nad dzieckiem do lat 3. Tego typu pomocy udzielono łącznie 2 061 razy.

Wykres 42. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych udostępnionych przez Zamawiającego dotyczących uczestników wsparcia. Stan na rok 2021.

Jedyną formą wsparcia realizowaną w 10.5 był program outplacementowy. Tego typu pomocy udzielono łącznie 1 088 razy. W ramach działania 10.5 udzielenie wsparcia w ramach projektu każdorazowo poprzedzone było identyfikacją potrzeb uczestnika projektu oraz opracowaniem lub aktualizacją dla każdego uczestnika Indywidualnego Planu Działania. W ramach outplacementu były realizowane też formy wsparcia – zbliżone do 10.2 oraz 10.3, w zależności, czy w projekcie była ścieżka „dotacyjna” czy „szkoleniowa”. Realizowano m.in. takie formy wsparcia jak: doradztwo zawodowe połączone z przygotowaniem Indywidualnego Planu Działania jako obowiązkowy element wsparcia; poradnictwo psychologiczne; pośrednictwo pracy; szkolenia, kursy, studia podyplomowe; staże, praktyki zawodowe; wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w formie bezzwrotnej, połączone ze wsparciem pomostowym w formie doradztwa i szkoleń.

W ramach Działania 10.6 13 145 razy zastosowano usługę rozwojową dla pracowników firmy, natomiast w ramach Działania 10.7 korzystano z usług zdrowotnych.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz przeprowadzonego badania ankietowego najbardziej pożądaną, przez uczestników, formą wsparcia było wsparcie w zakresie opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 oraz praktyki lub staże zawodowe. Formy te były najbardziej pożądane nie tylko przez pracowników, ale także przez pracodawców – odbycie praktyk i staży zawodowych pozwoliło na poznanie nowego zawodu od praktycznej strony, nabycie pierwszych doświadczeń ze stanowiskiem,

ułatwia także otrzymanie nowej pracy. Wsparcie w zakresie opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 pozwala na podjęcie pracy rodzicom, którzy nie mają możliwości poprosić o opiekę nad dzieckiem swoich bliskich, nie mają także środków na zatrudnienie opieki nad dzieckiem w domu. W dalszym ciągu jednak istnieje wiele obszarów, gdzie opieka żłobkowa jest niedostępna z powodu braku placówki lub bardzo małej liczby miejsc. Pożądane były również kursy i szkolenia, mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kwalifikacji i kompetencji. Pracodawcy oczekują podjęcia takich działań od pracowników, w szczególności tych nisko wykwalifikowanych. Zaletą tej formy wsparcia jest także uzyskanie „twardych” efektów, w postaci certyfikatów.

Najmniej pożądaną formą wsparcia było szkolenie z prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz szkolenia z zakresu samodzielnego poszukiwania pracy. Formy te mają najmniej wymierne korzyści, które nie stanowią namacalnego rezultatu w postaci dotacji, certyfikatu, kwalifikacji itp.

3.2.7. Ocena skuteczności osiągnięcia założonych celów interwencji (wskaźników)

W przypadku kluczowych wskaźników należy zwrócić uwagę na wskaźnik: *Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek*, po opuszczeniu programu, który został osiągnięty na poziomie od 158% dla osób biernych zawodowo do 271% dla długotrwale bezrobotnych.

Tabela 26. Analiza kluczowych wskaźników rezultatu

Wskaźnik	Wspólny wskaźnik produktu stosowany jako podstawa do ustalania celów	Wskaźnik osiągnięć	Czynniki determinujące
Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	45%	Brak osiągnięcia wskaźników dla osób bezrobotnych wynika z faktu, że dla każdego uczestnika tworzony jest Indywidualny Plan Działania i na jego podstawie wskazywane identyfikowane były potrzeby poszczególnych uczestników. Wsparcie w postaci szkoleń, podnoszenia kwalifikacji nie było wskazywane w takim stopniu jak zaplanowano na etapie programowania.
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	40%	
	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	196%	
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie	78%	
Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu	Liczba osób bezrobotnych (łącznie z długotrwale bezrobotnymi) objętych wsparciem w programie	261%	Wpływ na wysokie wartości wskaźnika mają zmiany na rynku pracy, które powodują, że uczestnikom łatwiej jest znaleźć pracę. Dodatkowo kwestie socjalne (w tym program Rodzina 500 plus) wpływa na malejący poziom zainteresowania uczestnictwem w projektach osób, które jednocześnie nie są zainteresowane znalezieniem zatrudnienia. Również zwiększenie dostępności do miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oddziałuje na zwiększenie zainteresowania podjęciem zatrudnienia wśród uczestników projektów.
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem w programie	271%	
	Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie	158%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Załączniki nr 3–15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego do Sprawozdania rocznego za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020

Zgodnie z przeprowadzoną analizą zrealizowanych wartości wskaźników produktu i rezultatu, do końca 2020 roku cele interwencji w zdecydowanej większości osiągnięte zostały w stopniu wysokim, nierzadko znacznie przekraczającym zakładane wartości.

Wśród wskaźników rezultatu, których osiągnięte wartości nie przekroczyły 100% wartości docelowych wyszczególnić należy:

- wskaźniki rezultatu dotyczącego liczby osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych oraz OzN, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu Programu (PI 8i), gdzie najmniejsze wartości osiągnięto w grupie długotrwale bezrobotnych kobiet (27,7% wartości docelowej).
- wskaźnik: *Liczba osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka, po opuszczeniu programu* (PI 8iv), choć wartość ta była jedynie w niewielkim stopniu niższa od zakładanej (97,4%).
- wskaźnik: *Liczba mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie* (PI 8v), który zrealizowano na poziomie 84,0%.

W większości przypadków wartości, które były niższe od oczekiwanych, zrealizowane zostały jednak na dość wysokim poziomie, w związku z czym ryzyko, że nie zostaną w pełni osiągnięte do roku 2023, jest stosunkowo niskie. Największe obawy budzą natomiast wskaźnik: *Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu*, w tym głównie w odniesieniu do osób bezrobotnych (w tym długotrwale bezrobotnych) oraz długotrwale bezrobotnych.

W przypadku powyższego wskaźnika, trudności te mogły wynikać z faktu, że dla każdego uczestnika tworzony jest Indywidualny Plan Działania i na jego podstawie identyfikowane były potrzeby poszczególnych uczestników. Wsparcie w postaci szkoleń, podnoszenia kwalifikacji nie było wskazywane w takim stopniu jak zaplanowano na etapie programowania. Ponadto wskaźnik w znacznej mierze realizowany był w Działaniu 10.1 przez PUP. Powiatowe Urzędy Pracy były zobowiązane do osiągania wysokich wartości wskaźników efektywności zatrudnieniowej, przy ograniczonych możliwościach budżetowych (w tym maksymalnej średniej kwocie wsparcia w przeliczeniu na osobę). W związku z czym na bazie przeprowadzonych diagnoz potrzeb i predyspozycji uczestników w kontekście uwarunkowań rynku pracy często decydowały się na realizację szkoleń dla uczestników projektu jedynie w niewielkim zakresie (w ramach środków RPO). Tym samym nie była możliwa realizacja tych wskaźników na założonych poziomach (nie kierowano tylu osób na szkolenia).

Wysoki poziom realizacji celów potwierdzili wszyscy uczestnicy badania TDI, którzy deklarowali, że interwencja pozwoliła na osiągnięcie zakładanych celów. Do wskazanych celów zaliczały się:

- Wzrost efektywności zatrudnienia;
- Aktywizacja uczestników;
- Wzrost kwalifikacji zawodowych odbiorców wsparcia;
- Powrót uczestników na rynek pracy;
- Utworzenie nowych przedsiębiorstw;
- Liczbę osób pracujących po opuszczeniu projektu;
- Stabilizację i pewność na rynku pracy;
- Aktywizację osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo.

3.2.8. Identyfikacja barier ograniczających skuteczną interwencję

Czynniki, które miały wpływ na skuteczne wykonanie zaplanowanych w ramach X OP działań to przede wszystkim⁴⁹:

- Problemy z rekrutacją uczestników;
- Negatywne następstwa wybuchu pandemii COVID-19;
- Niewielka liczba firm zarejestrowanych w BUR w początkowych latach realizacji Programu, które wpływały na poziom zainteresowania MŚP udziałem w realizowanych projektach rozwojowych, z uwagi na brak odpowiednich ofert rozwojowych w Bazie Usług Rozwojowych;
- Trudności w pozyskaniu ekspertów do oceny projektów wynikające z małego zainteresowania ekspertów zewnętrznym uczestnictwem w ocenie merytorycznej wniosków o dofinansowanie (w szczególności w obszarze zdrowia (PI 8vi);
- Niski poziom zainteresowania potencjalnych beneficjentów możliwością realizacji projektów w ramach Działania 10.7, mimo działań podejmowanych w celu podniesienia liczby składanych wniosków.

Ponadto połowa realizatorów projektów natrafiała na różnego typu utrudnienia. Pierwszym z nich był problem z rekrutacją uczestników oraz trudności związane z realizacją wsparcia na otwarcie działalności gospodarczej, w tym dot. tworzenia biznesplanu czy znalezienia żyranta. W przypadku trudności z rekrutacją wsparciem okazywały się sieci kontaktów oraz rozeznanie rynku pracy. Pojawiały się również problemy osobiste uczestników. Dużym utrudnieniem było ponadto wystąpienie pandemii COVID-19, co skutkowało koniecznością przeznaczenia na realizację projektu większych zasobów czasowych, zdalną realizację części działań lub wykorzystywanie indywidualnych spotkań.

Ponadto zidentyfikowano trudności związane z udziałem w projekcie. Dotyczyły one m.in. trudności z dojazdem, co identyfikowane było przede wszystkim w przypadku uczestników mieszkających w źle skomunikowanych ośrodkach wiejskich.

Z kolei beneficjenci napotykali na bariery, zarówno o charakterze wewnętrznym, jak i zewnętrznym. Bariery wewnętrzne związane były m.in. z nieobecnością pracowników z powodu choroby, zwolnieniami, koniecznością wdrożenia nowych pracowników czy brakami kadrowymi. Barierami zewnętrznymi natomiast były m.in. ograniczenia wynikające z wystąpienia pandemii COVID-19, problemy uczestników z dojazdami, czemu starano się zapobiec poprzez organizację transportu lub poszukanie wsparcia bliżej miejsca zamieszkania odbiorcy, problemy z rekrutacją uczestników czy duża liczba podobnych projektów realizowanych w okolicy.

Różnorodność zidentyfikowanych na etapie analizy danych źródłowych oraz badań ilościowych i jakościowych barier ograniczających skuteczną interwencję świadczy o tym, że bariery zależne są od szczegółowej charakterystyki i specyfiki realizowanego projektu. Jednakże do najczęściej występujących barier zaliczyć można czynnik ludzki tj. problemy związane z rekrutacją – ze strony beneficjentów, problemy związane z rekrutacją uczestników i firm do BUR, natomiast ze strony IZ – problemy związane m.in. z rekrutacją ekspertów oceniających wnioski.

⁴⁹ Sprawozdania roczne z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 z lat 2014-2020.

3.3. Oszacowanie i ocena wpływu interwencji X OP Regionalny rynek pracy RPO WiM 2014-2020

3.3.1. Ocena wpływu RPO WiM 2014-2020 na zwiększenie poziomu i jakości zatrudnienia w województwie warmińsko-mazurskim

3.3.1.1. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na zwiększenie zatrudnienia wśród osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo

Zgodnie z analizą zrealizowanych wartości wskaźników przypisanych do poszczególnych PI OP X, interwencja w sposób istotny przyczyniła się i, z uwagi na osiągnięte efekty, przyczynić się może do wzrostu zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo.

Na dzień 30.04.2021 r. wsparciem w ramach OP X objęto ogółem 79 589 osób. Wśród nich znalazło się 31 283 (39%) osób bezrobotnych, w tym 12 546 (16% z ogółu objętych wsparciem) długotrwale bezrobotnych. Wsparciem zostało również objętych 2 286 (3%) biernych zawodowo uczestników projektów oraz w 42 973 osób pracujących (54%).

Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, pracujących i biernych zawodowo objętych wsparciem – dane skumulowane za lata 2014-2020. Stan na 30 kwietnia 2021 r.

Działanie	Bezrobotni	W tym długotrwale bezrobotni	Pracujący	W tym pracujący, którzy ukończyli udział w projekcie od 01.07.2018 do 31.12.2020	Bierni zawodowo
10.1	24 394	10 037	13 663	13 662	0
10.2	3 645	1 547	328	325	1 528
10.3	2 094	845	6	6	214
10.4	569	99	661	476	333
10.5	581	3	402	204	177
10.6	0	0	12 192	7 781	0
10.7	1 317	15	15 721	10 676	34
RAZEM:	31 283	12 546	42 973	33 130	2 286

Źródło: dane przekazane przez Zamawiającego.

Jedną z grup będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy są OzN. Dzięki realizacji Programu, w ramach OP X wsparciem objęto 3 635 osób z tej grupy. Wśród nich przeważały kobiety, które stanowiły łącznie 61,1% OzN uczestniczących w realizowanych projektach. Biorąc pod uwagę całkowitą liczbę osób objętych wsparciem, udział OzN wynosił 4,6%. Kolejną z kategorii osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji pod względem zatrudnienia są osoby w wieku 50 i więcej lat. Ich udział w ogóle osób objętych wsparciem w ramach OP X wyniósł 25,1%. W grupie tej nieznacznie przeważały kobiety, stanowiąc 53% uczestników projektów w wieku 50+. Ostatnią z uwzględnianych grup objętych wsparciem stanowiły osoby o niskich kwalifikacjach, tj. osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym. W realizowanych projektach wzięło udział 10 820 przedstawicieli tej grupy, z czego 45,1% stanowiły kobiety. Ogółem osoby o niskich kwalifikacjach objęte wsparciem w ramach OP X stanowiły 13,6% ogółu odbiorców działań projektowych.

Tabela 28. Liczba osób z niepełnosprawnościami, osób po 50 roku życia oraz osób z niskimi kwalifikacjami objętych wsparciem – dane skumulowane za lata 2014-2020. Stan na 30.04.2021 r.

Kategoria uczestników wsparcia		PI					Ogółem
		8i	8iii	8iv	8v	8vi	
Osoby z niepełnosprawnościami	Kobiety	1307	101	75	214	525	2222
	Ogółem	2324	241	95	373	602	3635
Osoby w wieku 50+	Kobiety	4746	200	1	1218	4424	10589
	Ogółem	11867	536	2	2387	5189	19981
Osoby o niskich kwalifikacjach	Kobiety	3038	49	54	304	1435	4880
	Ogółem	8260	204	58	773	1525	10820

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych wygenerowanych w systemie SL.

Wpływ interwencji na liczbę osób bezrobotnych

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – 441 spośród 780 osób bezrobotnych uczestniczących w badaniu ankietowym z uczestnikami wsparcia – 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie zmieniło status na rynku pracy na osoby zatrudnione. Spośród tych osób 297 (38%) bezrobotnych deklarowało, że udział w projekcie miał pośredni lub bezpośredni wpływ na analizowaną zmianę.

W związku z powyższym, uwzględniając liczbę osób bezrobotnych ogółem korzystających ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 należy wskazać, że dzięki interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 10 588 odbiorców wsparcia.

Poniższa tabela przedstawia wpływ RPO WiM 2014-2020 na zmianę liczby osób bezrobotnych w podziale na szczegółowe kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Dzięki wsparciu w ramach RPO WiM 2014-2020 893 osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmieniło status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020. Również dzięki zaangażowaniu analizowanego wsparcia 2 319 osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż. zostało wykreślonych z ewidencji Powiatowych Urzędów Pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W analogicznej sytuacji znalazło się również 3 506 osób bezrobotnych, które cechowały się posiadaniem niskich kwalifikacji.

Tabela 29. Zmiana liczby osób bezrobotnych w podziale na kategorie uczestników wsparcia.

Kategoria uczestników wsparcia		Próba	Wartość wskaźnika brutto	Wartość wskaźnika netto	Wartość wskaźnika netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Osoby z niepełnosprawnościami	Kobiety	27	15	9	33%	1344	448
	Ogółem	42	22	16	38%	2344	893
Osoby w wieku 50+	Kobiety	62	39	26	42%	3319	1392
	Ogółem	107	54	33	31%	7518	2319
Osoby o niskich kwalifikacjach	Kobiety	22	12	10	45%	2884	1311
	Ogółem	37	20	18	49%	7206	3506

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Dla porównania – w przypadku badania osób, które nie korzystały ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 analogiczny udział kształtuje się na poziomie 26%, co wskazuje na wysoki poziom efektywności działań realizowanych w ramach przedmiotowej interwencji.

Ponadto warto zwrócić uwagę, że w latach 2013-2020 liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP spadła o 65 tys. osób, z czego ponad 13 tys. stanowiły rezultat realizacji X OP RPO WiM 2014-2020, co z kolei wskazuje, że 20% osób bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie – stanowiły osoby, które zmieniły status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach analizowanej interwencji.

Zdecydowana większość tego rodzaju przypadków dotyczyła rozpoczęcia prowadzenia działalności gospodarczej (45%) oraz podjęcia regularnego zatrudnienia (44%). W dalszej kolejności wskazać należy podjęcie płatnego stażu lub praktyki, lecz w tym przypadku udział był już znacznie niższy i wyniósł 10%. Pozostały udział przypadł na osoby pomagające w rodzinnej działalności gospodarczej lub gospodarstwie rolnym, pracę dorywczą oraz odmowę odpowiedzi.

Największa część pracujących uczestników deklarowała zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin (81%). Na niepełny etat pracowało 5% badanych, przy czym deklarowali oni chęć pracy w większym wymiarze godzin. Kolejne 4% pracowało na niepełny etat, lecz nie deklarowało tego rodzaju aspiracji.

Zbadane zostały również inne zmiany identyfikowane przez uczestników projektów po zakończeniu udziału we wsparciu. Zmiany o charakterze niekorzystnym stanowiły zaledwie 2% udziału wskazań. Na brak zmian wskazało 21% respondentów. Tym samym na zmiany pozytywne przypadło 68% odpowiedzi. Główny udział w tego rodzaju wskazaniach miały sytuacje, w których badani przyznali, że sprawniej radzili sobie z wykonywaniem zadań służbowych. Stosunkowo istotny udział przypadł również na odpowiedzi świadczące o spadku zagrożenia likwidacją zajmowanego stanowiska pracy.

Wpływ interwencji na liczbę osób długotrwale bezrobotnych

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – 106 spośród 222 osób długotrwale bezrobotnych uczestniczących w badaniu ankietowym, po zakończeniu udziału w projekcie zmieniło status na rynku pracy na osoby zatrudnione. Spośród tych osób 79 (36%) długotrwale bezrobotnych deklarowało, że udział w projekcie miał pośredni lub bezpośredni wpływ na analizowaną zmianę.

W związku z powyższym, uwzględniając liczbę osób długotrwale bezrobotnych ogółem korzystających ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 należy wskazać, że dzięki interwencji w ramach X OP liczba osób długotrwale bezrobotnych zmniejszyła się o 4 465 odbiorców wsparcia.

Dla porównania – w przypadku badania osób, które nie korzystały ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 analogiczny udział kształtuje się na poziomie 16%, co wskazuje na wysoki poziom efektywności zatrudnieniowej działań realizowanych w ramach przedmiotowej interwencji.

Ponadto warto zwrócić uwagę, że w latach 2013-2020 liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w PUP spadła o 22,5 tys. osób, z czego blisko 4,5 tys. stanowiły rezultat realizacji X OP RPO WiM 2014-2020, co z kolei wskazuje, że 20% osób długotrwale bezrobotnych, które znalazły zatrudnienie – stanowiły osoby, które zmieniły status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach analizowanej interwencji.

Poniższa tabela przedstawia wpływ RPO WiM 2014-2020 na zmianę liczby osób długotrwale bezrobotnych w podziale na kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Dzięki wsparciu RPO WiM 2014-2020 367 osób długotrwale bezrobotnych z niepełnosprawnościami zmieniło status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020. Realizacja interwencji spowodowała, że 896 osób długotrwale bezrobotnych w wieku powyżej 50 r.ż. zostało

wykreślonych z ewidencji Powiatowych Urzędów Pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W analogicznej sytuacji znalazło się również 999 osób długotrwale bezrobotnych, które cechowały się posiadaniem niskich kwalifikacji.

Tabela 30. Zmiana liczby osób długotrwale bezrobotnych wg kategorii uczestników wsparcia

Kategoria uczestników wsparcia		Próba	Wartość wskaźnika brutto	Wartość wskaźnika netto	Wartość wskaźnika netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Osoby z niepełnosprawnościami	Kobiety	9	6	4	44%	496	220
	Ogółem	15	8	6	40%	918	367
Osoby w wieku 50+	Kobiety	27	15	10	37%	1312	486
	Ogółem	45	19	13	29%	3102	896
Osoby o niskich kwalifikacjach	Kobiety	15	7	5	33%	1234	411
	Ogółem	18	8	6	33%	2997	999

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

W tym przypadku wyższy udział przypadł na osoby, które podjęły zatrudnienie podmiotach gospodarczych (39%), niż na osoby rozpoczynające działalność gospodarczą przypadł niewiele niższy odsetek (33%). Na kolejnym miejscu znalazły się osoby, które rozpoczęły płatny staż lub praktykę (co piąta osoba z tej grupy, która zmieniła swój status na rynku pracy).

Największa część pracujących uczestników, będących wcześniej osobami długotrwale bezrobotnymi, deklaruje zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin (76%). Na niepełny etat pracowało 6% badanych, przy czym deklarowali oni chęć pracy w większym wymiarze godzin. Kolejne 9% również pracowało na niepełny etat, lecz nie deklarowało tego rodzaju aspiracji.

Zbadane zostały również inne zmiany identyfikowane przez uczestników projektów po zakończeniu udziału we wsparciu. Zmiany o charakterze niekorzystnym stanowiły zaledwie 4% udziału wskazań. Na brak zmian wskazało z kolei 15% respondentów. Tym samym na zmiany o charakterze pozytywnym przypadło aż 76% odpowiedzi. Główny udział w tego rodzaju wskazaniach miały sytuacje, w których badani przyznali, że sprawniej radzili sobie z wykonywaniem zadań służbowych.

Wpływ interwencji na liczbę osób biernych zawodowo

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – 79 spośród 181 osób biernych zawodowo uczestniczących w badaniu, po zakończeniu udziału w projekcie zmieniło status na rynku pracy na osoby zatrudnione lub osoby aktywnie poszukujące pracy.

W związku z powyższym, uwzględniając liczbę osób biernych zawodowo ogółem korzystających ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 należy wskazać, że dzięki interwencji w ramach X OP liczba osób biernych zawodowo zmniejszyła się o 997 odbiorców wsparcia.

Dla porównania – w przypadku badania osób, które nie korzystały ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 analogiczny udział kształtuje się na poziomie 74%, co wskazuje na relatywnie niski poziom wpływu działań na zmianę liczby osób biernych zawodowo. Może mieć to związek z ogólnopolskimi tendencjami zmiany liczby osób biernych zawodowo, które w związku z możliwością otrzymywania dodatkowego wsparcia w postaci zasiłków socjalnych, rozpoczynają aktywnie poszukiwać pracy.

Ponadto warto zwrócić uwagę, że w latach 2013-2020 liczba osób biernych zawodowo spadła o 42 tys. osób, z czego blisko 1 tys. stanowiły rezultat realizacji X OP RPO WiM 2014-2020, co z kolei wskazuje, że zaledwie 2% osób biernych zawodowo, które zmieniły swój status – stanowiły osoby, które zmieniły status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach analizowanej interwencji.

Dodatkowo, poniższa tabela przedstawia wpływ RPO WiM 2014-2020 na zmianę liczby osób biernych zawodowo w podziale na szczegółowe kategorie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Dzięki wsparciu RPO WiM 2014-2020 184 osoby bierne zawodowo z niepełnosprawnościami zmieniło status na rynku pracy dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020. Również dzięki zaangażowaniu analizowanego wsparcia, 232 osoby bierne zawodowo w wieku powyżej 50 r.ż. zostały wykreślone z ewidencji tej kategorii na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W analogicznej sytuacji znalazło się również 101 osób biernych zawodowo, które cechowały się posiadaniem niskich kwalifikacji.

Tabela 31. Zmiana liczby osób biernych zawodowo w podziale na kategorie uczestników wsparcia

Kategoria uczestników wsparcia		Próba	Wartość wskaźnika brutto	Wartość wskaźnika netto	Wartość wskaźnika netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Osoby z niepełnosprawnościami	Kobiety	20	13	6	30%	235	71
	Ogółem	31	21	13	42%	438	184
Osoby w wieku 50+	Kobiety	22	14	7	32%	377	120
	Ogółem	42	23	13	31%	750	232
Osoby o niskich kwalifikacjach	Kobiety	6	1	0	0%	186	0
	Ogółem	16	6	4	25%	402	101

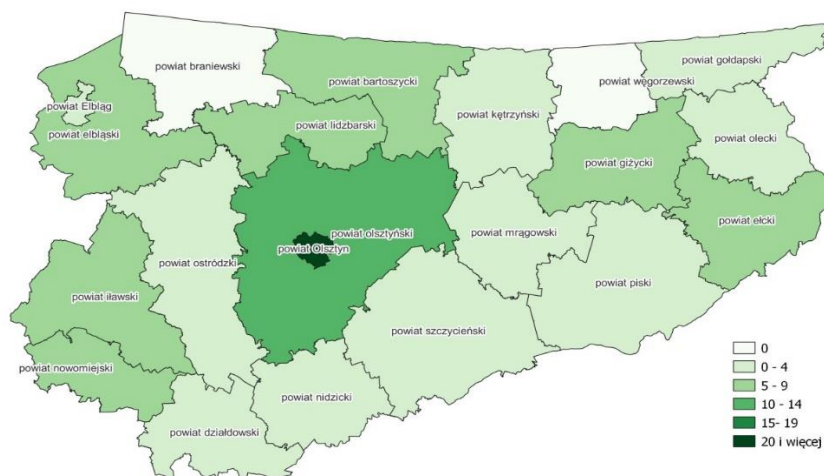
Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

W tym przypadku wyższy udział przypadł na osoby rozpoczynające działalność gospodarczą (43%), niż na osoby, które podjęły zatrudnienie (28%). Na kolejnym miejscu znalazły się osoby, które rozpoczęły płatny staż lub praktykę (20%).

Największa część pracujących uczestników, będących wcześniej osobami biernymi zawodowo, deklarowała zatrudnienie w pełnym wymiarze godzin (75%). Na niepełny etat pracowało 3% badanych, przy czym deklarowali oni chęć pracy w większym wymiarze godzin. Kolejne 3% również pracowało na niepełny etat, lecz nie deklarowało tego rodzaju aspiracji.

Zbadane zostały również inne zmiany identyfikowane przez uczestników projektów po zakończeniu udziału we wsparciu. Zmiany o charakterze niekorzystnym stanowiły zaledwie 6% udziału wskazań. Na brak zmian wskazało z kolei 16% respondentów. Tym samym na zmiany o charakterze pozytywnym przypadło aż 78% odpowiedzi. Główny udział w tego rodzaju wskazaniach miały sytuacje, w których badani przyznali, że sprawniej radzili sobie z wykonywaniem zadań służbowych.

Mapa 1. Rozkład terytorialny obrazujący liczbę osób biernych zawodowo, które zmieniły status na rynku pracy (uczestnicy badania ankietowego).

Źródło: opracowanie własne.

Zmiana liczby osób pracujących – uczestników wsparcia

Jak wynika z przeprowadzonych badań 6,54%, tj. 2 812 osób zatrudnionych uczestniczących w badaniu ankietowym, poprawiło swoją sytuację na rynku pracy.

Uwzględniając wpływ interwencji RPO WiM 2014-2020 na poprawę sytuacji na rynku pracy wśród powyższej grupy osób, należy wskazać, że dzięki wsparciu sytuację poprawiło 926 osób zatrudnionych w momencie rozpoczęcia udziału w projektach realizowanych w ramach X OP.

W przypadku osób pracujących, które uczestniczyły w projektach realizowanych w ramach X OP WiM 2014-2020 – 352 osoby (14%), spośród 2506 osób które brały udział w badaniu ankietowym zmieniły status na rynku pracy na osoby pozostające bez pracy.

3.3.1.2. Ocena efektywności poszczególnych form wsparcia

Wsparcie realizowane w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 miało na celu wsparcie osób pracujących na regionalnym rynku pracy, a także wzrost poziomu zatrudnienia dzięki aktywizacji przede wszystkim osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo mieszkańców Warmii i Mazur, zwłaszcza tych będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. W tym celu podejmowano działania służące:

- Podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych, nabywaniu doświadczenia zawodowego oraz umiejętności poruszania się po rynku pracy;
- Wsparciu w rozpoczynaniu prowadzenia działalności gospodarczej;
- Wsparciu we wchodzeniu lub powrocie na rynek pracy osób pełniących opiekę nad dziećmi do lat 3;
- Rozwojowi przedsiębiorstw z sektora MŚP poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorców i ich pracowników;
- Wsparciu procesu adaptacji przedsiębiorstw i ich pracowników do zachodzących zmian;
- Wsparciu działań mających na celu poprawę poziomu zdrowia zasobów pracy;
- Złagodzeniu negatywnego oddziaływania pandemii na podmioty określone w Ustawie z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z

zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw⁵⁰.

Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia – osoby bezrobotne

Jak wynika z przeprowadzonych analiz największym poziomem skuteczności pod względem aktywizacji osób bezrobotnych charakteryzuje się wsparcie bezzwrotne w ramach założenia własnej działalności gospodarczej oraz praktyki lub staże zawodowe, dzięki którym kolejno 4 313 i 4 093 osób zmieniło status na rynku pracy. Relatywnie wysokim poziomem efektywności charakteryzują się również formy wsparcia: Doradztwo zawodowe indywidualne, Kursy i szkolenia mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i kwalifikacji, Doradztwo zawodowe grupowe, Pośrednictwo pracy, Szkolenie z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej, które miały pozytywny wpływ na zmianę statusu na rynku pracy w przypadku ponad 2 tys. osób bezrobotnych. Należy przy tym pamiętać, że udzielane wsparcie miało zazwyczaj kompleksowy charakter więc celowe jest także wspieranie bardziej kosztownych, a niemniej istotnych form aktywizacji.

Odsetek osób zatrudnionych w ogóle osób objętych daną formą wsparcia obrazuje poziom efektywności poszczególnych form wsparcia.

Do najbardziej efektywnych, pod względem zatrudnienia osób bezrobotnych, form wsparcia zaliczyć należy: dodatek relokacyjny (80%), praktyki lub staże zawodowe (48%) oraz wsparcie bezzwrotne w ramach założenia własnej działalności gospodarczej, szkolenie z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz wsparcie w zakresie opieki nad dzieckiem (po 43%).

Tabela 32. Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia – osoby bezrobotne

Forma wsparcia	Liczba uczestników badania, którzy (próba badawcza)	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy ogółem	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy w wyniku uczestnictwa w projekcie	Wartość netto wskaźnika	Liczba uczestników (populacja)	Ekstrapolacja na populację
Wsparcie bezzwrotne w ramach założenia własnej działalności gospodarczej	230	145	98	43%	10123	4313
Praktyki lub staże zawodowe	195	112	93	48%	8583	4093
Doradztwo zawodowe indywidualne	179	86	61	34%	7878	2679
Kursy i szkolenia mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i kwalifikacji	150	74	56	37%	6602	2465
Doradztwo zawodowe grupowe	130	71	50	38%	5722	2201
Pośrednictwo pracy	129	73	49	38%	5678	2157
Szkolenie z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej	111	66	48	43%	4885	2113
Finansowe wsparcie pomostowe	85	46	29	34%	3741	1276
Wsparcie w zakresie opieki nad dzieckiem	44	32	19	43%	1937	836

⁵⁰ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowej X „Regionalny rynek pracy” RPO WiM 2014-2020, s. 12

Forma wsparcia	Liczba uczestników badania, którzy (próba badawcza)	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy ogółem	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy w wyniku uczestnictwa w projekcie	Wartość netto wskaźnika	Liczba uczestników (populacja)	Ekstrapolacja na populację
Szkolenia z zakresu samodzielnego poszukiwania pracy	46	22	18	39%	2025	792
Wsparcie psychologiczne	42	21	14	33%	1849	616
Dofinansowanie pracodawcy kosztów zatrudnienia	29	14	12	41%	1276	528
Dodatek relokacyjny	5	4	4	80%	220	176
Program zdrowotny	7	1	1	14%	308	44
Eliminowanie ryzyka zawodowego w miejscu pracy	3	2	1	33%	132	44
Program profilaktyczny	1	1	0	0%	44	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia – osoby bierne zawodowo

Jak wynika z przeprowadzonych analiz największym poziomem skuteczności pod względem aktywizacji osób biernych zawodowo charakteryzuje się doradztwo zawodowe oraz wsparcie bezzwrotne w ramach założenia własnej działalności gospodarczej, dzięki którym kolejno 421 i 355 osób zmieniło status na rynku pracy. Relatywnie wysokim poziomem efektywności charakteryzują się również formy wsparcia: Praktyki lub staże zawodowe oraz Kursy i szkolenia mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i kwalifikacji, które miały pozytywny wpływ na zmianę statusu na rynku pracy w przypadku ponad 200 osób biernych zawodowo. Podobnie jak w przypadku kategorii osób bezrobotnych, pamiętać należy, że udzielane wsparcie miało kompleksowy charakter, a jego efekty są wynikiem oddziaływania oddziaływania różnego rodzaju interwencji.

Do najbardziej efektywnych, pod względem zatrudnienia osób biernych zawodowo, form wsparcia zaliczyć należy: dofinansowanie pracodawcy kosztów zatrudnienia (83%) oraz praktyki lub staże zawodowe (71%).

Tabela 33. Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia – osoby bierne zawodowo

Forma wsparcia	Liczba uczestników (próba badawcza)	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy ogółem	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy w wyniku uczestnictwa w projekcie	Wartość netto wskaźnika (%)	Liczba uczestników na populację (populacja)	Ekstrapolacja na populację
Doradztwo zawodowe indywidualne	68	54	33	49%	859	421
Wsparcie bezzwrotne w ramach założenia własnej działalności gospodarczej	53	46	28	53%	669	355
Doradztwo zawodowe grupowe	42	34	23	55%	530	292
Praktyki lub staże zawodowe	24	23	17	71%	303	215
Kursy i szkolenia mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i kwalifikacji	46	34	17	37%	581	215
Finansowe wsparcie pomostowe	35	29	15	43%	442	190
Szkolenie z zakresu prowadzenia własnej działalności gospodarczej	33	28	15	45%	417	188
Wsparcie psychologiczne	20	18	13	65%	253	164
Pośrednictwo pracy	14	11	9	64%	177	113
Szkolenia z zakresu samodzielnego poszukiwania pracy	16	14	9	56%	202	113
Wsparcie w zakresie opieki nad dzieckiem	18	17	7	39%	227	89

Forma wsparcia	Liczba uczestników (próba badawcza)	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy ogółem	Liczba uczestników badania, którzy zmienili status na rynku pracy w wyniku uczestnictwa w projekcie	Wartość netto wskaźnika (%)	Liczba uczestników na populację (populacja)	Ekstrapolacja
Dofinansowanie pracodawcy kosztów zatrudnienia	6	6	5	83%	76	63
Program zdrowotny	28	5	3	11%	354	39
Program profilaktyczny	1	1	1	100%	13	13
Eliminowanie ryzyka zawodowego w miejscu pracy	2	1	1	50%	25	13
Dodatek relokacyjny	0	0	0	0%	0	0
Inna forma	4	3	0	0%	51	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.3.1.3. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób pracujących w regionie będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

Realizowane w ramach RPO WiM 2014-2020 wsparcie zakładało objęcie działaniami osoby z grup defaworyzowanych (osoby z niepełnosprawnościami, osoby w wieku 50 lat i więcej, kobiety powracające na rynek pracy po urodzeniu dziecka, osoby o niskich kwalifikacjach). Profil wsparcia w OP 10 zakłada pomoc każdej z tych grup. Osoby z niepełnosprawnościami i osoby w wieku powyżej 50 lat otrzymały pomoc w kilku działaniach, przede wszystkim 10.1 i 10.2. Osoby z tych grup mogły także otrzymać środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej w ramach 10.3 i 10.5. Z kolei osoby powracające na rynek pracy (w znacznej części kobiety), otrzymywały wsparcie poprzez działanie 10.4.

Za osoby w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy uznaje się: osoby zatrudnione na umowach krótkoterminowych lub pracujące w ramach umów cywilno-prawnych, których miesięczne zarobki nie przekraczają 120% wysokości minimalnego wynagrodzenia, w odniesieniu do miesiąca poprzedzającego dzień przystąpienia do projektu, osoby ubogie pracujące, osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny, imigrantów (w tym osoby polskiego pochodzenia) i reemigrantów.

W związku brakiem rozróżnienia osób pracujących w regionie będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy według powyższych kategorii w danych wygenerowanych w systemie SL – analiza wpływu RPO WiM 2014-2020 na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób pracujących w regionie będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy obejmuje osoby w niekorzystnej sytuacji łącznie.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – 13 (5%) spośród 263 osób pracujących będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy uczestniczących w badaniu ankietowym z uczestnikami wsparcia – po zakończeniu udziału w projekcie poprawiło swoją sytuację zawodową.

W związku z powyższym, biorąc pod uwagę osoby pracujące będące w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, uczestniczące w projektach realizowanych w ramach OP X, należy wskazać, że dzięki interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020, 1212 osób będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy poprawiło swoją sytuację zawodową.

Tabela 34. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób pracujących w regionie będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.

Osoby pracujące w regionie będące w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy				
RPO	Próba	Wartość wskaźnika		Ekstrapolacja na populację
		Liczba	%	
	263	13	4,94%	1212

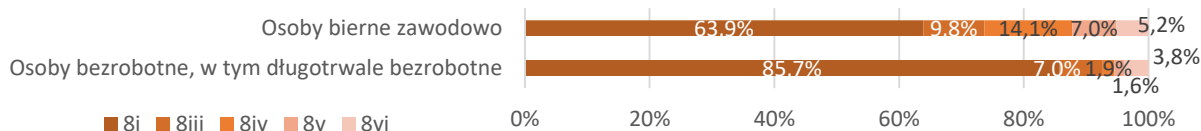
Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

2,16% osób pracujących w regionie będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy zmieniło zatrudnienie na bardziej stabilne, 0,24% przeszło z niepełnego do pełnego zatrudnienia. Ponadto 3,12% uzyskało awans w pracy lub zmieniło pracę na inną wymagającą wyższych kompetencji/umiejętności/kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością, a ponad 37% oceniło swoje wynagrodzenie wyżej po udziale w projekcie, niż przed jego realizacją. Dodatkowo warto zwrócić uwagę, że 48% przedstawicieli badanej grupy nie zidentyfikowało żadnych zmian, a 9% - zadeklarowało zmiany niekorzystne.

3.3.1.4. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo

Na dzień 30.04.2021 r. wsparciem w ramach X OP Programu objętych zostało łącznie 31 283 osób bezrobotnych, w tym 12 546 długotrwale bezrobotnych, oraz 2 286 osób biernych zawodowo.

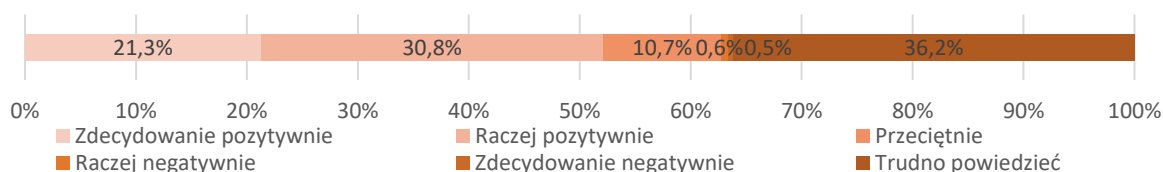
Wykres 43. Odsetek osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo wspartych w ramach poszczególnych PI X OP RPO WiM 2014-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

Uczestnicy projektów, którzy wzięli udział w badaniu ilościowym, w większości pozytywnie oceniali zmiany, jakie zaszły w ich sytuacji zawodowej dzięki otrzymanemu wsparciu. Na oceny zdecydowanie i raczej pozytywne wskazało łącznie 52,1% respondentów. Na oceny przeciętne wskazał średnio co dziesiąty badany (10,7%), a na oceny negatywne – zaledwie 1,1% badanych. Pozostałe 36,2% uczestników projektów nie było w stanie jednoznacznie ocenić charakteru tych zmian.

Wykres 44. Ocena zmian sytuacji zawodowej w wyniku uczestnictwa w projekcie

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

Uczestnicy projektów, którzy w badaniu CAWI/CATI deklarowali, że dzięki otrzymanemu wsparciu w ich sytuacji zawodowej zaszły pozytywne lub przeciętne zmiany, wskazywali najczęściej, że zmiany te nie byłyby możliwe do osiągnięcia bez udziału w projekcie (53,5%). Przeciwnego zdania był niespełna co czwarty respondent (23,5%). 23,0% badanych nie było w stanie wskazać na ocenę jednoznaczną.

Zaledwie 4%, pozostających bez pracy, uczestników badania ankietowego zidentyfikowało negatywne efekty uczestnictwa w projekcie. Respondenci wskazywali takie kwestie jak: zmarnowany czas; zbyt długi czas od początku projektu do przyznania środków, przy jednoczesnej konieczności pozostawiania w rejestrze os bezrobotnych (brak środków do życia).

Jednocześnie warto zwrócić uwagę, że co czwarty odbiorca wsparcia (25%) wskazał, że uczestnictwo w projekcie wygenerowało pozytywne efekty, których się wcześniej nie spodziewał. Respondenci wskazywali na networking, awans zawodowy, znalezienie pracy, zwiększenie możliwości rozwoju na rynku pracy, poprawę kompetencji czy poprawę dbałości o zdrowie.

Dla porównania należy wskazać, że 100% uczestników badania ankietowego z mieszkańcami województwa warmińsko-mazurskiego, którzy nie skorzystali ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 przeciętnie oceniło zmiany, jakie zaszły w ich sytuacji zawodowej od 2019 r.

Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób bezrobotnych

Jak wynika z przeprowadzonej analizy, w przypadku osób bezrobotnych interwencja w ramach X OP RPO WiM umożliwiła założenie własnej działalności gospodarczej w przypadku 10 588 osób. W przypadku 7 099 osób – uczestnictwo w projekcie pozwoliło na znalezienie pracy, a w przypadku 5 775 osób bezrobotnych – umożliwiło zdobycie nowych kompetencji lub umiejętności.

Tabela 35. Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób bezrobotnych

Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród bezrobotnych	Próba	Liczba osób bezrobotnych	Wartość netto wskaźnika	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Pozwolił założyć własną działalność gospodarczą	780	264	34%	31 283	10588
Pomógł znaleźć pracę	780	177	23%	31 283	7099
Pomógł mi zdobyć doświadczenie zawodowe poprzez uczestnictwo w stażach i praktykach zawodowych	780	163	21%	31 283	6537
Pomógł mi zdobyć nowe kompetencje lub umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach	780	144	18%	31 283	5775
Projekt nie przyczynił się do tego w żaden sposób	780	97	12%	31 283	3890
Pomógł mi określić moje potrzeby zawodowe, preferencje zawodowe oraz mocne i słabe strony	780	76	10%	31 283	3048
Umożliwił mi kontakt z innymi osobami, znajdującymi się w podobnej sytuacji zawodowej	780	46	6%	31 283	1845
Nauczył mnie, w jaki sposób poszukiwać pracy	780	41	5%	31 283	1644
Pomógł znaleźć lepszą pracę niż ta, którą wykonywałem przed udziałem w projekcie	780	35	4%	31 283	1404
W inny sposób	780	21	3%	31 283	842
Pozwolił mi odnaleźć się na rynku pracy po restrukturyzacji/reorganizacji/likwidacji firmy, w której pracowałem/pracowałam	780	20	3%	31 283	802

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób biernych zawodowo

Również w przypadku osób biernych zawodowo interwencja w ramach X OP WiM najczęściej umożliwiła założenie własnej działalności gospodarczej. Dotyczyło to 707 osób. W przypadku 543 osób – uczestnictwo w projekcie umożliwiło zdobycie nowych kompetencji lub umiejętności.

W przypadku osób biernych zawodowo należy również zwrócić uwagę na wysoki odsetek (23%) osób, w przypadku których uczestnictwo w projekcie nie wpłynęło w żaden sposób na poprawę sytuacji zawodowej. Wskaźnik ten potwierdza trudności związane z możliwością aktywizacji tej grupy osób.

Tabela 36. Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób biernych zawodowo

Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród biernych zawodowo	Próba	Liczba osób biernych zawodowo	Wartość netto wskaźnika (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Pozwolił założyć własną działalność gospodarczą	181	56	31%	2 286	707
Pomógł mi zdobyć nowe kompetencje lub umiejętności poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach	181	43	24%	2 286	543
Projekt nie przyczynił się do tego w żaden sposób	181	42	23%	2 286	530
Pomógł mi zdobyć doświadczenie zawodowe poprzez uczestnictwo w stażach i praktykach zawodowych	181	28	15%	2 286	354
Pomógł mi określić moje potrzeby zawodowe, preferencje zawodowe oraz mocne i słabe strony	181	23	13%	2 286	290
Pomógł znaleźć pracę	181	23	13%	2 286	290
Umożliwił mi kontakt z innymi osobami, znajdującymi się w podobnej sytuacji zawodowej	181	17	9%	2 286	215
Nauczył mnie, w jaki sposób poszukiwać pracy	181	13	7%	2 286	164
W inny sposób	181	10	6%	2 286	126
Pozwolił mi odnaleźć się na rynku pracy po restrukturyzacji/reorganizacji/likwidacji firmy, w której pracowałem/pracowałam	181	1	1%	2 286	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.3.1.5. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poprawę lub nabycie nowych kwalifikacji lub kompetencji wśród osób bezrobotnych, biernych zawodowo oraz pracujących będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

Przeprowadzona analiza zrealizowanych wartości wskaźników wskazuje, że realizacja działań projektowych w ramach RPO WiM 2014-2020 miała znaczny wpływ na podniesienie lub nabycie nowych kwalifikacji i kompetencji przez osoby bezrobotne i bierne zawodowo. Szczególnie istotna w tym zakresie była interwencja w Działaniu 10.1 i 10.2. Spośród wspartych w ich ramach osób, 14,0% bezrobotnych i 53,0% biernych zawodowo nabyło nowe kwalifikacje (łącznie 5 113 osób)⁵¹.

Kwalifikacje i kompetencje zawodowe zdobyło również 94,9% uczestników projektów realizowanych w Działaniu 10.5 oraz 10.6 (14 048 osób), w którym przedsiębiorcy MŚP i ich pracownicy objęci zostali usługami rozwojowymi⁵².

Dzięki wsparciu udzielonemu w ramach interwencji w PI 8i, 4 251 osób bezrobotnych oraz 862 osoby bierne zawodowo uzyskały kwalifikacje zawodowe⁵³.

Udział osób, które potwierdziły poprawę, zdobycie nowych kwalifikacji w ogóle badanych, którzy korzystali z tej formy, w przełamaniu na ich status w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie

Udział osób, które potwierdziły poprawę, zdobycie nowych kwalifikacji w ogóle badanych, którzy korzystali z kursów i szkoleń kształtuje się na poziomie 70%. Najwyższy udział charakteryzował osoby pracujące (74%). Natomiast w przypadku osób bezrobotnych i biernych zawodowo udział ten

⁵¹ Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

⁵² Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

⁵³ Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

oscylował na poziomie kolejno 57% i 52%. Wartości te świadczą o wysokim poziomie skuteczności kursów i szkoleń pod względem możliwości zdobycia nowych kwalifikacji.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – realizacja kursów i szkoleń w ramach X OP WiM przełożyła się na zdobycie nowych kwalifikacji wśród 15 543 odbiorców wsparcia, z czego 11 455 osób pracujących i 3 785 osób bezrobotnych.

Tabela 37. Udział osób, które potwierdziły poprawę, zdobycie nowych kwalifikacji w ogóle badanych

Rodzaj uczestnika	Liczba osób, które brały udział w kursach i szkoleniach	Liczba osób, które potwierdziły zdobycie nowych kwalifikacji	Wartość wskaźnika netto	Populacja ⁵⁴	Ekstrapolacja na populację
Osoby bezrobotne	150	86	57%	6602	3785
Osoby bierne zawodowo	46	24	52%	581	303
Osoby pracujące	904	668	74%	15502	11455

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

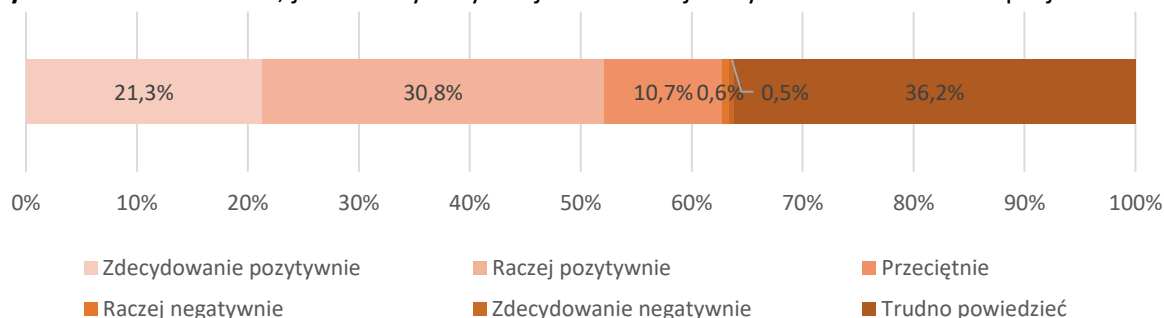
Dostosowanie kwalifikacji do potrzeb uczestników

W przypadku 1155 badanych, którzy uczestniczyli w kursach i szkoleniach – 781 osób potwierdziło dostosowanie kwalifikacji do potrzeb. Ponadto 434 (38%) osoby, wskazały, że niemożliwe by było zdobycie nowych kwalifikacji bez uczestnictwa w projekcie.

W związku z powyższym, uwzględniając liczbę uczestników wsparcia, liczba osób, które dzięki wsparciu w ramach X OP uzyskały, dopasowane do potrzeb, kwalifikacje wynosi 8 468.

Uczestnicy projektów, którzy wzięli udział w badaniu ilościowym, w większości pozytywnie oceniali zmiany, jakie zaszły w ich sytuacji zawodowej dzięki otrzymanemu wsparciu. Na oceny zdecydowanie i raczej pozytywne wskazało łącznie 52,1% respondentów. Na oceny przeciętne wskazał średnio co dziesiąty badany (10,7%), a na oceny negatywne – zaledwie 1,1% badanych. Pozostałe 36,2% uczestników projektów nie było w stanie jednoznacznie ocenić charakteru tych zmian.

Wykres 45. Ocena zmian, jakie zaszły w sytuacji zawodowej w wyniku uczestnictwa w projekcie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

⁵⁴ Liczba osób z danej kategorii, które korzystały z tego typu wsparcia (dotyczy wszystkich form wsparcia).

Uczestnicy projektów, którzy w badaniu CAWI/CATI deklarowali, że dzięki otrzymanemu wsparciu w ich sytuacji zawodowej zaszły pozytywne lub przeciętne zmiany, wskazywali najczęściej, że zmiany te nie byłyby możliwe do osiągnięcia bez udziału w projekcie (53,5%). Przeciwnego zdania był niespełna co czwarty respondent (23,5%). 23,0% badanych nie było w stanie wskazać na ocenę jednoznaczną.

Analizie poddano również kwestie, czy podejmowane inicjatywy odpowiadały potrzebom poszczególnych grup odbiorców wsparcia. Jak wynika z przeprowadzonych badań zdecydowana większość uczestników projektów realizowanych w ramach X OP Programu, którzy wzięli udział w badaniu CAWI/CATI, pozytywnie oceniała dopasowanie otrzymanego wsparcia do własnych potrzeb (łącznie 68,7%). Warto przy tym podkreślić, że oceny negatywne wskazało zaledwie 1,7% badanych. Blisko co trzeci respondent nie był w stanie jednoznacznie ocenić adekwatności wsparcia (29,6%).

Ponadto 54,0% uczestników projektów realizowanych w ramach OP X deklarowało, że wsparcie, z którego skorzystali, odpowiadało ich potrzebom w zakresie zmiany ich sytuacji na regionalnym rynku pracy (łącznie odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak”). Przeciwnego zdania był nieco częściej niż co dziesiąty z badanych (łącznie 13,2% odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”), przy czym na oceny skrajnie negatywne („zdecydowanie nie”) wskazało zaledwie 1,9% respondentów.

Również większość przedsiębiorców pozytywnie ocenia adekwatność wsparcia do własnych potrzeb (74,27%). Negatywnie oceniło ją jedynie 1,01% osób. Co czwarty badany (24,72%) nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz jakościowych i ilościowych interwencje zaplanowane w ramach X OP były również adekwatne do potrzeb mieszkańców i przedsiębiorców województwa warmińsko-mazurskiego. Pozwoliły na to m.in. liczne konsultacje służące wypracowaniu rozwiązań atrakcyjnych z punktu widzenia potencjalnych odbiorców wsparcia. Realizacja działań projektowych miała znaczący wpływ na poprawę lub nabycie nowych kwalifikacji i kompetencji przez osoby bezrobotne, bierne zawodowo oraz przez pracujących będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy. Wsparcie dostosowane było do faktycznych potrzeb odbiorców, stanowiąc tym samym odpowiedź na identyfikowane w tych grupach potrzeby.

Reasumując, zaproponowane wsparcie odpowiadało na potrzeby poszczególnych osób, niemal wszystkie grupy mogły skorzystać z różnych form wsparcia, które dopasowywano do potrzeb. Ponadto realizacja w ramach Programu projektów skierowanych do tych grup odbiorców wpłynęła na poprawę sytuacji na regionalnym rynku pracy. Wzrost kompetencji i kwalifikacji uczestników wsparcia z jednej strony podniosło ich szanse na znalezienie pracy, a z drugiej – dostarczyło przedsiębiorcom nowych, wykwalifikowanych potencjalnych pracowników, co bezpośrednio stanowiło odpowiedź na zapotrzebowanie na regionalnym i lokalnym rynku pracy.

3.3.1.6. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na pobudzenie mobilności zawodowej mieszkańców regionu

Zgodnie z założeniami Programu, interwencja w ramach X OP, w tym przede wszystkim Działania 10.1, miała przyczynić się do poprawy dostępności do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy. Wsparcie w tym zakresie miało być również realizowane w 10.2 (Kompleksowe programy na rzecz aktywizacji zawodowej głównie osób pozostających bez zatrudnienia) oraz 10.3,

poprzez wdrażanie projektów służących tworzeniu i zapewnianiu trwałości nowopowstałych mikrofirm.

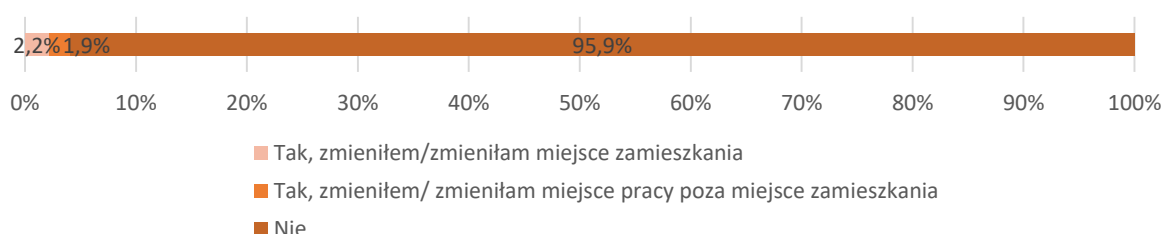
Udział osób, które potwierdziły zmianę miejsca zamieszkania w ogóle respondentów w przeliczeniu na liczbę osób wspartych w ramach analizowanej interwencji

82 (2%) osoby spośród 4074 uczestników badania potwierdziło zmianę miejsca zamieszkania.

Biorąc pod uwagę populację uczestników można wskazać, że 1 600 odbiorców wsparcia X OP RPO WiM 2014-2020 zmieniło miejsce zamieszkania.

Zmiana ta polegała najczęściej na przeprowadzce do innego województwa (22,5%) lub na zmianie miejsca pracy na pracę w innej miejscowości, ale w tym samym powiecie (15,2%) bądź w innym powiecie, ale w tym samym województwie (14,6%). Stosunkowo często przeprowadzano się ponadto do innego powiatu w tym samym regionie (11,9%).

Wykres 46. Wpływ realizowanych projektów na mobilność zawodową

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego

Dla porównania należy zwrócić uwagę, że żaden z uczestników badania ankietowego z mieszkańcami województwa warmińsko-mazurskiego, którzy nie korzystali ze wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020 nie zmienił miejsca zamieszkania, ani miejsca pracy poza miejsce zamieszkania.

Udział osób, które zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania w ogóle respondentów w przeliczeniu na liczbę osób wspartych w ramach analizowanej interwencji

W przypadku osób, które zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania zmianę deklarowało 2% badanych spośród 4 074 uczestników badania, tj. 82 osoby.

Wpływ interwencji na zwiększenie dostępu do zatrudnienia (w tym trwałego lub wysokiej jakości)

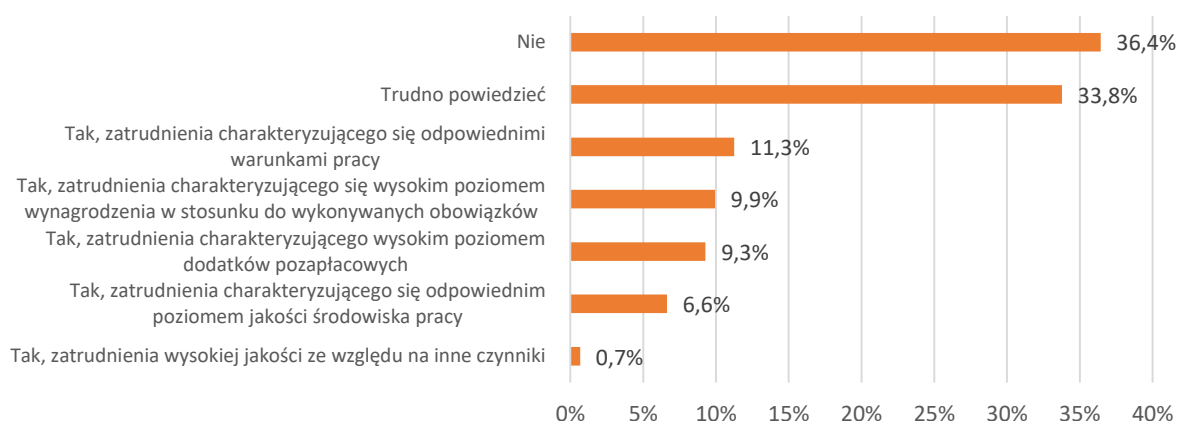
Dzięki wsparciu w ramach X OP WiM 2014-2020 łącznie 151 (4%) uczestników badania zmieniło miejsce zamieszkania lub miejsce pracy poza miejsce zamieszkania. Spośród tych osób 49% (74 osoby) uzyskały dostęp do trwałego zatrudnienia, a 31% (47 osób) do zatrudnienia wysokiej jakości. Wartości te przekładają się na 1 444 osoby, które dzięki wsparciu X OP RPO WiM 2014-2020 uzyskały dostęp do trwałego zatrudnienia oraz na 913 osób, które uzyskały dostęp do zatrudnienia wysokiej jakości.

Tabela 38. Wpływ interwencji na zwiększenie dostępu do zatrudnienia (trwałego lub wysokiej jakości)

	Próba	Liczba osób	Wartość wskaźnika netto	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Trwałego zatrudnienia	151 ⁵⁵ (4%)	74	49%	2946 ⁵⁶	1444
Wysokiej jakości zatrudnienia	151 ⁵⁷ (4%)	47	31%	2946 ⁵⁸	913

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

W przypadku dostępu do trwałego zatrudnienia największy odsetek dotyczył dostępu do zatrudnienia w oparciu o umowę na czas określony oraz umowę o pracę na czas nieokreślony), natomiast w kontekście dostępu do zatrudnienia wysokiej jakości najczęściej powtarzаныmi odpowiedziami były: poprawa dostępu do zatrudnienia cechującego się odpowiednimi warunkami pracy (11,3%), wysokim poziomem wynagrodzenia w stosunku do wykonywanej pracy (9,9%) czy wysokim poziomem dodatków pozapłacowych (9,3%). Co trzeci z badanych nie identyfikował poprawy dostępności w analizowanym zakresie (36,4%) lub nie był w stanie wskazać na jednoznaczną ocenę (33,8%).

Wykres 47. Ocena wpływu projektu na zwiększenie dostępu do zatrudnienia wysokiej jakości

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=151.

3.3.1.7. Wpływ wsparcia podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na utrzymanie poziomu zatrudnienia w województwie

Ze względu na wystąpienie pandemii COVID-19, w dokumentacji programowej RPO WiM 2014-2020 wprowadzono zapis dotyczący realizacji w ramach X OP działań określonych w *Ustawie z dnia 31*

⁵⁵ Liczba osób, które zmieniły miejsce zamieszkania oraz zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania.

⁵⁶ Liczba odbiorców wsparcia ogółem * wskaźnik łączny osoby, które zmieniły miejsce zamieszkania oraz zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania (4%)

⁵⁷ Liczba osób, które zmieniły miejsce zamieszkania oraz zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania.

⁵⁸ Liczba odbiorców wsparcia ogółem * wskaźnik łączny osoby, które zmieniły miejsce zamieszkania oraz zmieniły miejsce pracy poza miejsce zamieszkania (4%)

marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw. Celem tych działań było łagodzenie negatywnego wpływu pandemii na działalność wskazanych w ww. ustawie instytucji, firm i zakładów pracy⁵⁹.

Wpływ wsparcia podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na utrzymanie poziomu zatrudnienia w województwie

W celu określenia wpływu wsparcia podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na utrzymanie poziomu zatrudnienia w województwie niezbędne jest określenie negatywnych następstw stanu epidemii.

W przypadku 86 spośród 3640 uczestników badania ankietowego (2%) zadeklarowało utratę pracy ze względu na następstwa stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Wartość tę przełożyły się liczbę 859 osób, które straciły pracę na regionalnym rynku pracy.

Z kolei w przypadku przedsiębiorców – najwięcej podmiotów, w wyniku następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, odczuło zmniejszenie zarobków (3 088 podmiotów), brak możliwości realizacji celów rozwojowych (1 366 podmiotów) oraz pogorszenie warunków pracy (1 010 podmiotów). W przypadku 1 069 podmiotów pandemia COVID-19 nie wpłynęła na działalność przedsiębiorstwa.

Warto również zwrócić uwagę, że w przypadku 178 podmiotów – konieczna była redukcja zatrudnienia, w związku z następstwami związanymi z wybuchem epidemii COVID-19.

Tabela 39. Wpływ wsparcia podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na utrzymanie poziomu zatrudnienia w województwie

	Próba	Liczba podmiotów wskazujących następstwa	Wartość wskaźnika	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Zmniejszyły się moje zarobki	795	416	52%	5 939	3088
Nie zrealizowałem planów rozwojowych	795	180	23%	5 939	1366
Sytuacja mojego przedsiębiorstwa w żaden sposób się nie zmieniła	795	141	18%	5 939	1069
Pogorszyły się warunki mojej pracy	795	138	17%	5 939	1010
Zmieniłem/am tryb pracy na zdalny	795	100	13%	5 939	772
Prowadzona przeze mnie firma utraciła płynność finansową	795	77	10%	5 939	594
Musiałem/am zrezygnować z korzystania z usług rozwojowych	795	54	7%	5 939	416
Musiałem zawiesić swoją działalność gospodarczą	795	39	5%	5 939	297
Inne	795	40	5%	5 939	297
Musiałem/am zwolnić część pracowników	795	21	3%	5 939	178
Musiałem/am zamknąć swoją działalność	795	15	2%	5 939	119
Sytuacja mojego przedsiębiorstwa poprawiła się	795	17	2%	5 939	119

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Liczba miejsc pracy utrzymanych dzięki wsparciu w ramach RPO

Jak wynika z przeprowadzonej analizy 795 przedsiębiorstw uczestniczących w badaniu ankietowym skorzystało ze wsparcia w ramach X OP 2014-2020, podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2. Spośród tych

⁵⁹ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowej X „Regionalny rynek pracy” RPO WiM 2014-2020, 2022 r., s. 12.

podmiotów w 211 przedsiębiorstwach, dzięki zaangażowaniu wsparcia RPO WiM 2014-2020, udało się utrzymać miejsca pracy.

Przeciętnie w jednym przedsiębiorstwie udało się utrzymać 6,7 miejsc pracy, co przeliczeniu na populację daje 11 062 miejsc utrzymanych dzięki wsparciu w ramach RPO. Ponadto analizie poddano liczbę miejsc pracy, które przedsiębiorcy musieli zlikwidować, w związku z wybuchem pandemii.

Jak wynika z analizy w 795 przebadanych podmiotach konieczne było zredukowanie 69 miejsc pracy, co w przeliczeniu na badaną populację daje łącznie 515 zredukowanych miejsc pracy ogółem.

W związku z powyższym efektywność wsparcia podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na utrzymanie poziomu zatrudnienia w regionie należy uznać za efektywne, ze względu na przewagę utrzymanych, dzięki wsparciu miejsc pracy, w relacji do liczby zlikwidowanych miejsc pracy.

Tabela 40. Liczba miejsc pracy utrzymanych dzięki wsparciu w ramach RPO

	Próba	Liczba przedsiębiorstw	Wartość wskaźnika	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Czy wsparcie podjęte w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii, wpłynęło na utrzymanie poziomu zatrudnienia?	795	211 ⁶⁰	27%	5 939	1604
Ile miejsc pracy, w Państwa przedsiębiorstwie, udało się utrzymać dzięki wsparciu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego	211 ⁶¹ (28%)	1413 ⁶²	6,70 ⁶³	1651 ⁶⁴	11062
Ile osób musieli Państwo zwolnić?	795	69 ⁶⁵	0,09 ⁶⁶	5 939	515

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.3.2. C.2. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na wzrost przedsiębiorczości w województwie warmińsko-mazurskim

3.3.2.1. Czy oraz w jakim stopniu realizacja projektów w ramach X OP RPO WiM 2014- 2020 przyczyniła lub może się przyczynić do wzrostu przedsiębiorczości w województwie warmińsko-mazurskim. Wykonawca wskaże wpływ RPO WiM 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą; liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w województwie warmińsko-mazurskim

Realizacja X OP Programu miała istotny wpływ na rozwój przedsiębiorczości w województwie warmińsko-mazurskim.

Wpływ interwencji na liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogóle respondentów w przeliczeniu na ogólną liczbę osób wspartych w ramach analizowanej interwencji

Na przestrzeni lat 2013-2020 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w regionie – kształtowała się na poziomie od 60 do 69 osób, z czego najwyższą wartość odnotowano w 2020 r.

⁶⁰ Liczba przedsiębiorstw, w których udało się utrzymać miejsca pracy

⁶¹ Liczba przedsiębiorstw, w których udało się utrzymać miejsca pracy

⁶² Liczba miejsc pracy, które udało się utrzymać w przedsiębiorstwach, których przedstawiciele brali udział w badaniu ankietowym

⁶³ Średnia liczba miejsc pracy, które udało się utrzymać w przedsiębiorstwach, których przedstawiciele brali udział w badaniu ankietowym

⁶⁴ Udział przedsiębiorstw, które deklarowały utrzymanie miejsc pracy dzięki RPO WiM* wszystkie przedsiębiorstwa korzystające z BUR

⁶⁵ Liczba miejsc pracy, w przypadku których konieczna była redukcja zatrudnienia w przedsiębiorstwach, których przedstawiciele brali udział w badaniu ankietowym

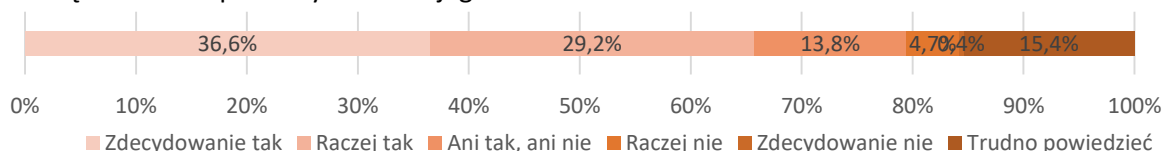
⁶⁶ Średnia liczba miejsc pracy, w przypadku których konieczna była redukcja zatrudnienia w przedsiębiorstwach, których przedstawiciele brali udział w badaniu ankietowym

W latach 2013-2020 stale wzrastał poziom przedsiębiorczości na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – każdego roku rosła liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w regionie. W 2020 roku odnotowano wzrost podmiotów wpisanych do REGON o blisko 14,2 tys. w porównaniu do roku 2013 (w 2020 r. funkcjonowało 136 403 podmiotów gospodarczych).

W wyniku uczestnictwa w projektach realizowanych w ramach X OP WiM 2014-2020 - 485 ankietowanych osób spośród 3640 założyło własną działalność gospodarczą, z czego 254 (52,4%) zadeklarowało, że rozpoczęcie działalności nie byłoby możliwe bez wsparcia w ramach X OP WiM 2014-2020. Biorąc pod uwagę populację uczestników wsparcia, którzy otrzymali dotacje na założenie działalności gospodarczej, dzięki analizowanemu wsparciu osoby fizyczne założyły 5 554 podmiotów.

Uczestnicy projektów, którzy dzięki uczestnictwu w projekcie założyli własną działalność gospodarczą, wskazywali najczęściej, że otrzymane wsparcie w ramach Programu pozwoliło lub pozwoli na zwiększenie przeżywalności ich przedsiębiorstwa w pierwszych latach jego działalności (łącznie 65,8% odpowiedzi „raczej/zdecydowanie tak”). Brak wpływu deklarowało 13,8% badanych. Na na odpowiedzi przeciwne wskazało 5,1% respondentów.

Wykres 48. Ocena wsparcia w ramach RPO w kontekście zwiększenia przeżywalności przedsiębiorstwa w pierwszych latach jego działalności

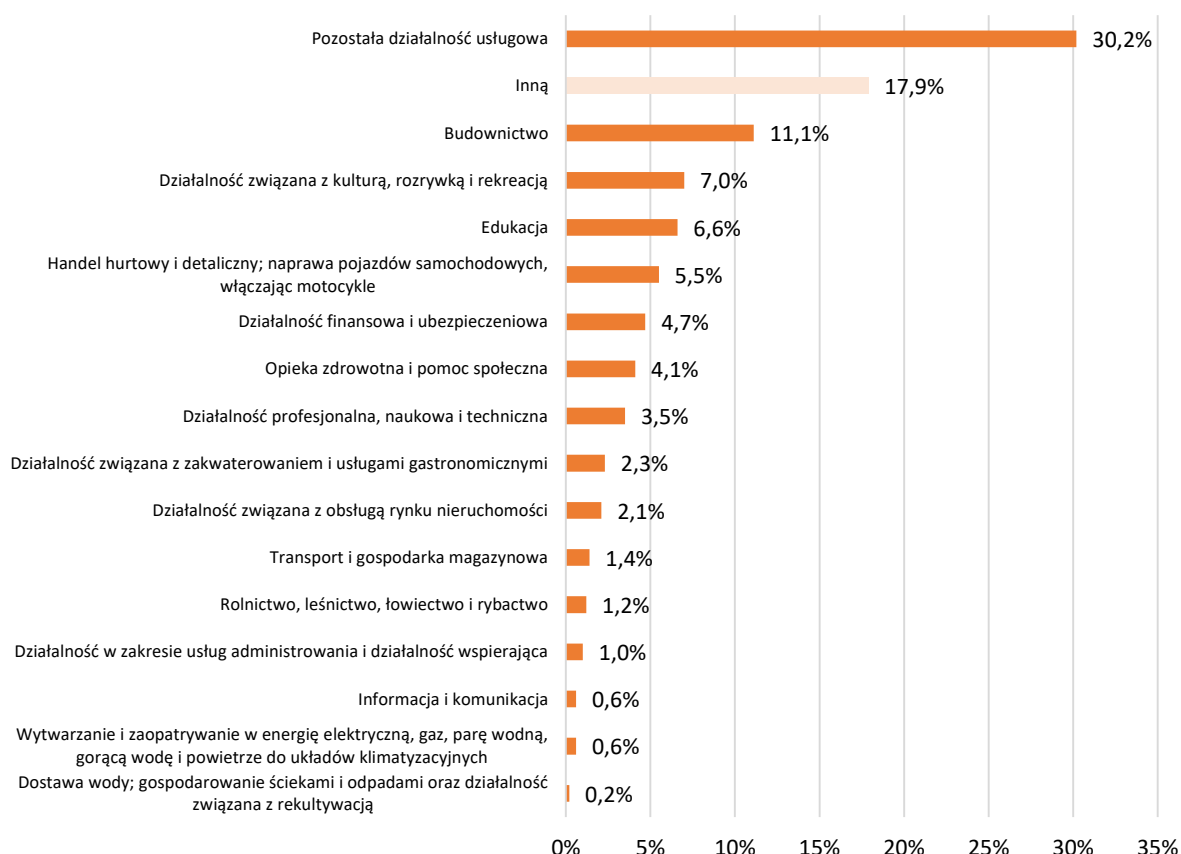
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=487.

Ponad połowa uczestników projektów, którzy dzięki otrzymanemu w ich ramach wsparciu założyła własną działalność gospodarczą deklarowała, że bez udziału w Programie byłoby to niemożliwe (52,4%). Na oceny przeciwne wskazało pozostałe 47,6% badanych.

Jak wynika z przeprowadzonych badań interwencja w ramach X OP miała pozytywny wpływ na wzrost przedsiębiorczości w regionie Warmii i Mazur. Dotyczyło to przede wszystkim branży beauty, branży budowlanej oraz transportowej, na co wskazywały plany uczestników wsparcia korzystających z dotacji na otworzenie działalności gospodarczej.

Nowoutworzone w ramach projektów przedsiębiorstwa prowadziły najczęściej pozostałą działalnością usługową (30,2%). Nieco częściej niż co dziesiąta nowopowstała firma zajmowała się budownictwem (11,1%). 7,0% przedsiębiorstw działało w branży związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją, a 6,6% firm – edukacją. Wśród innych branż znajdowały się takie, jak branża architektoniczna, projektowania graficznego, meblarska czy związana z doradztwem i obsługą prawną (łącznie 17,9% wskazań).

Wykres 49. Rodzaj działalności nowoutworzonych firm

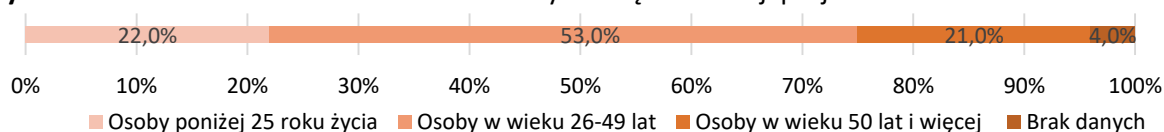

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=487.

8,2% przedsiębiorstw powstałych w ramach projektów realizowanych przy wsparciu z Programu związanych było z inteligentnymi specjalizacjami regionu. Nowopowstałe przedsiębiorstwa, które związane były z inteligentnymi specjalizacjami województwa, najczęściej wiązały się ze specjalizacją Drewno i meblarstwo (45,0%). Co piąte przedsiębiorstwo utworzone zostało w ramach ze specjalizacji Ekonomia wody (20,0%). Najrzadziej, bo co dziesiąta z firm była połączona ze specjalizacją Żywność wysokiej jakości (10,0%), natomiast pozostałe 25,0% nie było w stanie dokonać zaklasyfikowania do IS.

15,2% uczestników projektów, którzy w ramach wsparcia założyli własną działalność gospodarczą deklarowało, że dzięki wzięciu udziału w projekcie utworzyli nowe miejsca pracy. Uczestnicy wsparcia, utworzyli łącznie 100 nowych miejsc pracy (średnio po 1,3. W strukturze nowozatrudnionych osób przeważały kobiety, których udział wynosił 64,0%. Pod względem wieku zatrudnionych, przeważały osoby w wieku 26-49 lat (53,0%). Osoby poniżej 25 roku życia stanowiły ¼ nowozatrudnionych (22,0%), a osoby w wieku 50 i więcej lat – 21,0%.

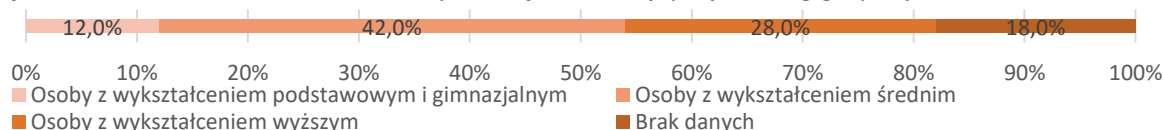
Wykres 50. Struktura wiekowa osób zatrudnionych dzięki realizacji projektu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=73.

Biorąc pod uwagę wykształcenie nowozatrudnionych pracowników, przeważały osoby z wykształceniem średnim (42,0%) lub wyższym (28,0%). Nieco częściej niż co dziesiąty z pracowników posiadał wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne (12,0%). Nowi pracownicy zatrudniani byli najczęściej na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony (39,7%) lub określony (34,2%).

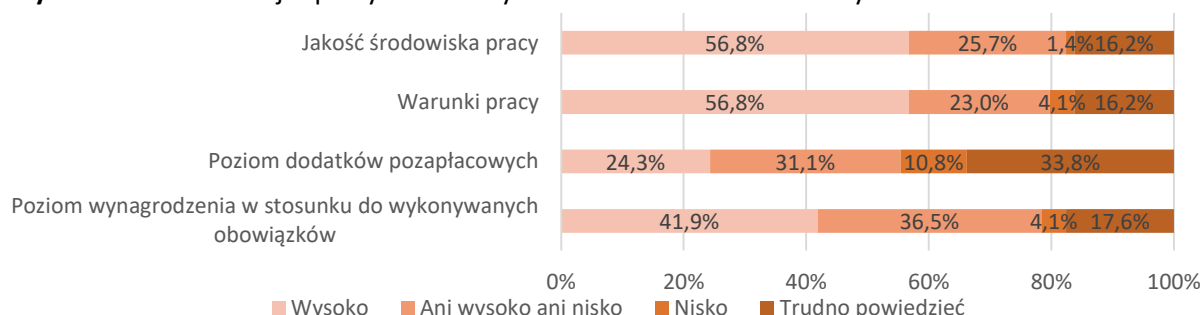
Wykres 51. Struktura osób zatrudnionych dzięki realizacji projektu wg grup wykształcenia

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=73.

Biorąc pod uwagę poszczególne aspekty związane z jakością zatrudnienia, deklarowano najczęściej, że nowi pracownicy zatrudnieni zostali w wysokiej jakości środowisku pracy oraz na korzystnych warunkach pracy (po 56,8% wskazań na oceny wysokie). Raczej korzystnie oceniano także poziom wynagrodzeń otrzymywanych przez nowozatrudnionych w stosunku do wykonywanych przez nich zadań (41,9%). Co czwarty z uczestników badania wskazywał ponadto na wysoką ocenę poziomu dodatków pozapłacowych oferowanych pracownikom (24,3%). Ogółem był to najslabiej oceniany aspekt – aż co dziesiąty z badanych wskazał na ocenę niską (10,8%).

Wykres 52. Ocena miejsc pracy utworzonych dla osób nowozatrudnionych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=73.

Uczestnicy, którzy dzięki skorzystaniu ze wsparcia zatrudnili nowych pracowników deklarowali, że udział w projekcie miał pozytywny wpływ na funkcjonowanie ich firmy (łącznie 74,3% wskazań na odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Przeciwnego zdania było zaledwie 6,8% respondentów. Pozostałe 18,9% badanych nie miało zdania na ten temat.

Na poziom przedsiębiorczości wpłynęła również pandemia COVID-19, choć paradoksalnie, był to również wpływ pozytywny. Pandemia oraz związane z nią obostrzenia wymusiły na przedsiębiorcach konieczność dostosowania się do nowych warunków. Tym samym zaczęto rozwijać handel elektroniczny. Warto także wspomnieć o zmianach takich, jak stosowanie pracy zdalnej czy hybrydowej oraz elastycznych form zatrudnienia.

3.3.2.2. Czy i w jakim stopniu dzięki realizacji RPO WiM 2014-2020 nastąpiła poprawa warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności? Czy dzięki interwencji zaobserwowano wzrost liczby przedsiębiorstw zdolnych do funkcjonowania na rynku?

Poprawie warunków funkcjonowania i przeżywalności przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności służyła m.in. dotacja na założenie działalności gospodarczej i towarzyszące jej wsparcie pomostowe realizowane w ramach Działania 10.3 i 10.5⁶⁷.

Wpływ interwencji na poprawę warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności

Wpływ interwencji na poprawę warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności kształtuje się na poziomie 66%, co oznacza, że w przypadku 485 uczestników badania ankietowego, którzy założyli działalność gospodarczą dzięki uczestnictwu w projekcie – 318 to podmioty, które dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 uzyskały poprawę warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności.

Dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 3 642 podmioty, które zyskały poprawę warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności i jednocześnie zostały utworzone dzięki analizowanemu wsparciu.

Również w przypadku badania ankietowego z przedsiębiorcami – analizowany udział osiągnął zbliżoną wartość (47%) – spośród 795 podmiotów, przedstawiciele 375 przedsiębiorstw zadeklarowało, że dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 możliwa była poprawa warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności. W tym przypadku przekłada się to na 2 801 podmiotów, które zyskały poprawę warunków funkcjonowania oraz przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności.

Zgodnie z wynikami badań jakościowych interwencja w ramach RPO WiM 2014-2020 miała wpływ na poprawę warunków funkcjonowania i przeżywalność przedsiębiorstw w pierwszych latach ich działalności. Przyczyniało się do tego wsparcie w postaci dofinansowania na założenie działalności gospodarczej oraz przede wszystkim związane z nim wsparcie pomostowe. Nie bez znaczenia była też realizacja usług rozwojowych dla sektora MŚP i jego pracowników świadczonych w oparciu o podejście popytowe. Skierowane było ono bowiem do przedsiębiorców działających na rynku od min. 6 miesięcy.

Negatywny wpływ na aspekt przeżywalności przedsiębiorstw miała także pandemia koronawirusa. Było to widoczne w przypadku Działania 10.6. Część z przedsiębiorców, którzy przed wybuchem pandemii zgłaszali gotowość do ubiegania się o przyznanie im wsparcia, po jej nastaniu byli zmuszeni zawiesić działalność lub nawet ją zlikwidować.

⁶⁷ W Działaniu 10.5 wsparcie pomostowe miało charakter usług doradczo-szkoleniowych udzielanych na etapie poprzedzającym rozpoczęcie działalności gospodarczej (przygotowanie do samodzielnego prowadzenia działalności gospodarczej) lub w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej (pomoc w efektywnym wykorzystaniu wsparcia finansowego wspomagająca rozwój działalności gospodarczej), a także wsparcie finansowe pomostowe (w konkursie z 2017 roku).

Wpływ interwencji na wzrost liczby przedsiębiorstw zdolnych do funkcjonowania na rynku

Udział przedsiębiorstw, które dzięki wsparciu w ramach X OP WiM, zwiększyły zdolność do funkcjonowania na rynku wynosi 56%, co oznacza, że w przypadku 485 uczestników badania ankietowego, którzy założyli działalność gospodarczą dzięki uczestnictwu w projekcie – 274 to podmioty, które dzięki otrzymanemu wsparciu uzyskały możliwość funkcjonowania na rynku.

Dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 3 138 podmiotów zyskało zdolność do funkcjonowania na rynku i jednocześnie zostały utworzone dzięki analizowanemu wsparciu.

Również w przypadku badania ankietowego z przedsiębiorcami – udział osiągnął zbliżoną wartość (53%). Spośród 795 podmiotów, przedstawiciele 421 przedsiębiorstw zadeklarowało, że dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 możliwe było funkcjonowanie tych podmiotów na rynku. W tym przypadku przekłada się to na 3 145 podmiotów, które zyskały zdolność do funkcjonowania na rynku.

3.3.2.3. Czy i w jakim stopniu dzięki interwencji RPO WiM 2014-2020 powstały w województwie nowe miejsca pracy? Jakiego rodzaju, według kryterium jakości i trwałości, były to miejsca pracy? Jaka była efektywność kosztowa utworzenia jednego miejsca pracy?

Liczba nowopowstałych miejsc pracy dzięki wsparciu w ramach RPO

Jak wynika z przeprowadzonej analizy – 73 uczestników badania ankietowego, którzy otrzymali wsparcie na założenie działalności gospodarczej, dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 utworzyło nowe miejsca pracy (do analizy nie włączano miejsc pracy, które utworzono bezpośrednio przy wykorzystaniu środków RPO WiM 2014-2020 na utworzenie miejsc pracy, samozatrudnienia oraz miejsc pracy powstałych w efekcie doposażenia/wyposażenia miejsc pracy w ramach Działania 10.1).

Uczestnicy badania utworzyli łącznie 98 nowych miejsc pracy, w ramach których zatrudnili 142 osoby (ze względu na fluktuację), co przekłada się na utworzenie średnio – 1,34 miejsca pracy.

W przeliczeniu na populację osób, które potwierdziły utworzenie nowych miejsc pracy na poziomie 1 909 miejsc pracy utworzonych dzięki RPO WiM 2014-2020.

Z kolei w przypadku badania ankietowego z przedstawicielami przedsiębiorstw – 71 podmiotów zadeklarowało utworzenie 137 miejsc pracy (492 zatrudnionych), co przekłada się na średnią liczbę nowoutworzonych miejsc pracy na poziomie 1,51 miejsca. W przeliczeniu na populację podmiotów, które potwierdziły utworzenie nowych miejsc pracy dzięki Programowi utworzono 800 miejsc pracy.

Trwałość nowopowstałych miejsc pracy

Trwałość nowopowstałych miejsc pracy charakteryzuje ich udział na podstawie stosunku - umowa o pracę. W przypadku badania z uczestnikami, na umowę o pracę zatrudniono 63% osób zatrudnionych w ramach nowoutworzonych miejsc pracy, z czego 37% - na umowę o pracę na czas nieokreślony, a 25% - umowę o pracę na czas określony.

W przypadku badania z przedsiębiorcami – w ramach nowopowstałych miejsc pracy 80% osób zatrudniono na umowę o pracę, z czego 57% na umowę o pracę na czas nieokreślony i 23% na umowę o pracę na czas określony. Świadczy to o wysokim poziomie trwałości nowopowstałych miejsc pracy.

Jakość nowopowstałych miejsc pracy

Z kolei jakość nowopowstałych miejsc pracy definiowana jest poprzez poziom wynagrodzenia, poziom dodatków pozapłacowych, warunki pracy, jakość środowiska pracy oraz inne czynniki związane z miejscem pracy. Uczestnicy, którzy utworzyli nowe miejsca pracy wysoko ocenili przede wszystkim warunki pracy oraz jakość środowiska pracy. Relatywnie wysoko oceniony został również poziom wynagrodzenia, natomiast dodatki pozapłacowe zostały ocenione najniżej.

Tabela 41. Jakość nowopowstałych miejsc pracy – odbiorcy wsparcia

	Próba	Liczba odpowiedzi	Wskaźnik netto
Poziom wynagrodzenia w stosunku do wykonywanych obowiązków (wysoko)	73	30	41%
Poziom dodatków pozapłacowych	73	18	25%
Warunki pracy	73	42	58%
Jakość środowiska pracy	73	42	58%
Jakości ze względu na pozostałe czynniki	73	24	33%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Również przedsiębiorcy, którzy utworzyli nowe miejsca pracy wysoko ocenili warunki pracy (83%) oraz jakość środowiska pracy (80%). Analogicznie do badania z uczestnikami – relatywnie wysoko oceniony został również poziom wynagrodzeń, a najniżej poziom dodatków pozapłacowych.

Tabela 42. Jakość nowopowstałych miejsc pracy - przedsiębiorcy

	Próba	Liczba odpowiedzi	Wskaźnik netto
Poziom wynagrodzenia w stosunku do wykonywanych obowiązków (wysoko)	71	38	54%
Poziom dodatków pozapłacowych	71	23	32%
Warunki pracy	71	59	83%
Jakość środowiska pracy	71	57	80%
Jakości ze względu na pozostałe czynniki	71	39	55%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Efektywność kosztowa jednego miejsca pracy

Zgodnie z danymi wygenerowanymi z systemu SL (na dzień 30.04.2022 r.) łączna kwota przyznana na założenie działalności gospodarczej w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 wynosi 34 416 915,44 zł.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – spośród 254 podmiotów założonych dzięki wsparciu w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 – w 73 z nich utworzone zostały miejsca pracy (29%). W związku z czym szacunkowa kwota przyznana na założenie działalności gospodarczej w ramach X OP wynosi 9 980 905,48 zł (29% całkowitej kwoty tj. 34 416 915,44 zł.).

9 980 905,48 zł w przeliczeniu na liczbę nowoutworzonych miejsc pracy (1909) kształtuje efektywność kosztową jednego miejsca pracy na **poziomie 5 228,34 zł.**

3.3.2.4. Czy i w jakim stopniu powstałe przedsiębiorstwa i miejsca pracy korespondują z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami?

Korelacja wsparcia w ramach RPO z RIS

Jak wynika z przeprowadzonych analiz wyłącznie 16 uczestników (spośród 264 nowoutworzonych działalności gospodarczych) deklaroowało utworzenie przedsiębiorstw działających w ramach Regionalnych Inteligentnych Specjalizacji. Jednakże niskie wyniki mogą wynikać z braku zrozumienia RIS przez uczestników badania.

Tabela 43. Korelacja wsparcia w ramach RPO z RIS – liczba przedsiębiorstw utworzonych w ramach IS.

RIS	Próba	Wskaźnik brutto	Wskaźnik netto (dzięki RPO)	Wskaźnik netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Ekonomia wody	264 ⁶⁸	8	2	0,4%	5554 ⁶⁹	23
Żywność wysokiej jakości	264	4	1	0,2%	5554	11
Drewno i meblarstwo	264	18	13	2,7%	5554	149

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Dzięki wsparciu w ramach RPO WiM 2014-2020 powstało 231 miejsc pracy w ramach IS Ekonomia wody oraz po 84 miejsca pracy w IS Żywność wysokiej jakości i IS Drewno i meblarstwo.

Tabela 44. Korelacja wsparcia w ramach RPO z RIS – liczba miejsc pracy utworzonych w ramach IS

RIS	Próba	Wskaźnik brutto	Wskaźnik netto (dzięki RPO)	Przeciętna liczba miejsc pracy	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Ekonomia wody	264 ⁷⁰	14	11	0,04	5554	231
Żywność wysokiej jakości	264	6	4	0,02	5554	84
Drewno i meblarstwo	264	12	4	0,02	5554	84

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz powstałe przedsiębiorstwa i miejsca pracy związane są z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami, tj. ekonomią wody, żywnością wysokiej jakości oraz drewnem i meblarstwem.

Warto zwrócić uwagę, że projekty ukierunkowane na wsparcie osób bezrobotnych, niepracujących i biernych zawodowo nie były związane z inteligentnymi specjalizacjami. Jednakże, w ramach działania oferującego wsparcie na założenie działalności gospodarczej akcentowano by firmy kierunkowały swoją specyfikację na inteligentne specjalizacje (przyznawano dodatkowe punkty rankingowe).

⁶⁸ Liczba działalności gospodarczych założonych dzięki wsparciu RPO WiM 2014-2020 (uczestnicy badania ankietowego)

⁶⁹ Ekstrapolacja wskaźnika: Wpływ interwencji na liczbę osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w ogóle respondentów w przeliczeniu na ogólną liczbę osób wspartych w ramach analizowanej interwencji

⁷⁰ Liczba działalności gospodarczych założonych dzięki wsparciu RPO WiM 2014-2020 (uczestnicy badania ankietowego)

3.3.2.5. Jaka jest struktura miejsc pracy utworzonych w ramach projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 (pod kątem płci, wykształcenia, wieku osób zatrudnionych)?

Struktura miejsc pracy utworzonych w ramach projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020

Poniższa tabela przedstawia szczegółową strukturę miejsc pracy utworzonych przez osoby fizyczne rozpoczynające działalność gospodarczą, w ramach projektów realizowanych w X OP.

Tabela 45. Struktura miejsc pracy utworzonych w ramach projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 – odbiorcy wsparcia

	Próba	Struktura	
Kobiety	142	70	49%
Mężczyźni	142	72	51%
Osoby poniżej 25 roku życia	153	42	27%
Osoby w wieku 26-49 lat	153	87	57%
Osoby w wieku 50 lat i więcej	153	24	16%
Osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym	137	20	15%
Osoby z wykształceniem średnim	137	74	54%
Osoby z wykształceniem wyższym	137	43	31%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Zbliżoną strukturą charakteryzuje się struktura miejsc utworzonych przez przedsiębiorców w ramach projektów realizowanych w ramach X osi priorytetowej RPO WiM 2014-2020.

Tabela 46. Struktura miejsc pracy utworzonych w ramach projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 – przedsiębiorstwa.

	Próba	Struktura	
Kobiety	492	227	46%
Mężczyźni	492	265	54%
Osoby poniżej 25 roku życia	492	115	23%
Osoby w wieku 26-49 lat	492	290	59%
Osoby w wieku 50 lat i więcej	492	82	17%
Osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym	492	78	16%
Osoby z wykształceniem średnim	492	295	60%
Osoby z wykształceniem wyższym	492	120	24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.3.3. C.3. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poziom dezaktywacji zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim

3.3.3.1. Czy i w jakim stopniu dzięki interwencji RPO WiM 2014-2020 odnotowany został wzrost liczby wejść oraz powrotów na rynek pracy wśród osób pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi, w tym w szczególności dziećmi w wieku do lat 3?
Wykonawca wskaże wpływ RPO WiM 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie: Liczby osób, które powróciły na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka; Liczby osób, które znalazły pracę po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka.

Działaniem służącym poprawie poziomu zatrudnienia w grupie osób opiekujących się dziećmi, było Działanie 10.4, w ramach którego wspierano usługi opieki nad dziećmi poniżej 3 roku życia oraz aktywizację zawodową osób wchodzących lub powracających na rynek pracy po urloпах macierzyńskich, rodzicielskich i wychowawczych.

Dane dot. zrealizowanych do końca 2020 r. wartości wskaźników pokazują, że dzięki realizacji wsparcia:

- Wsparciem objęto 1 867 osób opiekujących się dziećmi do lat 3;
- 491 osób powróciło na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem/wychowaniem dziecka;
- 697 osób pozostających bez pracy, po opuszczeniu Programu znalazło pracę lub jej poszukiwało;
- Utworzono 875 miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia⁷¹.

Określenie wpływu RPO na możliwość powrotu na rynek pracy wśród osób pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi, w tym w szczególności dziećmi w wieku do lat 3

Jak wynika z przeprowadzonych analiz - Uczestnicy projektów, którzy pełnili opiekę nad dzieckiem stanowili ogółem 15% respondentów badania CAWI/CATI. 78% przedstawicieli tej grupy deklarowało, że dzięki otrzymanemu wsparciu udało im się podjąć zatrudnienie po wcześniejszej przerwie związanej z opieką, co w przeliczeniu na populację wskazuje na 1 220 osób, które podjęły zatrudnienie po wcześniejszej przerwie związanej z opieką nad dzieckiem. 8% przedstawicieli tej grupy zadeklarowało, że nie pracuje ale dzięki otrzymanemu wsparciu poszukuje zatrudnienia, co w przeliczeniu na populację wskazuje na 122 osób.

Respondenci badania TDI potwierdzali również, że wsparcie realizowane w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 przyczyniło się do wzrostu liczby wejść oraz powrotów na rynek pracy wśród osób pełniących funkcje opiekuńcze nad dziećmi, w tym w szczególności dziećmi w wieku do lat 3. Przyczyniło się do tego wsparcie usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia oraz wsparcie aktywizacji zawodowej osób wchodzących na rynek pracy lub powracających do pracy po urloпах macierzyńskich, rodzicielskich i wychowawczych, realizowane w ramach Działania 10.4.

Także w tym zakresie obserwowany był jednak negatywny wpływ pandemii. Zamknięcie miejsc opieki nad dziećmi wymuszało na rodzinach znalezienie alternatywnej formy opieki, np. poprzez zaangażowanie niepracujących członków rodziny lub samodzielne zajęcie się dziećmi.

3.3.3.2. Czy i w jakim stopniu dzięki zaplanowanemu wsparciu osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn zakładu pracy, udało się zniwelować skutki negatywnych zmian gospodarczych? Wykonawca wskaże wpływ RPO WiM 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie liczby osób zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie.

⁷¹ Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

Wsparcie outplacementowe dla osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy realizowane było w ramach Działania 10.5. Zgodnie z analizą osiągniętych wartości wskaźników, wsparciem objęto ogółem 1 154 przedstawicieli tej grupy. Po opuszczeniu Programu 791 z nich podjęło pracę lub kontynuowało zatrudnienie (68,5% ogółu wspartych w Działaniu 10.5 osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy)⁷².

Wpływ wsparcia osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn zakładu pracy na zniwelowanie skutków negatywnych zmian gospodarczych przyczyn zakładu pracy na zniwelowanie skutków negatywnych zmian gospodarczych

W momencie rozpoczęcia udziału w projekcie realizowanym w ramach OP X, 7% ankietowanych uczestników badania zatrudnionych w przedsiębiorstwach, było zagrożonych restrukturyzacją, reorganizacją lub likwidacją ich miejsca pracy. W przeliczeniu na populację kształtują to ogólną liczbę osób zagrożonych restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją miejsca pracy na poziomie 2 812 osób (wśród odbiorców wsparcia).

Wśród 164 osób zagrożonych restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją miejsca pracy – 25 osób (15%) zadeklarowało, że udział w projekcie umożliwił odnalezienie się na rynku pracy po restrukturyzacji/reorganizacji/likwidacji firmy, w której pracowało.

W przeliczeniu na populację należy wskazać, że dzięki wsparciu osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn zakładu pracy w ramach X OP WiM – możliwość „odnalezienia się” na rynku pracy zyskało 429 pracowników.

Tabela 47. Wpływ wsparcia osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn zakładu pracy na zniwelowanie skutków negatywnych zmian gospodarczych

	Próba	Wartość wskaźnika netto	Wartość wskaźnika netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Firmy zagrożone restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie	2506 ⁷³	164	7%	42 973	2812
Uzyskane wsparcie pozwoliło odnaleźć się na rynku pracy po restrukturyzacji/reorganizacji/ likwidacji firmy	164	25	15%	2812 ⁷⁴	429

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Wsparcie osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn zakładu pracy, pozwoliło na zniwelowanie skutków negatywnych zmian gospodarczych. Ta forma pomocy cieszyła się dużym zainteresowaniem ze strony odbiorców, co potwierdzał również uczestniczący w badaniu TDI Operator WA-MA FUR System. Równocześnie jednak reprezentant WUP zauważył, że w skali regionu wsparciem objęto stosunkowo niewielką liczbę osób. W związku z tym, trudno

⁷² Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

⁷³ Liczba osób pracujących

⁷⁴ Ekstrapolacja odsetka odpowiedzi na pytanie: Czy w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie Pana/Pani firma była zagrożona restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją, w której Pan/Pani pracowała?

również o wskazanie, czy w jakichś branżach, sektorach czy firmach interwencja była szczególnie efektywna.

Sytuacja związana z pandemią COVID-19 miała istotny wpływ na wzrost zwolnień i reorganizacji. Jednak ze względu na wsparcie z Tarczy Antykryzysowej oraz niepewność związaną z sytuacją pandemiczną i jej konsekwencjami długookresowymi, trudno jednoznacznie wskazać stopień tego wpływu.

Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie: Liczby osób zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – spośród 164 osób zagrożonych restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją miejsca pracy – 116 osób w dalszym ciągu była zatrudniona po zakończeniu udziału w projekcie (71%), co w przeliczeniu na populację kształtuje liczbę osób zagrożonych restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją miejsca pracy, które nie zmieniły statusu na rynku pracy na poziomie 1 989 osób. W odmiennej sytuacji były 532 osoby (19%).

Tabela 48. Liczba osób zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie

	Próba	Wartość wskaźnik netto	Wartość wskaźnika netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Czy w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie Pana/Pani firma była zagrożona restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją w której Pan/Pani pracowała?	2506 ⁷⁵	164	7%	42 973	2812
Pracowała 6 mies. po zakończeniu udziału	164	116	71%	2812 ⁷⁶	1989
Nie pracowała 6 mies. po zakończeniu udziału	164	31	19%	2812 ⁷⁷	532
Nie pamięta	164	13	8%	2812 ⁷⁸	223

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.3.3.3. Czy i w jakim stopniu interwencja podjęta w ramach RPO WiM 2014-2020 oddziaływała na poziom dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność?

Kolejnym z analizowanych obszarów oddziaływania interwencji w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 był poziom dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność. Dane dotyczące zrealizowanych wartości wskaźników wskazują, że wśród uczestników projektów 3 607 osób stanowiły OzN. Największą liczbę OzN objęto wsparciem w PI 8i (64,1%).

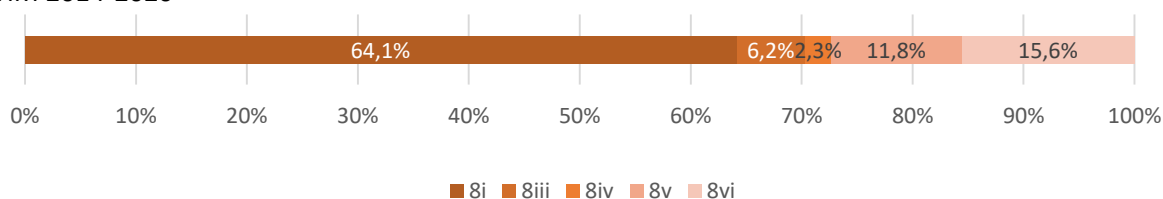
⁷⁵ Liczba osób pracujących

⁷⁶ Ekstrapolacja odsetka odpowiedzi na pytanie: Czy w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie Pana/Pani firma była zagrożona restrukturyzacją/reorganizacją/likwidacją, w której Pan/Pani pracowała?

⁷⁷ Jw.

⁷⁸ Jw.

Wykres 53. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wspartych w ramach poszczególnych PI X OP RPO WiM 2014-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

Wsparcie realizowane w ramach Programu wpłynęło na poziom dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność. Z jednej strony, przy planowaniu i realizacji interwencji uwzględniany był wymóg dostępności, w tym w odniesieniu do stosowanego języka, działań informacyjnych dostosowanych do oczekiwań i możliwości osób niepełnosprawnych czy sposobu prezentacji materiałów. Z drugiej strony natomiast – w ramach RPO WiM 2014-2020 do osób tych kierowano dedykowane działania, biorąc pod uwagę trudności, jakie występują w związku z aktywizacją tych grup. Równocześnie jednak respondenci podkreślali, że ze względu na te właśnie trudności, jak i na stosunkowo niewielką liczebność tych grup odbiorców, wpływ Programu na poziom dezaktywacji zawodowej ze względu na chorobę lub niepełnosprawność nie był zbyt wysoki. Zgodnie z dostępnymi danymi, realizacja wsparcia przyczyniła się do: Nabycia kwalifikacji zawodowych przez 523 OzN; Podjęcia pracy, w tym pracy na własny rachunek, przez 1 358 OzN oraz utrzymania pracy w 6 miesięcy po opuszczeniu Programu przez 688 OzN⁷⁹.

Liczba osób, które zgłosiły się na badania profilaktyczne

Informacje bazują na danych wygenerowanych z bazy SL. Dzięki projektom zrealizowanym w Działaniu 10.7 ze środków EFS, wsparciem w ramach programów zdrowotnych objęto 18 268 osób.

Liczba osób, które podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie po realizacji projektów aktywizujących osoby chore lub niepełnosprawne

Jak wynika z przeprowadzonych analiz – spośród 185 osób z niepełnosprawnością uczestniczących w badaniu ankietowym – 86 osób (46%) po zakończeniu uczestnictwa w projekcie, podjęło lub kontynuowało pracę. W przeliczeniu na populację odbiorców wsparcia z niepełnosprawnością ogółem liczba osób z analizowanej grupy, które podjęły lub kontynuowały pracę wynosi 1 660 osób.

Sytuacja związana z pandemią COVID-19 w sposób istotny utrudniła tym osobom wejście na rynek pracy. Przedsiębiorcy nie byli bowiem tak skłonni do zatrudniania osób chorych lub z niepełnosprawnościami, przedstawicielom tej grupy trudniej było także utrzymać się na rynku. Co więcej, w ciągu ostatnich kilku miesięcy poprzedzających badanie, identyfikowano nieznaczny wzrost liczby tych osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne. Jak wynika z przeprowadzonych

⁷⁹ Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

wywiadów, zjawisko to jednak nie było dotychczas badane, w związku z tym, trudno określić jego przyczynę.

3.3.3.4. Wsparcie jakich jednostek chorobowych okazało się najbardziej potrzebne w województwie warmińsko-mazurskim, a które nie cieszyły się zainteresowaniem? Jakie były tego powody?

Zgodnie z dokumentacją programową, wsparcie realizowane w Działaniu 10.7 koncentrowało się na wczesnym wykrywaniu i niwelacji ryzyka dezaktywacji zawodowej ze względu na choroby takie jak: Rak szyjki macicy; Rak piersi; Rak jelita grubego; Choroby układu krążenia; Choroby układu oddechowego; Choroby i zaburzenia psychiczne; Choroby będące istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie zakaźnych chorób odkleszczowych; Choroby będące istotnym problemem zdrowotnym regionu w zakresie nowotworu gruczołu krokowego⁸⁰.

Jednostki chorobowe wymagające wsparcia

Według uczestników projektów realizowanych w ramach Działania 10.7, w regionie występuje potrzeba wsparcia jednostek chorobowych związanych z chorobami i zaburzeniami psychicznymi (21%), chorobami układu oddechowego (21%) oraz zaburzeniami układu krążenia (20%). Stosunkowo często wskazywano także na raka szyjki macicy (17%) oraz zakaźne choroby odkleszczowe (borelioza i kleszczowe zapalenie mózgu) (16%). Najrzadziej deklarowano natomiast konieczność wsparcia raka jelita grubego (11%). Co trzeci z badanych wskazał na inne, niesklasyfikowane jednostki chorobowe (33,0%).

W przeliczeniu na populację największa liczba odbiorców wsparcia wykazała zainteresowanie wsparciem chorób układu oddechowego, zaburzeń psychicznych oraz chorób układu krążenia.

Tabela 49. Jednostki chorobowe wymagające wsparcia

Jednostka chorobowa	Próba	Wartość wskaźnika netto	Wartość wskaźnika netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Choroby układu oddechowego	687	141	21%	10 676	2242
Choroby i zaburzenia psychiczne	687	143	21%	10 676	2242
Choroby układu krążenia	687	139	20%	10 676	2135
Rak szyjki macicy	687	118	17%	10 676	1815
Zakaźne choroby odkleszczowe (borelioza i kleszczowe zapalenie)	687	109	16%	10 676	1708
Rak piersi	687	95	14%	10 676	1495
Nowotwór gruczołu krokowego	687	85	12%	10 676	1281
Rak jelita grubego	687	73	11%	10 676	1174

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Uczestnicy projektów, którzy skorzystali ze wsparcia w ramach Działania 10.7, brali najczęściej udział w projektach związanych z opracowaniem lub wdrożeniem programów zdrowotnych z uwzględnieniem rehabilitacji medycznej (54,0%). Co czwarty z respondentów skorzystał natomiast ze wsparcia w zakresie programów zdrowotnych dotyczących chorób odkleszczowych, w tym działań służących podniesieniu zgłaszalności na badania profilaktyczne (8,9%). Stosunkowo często uczestniczano również w projektach związanych z realizacją programów profilaktycznych związanych

⁸⁰ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowej X „Regionalny rynek pracy” RPO WiM 2014-2020, s. 47-48.

z rakiem szyjki macicy (8,9%) lub z opracowaniem i wdrożeniem programów służących eliminowaniu czynników ryzyka w miejscu pracy (6,7%).

Ponad ¾ uczestników projektów realizowanych w Działaniu 10.7 deklarowało, że otrzymane wsparcie miało wpływ na zmianę ich stylu życia (łącznie 78,6%). Przeciwnego zdania było 4,1% badanych, a pozostałe 17,3% nie było w stanie wskazać na ocenę jednoznaczną.

W przypadku 4,2% uczestników projektów wdrażanych w Działaniu 10.7, udział w Programie przyczynił się do wykrycia jakichś schorzeń lub nieprawidłowości w ich stanie zdrowia. Ze względu na wykryte schorzenia/nieprawidłowości, 96,6% badanych podjęło leczenie.

Z kolei przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu, zapytani o to kategorie osób, dla których wsparcie w ramach danej choroby okazało się najbardziej potrzebne w regionie, wskazywali na wsparcie kierowane do osób z problemami natury psychicznej, jak wypalenie zawodowe, depresje czy załamania nerwowe. Duże było również zapotrzebowanie na realizację programów zdrowotnych uwzględniających rehabilitację medyczną, tj. wsparcie osób z chorobami kręgosłupa, co potwierdzał także przedstawiciel ROPS. Wsparcie oferowane w ramach Działania 10.7 cieszyło się nieznacznym zainteresowaniem, w tym z uwagi na ściśle określoną grupę odbiorców oraz stosunkowo niską alokację, co zbliżało ofertę wsparcia do tej realizowanej w ramach NFZ, a tym samym – nie zachęcało potencjalnych wnioskodawców do przygotowywania projektu. Warto podkreślić, co zidentyfikowane zostało już w ramach badania mid-term RPO WiM 2014-2020⁸¹, na leżące poza możliwościami oddziaływania IZ RPO WiM 2014-2020 przyczyny opóźnień w przyjmowaniu regionalnych programów zdrowotnych przez Agencję Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji oraz bardzo niskie zainteresowanie naborami. W takiej sytuacji Zarząd Województwa uznał dalsze dostosowywanie trzech kilkakrotnie negatywnie ocenionych RPZ do wymogów AOTMiT (tj. w zakresie chorób układu oddechowego, chorób układu krążenia i nowotworu gruczołu krokowego) za niecelowe. Stanowiło to też jeden z głównych powodów niepowodzenia realizacji działań w obszarze zdrowia i realokowania środków (w tym konkretnym przypadku) do budżetu Działania 10.6, gdzie dostrzeżono większy potencjał absorpcyjny.

Warto podkreślić, że w ramach Programu nie występowała sytuacja, by wsparcie osób z jakiegoś typu chorobami okazało się niepotrzebne – było ono bowiem poprzedzone diagnozą sytuacji regionu, w tym zapotrzebowania na wsparcie zdrowotne. Jednak ze względu na wskazane wcześniej czynniki, wsparcie to ostatecznie nie zostało w pełni zrealizowane.

3.3.4. C.4. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na wzmocnienie kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP w województwie warmińsko-mazurskim

3.3.4.1. Czy i w jakim stopniu realizacja projektów w ramach RPO WiM 2014-2020 przyczyniła się lub może się przyczynić do zdobycia nowych kwalifikacji i kompetencji przez pracowników sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim?

⁸¹ Ewaluacja mid-term postępu rzeczowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 dla potrzeb przeglądu śródkresowego.

Celem szczegółowym Działania 10.6 OP 10 RPO WiM 2014-2020 jest **wzmocnienie kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP**. Zaplanowane wsparcie uwzględniło usługi rozwojowe dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe oraz wsparcie usług adresowanych do przedsiębiorstw z sektora MŚP przechodzących

procesy restrukturyzacyjne i modernizacyjne oraz ich pracowników **ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych**, w tym m.in. wsparcie doradczo – szkoleniowe dla właścicieli, kadry zarządzającej przedsiębiorstw wspomagające procesy zmian⁸². W latach 2014-2020 beneficjentami wsparcia było 30 437 osób z sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim. Zgodnie z danymi dotyczącymi uczestników projektów w ramach Działania 10.6, 27 947 osób pośród beneficjentów nabyło nowe kompetencje i/lub nowe kwalifikacje, ukierunkowane na dostosowanie się do zmian gospodarczych⁸³. W ramach priorytetu inwestycyjnego 8(v) *Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian* badany był wskaźnik dotyczący liczby osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu. Jak wynika z tabel postępu rzeczowego i finansowego w latach 2014-2020, 700 osób nabyło nowe kompetencje i kwalifikacje w wyniku udziału w projektach realizowanych w ramach Działania 10.6. W tabeli nr 56 przedstawiono wskaźnik w podziale na poszczególne lata realizacji Programu.

Tabela 50. Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu w wyniku udziału w projektach realizowanych w ramach Działania 10.6

Rok	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
2014	-	-	-
2015	-	-	-
2016	47	1	48
2017	185	52	237
2018	132	81	213
2019	90	15	105
2020	63	34	97
Ogółem	517	183	700

Źródło: opracowanie własne na podstawie Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

Zdobycie nowych kwalifikacji i kompetencji w ramach realizowanych w X OP projektów, deklarowało 5% osób pracujących. **Powyższe wartości wskazują, że dzięki uczestnictwu w projekcie 772 osoby pracujące uzyskały kwalifikacje i kompetencje.**

Z kolei w przypadku przedstawicieli przedsiębiorców 82% badanych potwierdziło nabycie nowych kwalifikacji i kompetencji przez pracowników zatrudnionych w przedsiębiorstwach, co przekłada się na 4 870 podmiotów, w których zatrudnieni są pracownicy, którzy nabyli nowe kwalifikacje i kompetencje dzięki X OP RPO WiM 2014-2020. Ponadto należy zwrócić uwagę, że w przypadku 56% tych pracowników - kwalifikacje i kompetencje pozwalają przedsiębiorstwu na przystosowanie się do negatywnych następstw zmian gospodarczych (2 727 przedsiębiorstw).

Respondenci najczęściej wskazywali, że udało się rozwinąć kompetencje związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, zarządzania zasobami ludzkimi, posługiwaniem się językiem obcym,

⁸² <https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/nabory/106-uslugi-rozwojowe-dla-przedsiębiorstw-msp-i-ich-pracowników-swiadczone-w-oparciu-o-podejscie-popytowe-1/> [dostęp: 3.01.2022].

Należy podkreślić, że obydwu typów projektów możliwych do realizacji w ramach PI 8v dotyczył tylko pierwszy nabór. Wynika to ze zmian wprowadzonych w RPO WiM 2014-2020 i następnie SzOOP z 30.04.2018 r. (poprzez usunięcie drugiego - wskazanego w treści - typu projektu).

⁸³ Zestawienie uczestników projektów Działania 10.6, materiały przekazane przez Zamawiającego.

umiejętności biurowych, MS Office oraz prowadzenia maszyn i urządzeń (np. samochód, wózki widłowe).

Natomiast w przypadku badania z przedsiębiorcami należy zwrócić uwagę, że zdecydowana większość badanych (81,72%) wskazała, że w wyniku udziału w projekcie ich pracownicy nabyli nowe kwalifikacje lub kompetencje. Rzadziej niż co piąty badany (18,28%) stwierdził, że ich pracownicy takich kompetencji nie nabyli, przy czym głównym tego powodem był fakt, że prowadzili oni jednoosobową firmą lub też wskazywali na zbyt krótki czas trwania szkolenia

Wśród kwalifikacji i kompetencji, które zdobyli pracownicy badanych przedsiębiorców, wymieniano najczęściej kompetencje: kadrowe, sprzedażowe i handlowe, językowe, obsługa klienta, kompetencje miękkie, uprawnienia SEP, czy też z zakresu: marketingu, IT, funduszy unijnych, gastronomii, kosmologii i fryzjerstwa, medycyny, w tym medycyny estetycznej.

Poziom kompetencji, które zdobyli badani przedsiębiorcy lub ich pracownicy, został oceniony wysoko (63,73%) i bardzo wysoko (26,23%). 7,87% ankietowanych oceniło poziom kompetencji przeciętnie, zaś jedynie 0,31% nisko.

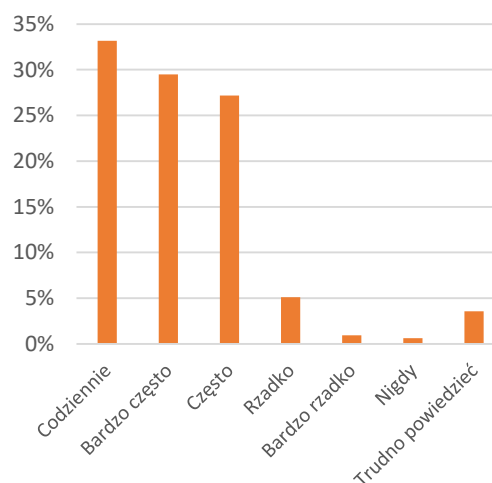
Co trzeci przedsiębiorca (33,2%) wskazał, że nabyte kwalifikacje i kompetencje są wykorzystywane w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa codziennie. Kolejne 29% stwierdziło, że są one wykorzystywane bardzo często, a 27,2%, że często. Jedynie 0,6% badanych wskazało, że zdobyte kompetencje w ogóle nie są wykorzystywane. Dane te wskazują na wysoką użyteczność oferowanych usług.

Z uwagi na mnogość czynników wpływających na zmiany gospodarcze oraz ich różnorodne skutki, wykorzystanie zdobytych kwalifikacji i kompetencji w przystosowywaniu się do negatywnych następstw tych zmian wskazało 56,33% badanych przedsiębiorców. 31,17% ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Wśród negatywnych następstw zmian gospodarczych (z których wiele wynika z wybuchu pandemii COVID-19), do których przedsiębiorstwu pozwalają przystosować się zdobyte kwalifikacje i kompetencje, wymieniano:

- praca zdalna (zarządzanie czasem przy pracy zdalnej),
- brak środków finansowych (pisanie wniosków o dofinansowanie),
- pozyskiwanie nowych rynków zbytu (poszerzenie oferty),
- duża konkurencja (poszerzenie oferty),
- czy też: wzrost cen, zmienność rynku, wzrost biurokracji, spadek sprzedaży, zubożenie społeczeństwa i rezygnacja z produktów i usług, przeniesienie sprzedaży do internetu, zmieniające się przepisy prawne, a także braki kadrowe.

Wykres 54. Częstotliwość wykorzystywania nabytych kompetencji i kwalifikacji w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań z przedsiębiorcami objętymi usługami rozwojowymi w ramach RPO WiM 2014-2020, n=648.

Jedynie 27,9% badanych przedsiębiorstw wskazało, że zdobycie nowych kompetencji i kwalifikacji byłoby możliwe bez udziału w projekcie. Brak możliwości ich zdobycia bez udzielonego wsparcia wskazało 59,4%, z czego 11,7% przedsiębiorców było pewnych, że nie mieliby takiej możliwości.

3.3.4.2. Jaka była jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach Bazy Usług Rozwojowych (BUR)? Czy oferowane wsparcie było adekwatne do potrzeb zgłaszanych przez przedsiębiorstwa i pracowników? Jakich rodzajów usług zabrakło, a które cieszyły się największym zainteresowaniem? Jakie zidentyfikowano bariery w ramach korzystania z usług udostępnionych w BUR?

Na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego pomoc dla MŚP jest realizowana w ramach WA-MA FUR System - popytowego systemu finansowania, który gwarantuje przedsiębiorcy możliwość dokonania samodzielnego wyboru usług rozwojowych wyłącznie w ramach oferty dostępnej w Bazie Usług Rozwojowych na stronie internetowej <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>, odpowiadających w największym stopniu na aktualne potrzeby przedsiębiorcy. Od 1 kwietnia 2019 r. na terenie całego województwa działa czterech Operatorów, którym w ramach realizowanych projektów zostało powierzone zadanie związane z obsługą MŚP oraz przekazywaniem dofinansowania na usługi rozwojowe tj. szkolenia, kursy zawodowe, doradztwo etc. Wsparcie jest kierowane do mikro, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym do osób prowadzących działalność na własny rachunek) mających swoją siedzibę (filie, delegaturę, oddział) i prowadzących działalność gospodarczą w województwie warmińsko-mazurskim, co najmniej 6 miesięcy przed otrzymaniem wsparcia oraz ich pracowników, którzy są zatrudnieni na terenie województwa warmińsko-mazurskiego⁸⁴.

Wśród celów usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach BUR wskazać należy wzmocnienie kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP, wpływając na zdobycie przez nich nowych kwalifikacji i umiejętności, które pozwolą im na akceptację postępujących zmian i przystosowanie się do nich przy mniejszych kosztach społecznych i ekonomicznych⁸⁵.

Jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach Bazy Usług Rozwojowych (BUR)

W opinii aż 92% badanych przedstawicieli przedsiębiorstw korzystających z Bazy Usług Rozwojowych (BUR) – jakość usług oferowanych w ramach Bazy jest na wysokim poziomie.

Zdaniem 77% przedstawicieli przedsiębiorstw, które korzystały z oferty ramach BUR, świadczone usługi są adekwatne do problemów rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego. Ponadto 95% badanych potwierdza, że oferowane usługi były adekwatne do potrzeb badanego przedsiębiorstwa.

Tabela 50. Jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach BUR

	Próba	Wskaźnik netto	Wskaźnik netto (%)	Populacja	Ekstrapolacja na populację
Czy usługi rozwojowe oferowane w ramach BUR są adekwatne do problemów rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego?	795	615	77%	5 939	4594

⁸⁴ <https://www.parp.gov.pl/component/site/site/bur-psf-warmińsko-mazurskie> [dostęp: 3.01.2022]

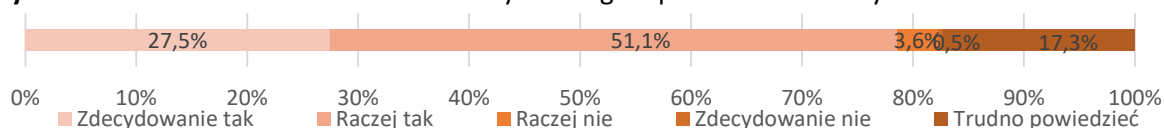
⁸⁵ <https://screp.pl/uslugi-rozwojowe/fundusz-uslug-rozwojowych-i/informacje-o-projekcie/> [dostęp: 3.01.2022]

Czy usługi oferowane w ramach Bazy Usług Rozwojowych, z których korzystał/a Pan/i lub Pana/i pracownicy były adekwatne do potrzeb Pana/i przedsiębiorstwa?	795	756	95%	5 939	5648
Jaka była jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach BUR? (odpowiedź: wysoka)	795	735	92%	5 939	5491

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

Większość uczestników projektów, którzy w ramach wsparcia korzystali z usług BUR, deklarowali, że usługi te były dopasowane do ich potrzeb (łącznie 78,6% wskazań). Niezadowolonych z wykorzystanych usług rozwojowych było ogółem jedynie 4,1% badanych.

Wykres 55. Ocena adekwatności świadczonych usług do potrzeb zawodowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=1 142.

Przedsiębiorcy ogółem wysoko oceniali jakość oferowanych w ramach Programu usług rozwojowych. Dotyczyło to zarówno ich poziomu, jak i ich różnorodności. Mimo wymogów biurokratycznych związanych z procesem ubiegania się o dofinansowanie, także ten etap oceniany był raczej pozytywnie. Również cenę oferowanych usług uznawano najczęściej za przystępną i adekwatną w stosunku do ich efektów. Zazwyczaj dobrze oceniano ponadto kontakt z Operatorem, choć zdarzały się wskazania, że nie przebiegał on zbyt sprawnie lub że Operator nie wykazywał chęci współpracy.

Zdecydowana większość przedsiębiorców objętych usługami rozwojowymi, podczas realizacji projektów nie napotkała na żadne trudności. Problemy w realizacji działań projektowych identyfikowało tylko czterech badanych. Dotyczyły one:

1. Błędy ze strony usługodawcy, który w wyznaczonym czasie nie dostarczył informacji wymaganych do pozyskania dofinansowania przez beneficjenta. W celu rozwiązania zaistniałego problemu usługodawca zaoferował realizację szkolenia w innym terminie.
2. Zmiany koordynatora projektu, co ostatecznie nie wpłynęło na możliwość jego realizacji.
3. Braku wcześniejszej informacji od Operatora nt. planowanej wizytacji, co skutkowało uciążliwymi procedurami weryfikacji wizytatora.
4. Zmian terminu szkoleń.

Przedsiębiorcy objęci usługami rozwojowymi, którzy uczestniczyli w badaniu TDI, zgodnie deklarowali, że stosunek poniesionych przez nich kosztów na realizację projektu do osiągniętych efektów był adekwatny. Dzięki uzyskanemu dofinansowaniu, interwencja nie była znacznym obciążeniem dla przedsiębiorców, którzy nie zawsze mogliby sobie pozwolić na wykorzystane ramach wsparcia szkolenia czy kursy. Równocześnie wskazywano, że jeśli byłaby taka możliwość, w przyszłości chętnie skorzystaliby ponownie z usług rozwojowych oferowanych w ramach BUR.

Analiza wywiadów pogłębionych zrealizowanych z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu wskazuje, że wykorzystanie BUR w ramach Programu wiązało się z licznymi, dość poważnymi trudnościami, w tym przede wszystkim w początkowym okresie. Pierwszy z identyfikowanych problemów dotyczył zawyżania cen usług oferowanych w ramach BUR w

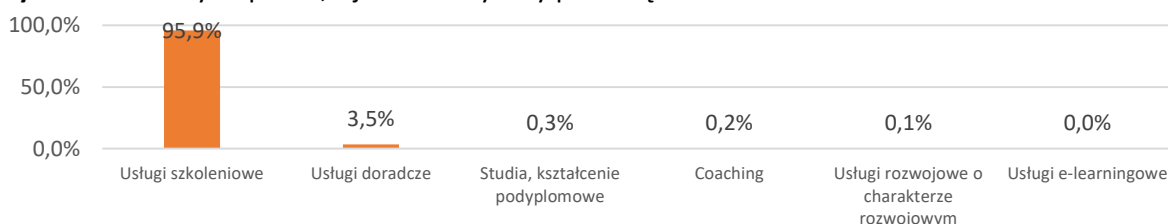
stosunku do cen usług realizowanych przez te same podmioty na rynku komercyjnym. Również, jak wskazano, jakość usług dostępnych w ramach BUR nie była zadowalająca. Cały system certyfikacji firm szkoleniowych czy usługodawców prowadzonych był bowiem przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości, w związku z czym instytucja reprezentowana przez respondenta nie miała wpływu na ich wybór. Zdarzały się ponadto sytuacje, gdy szkolenia organizowane były niezgodnie z zasadą popytowości – część firm szkoleniowych oferowała przedsiębiorcom konkretne szkolenia, niekoniecznie dedykowane albo odpowiadające ich aktualnym potrzebom. Wskazano jednak, że sytuacja ta stopniowo ulega poprawie, wraz z czasem upływającym od momentu wdrożenia BUR. Rozrasta się także zakres dostępnych w jej ramach usług, w związku z czym BUR w coraz większym stopniu odpowiada na faktyczne potrzeby przedsiębiorców.

Warto również zwrócić uwagę, że ze względu na możliwość informowania o nieuwzględnionych wcześniej potrzebach, baza wciąż się rozwija, odpowiadając kolejno na pojawiające się wyzwania.

3.3.4.3. Czy i w jakim stopniu realizacja projektów w ramach RPO WiM 2014-2020 przyczyniła się lub może się przyczynić do wzmocnienia potencjału pracodawców sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim? Czy podjęte działania pozwalają na przystosowanie się do negatywnych następstw zmian gospodarczych? Wykonawca wskaże wpływ RPO WiM 2014-2020 na sytuację społeczno-gospodarczą województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie liczby mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, które zrealizowały swój cel rozwojowy dzięki udziałowi w programie.

W ramach Działania 10.6 wdrażane były usługi rozwojowe na rzecz sektora MŚP i jego pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe – jedną z grup beneficjentów wsparcia stanowiły osoby prowadzące działalność gospodarczą w sektorze MŚP. W ramach świadczonych usług rozwojowych oraz szkoleń i kursów realizowanych w latach 2014-2020 ze wsparcia skorzystało łącznie 8865 pracodawców, pośród których 8025 nabyło nowe kompetencje i kwalifikacje, świadcząc o wzroście potencjału pracodawców sektora przedsiębiorstw. Beneficjenci wsparcia korzystali z różnych jego form, w tym z: Coachingu, Usługi doradczej, Usługi e-learningowej, Usługi rozwojowej o charakterze rozwojowym, Usługi szkoleniowej.

Wykres 56. Formy wsparcia, z jakich korzystały przedsiębiorstwa MŚP w ramach Działania 10.6

Źródło: opracowanie własne na podstawie zestawienia uczestników projektów Działania 10.6.

Wpływ RPO na wzmocnienia potencjału pracodawców sektora przedsiębiorstw w województwie warmińsko-mazurskim

Jak wynika z przeprowadzonej analizy 366 (38%) przedstawicieli spośród 650 badanych przedsiębiorstw, których pracownicy pozyskali nowe kwalifikacje, uważa, że analizowane kwalifikacje pozwalają przedsiębiorstwu na przystosowanie się do negatywnych następstw zmian gospodarczych. Ponadto 245 przedstawicieli jest zdania, że bez wsparcia w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 niemożliwe byłoby pozyskanie tych kwalifikacji i kompetencji.

W przeliczeniu na populację przekłada się 1 851 przedsiębiorstw, które dzięki RPO WiM zostaną przystosowane do negatywnych następstw zmian gospodarczych.

Operator WA-MA FUR System biorący udział w badaniu TDI deklarował, że interwencja w ramach RPO 2014-2020 przyczyniła się do wzmocnienia potencjału pracodawców w województwie. Trudno w tym przypadku mówić jednak o konkretnych branżach, w których sytuacja uległa poprawie, ze względu na duże zróżnicowanie podmiotów korzystających ze wsparcia.

3.3.4.4. Czy i w jakim stopniu kompetencje i kwalifikacje nabyte przez pracowników sektora przedsiębiorstw na skutek skorzystania ze wsparcia są obecnie wykorzystywane?

Pracownicy sektora przedsiębiorstw na rynku województwa warmińsko-mazurskiego stanowili liczną grupę beneficjentów wsparcia w ramach Działania 10.6, którego głównym celem było wzmocnienie kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP. Jak wskazano wcześniej, nabycie nowych kompetencji i/lub kwalifikacji stwierdzono u 27 947 beneficjentów oferowanych usług rozwojowych⁸⁶. Pracownicy sektora przedsiębiorstw nabywali kompetencje i kwalifikacje m.in. poprzez skorzystanie z coachingu, usług doradczych, usług e-learningowych, usług rozwojowych o charakterze rozwojowym, oraz usług szkoleniowych.

Stopień wykorzystywania kompetencji i kwalifikacji nabytych przez pracowników sektora przedsiębiorstw

Zdaniem 33% ankietowanych przedsiębiorców (1 607 podmiotów) pozyskane dzięki X OP kompetencje i kwalifikacje RPO WiM 2014-2020 wykorzystywane są codziennie, 57% (2776) wskazało na ich częste wykorzystywanie, natomiast zaledwie 7% (341 podmiotów) wskazało, że nowo nabyte kompetencje i kwalifikacje nie są wykorzystywane lub są wykorzystywane rzadko.

Tabela 59. Stopień wykorzystywania kompetencji i kwalifikacji nabytych przez pracowników sektora przedsiębiorstw

	Próba	Wskaźnik	Wskaźnik	Populacja	Ekstrapolacja
Codziennie	650 ⁸⁷	216	33%	4870 ⁸⁸	1607
Bardzo	650	192	30%	4870	1461
Często	650	177	27%	4870	1315
Rzadko/nigdy	650	43	7%	4870	341

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.3.5. C.5. Efektywność i trwałość wsparcia w ramach X OP RPO WiM 2014-2020

3.3.5.1. Czy i w jakim stopniu osiągnięte efekty interwencji udało się zrealizować bez udzielonego wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020?

Środki na realizację zadań w ramach osi priorytetowej X RPO WiM pochodzą z Europejskiego Funduszu Społecznego, kwota dofinansowania wynosi zaś 170 366 912 EUR⁸⁹, jednak wsparcie prowadzone jest również w ramach innych niż regionalne programach. Jednym z nich jest Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER). Program ten udziela wsparcia w zakresie zwiększenia możliwości dostępu do rynku pracy osobom młodym, w tym osobom z niepełnosprawnościami.

⁸⁶ Zestawienie uczestników projektów Działania 10.6, materiały przekazane przez Zamawiającego.

⁸⁷ Przedsiębiorstwa, których pracownicy nabyli nowe kompetencje i kwalifikacje dzięki RPO WiM 2014-2020 (wg. przedstawicieli przedsiębiorstw) – dotyczy wszystkich wariantów odpowiedzi

⁸⁸ Ekstrapolacja wskaźnika: Czy Pana/Pani pracownicy nabyli nowe kwalifikacje lub kompetencje w wyniku udziału w projekcie? – dotyczy wszystkich wariantów odpowiedzi

⁸⁹ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn, 23 lutego 2021r.

Ponadto, środki na realizację zadań w zakresie rynku pracy pochodzą również z Funduszu Pracy Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej. Gromadzone przez Fundusz Pracy środki przeznaczone są na m.in.⁹⁰:

- Koszty wynagrodzeń, które są wypłacane młodocianym pracownikom zatrudnionym na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- Koszty szkolenia pracowników, bezrobotnych oraz innych uprawnionych osób;
- Koszty wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla bezrobotnego, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, koszty pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa;
- Zwrot części kosztów poniesionych przez pracodawcę z tytułu zatrudnienia bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych;
- Koszty przygotowania zawodowego osób dorosłych;
- Koszty opieki nad dzieckiem i osobą zależną;
- Koszty kształcenia młodocianych pracowników w zakresie i na zasadach określonych w przepisach o systemie oświaty;
- Koszty szkoleń pracowników objętych przepisami o szczególnych rozwiązaniach związanych z ochroną miejsc pracy.

Wyniki badań ilościowych i jakościowych jednoznacznie potwierdzają, że osiągnięte efekty interwencji nie byłoby możliwe do osiągnięcia bez wsparcia w ramach RPO WiM 2014-2020.

Realizacja wsparcia wymagała bowiem znacznych nakładów finansowych, jak i specjalistycznej wiedzy. Ponadto warto zwrócić uwagę, że założenia dotyczące perspektywy 2014-2020 oparte zostały o doświadczenia płynące z wdrażania m.in. PO KL (Program Operacyjny Kapitał Ludzki), czy wcześniej SPO RZL (Sektorowy Program Operacyjny Rozwoju Zasobów Ludzkich), a także II Priorytetu ZPORR (Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego), w tym nawet kilkunastoletnie doświadczenia osób zaangażowanych w jego realizację.

Powyższe warto uzupełnić o odpowiedzi uczestników projektów na pytanie o to, czy bez skorzystania z otrzymanego wsparcia zmiana ich sytuacji na rynku pracy byłaby możliwa. Aż 58,0% badanych wskazało, że raczej lub zdecydowanie nie byłoby to możliwe. Przeciwnego zdania był niespełna co piąty respondent (18,7%), a blisko co czwarty nie był w stanie wskazać na jednoznaczną odpowiedź (23,3%).

Uczestnicy projektów, którzy w badaniu CAWI/CATI deklarowali, że dzięki otrzymanemu wsparciu w ich sytuacji zawodowej zaszły pozytywne lub przeciętne zmiany, wskazywali najczęściej, że zmiany te nie byłyby możliwe do osiągnięcia bez udziału w projekcie (53,5%). Przeciwnego zdania był niespełna co czwarty respondent (23,5%). 23,0% badanych nie było w stanie wskazać na ocenę jednoznaczną.

Powyższą tezę potwierdzili odbiorcy wsparcia, którzy zadeklarowali, że osiągnięcie zrealizowanych dzięki RPO WiM 2014-2020 efektów nie byłoby możliwe lub stanowiłoby znaczne obciążenie dla przedsiębiorstwa. Dzięki otrzymanym dotacjom korzystanie z usług rozwojowych było bardziej dostępne i nie naruszało nadmiernie budżetów firm, nierzadko i tak stratnych w skutek kryzysu społeczno-gospodarczego wynikającego z pandemii COVID-19.

⁹⁰ <https://www.gov.pl/web/rodzina/fundusz-pracy> [data dostępu: 3.01.2022r.]

Zdaniem 88,5% beneficjentów, bez realizacji projektu nie byłoby możliwe osiągnięcie efektów interwencji, inaczej twierdziło 6% ankietowanych, natomiast pozostała część nie miała na ten temat sprecyzowanego zdania.

3.3.5.2. Jaki jest stosunek nakładów poniesionych na realizację poszczególnych działań do uzyskanych lub planowanych do uzyskania efektów interwencji? Które z dostępnych form wsparcia cechowała najwyższa, a które najniższa efektywność?

Najwyższą efektywność w przeliczeniu na liczbę uczestników projektu cechuje się Działanie 10.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy, a także Działanie 10.6 Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe. Działanie 10.7 zostało wyłączone z analizy ze względu na specyficzny charakter realizowanych projektów, które nie są bezpośrednio związane z rynkiem pracy.

Tabela 51. Alokacja środków ogółem na poszczególne działania OP 10 RPO WiM 2014-2020

Nazwa działania	Wydatki kwalifikowalne (zł)	Liczba uczestników projektów	Efektywność w przeliczeniu na jednego uczestnika (zł)
Działanie 10.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy	434 642 007,98	38 057	11 420,82
Działanie 10.2 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia – projekty konkursowe	83 197 422,19	5 501	15 124,05
Działanie 10.3 Rozwój samozatrudnienia	122 999 967,2	2 314	53 154,70
Działanie 10.4 Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3	58 050 410,28	1 563	37 140,38
Działanie 10.5 Wsparcie pracowników i osób zwolnionych poprzez działania outplacementowe	20 354 767,81	1 160	17 547,21
Działanie 10.6 Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe	146 802 500,6	12 192	12 040,89
Działanie 10.7 Aktywne i zdrowe starzenie się	11 564 115,73	17 072	677,37

Źródło: opracowanie własne na podstawie Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn, 23 lutego 2021 r. oraz dokumentacji udostępnionej przez Zamawiającego.

Zdecydowana większość beneficjentów (81%) wskazała, że poniesione koszty były adekwatne do osiągniętych efektów.

Tabela 52. Ocena stosunku nakładów poniesionych na realizację poszczególnych działań (w %)

	RPO	10.1	10.2	10.3	10.4	10.5	10.7
Poniesione koszty były zbyt wysokie w stosunku do osiągniętych efektów	4	0	3	0	11	0	0
Poniesione koszty były adekwatne do osiągniętych efektów	81	95	72	88	81	100	75
Poniesione koszty były niskie w relacji do osiągniętych efektów	5	0	14	0	3	0	6
Trudno powiedzieć	9	5	10	13	5	0	19

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań z beneficjentami realizującymi projekty w ramach RPO WiM 2014-2020.

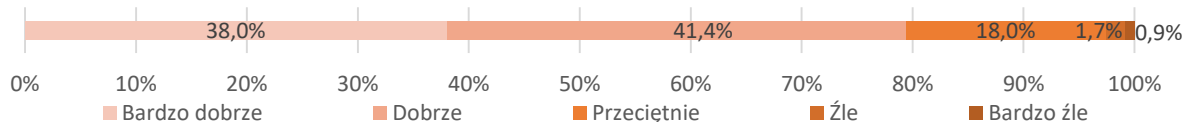
Analiza wywiadów pogłębionych zrealizowanych z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu wskazuje, że stosunek nakładów poniesionych na realizację poszczególnych działań do uzyskanych efektów interwencji należy uznać za adekwatny.

3.3.5.3. W jakim stopniu efekty osiągnięte w ramach interwencji można uznać za trwałe? Jakie czynniki miały wpływ na trwałość?

Ocena trwałości efektów osiągniętych w ramach interwencji pozwala wskazać, czy efekty będą utrzymywać się po zakończeniu podjętych działań oraz jak długo widoczne będą skutki interwencji, a także kogo będą dotyczyć i jaka będzie ich użyteczność po upływie określonego czasu⁹¹. Trwałość osiągniętych efektów nie jest wyrażona wyłącznie oceną uczestników projektów, ale również poziomem osiągnięcia wskaźników rezultatu.

Uczestnicy wysoko oceniali poziom trwałości osiągniętych rezultatów. Na oceny „bardzo dobre” i „dobre” wskazało łącznie 79,4% uczestników projektów. Niespełna co piąty respondent deklarował, że trwałość ta jest przeciętna (18,0%). Na oceny „bardzo złe” i „złe” wskazało zaledwie 2,6% badanych.

Wykres 57. Ocena trwałości efektów osiągniętych w ramach interwencji – uczestnicy projektu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

Wysoki poziom trwałości potwierdzili również beneficjenci realizujący projekty w ramach X OP WiM 2014-2020. Blisko 80% z nich wskazało, że efekty osiągnięte w ramach projektu można uznać za trwałe.

Wykres 58. Ocena trwałości efektów osiągniętych w ramach interwencji – beneficjenci

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań z beneficjentami realizującymi projekty w ramach RPO WiM 2014-2020.

Jak wynika z powyższej analizy efekty osiągnięte dzięki skorzystaniu ze wsparcia można uznać za trwałe. Na trwałość efektów wpływały i wpływać będą takie czynniki, jak:

- Pozostanie wspartych pracowników w firmie, w tym dzięki podejmowaniu działań służących ich integracji;
- Wykorzystywanie, a tym samym ćwiczenie i utrwalanie przez pracowników nabytych kompetencji i kwalifikacji;
- Chęć samorozwoju pracowników oraz ich zaangażowanie w proces szkoleniowy;

⁹¹ Górniak, S. Mazur, *Strategiczne zarządzanie rozwojem*. Poradnik MRR, 2012

- Dostępność materiałów szkoleniowych i ich wykorzystywanie przez pracowników;
- Dostępność szkoleń pozwalających na umocnienie i rozwój nabytych kompetencji i kwalifikacji.

Analiza wywiadów pogłębionych zrealizowanych z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu wskazuje, że trwałością cechować się będą przede wszystkim efekty osiągnięte w ramach projektów dotacyjnych i żłobkowych, co wynika z ich specyfiki. Dzięki zrealizowanemu wsparciu powstały nowe przedsiębiorstwa oraz nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3. Co do efektów pozostałych działań, trudno przewidzieć ich trwałość z uwagi na zmienność rynku pracy.

Zdaniem respondentów z tej grupy oraz Operatora WA-MA FUR System, na trwałość efektów osiągniętych w ramach Programu wpływać będą: dostępność środków finansowych w kolejnych latach, a co za tym idzie – możliwość kontynuacji wsparcia oraz możliwości utrzymania stworzonych miejsc opieki nad dziećmi oraz nowopowstałych firm. Trudno także przewidzieć zmiany, jakie zajdą na regionalnym rynku pracy, w tym wskutek wystąpienia pandemii COVID-19.

3.3.5.4. Jakie czynności należy podjąć, aby zintensyfikować pozytywne efekty poszczególnych działań X OP RPO WiM 2014-2020?

Na trwałość i zintensyfikowanie pozytywnych efektów poszczególnych działań X OP RPO WiM 2014-2020 wpływ ma przede wszystkim trafne diagnozowanie i właściwa prognoza efektów planowanych do podjęcia interwencji. Ponadto, jak wskazuje dostępna literatura, bardzo ważna jest systematyczna ocena efektów wdrożonych programów w celu rzetelnego wyznaczenia celów działań i adekwatnego doboru sposobów wsparcia⁹². Wykorzystanie wniosków z dotychczasowych ewaluacji jest również ważne, ze względu na planowanie spójnych polityk interwencyjnych.

Zdaniem badanych beneficjentów, by zintensyfikować pozytywne efekty realizowanych projektów, należałoby kontynuować spotkania profilaktyczne i rehabilitacyjne, powtarzać projekt cyklicznie, prowadzić cykliczne szkolenia utrwalające i rozwijające tematy związane z nowymi umiejętnościami i kwalifikacjami, zwiększyć liczbę miejsc dla dzieci w żłobkach i wydłużyć czas wsparcia, zwiększyć kwotę finansowania, wydłużyć czas szkolenia i stażu, wprowadzić niewielkie opłaty za uczestnictwo w projekcie (w celu zwiększenia motywacji) oraz zwiększyć wsparcie pomostowe.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz w celu intensyfikacji pozytywnych efektów poszczególnych działań realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 należy rozważyć takie działania jak:

- Podejmowanie współpracy w zakresie dystrybucji środków z podmiotami specjalizującymi się we wsparciu grup docelowych Programu i mającymi do nich ułatwiony dostęp (dystrybucja środków przez Operatorów);
- Zapewnienie przedsiębiorcom wsparcia psychologicznego;
- Realizacja mentoringu dla przedsiębiorców oraz wsparcia w zakresie przygotowania ich do ewentualnego kryzysu;
- Wsparcie kobiet oraz osób sprawujących opiekę nad osobami niesamodzielnymi w powrocie na rynek pracy (m.in. działania wspierające znalezienie pracy, zwiększenie poziomu kompetencji i kwalifikacji potrzebnych na rynku pracy);
- Uwzględnienie w ramach wsparcia zmian zachodzących na rynku pracy, jak cyfryzacja czy automatyzacja;

⁹² Haber A., Trzcíński R., Ocena wpływu i prognozowanie efektów w badaniach ewaluacyjnych, PARP, Warszawa 2011

- Realizacja wsparcia o charakterze post projektowym, ukierunkowanego na zwiększenie trwałości efektów interwencji.

3.3.5.5. Jakie negatywne zjawiska na regionalnym rynku pracy zostały zniwelowane (w całości lub częściowo - w jakim stopniu) dzięki podjętej interwencji? Jakie działania należy podjąć, żeby je zniwelować?

Realizacja RPO WiM 2014-2020 poprzez wdrożenie działań i podjętych interwencji przyczynia się do ograniczenia negatywnych zjawisk na regionalnym rynku pracy, mając wpływ na poprawę zastanej sytuacji. Zaproponowane w ramach osi 10 działania zostały zaplanowane w odpowiedzi na zdiagnozowane w regionie problemy. Podstawowym założeniem jest **bardziej efektywne wykorzystane zasobów pracy**. Realizowane wsparcie w obszarze rynku pracy przewiduje aktywizację zawodową i powrót na rynek pracy osób bezrobotnych i biernych zawodowo, z wykorzystaniem instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, jak również umiejętności poruszania się po rynku pracy⁹³. Grupą docelową działań, oprócz ww. osób, są także osoby pracujące (w celu poprawy ich sytuacji na rynku pracy), imigranci i reemigranci oraz osoby odchodzące z rolnictwa i ich rodziny. Ponadto, wsparcie zaplanowane zostało w stosunku do osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3, w celu umożliwienia powrotu lub wejścia na rynek pracy. Wsparcie zostało skierowane również do przedsiębiorców, poprzez inwestycje w rozwój kapitału ludzkiego firm z województwa warmińsko-mazurskiego, co w dłuższej perspektywie przełoży się na większą konkurencyjność gospodarki regionu.

Interwencja podjęta w ramach Programu wpłynęła pozytywnie na poziom bezrobocia w grupie osób chcących powrócić na rynek pracy oraz wzrost liczby osób chcących rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Analiza wywiadów z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu pozwoliła na uzupełnienie powyższych wniosków o zmiany, jakie dzięki interwencji w ramach RPO WiM 2014-2020 zaszyły w zakresie poziomu kwalifikacji, kompetencji i doświadczenia zawodowego odbiorców wsparcia, dostosowując je tym samym do wymagań przedsiębiorców. Powstały ponadto nowe miejsca opieki nad dziećmi.

Dzięki realizacji X OP RPO WiM 2014-2020:

- zmniejszyła się skala osób bezrobotnych o 13 072 osób,
- zmniejszyła się skala osób długotrwale bezrobotnych o 4 465 osób,
- zmniejszyła się skala osób biernych zawodowo o 897 osób,
- 1 604 osoby pracujące znalazły się w lepszej sytuacji na rynku pracy,
- utrzymano 11 062 miejsc pracy,
- poprawie uległa możliwość utrzymania 3 642 przedsiębiorstw w pierwszych latach działalności.

Pozytywny wpływ na regionalny rynek pracy miały również przedsięwzięcia związane z tworzeniem miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3. Działania te odpowiadały na potrzeby rodziców, których brak aktywności zawodowej wynikał wyłącznie z braku możliwości zapewnienia dziecku do lat 3 opieki w trakcie wykonywania stosunku pracy, w szczególności dlatego, że realizowane były także na obszarach wiejskich. Potrzeby w tym zakresie nie zostały zaspokojone mimo alokacji na ten cel kwoty

⁹³ Szczegółowy opis osi priorytetowej Regionalny rynek pracy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Olsztyn, 23 lutego 2021r.

około 50 mln zł. Działania o takim charakterze mają pozytywny wpływ również na postrzeganie funduszy europejskich przez lokalne społeczności, które w ten sposób namacalnie dostrzegają ich efekt, w przypadku gdy nie są uczestnikami żadnych projektów.

3.3.5.6. Czy w wyniku realizacji projektów ujawniły się niezamierzone efekty (negatywne/pozytywne) na regionalnym rynku pracy? Jakież? Jeżeli wystąpiły negatywne efekty to dlaczego i jak należy je ograniczyć?

Wśród niezamierzonych efektów realizacji beneficjenci wskazywali na podniesienie jakości opieki nad dziećmi, podniesienie świadomości na temat swojego stanu zdrowia, zmianę społeczną w uczestnikach projektów (nawet jeśli tej zmiany nie zakładają projekty) oraz zatrudnienie osoby z niepełnosprawnością.

W ramach przedmiotowej analizy do niezamierzonych efektów zaliczono m.in. rozgłos projektu wśród innych podmiotów, motywację rodziców dzieci uczęszczających do żłobka do podjęcia pracy, nawiązanie relacji z pracodawcami i poznanie ich potrzeb, dobry kontakt z uczestnikami przez cały okres trwania projektu (w tym utrzymywanie kontaktu przez media społecznościowe), dużą elastyczność w trakcie realizacji projektu oraz współpracę z innymi instytucjami i podmiotami (szpitalami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, urzędami pracy, ośrodkami pomocy społecznej). Zdaniem badanych, wskazane dobre praktyki należałoby kontynuować. Zidentyfikowano również wzrost zaufania środowiska lokalnego do reprezentowanej przez niego instytucji.

Z kolei przedstawiciele instytucji odpowiedzialnych za realizację Programu – nie byli w stanie wskazać niezamierzonych efektów na regionalnym rynku pracy, które wystąpiły w wyniku wdrożenia działań projektowych.

3.3.5.7. Jakież dobre praktyki interwencji podjętej w ramach RPO WiM 2014-2020 można wyróżnić? Które projekty miały szczególnie pozytywny wpływ na regionalny rynek pracy?

Analizując dokumentację związaną z Programem⁹⁴, można wyróżnić szereg dobrych praktyk, tj. działań posiadających pewien potencjał innowacji, przynoszących określone, pozytywne efekty. Działania te mają charakter powtarzalny i w zbliżonych warunkach są możliwe do ponownego wdrożenia przez inne podmioty, w innym miejscu⁹⁵. Do dobrych praktyk projektów wdrażanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 można zaliczyć następujące:

- Oparcie planu interwencji o analizę sytuacji regionalnego i lokalnego rynku pracy, pozwalające na wskazanie obszarów i grup szczególnie wymagających wsparcia i dopasowanie do nich planowanego do realizacji wsparcia;
- Komplementarność i trafność zaplanowanych działań zapewniające trwałość osiągniętych efektów;
- Wykorzystywanie sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru wsparcia w celu aktywizacji uczestników;
- Utrzymywanie stałego kontaktu realizatorów projektów z przedstawicielami IZ i IP i Operatorami oraz korzystanie przez nich z oferowanego im wsparcia;

⁹⁴ W analizie uwzględniono: Sprawozdania roczne za lata 2014-2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020, Wpływ interwencji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020 na zatrudnienie i rynek pracy w województwie warmińsko-mazurskim, EU-CONSULT, Gdańsk 2010.

⁹⁵ M. Bednarek, Doskonalenie systemów zarządzania: nowa droga do przedsiębiorstwa lean, Difin, Warszawa 2007, s. 161.

- Budowanie sieci kontaktów, wykorzystując doświadczenia i potencjał społeczny realizatora oraz korzystanie z doświadczeń i możliwości takich instytucji, jak PUP, GOPS, MOPS czy NGO;
- Wykorzystywanie doświadczeń realizatora projektu w celu jak najefektywniejszego zaplanowania i przeprowadzenia działań projektowych;
- Indywidualne podejście do uczestników projektu;
- Korzystanie ze zróżnicowanych form działań promocyjno-informacyjnych, w tym akcji promocyjnych w Internecie czy w mediach lokalnych;
- Stosowanie kryteriów pierwszeństwa, udzielając wsparcia w pierwszej kolejności osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy;
- W przypadku potencjalnych uczestników otrzymujących identyczną liczbę punktów decydujących o ich udziale w projekcie, rozstrzygały indywidualne rozmowy z doradcą zawodowym, badającym stopień motywacji i determinacji do uczestnictwa w projekcie.
- Utworzenie listy rezerwowej, w skład której wchodziły osoby zajmujące niższe miejsca w rankingu, które obsługiwane były w miarę możliwości projektu.

Realizatorzy projektów, wypracowali tzw. „dobre praktyki”, które warte byłyby powielenia w przyszłości. Zaliczono do nich:

- Zobowiązanie pracodawców realizujących staże zawodowe do zatrudnienia osób bezrobotnych po odbyciu przez nich stażu;
- Traktowanie uczestników projektu jak partnerów;
- Wykorzystanie wsparcia doradczego.

Równocześnie podkreślano, że praktyki te mogłyby zostać zastosowane również podczas realizacji innych projektów.

Do dobrych praktyk interwencji podjętej w ramach RPO WiM 2014-2020, przedstawiciele instytucji zaangażowanych w realizację Programu zaliczyli:

- Projektowanie wsparcia w ramach Programu przy udziale osób czy podmiotów zainteresowanych, tj. beneficjentów i Operatorów, co pozwala na lepsze dopasowanie interwencji i sprawną odpowiedź na pojawiające się wyzwania;
- Wykorzystanie WA-MA FUR System;
- Kompleksowy charakter wsparcia oferowanego w ramach X OP Programu;
- Elastyczność interwencji i dostosowywanie wsparcia do bieżących zmian;
- Adresowanie wsparcia do grup najbardziej potrzebujących (osoby z niepełnosprawnościami, pełniące opiekę nad dziećmi do lat 3).
- Realizacja wsparcia z uwzględnieniem usług społecznych, skierowanych do osób, które przez długi czas znajdowały się poza rynkiem pracy.

3.3.5.8. Jakie są największe korzyści wynikające z realizacji projektów w ramach X OP RPO WiM 2014-2020?

Głównym celem działań realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 był wzrost poziomu zatrudnienia dzięki aktywizacji przede wszystkim osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo, zwłaszcza tych znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy⁹⁶. Biorąc pod uwagę zrealizowane wartości wskaźników dotyczących liczby osób pracujących po opuszczeniu

⁹⁶ Szczegółowy Opis Osi Priorytetowej X „Regionalny rynek pracy” RPO WiM 2014-2020, s. 12

Programu, cel ten został osiągnięty i należy uznać to za jeden z kluczowych efektów interwencji. Tym bardziej, że, biorąc pod uwagę rezultaty Działań 10.1 i 10.2, wskaźnik: *Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu* zrealizowano na poziomie znacznie przekraczającym poziom zakładany. Dotyczyło to przede wszystkim osób bezrobotnych, w tym długotrwale bezrobotnych oraz osób z niepełnosprawnościami. Pracę podjęło między 58,7% a 70,6% przedstawicieli tych grup uczestniczących w projektach realizowanych w ramach wspomnianych Działań. Nieco niższe, choć nadal większe od oczekiwanych efekty osiągnięto w grupie osób biernych zawodowo – zatrudnienie podjęło 37,9% korzystających ze wsparcia przedstawicieli tej grupy. Ponadto były to osoby, które najczęściej nabywały nowe kwalifikacje w ramach projektów. Zgodnie ze zrealizowaną wartością wskaźnika: *Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu – bierni zawodowo*, kwalifikacje zawodowe podniosło 53,0% przedstawicieli tej grupy korzystających ze wsparcia. Warto również podkreślić, że choć zakładane wartości wspomnianego wskaźnika nie zostały osiągnięte w przypadku grup osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych oraz osób z niepełnosprawnościami, z uwagi na liczebność tych grup, efekty w tym zakresie były znaczne. Kwalifikacje nabyło łącznie 4 251 osób bezrobotnych, w tym 1 586 osób długotrwale bezrobotnych oraz 523 osoby z niepełnosprawnościami, co stanowiło odpowiednio 14,0%, 13,3% i 22,6% ogółu przedstawicieli tych grup objętych wsparciem⁹⁷.

Kolejnymi z korzyści płynących z realizacji interwencji były:

- Utworzenie 5 878 nowych miejsc pracy dzięki przyznaniu dofinansowania na utworzenie działalności gospodarczej (Działania 10.1, 10.3 i 10.5);
- Powrót na rynek pracy 491 osób pełniących opiekę nad dziećmi do lat 3, w tym dzięki utworzeniu 875 miejsc opieki nad dziećmi (Działanie 10.4);
- Podjęcie pracy lub poszukiwanie zatrudnienia przez 1 188 osób uczestniczących w projektach realizowanych w ramach Działań 10.4 i 10.5 oraz 15 083 osób korzystających ze wsparcia oferowanego w Działaniu 10.7;
- Nabycie kwalifikacji lub kompetencji zawodowych przez 14 048 uczestników Działania 10.6;
- Zrealizowanie celu rozwojowego przez 3 178 przedsiębiorstw MŚP objętych usługami rozwojowymi w Działaniu 10.6;
- Zgłoszenie się na badania profilaktyczne 16 584 uczestników Działania 10.7⁹⁸.

Do największych korzyści wynikających z realizacji projektów w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 można zaliczyć:

- Rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych mieszkańców regionu;
- Zapewnienie wyszkolonych kadr regionalnym przedsiębiorcom lub podniesienie kompetencji i kwalifikacji zawodowych dotychczasowych pracowników;
- Zniwelowane skali bezrobocia na Warmii i Mazurach;
- Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców;
- Wsparcie grup osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy;
- Objęcie kompleksową pomocą osób chcących powrócić na rynek pracy, a które przez dłuższy czas nie podejmowały zatrudnienia;
- Wsparcie osób sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3 w powrocie na rynek pracy;

⁹⁷ Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

⁹⁸ Załączniki nr 3-15 – Tabele postępu rzeczowego i finansowego, Sprawozdanie roczne za rok 2020 z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020. Dane skumulowane za lata 2014-2020.

- Ograniczenie ewentualnych negatywnych skutków pandemii COVID-19.

3.3.5.9. Czy możliwe jest wskazanie złych praktyk interwencji podjętej w ramach X OP RPO WiM 2014-2020, a jeśli tak, to jakie rozwiązania należy uznać za złe praktyki i dlaczego się one nie sprawdziły?

Przeciwieństwem wskazanych wcześniej dobrych praktyk, są tzw. złe praktyki, czyli rozwiązania, które okazały się nieskuteczne. Analizując dokumenty związane z Programem trudno jednak o wskazanie działania, które można by za taki uznać. Wynikało to głównie z faktu, że RPO WiM 2014-2020, uwzględniał doświadczenia, wnioski i rekomendacje płynące z realizacji analogicznych działań w poprzednich perspektywach finansowych. Na brak występowania nieskutecznych rozwiązań wpływała również bieżąca analiza wdrażania Programu oraz reagowanie na pojawiające się trudności. W odniesieniu do samych projektów, skuteczność planowanych do realizacji i wdrażanych w ich ramach rozwiązań zapewniały elementy wskazane przy omawianiu dobrych praktyk interwencji, w tym korzystanie z oferowanego realizatorom wsparcia. Nie bez znaczenia było też dotychczasowe doświadczenie realizatorów oraz utrzymywanie stałego kontaktu z realizatorami projektów i przedstawicielami IZ/IP, co pozwalało na szybką reakcję w przypadku pojawiających się trudności.

3.3.6. Badanie konsekwencji społeczno-gospodarczych pandemii koronawirusa Covid-19

Pandemia COVID-19 stanowiła istotne wyzwanie dla rynku pracy. Zgodnie z opracowaniem Urzędu Statystycznego w Olsztynie pn. *Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego* w lutym 2021 przeprowadzono badanie wybranych aspektów wojewódzkiego rynku pracy. Przedsiębiorstwa w regionie, które najczęściej sygnalizowały zmiany związane z pandemią COVID-19 należały do sekcji zakwaterowanie i gastronomia, jak również administrowanie i działalność wspierająca, budownictwo oraz handel, naprawa pojazdów samochodowych. W województwie, zgodnie z deklaracją przedsiębiorców, przebywanie pracowników na tzw. postojowym, zwolnienia pracowników oraz przypadki wydzielenia przedsiębiorstwa (lub jego części) nie stanowiły istotnych efektów pandemii, nie wystąpiły także przypadki przejścia oraz wstrzymania produkcji. Wiele podmiotów wskazało jednak ogólnie na pandemię jako przyczynę wywołującą zmiany w prowadzeniu działalności gospodarczej. Ponadto, sytuacja epidemiczna wpłynęła na ograniczenie działalności podmiotów gospodarki narodowej w dotychczasowej postaci. Przejawiało się to między innymi otwarciem się pracodawców na formy zatrudnienia pozwalające na zachowanie dystansu społecznego. W IV kwartale 2020 r. w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej kontynuowano formy czasowego odosobnienia ze względu na podejrzenie zakażenia między innymi w postaci kwarantanny oraz izolacji. Pracujący, którzy według stanu na 31 grudnia 2020 r. korzystali z wynagrodzenia za czas choroby lub zasiłku chorobowego z powodu objęcia kwarantanną lub izolacją stanowili 3,5% ogółu pracujących w województwie. Takie przypadki odnotowano w podobnej skali zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym, jednakże wśród podmiotów sektora MŚP nie było znaczącego zróżnicowania udziału pracujących objętych kwarantanną bądź izolacją w jednostkach według ich wielkości⁹⁹.

Skutki sytuacji epidemiologicznej w Polsce przełożyły się na rynek pracy, w związku z czym na szczeblu rządowym i regionalnym podjęte zostały działania mające na celu zapobieganie,

⁹⁹ Komunikat o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w lutym 2021 r., Urząd Statystyczny w Olsztynie, 26.03.2021, s. 26-30.

przeciwdziałanie i zwalczanie skutków COVID-19. Wśród działań na rzecz konsekwencji społeczno-gospodarczych pandemii koronawirusa w obszarze rynku pracy podjęto m.in.:

- Dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenie społeczne;
- Dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej;
- Jednorazowe pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (art. 15zzd Ustawy COVID-19);
- Jednorazowe pożyczki dla organizacji pozarządowych w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy, które prowadziły działalność przed 1 kwietnia 2020r. na pokrycie bieżących prowadzenia działalności gospodarczej lub statutowej (art. 15zzda Ustawy COVID-19)¹⁰⁰.

Wybuch pandemii COVID-19 spowodował zmianę terminu realizacji usługi. Nieco mniejszy odsetek ankietowanych wskazał, że konieczna była zmiana formy usługi z bezpośredniej na online (13,87%). Niespełna co dziesiąty przedsiębiorca (9,33%) wskazał, że wybuch pandemii spowodował zmniejszenie liczby osób uczestniczących w zajęciach, zaś 8,83% badanych stwierdziło, że pandemia spowodowała wzrost cen oferowanych usług. Częściej niż co czwarty badany przedsiębiorca (26,10%) wskazał, że wybuch pandemii nie spowodował żadnych zmian w realizacji usługi, zaś 34,30% badanych korzystało z usługi przed wybuchem pandemii COVID-19.

Wskutek wybuchu pandemii COVID-19 zmniejszyły się ich zarobki. Częściej niż co piąty przedsiębiorca (22,70%) wskazał, że nie zrealizował planów rozwojowych, zaś nieco mniejszy odsetek (17,28%), że pogorszyły się jego warunki pracy. Niewielki odsetek badanych wskazał na bardzo poważne konsekwencje wprowadzenia obostrzeń – 2,65% przedstawicieli przedsiębiorców stwierdziło, że musiało zwolnić część pracowników, zaś 1,89%, że musiało zamknąć swoją działalność. Z kolei 2,14% ankietowanych wskazało, że sytuacja ich przedsiębiorstwa się poprawiła. 17,78% przedsiębiorców stwierdziło, że sytuacja ich przedsiębiorstwa w żaden sposób się nie zmieniła. Częściej niż co czwarty badany (26,48%) wskazał, że wsparcie w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii wpłynęło na utrzymanie poziomu zatrudnienia.

W związku z wystąpieniem COVID-19 zidentyfikowano konieczność wprowadzenia zmian w funkcjonowaniu podmiotów, m.in. przedsiębiorców, instytucji związanych z rynkiem pracy, w tym z uwagi na zmieniające się obostrzenia oraz formy wsparcia kierowane na rzecz przeciwdziałania skutkom pandemii. Pandemia koronawirusa, zmuszając część przedsiębiorców do cięć budżetowych, wpłynęła również na skalę bezrobocia. Wskazywano przy tym, że w przyszłości należałoby zapewnić wsparcie w postaci bezzwrotnej dotacji na założenie działalności gospodarczej dla osób, które straciły pracę wskutek pandemii.

Pandemia COVID-19 była najistotniejszym czynnikiem zewnętrznym, wpływającym negatywnie na sytuację gospodarczą Warmii i Mazur. Jej wystąpienie i wprowadzenie skutkowało pogorszeniem się sytuacji przedsiębiorców, pracowników oraz osób pozostających bez pracy. Równocześnie jednak, pandemia miała swoje pozytywne konsekwencje. Jak wskazano, niektórzy z przedsiębiorców mając ograniczone możliwości działania, mieli jednocześnie czas i powód, by bardziej strategicznie spojrzeć

¹⁰⁰ Analiza sytuacji na rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim w pierwszym półroczu 2020 roku, Olsztyn 2020, str. 62.

na swoją działalność i skoncentrowali się na rozwoju pracowników, planowaniu dywersyfikacji firmy czy jej przekształceniu zgodnie z bieżącymi potrzebami.

W związku z powyższym, w kolejnej perspektywie finansowej warto byłoby wdrożyć działania służące wsparciu przedsiębiorców w przygotowaniu do sytuacji kryzysowych i szoku gospodarczego.

Zmiany, jakie zaszły na regionalnym rynku pracy wskutek pandemii koronawirusa zostały już omówione przy okazji tematu czynników zewnętrznych wpływających na sytuację gospodarczą w województwie warmińsko-mazurskim oraz przekształceń rynku pracy, które miały miejsce w trakcie realizacji Programu. W tym miejscu informacje te zostaną zatem uzupełnione o nieporuszone wcześniej kwestie. Jeden z przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za realizację RPO WiM 2014-2020, który wziął udział w badaniu IDI, wskazał, że pandemia COVID-19 postawiła wielu przedsiębiorców przed koniecznością wprowadzenia pracy zdalnej i elastycznych form zatrudnienia. Znaczna część z nich, jak zauważył respondent, nie była przygotowana do tego typu działań.

Powyższy problem był jedną z przyczyn modyfikacji Programu, tak, by odpowiedział on na bieżące potrzeby wynikające ze skutków pandemii. W związku z tym, w ramach wsparcia uwzględnione zostały działania służące opracowaniu standardów pracy zdalnej, elastycznych form zatrudnienia oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu, identyfikowanego w okresie pandemicznym.

Rozmowa z Operatorem WA-MA FUR System pozwoliła natomiast uzupełnić powyższe informacje o zagadnienia związane z wpływem pandemii koronawirusa na poszczególne branże czy poszczególnych przedsiębiorców. Jak wskazano w badaniu, część z nich odniosła znaczne straty, wynikające przede wszystkim z wprowadzenia lock down'u.

Zaliczały się do nich firmy zajmujące się gastronomią, sportem, kulturą czy edukacją. Zyski odnieśli natomiast ci z przedsiębiorców, którzy, dzięki charakterowi swojej działalności lub zaradnością i możliwością przebranżowienia, odpowiadali na bieżące potrzeby związane z sytuacją pandemiczną. Do innych zmian wdrożonych w ramach Programu w związku z pandemią koronawirusa Operator WA-MA FUR System zaliczył przesunięcia niektórych działań czy wydłużanie terminu ich realizacji. Pozwoliło to na skuteczne wdrażanie RPO WiM 2014-2020 mimo trudności i ograniczeń wynikających ze stanu epidemiologicznego.

3.4. Pomiar wskaźnika: Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu

W ramach realizacji niniejszego obszaru badawczego, udzielono odpowiedzi na szereg przyporządkowanych mu pytań badawczych (stanowiących podpunkty niniejszego podrozdziału). Odpowiedzi zostały sporządzone w oparciu o wszystkie przeprowadzone badania (dokładne wyniki poszczególnych badań zaprezentowane zostały w załącznikach do niniejszego dokumentu), co pozwoliło na zastosowanie triangulacji metod badawczych.

Wartość wskaźnika rezultatu długoterminowego Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu

Analizowany wskaźnik definiowany jest w następujący sposób¹⁰¹:

¹⁰¹ Załącznik nr 6 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – Sposób pomiaru wskaźników rezultatu długoterminowego EFS, dla których źródłem danych jest badanie ewaluacyjne

Osoby pracujące, które uzyskały wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego i w ciągu sześciu miesięcy po opuszczeniu programu EFS przeszły z niepewnego do stabilnego zatrudnienia lub z niepełnego do pełnego zatrudnienia lub zmieniły pracę na inną, wymagającą wyższych kompetencji/umiejętności/kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością, lub które awansowały w pracy. Wskaźnik ten należy rozumieć jako zmianę statusu zatrudnienia uczestnika sześć miesięcy po opuszczeniu programu w porównaniu do sytuacji w chwili rozpoczęcia udziału.

Wartość brutto wskaźnika *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu* obliczona została w następujący sposób. Określono, u których uczestników projektów biorących udział w badaniu CAWI/CATI nastąpiła poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez interpretację odpowiedzi udzielonych przez respondentów w ramach przeprowadzonego badania. Każdorazowo uznawano, że u danego respondenta nastąpiła poprawa sytuacji, jeśli spełnił on co najmniej jeden z poniższych warunków:

- **Przejęcie z niepewnego do stabilnego zatrudnienia:**
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie pracował dorywczo, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału prowadził własną działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub był pracownikiem nie we własnej firmie;
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie pomagał w rodzinnej działalności gospodarczej lub gospodarstwie rolnym, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału prowadził własną działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub był pracownikiem nie we własnej firmie;
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie był na płatnym stażu lub praktyce, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału prowadził własną działalność gospodarczą, gospodarstwo rolne lub był pracownikiem nie we własnej firmie;
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie był zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas określony, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału zatrudniony był na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony;
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie był zatrudniony na podstawie umowy o dzieło/zlecenie, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału zatrudniony był na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony;
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie był zatrudniony na podstawie umowy innej niż o pracę, zlecenie lub dzieło, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału zatrudniony był na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony;
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie pracował, ale bez umowy, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału zatrudniony był na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.
- **Przejęcie z niepełnego do pełnego zatrudnienia:**
 - Wskazał, że w momencie rozpoczęcia udziału w projekcie pracował na część etatu, ale chciał pracować na pełen etat, zaś sześć miesięcy po zakończeniu udziału zatrudniony był na pełen etat.
- **Awans w pracy lub Zmiana pracy na inną wymagającą wyższych kompetencji/umiejętności/kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością:**

- Wskazał, że w wyniku udziału w projekcie zmienił pracę lub stanowisko na wyższe lub wymagające wyższych kompetencji/umiejętności/kwalifikacji albo wiążące się z większą odpowiedzialnością.

Analizie poddane zostały priorytety inwestycyjne w ramach X OP, tj.: 8i, 8iii, 8iv, 8v, 8vi. W przypadku każdego analizowanego priorytetu próbę uznać należy za reprezentatywną. Próba do wyliczenia wskaźnika *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu* została wyliczona zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 Ministra Rozwoju i Finansów wraz z załącznikami oraz wytycznymi Komisji Europejskiej.

Tabela 62. Liczba uczestników projektów biorących udział w projektach w ramach PI: 8i, 8iii, 8iv, 8v, 8vi oraz liczba osób przebadanych w ramach tych osi

PI	Liczba uczestników projektów			Badana próba		
	Razem	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Razem
8i (Działania 10.1 Poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy – projekty pozakonkursowe realizowane przez powiatowe urzędy pracy; 10.2 Aktywizacja zawodowa osób pozostających bez zatrudnienia – projekty konkursowe)	13 987	5 709	8 278	381	438	819
8iii (Działanie 10.3 Rozwój samozatrudnienia)	6	4	2	4	2	6
8iv (Działanie 10.4 Pomoc w powrocie lub wejściu na rynek pracy osobom sprawującym opiekę nad dziećmi do lat 3)	476	442	34	184	30	214
8v (Działania 10.5 Wsparcie pracowników i osób zwolnionych poprzez działania outplacementowe; 10.6 Usługi rozwojowe dla przedsiębiorstw MŚP i ich pracowników świadczone w oparciu o podejście popytowe)	7 985	4 531	3 454	619	373	992
8vi (Działanie 10.7 Aktywne i zdrowe starzenie się)	10 676	10 276	401	360	193	553
SMA	33 131	20 962	12 169	1548	1036	2584
	33 131			2584		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

3.4.1. Jaką wartość osiągnął wskaźnik rezultatu długoterminowego: Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu?

3.4.1.1. Wartość brutto wskaźnika

Wartość brutto wskaźnika w podziale na PI

Wartość brutto wskaźnika¹⁰² „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” dla RPO WiM 2014-2020¹⁰³ wyniosła **4,84%**.

Najwyższa wartość wskaźnika brutto przypadła na PI 8iv (12,62%) i 8i (5,86%). Natomiast najniższą wartość odnotowano w przypadku PI 8iii (0,0%) oraz PI 8vi (0,90%).

Analogicznie, jak w przypadku analizy wskaźnika w 2018 r. - ogólna wartość brutto wskaźnika może wydawać się dość niska, należy jednak zwrócić uwagę na kilka kwestii:

- Założona w Załączniku nr 6 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – Sposób pomiaru wskaźników rezultatu długoterminowego EFS, dla których źródłem danych jest badanie ewaluacyjne metodologia nie uwzględnia wzrostu oceny otrzymywanego wynagrodzenia (które stanowi najczęstszy efekt podwyższenia kompetencji) oraz innych czynników wpływających na poprawę sytuacji na rynku pracy (m.in. wzrost poważania wśród pracodawców i współpracowników).
- Większość respondentów już przed rozpoczęciem udziału w projekcie znajdowała się w korzystnej sytuacji na rynku pracy (co dotyczy szczególnie nauczycieli i instruktorów praktycznej nauki zawodu), stąd udział w projekcie nie mógł przyczynić się do znacznej poprawy w tym zakresie.

Tabela 53. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu”

Ogółem						
Priorytet inwestycyjny	Działanie	Próba	Wartość wskaźnika		Populacja	Ekstrapolacja na populację
			Liczba	%		
RPO WiM		2584	125	4,84%	33 131	1604
8i	łącznie	819	48	5,86%	13 987	820
	10.1	741	20	2,70%	13 662	369
	10.2	78	28	35,90%	325	117
8iii	10.3	6	0	0,00%	6	0
8iv	10.4	214	27	12,62%	476	60
8v	łącznie	992	45	4,54%	7 985	363
	10.5	10	1	10,0%	204	20
	10.6	982	44	4,48%	7 781	349
8vi	10.7	553	5	0,90%	10 676	96

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

¹⁰² Do określenia wartości brutto nie są brane pod uwagę subiektywne oceny wpływu wsparcia na zmianę sytuacji na rynku pracy, natomiast by obliczyć wartość netto w analizie odpowiedzi uwzględnia się subiektywną ocenę wpływu wsparcia.

¹⁰³ Stan na 31.12.2020 r.

Wartość brutto wskaźnika w podziale na PI i płeć

Najwyższa wartość brutto wskaźnika wśród kobiet została osiągnięta w ramach PI 8iv (14,67%). Z kolei wśród mężczyzn najwyższe wartości osiągnięto w ramach PI 8i (7,76%). Należy jednak zwrócić uwagę na liczbę osób uczestniczących w badaniu w relacji do wielkości populacji.

Tabela 54. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” - podział wg płci uczestników projektów

PI	Kobieta					Mężczyzna				
	Próba	Wartość wskaźnika		Populacja	kstrapolacja na populację	Próba	Wartość wskaźnika		Populacja	kstrapolacja na populację
		Liczba	%				Liczba	%		
RPO	1548	73	4,72%	20 962	989	1036	52	5,02%	12 169	611
8i	381	14	3,67%	5 709	210	438	34	7,76%	8 278	642
8iii	4	0	0,00%	4	0	2	0	0,00%	2	0
8iv	184	27	14,67%	442	65	30	0	0,00%	34	0
8v	619	28	4,52%	4 531	205	373	17	4,56%	3 454	158
8vi	360	4	1,11%	10 276	114	193	1	0,52%	401	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość brutto wskaźnika w podziale na PI i poziom wykształcenia

Analizując wartość wskaźnika brutto w podziale na poziomy wykształcenia uczestników projektów (ISCED) zaobserwować można, że najwyższa wartość przypadła na osoby z wykształceniem ISCED 1 (osoby z wykształceniem podstawowym – 6,96%) oraz ISCED 5-8 (osoby z wykształceniem wyższym – 5,10%) –, zaś najniższa dla ISCED 0, na co wpływ ma bardzo mała próba (2 osoby) oraz ISCED 2 (0,00%).

Tabela 55. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg poziomu wykształcenia uczestników projektów

	ISCED 0			ISCED 1			ISCED 2			ISCED 3			ISCED 4			ISCED 5-8		
PI	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
RPO	2	0	0,00%	115	8	6,96%	20	0	0,00%	843	39	4,63%	192	6	3,13%	1412	72	5,10%
8i	1	0	0,00%	89	7	7,87%	11	0	0,00%	477	26	5,45%	16	1	6,25%	225	14	6,22%
8iii	0	-	-	0	-	-	0	-	-	3	0	0,00%	0	-	-	3	0	0,00%
8iv	0	-	-	0	-	-	0	-	-	28	5	17,86%	16	1	6,25%	170	21	12,35%
8v	0	-	-	9	1	11,11%	7	0	0,00%	157	6	3,82%	83	1	1,20%	736	37	5,03%
8vi	1	0	0,00%	17	0	0,00%	2	0	0,00%	178	2	1,12%	77	3	3,90%	278	0	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość brutto wskaźnika w podziale na PI i status na rynku pracy

Analizując wartość wskaźnika brutto w podziale na status uczestnika na rynku pracy należy szczególną uwagę zwrócić na wysoką wartość wskaźnika dla osób pracujących/ prowadzących działalność na własny rachunek po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka (13,74%) oraz osób, które podjęły pracę/ rozpoczęła prowadzenie działalności na własny rachunek (8,33%). Bardzo wysoką wartość wskaźnika (75%) odnotowano w przypadku osób poszukujących pracy, jednakże biorąc pod uwagę bardzo małą próbę (4 osoby) wartość wskaźnika nie przekłada się w znaczący sposób na liczbę osób w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie.

Najniższą wartość wskaźnika zidentyfikowano w przypadku osób, które nie podjęły żadnej nowej aktywności po zakończeniu udziału w projekcie (0,00%).

Tabela 66. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg statusu na rynku pracy

	Osoba kontynuuje zatrudnienie			Osoba nie podjęła żadnej nowej aktywności po zakończeniu udziału w projekcie			Osoba podjęła pracę/ rozpoczęła prowadzenie działalności na własny rachunek			Osoba pracująca/ prowadząca działalność na własny rachunek po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka			Osoba poszukująca pracy		
PI	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
RPO	1343	46	3,43%	15	0	0,00%	24	2	8,33%	182	25	13,74%	4	3	75,00%
8i	13	2	15,38%	1	0	0,00%	1	0	0,00%	0	-	-	4	3	75,00%
8iii	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-
8iv	3	0	0,00%	7	0	0,00%	23	2	8,70%	181	25	13,81%	0	-	-
8v	969	42	4,33%	2	0	0,00%	0	-	-	0	-	-	0	-	-
8vi	358	2	0,56%	5	0	0,00%	0	-	-	1	0	0,00%	0	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość brutto wskaźnika w podziale na PI i sytuację gospodarstwa domowego

Biorąc pod uwagę sytuację gospodarstwa domowego – najwyższą wartość wskaźnika brutto odnotowano w przypadku osób o niekorzystnej sytuacji społecznej (13,69%) oraz osób z niepełnosprawnościami (5,26%). W przypadku osób, które nie charakteryzowały się niekorzystną sytuacją społeczną wartość wskaźnika oscylowała na poziomie (3,83%).

Tabela 56. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg sytuacji gospodarstwa domowego

	Osoba z niepełnosprawnościami			Osoba w innej niekorzystnej sytuacji społecznej			Pozostałe osoby		
PI	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
RPO	57	3	5,26%	263	36	13,69%	2272	87	3,83%
8i	4	3	75,00%	57	16	28,07%	759	30	3,95%
8iii	0	-	-	4	0	0,00%	2	0	0,00%
8iv	7	0	0,00%	69	11	15,94%	141	16	11,35%
8v	25	0	0,00%	130	9	6,92%	841	36	4,28%
8vi	21	0	0,00%	3	0	0,00%	529	5	0,95%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość brutto wskaźnika w podziale na PI i miejsce zamieszkania

Wartość wskaźnika brutto w podziale na powiaty (miejsce zamieszkania uczestników projektów) została zaprezentowana w tabeli poniżej. Ze względu na stosunkowo niewielkie liczebności uczestników przypadające na poszczególne powiaty w podziale na PI, wartości te często wynoszą 0%. Warto jednak zwrócić uwagę na zbieżność w zakresie liczby mieszkańców poszczególnych powiatów i osiąganych wskaźników brutto. Np. powiat m. Olsztyn osiągnął stosunkowo wysokie wartości wskaźnika brutto w większości PI. Należy mieć także na uwadze, że wysokie wartości wskaźnika osiągnięte przez niektóre z powiatów wynikają z niskich liczebności uczestników projektów pochodzących z danego regionu.

Tabela 57. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg powiatów

Powiat	RPO			8i			8iii			8iv			8v			8vi		
	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
bartoszycki	63	5	7,94%	32	4	12,50%	0	-	-	0	-	-	26	1	3,85%	5	0	0,00%
braniewski	72	1	1,39%	62	0	0,00%	0	-	-	3	0	0,00%	5	1	20,00%	2	0	0,00%
działdowski	28	6	21,43%	10	4	40,00%	0	-	-	4	0	0,00%	14	2	14,29%	0	-	-
Elbląg	89	7	7,87%	21	2	9,52%	0	-	-	1	0	0,00%	66	5	7,58%	1	0	0,00%
elbląski	44	4	9,09%	13	1	7,69%	1	0	0,00%	5	2	40,00%	22	1	4,55%	3	0	0,00%
ełcki	141	9	6,38%	25	5	20,00%	0	-	-	24	1	4,17%	79	3	3,80%	13	0	0,00%
giżycki	125	7	5,60%	19	1	5,26%	1	0	0,00%	12	2	16,67%	29	4	13,79%	64	0	0,00%
gołdapski	43	3	6,98%	12	1	8,33%	0	-	-	1	1	100,00%	15	1	6,67%	15	0	0,00%
iławski	114	3	2,63%	29	1	3,45%	0	-	-	24	2	8,33%	48	0	0,00%	13	0	0,00%
kętrzyński	24	0	0,00%	6	0	0,00%	0	-	-	0	-	-	17	0	0,00%	1	0	0,00%
lidzbarski	37	1	2,70%	17	0	0,00%	0	-	-	1	0	0,00%	19	1	5,26%	0	-	-
mragowski	210	2	0,95%	12	0	0,00%	0	-	-	8	2	25,00%	19	0	0,00%	171	0	0,00%
nidzicki	34	2	5,88%	9	2	22,22%	0	-	-	0	-	-	10	0	0,00%	15	0	0,00%
nowomiejski	50	4	8,00%	9	0	0,00%	1	0	0,00%	30	3	10,00%	10	1	10,00%	0	-	-
olecki	259	2	0,77%	244	0	0,00%	0	-	-	2	1	50,00%	10	0	0,00%	3	1	33,33%
Olsztyn	427	24	5,62%	39	6	15,38%	0	-	-	54	8	14,81%	229	9	3,93%	105	1	0,95%
olsztyński	300	28	9,33%	59	12	20,34%	0	-	-	31	5	16,13%	138	9	6,52%	72	2	2,78%
ostródzki	66	3	4,55%	21	1	4,76%	0	-	-	2	0	0,00%	39	2	5,13%	4	0	0,00%
piski	104	3	2,88%	46	1	2,17%	1	0	0,00%	0	-	-	20	2	10,00%	37	0	0,00%
szczycieński	99	6	6,06%	72	5	6,94%	0	-	-	0	-	-	21	0	0,00%	6	1	16,67%
węgorzewski	30	5	16,67%	14	2	14,29%	2	0	0,00%	2	0	0,00%	8	3	37,50%	4	0	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

3.4.1.2. Wartość netto wskaźnika

W celu oszacowania **wartości netto**¹⁰⁴ wskaźnika *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu* w obliczeniach ujęto zarówno wartość brutto (czynniki obiektywne), jak i odpowiedzi udzielane na pytanie dotyczące wpływu projektu na zmianę sytuacji na rynku pracy (czynnik subiektywny). Odpowiedzi danego uczestnika projektu były brane pod uwagę do wyliczenia wskaźnika netto, gdy uczestnik poprawił swoją sytuację na rynku pracy i stwierdził, że projekt przyczynił się do zmiany tej sytuacji.

Wartość netto wskaźnika w podziale na PI

W związku z powyższym, wartość wskaźnika netto ogółem wyniosła **1,55%**.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że niższa wartość wskaźnika netto względem poprzednio analizowanej wartości brutto determinowana jest samą metodyką w zakresie jego obliczania.

Pytanie. dotyczące polepszenia się swojej sytuacji na rynku pracy zadawane było wyłącznie osobom, które wcześniej wskazały, że sześć miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie, zmienili pracę lub stanowisko¹⁰⁵. Sytuacja ta powoduje tym samym ograniczenie liczby respondentów, których opinie mogą być kwalifikowane do obliczeń. Jeśli więc sytuacja danego uczestnika poprawiła się znacznie i w jego opinii był to rezultat udzielonego wsparcia, ale nie zmienił on pracy lub stanowiska, nie miało to wpływu na wysokość wskaźnika netto.

Biorąc pod uwagę podział na priorytety inwestycyjne najwyższa wartość wskaźnika netto przypadła na PI 8iv (4,67%), a najniższa 8iii (0,0%) oraz 8vi (0,0%).

Tabela 58. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu”

Ogółem						
Priorytet inwestycyjny	Działanie	Próba	Wartość wskaźnika		Populacja	Ekstrapolacja na populację
			Liczba	%		
RPO WiM		2584	40	1,55%	33 131	514
8i	łącznie	819	24	2,93%	13 987	410
	10.1	741	6	0,81%	13 662	111
	10.2	78	18	23,08%	325	75
8iii	10.3	6	6	0,00%	6	0
8iv	10.4	214	10	4,67%	476	22
8v	łącznie	992	6	0,60%	7 985	48
	10.5	10	0	0,0%	204	0
	10.6	982	6	0,61%	7 781	47
8vi	10.7	553	0	0,00%	10 676	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

¹⁰⁴ Do określenia wartości brutto nie są brane pod uwagę subiektywne oceny wpływu wsparcia na zmianę sytuacji na rynku pracy, natomiast by obliczyć wartość netto w analizie odpowiedzi uwzględnia się subiektywną ocenę wpływu wsparcia.

¹⁰⁵ Wyliczenie wskaźnika na podstawie Załącznika nr 6 do Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020 – Sposób pomiaru wskaźników rezultatu długoterminowego EFS, dla których źródłem danych jest badanie ewaluacyjne

Wartość netto wskaźnika w podziale na PI i płeć

Najwyższa wartość netto wskaźnika wśród kobiet została odnotowana w ramach PI 8iv (5,43%), natomiast najniższa w ramach PI 8iii (0,00%) oraz PI 8vi (0,00%).

Z kolei wśród mężczyzn najwyższa wartość wskaźnika została odnotowana w ramach PI 8i (4,11%), natomiast najniższa – PI 8iii, 8iv i PI 8vi (wszystkie po 0,00%).

Tabela 59. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” - podział wg płci uczestników projektów

PI	Kobieta					Mężczyzna				
	Próba	Wartość wskaźnika		Populacja	Ekstrapolacja na populację	Próba	Wartość wskaźnika		Populacja	Ekstrapolacja na populację
		Liczba	%				Liczba	%		
RPO	1548	18	1,16%	20 962	243	1036	22	2,12%	12 169	258
8i	381	6	1,57%	5 709	90	438	18	4,11%	8 278	340
8iii	4	0	0,00%	4	0	2	0	0,00%	2	0
8iv	184	10	5,43%	442	24	30	0	0,00%	34	0
8v	619	2	0,32%	4 531	14	373	4	1,07%	3 454	37
8vi	360	0	0,00%	10 276	0	193	0	0,00%	401	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość netto wskaźnika w podziale na PI i poziom wykształcenia

Najwyższa wartość netto wskaźnika została osiągnięta wśród osób z wykształceniem podstawowym (4,35%), zaś najniższa ponownie wśród osób z wykształceniem niższym niż podstawowe (0,0%) oraz gimnazjalnym (0,00%).

Tabela 60. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg poziomu wykształcenia uczestników projektów

	ISCED 0			ISCED 1			ISCED 2			ISCED 3			ISCED 4			ISCED 5-8		
PI	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
RPO	2	0	0,00%	115	5	4,35%	20	0	0,00%	843	19	2,25%	192	1	0,52%	1412	15	1,06%
8i	1	0	0,00%	89	5	5,62%	11	0	0,00%	477	15	3,14%	16	0	0,00%	225	4	1,78%
8iii	0	-	-	0	-	-	0	-	-	3	0	0,00%	0	-	-	3	0	0,00%
8iv	0	-	-	0	-	-	0	-	-	28	4	14,29%	16	1	6,25%	170	5	2,94%
8v	1	0	0,00%	9	0	0,00%	7	0	0,00%	157	0	0,00%	83	0	0,00%	736	6	0,82%
8vi				17	0	0,00%	2	0	0,00%	178	0	0,00%	77	0	0,00%	278	0	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość netto wskaźnika w podziale na PI i status na rynku pracy

Analizując wartość wskaźnika netto w podziale na status uczestnika na rynku pracy należy szczególnie uwagę zwrócić na wysoką wartość wskaźnika dla osób pracujących/ prowadzących działalność na własny rachunek po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka (5,49%). Bardzo wysoką wartość wskaźnika (75%) odnotowano w przypadku osób poszukujących pracy, jednakże biorąc pod uwagę bardzo małą próbę (4 osoby) wartość wskaźnika nie przekłada się w znaczący sposób na liczbę osób w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po zakończeniu udziału w projekcie.

Najniższą wartość wskaźnika zidentyfikowano w przypadku osób, które nie podjęły żadnej nowej aktywności po zakończeniu udziału w projekcie (0,00%) oraz w przypadku osób, które podjęły pracę/ rozpoczęła prowadzenie działalności na własny rachunek.

Tabela 61. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg statusu na rynku pracy

	Osoba kontynuuje zatrudnienie			Osoba nie podjęła żadnej nowej aktywności po zakończeniu udziału w projekcie			Osoba podjęła pracę/ rozpoczęła prowadzenie działalności na własny rachunek			osoba pracująca/ prowadząca działalność na własny rachunek po przerwie związanej z urodzeniem/ wychowaniem dziecka			Osoba poszukująca pracy		
PI	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
RPO	1343	7	0,52%	15	0	0,00%	24	0	0,00%	182	10	5,49%	4	3	75,00%
8i	13	2	15,38%	1	0	0,00%	1	0	0,00%	0	-	-	4	3	75,00%
8iii	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-
8iv	3	0	0,00%	7	0	0,00%	23	0	0,00%	181	10	5,52%	0	-	-
8v	969	5	0,52%	2	0	0,00%	0	-	-	0	-	-	0	-	-
8vi	358	0	0,00%	5	0	0,00%	0	-	-	1	0	0,00%	0	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584

Wartość netto wskaźnika w podziale na PI i sytuację gospodarstwa domowego

Biorąc pod uwagę sytuację gospodarstwa domowego – najwyższą wartość wskaźnika netto odnotowano w przypadku osób o niekorzystnej sytuacji społecznej (4,94%) oraz osób z niepełnosprawnościami (5,26%). W przypadku osób, które nie charakteryzowały się niekorzystną sytuacją społeczną wartość wskaźnika oscylowała na poziomie (1,10%).

Tabela 62. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg sytuacji gospodarstwa domowego

	Osoba z niepełnosprawnościami			Osoba w innej niekorzystnej sytuacji społecznej			Pozostałe osoby		
PI	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
RPO	57	3	5,26%	263	13	4,94%	2272	25	1,10%
8i	4	3	75,00%	57	8	14,04%	759	14	1,84%
8iii	0	-	-	4	0	0,00%	2	0	0,00%
8iv	7	0	0,00%	69	5	7,25%	141	5	3,55%
8v	25	0	0,00%	130	0	0,00%	841	6	0,71%
8vi	21	0	0,00%	3	0	0,00%	529	0	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Wartość netto wskaźnika w podziale na PI i miejsce zamieszkania

Wartość wskaźnika netto w podziale na powiaty (miejsce zamieszkania uczestników projektów) została zaprezentowana w tabeli poniżej. Ze względu na stosunkowo niewielkie liczebności uczestników przypadające na poszczególne powiaty w podziale na PI, wartości te często wynoszą 0%. Warto jednak zwrócić uwagę na zbieżność w zakresie liczby mieszkańców poszczególnych powiatów i osiągniętych wskaźników brutto. Np. powiat m. Olsztyn osiągnął stosunkowo wysokie wartości wskaźnika brutto w większości PI. Należy mieć także na uwadze, że wysokie wartości wskaźnika osiągnięte przez niektóre z powiatów wynikają z niskich liczebności uczestników projektów pochodzących z danego regionu.

Tabela 63. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg powiatów

	RPO			8i			8iii			8iv			8v			8vi		
Powiat	Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika		Próba	Wartość wskaźnika	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
bartoszycki	63	2	3,17%	32	2	6,25%	0	-	-	0	-	-	26	0	0,00%	5	0	0,00%
braniewski	72	0	0,00%	62	0	0,00%	0	-	-	3	0	0,00%	5	0	0,00%	2	0	0,00%
działdowski	28	0	0,00%	10	0	0,00%	0	-	-	4	0	0,00%	14	0	0,00%	0	-	-
Elbląg	89	1	1,12%	21	0	0,00%	0	-	-	1	0	0,00%	66	1	1,52%	1	0	0,00%
elbląski	44	0	0,00%	13	0	0,00%	1	0	0,00%	5	0	0,00%	22	0	0,00%	3	0	0,00%
ełcki	141	3	2,13%	25	2	8,00%	0	-	-	24	1	4,17%	79	0	0,00%	13	0	0,00%
giżycki	125	3	2,40%	19	0	0,00%	1	0	0,00%	12	2	16,67%	29	1	3,45%	64	0	0,00%
gołdapski	43	2	4,65%	12	1	8,33%	0	-	-	1	1	100,00%	15	0	0,00%	15	0	0,00%
iławski	114	0	0,00%	29	0	0,00%	0	-	-	24	0	0,00%	48	0	0,00%	13	0	0,00%
kętrzyński	24	0	0,00%	6	0	0,00%	0	-	-	0	-	-	17	0	0,00%	1	0	0,00%
lidzbarski	37	0	0,00%	17	0	0,00%	0	-	-	1	0	0,00%	19	0	0,00%	0	-	-
mrągowski	210	2	0,95%	12	0	0,00%				8	2	25,00%	19	0	0,00%	171	0	0,00%
nidzicki	34	1	2,94%	9	1	11,11%	0	-	-	0	-	-	10	0	0,00%	15	0	0,00%
nowomiejski	50	1	2,00%	9	0	0,00%	1	0	0,00%	30	1	3,33%	10	0	0,00%	0	-	-
olecki	259	0	0,00%	244	0	0,00%	0	-	-	2	0	0,00%	10	0	0,00%	3	0	0,00%
Olsztyn	427	10	2,34%	39	5	12,82%	0	-	-	54	3	5,56%	229	2	0,87%	105	0	0,00%
olsztyński	300	9	3,00%	59	8	13,56%	0	-	-	31	0	0,00%	138	1	0,72%	72	0	0,00%
ostródzki	66	1	1,52%	21	1	4,76%	0	-	-	2	0	0,00%	39	0	0,00%	4	0	0,00%
piski	104	1	0,96%	46	0	0,00%	1	0	0,00%	0	-	-	20	1	5,00%	37	0	0,00%
szczycieński	99	3	3,03%	72	3	4,17%	0	-	-	0	-	-	21	0	0,00%	6	0	0,00%
węgorzewski	30	1	3,33%	14	1	7,14%	2	0	0,00%	2	0	0,00%	8	0	0,00%	4	0	0,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

3.4.1.3. Struktura zmian w sytuacji uczestników projektów po 6 miesiącach po opuszczeniu programu

Przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia

Niepewne zatrudnienie należy rozumieć jako zatrudnienie tymczasowe, czyli oparte na umowie o pracę na czas określony, w tym na zastępstwo, umowie na okres próbny, umowie cywilnoprawnej lub pomoc w gospodarstwie rolnym w charakterze domownika. Stabilne zatrudnienie należy rozumieć jako zatrudnienie oparte na umowie o pracę na czas nieokreślony lub samozatrudnienie.

Biorąc pod uwagę ogół uczestników projektów realizowanych w ramach OP X RPO WiM 2014-2020 1,78% osób przeszło z niepewnego do stabilnego zatrudnienia. W podziale na priorytety inwestycyjne najwyższą wartość przypadła na PI 8iv (3,74%).

Tabela 64. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy przeszli z niepewnego do stabilnego zatrudnienia

Priorytet inwestycyjny	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
8i	1,57%	1,37%	1,47%
8iii	0,00%	0,00%	0,00%
8iv	4,35%	0,00%	3,74%
8v	2,58%	1,61%	2,22%
8vi	0,83%	0,52%	0,72%
Ogółem	2,13%	1,25%	1,78%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Przejście z niepełnego do pełnego zatrudnienia

Niepełne zatrudnienie rozumiane jest jako niedobrowolne zatrudnienie w niepełnym wymiarze czasu pracy. Taka sytuacja ma miejsce wtedy, gdy osoba deklaruje, że pracuje w niepełnym wymiarze czasu, ponieważ nie może znaleźć pracy na pełen etat.

Sytuacja, w której uczestnicy projektów z zakresu X OP RPO WiM 2014-2020 przechodzili z niepełnego do pełnego zatrudnienia nie była zjawiskiem częstym. Wskaźnik w tym zakresie przyjął wartość poniżej 1% (0,19%), a w podziale na poszczególne priorytety inwestycyjne największy wpływ na jego wartość miał PI 8i (w ramach tego priorytetu 0,49% uczestników projektów przeszło na pełne zatrudnienie).

Tabela 65. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy przeszli z niepełnego do pełnego zatrudnienia

Priorytet inwestycyjny	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
8i	0,79%	0,23%	0,49%
8iii	0,00%	0,00%	0,00%
8iv	0,54%	0,00%	0,47%
8v	0,00%	0,00%	0,00%
8vi	0,00%	0,00%	0,00%
Ogółem	0,26%	0,10%	0,19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Zmiana pracy na inną, wymagającą wyższych kompetencji/umiejętności/kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością

Zmiana pracy na inną, wymagającą wyższych kompetencji/ umiejętności/ kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością kształtowała się na poziomie 1,12%, natomiast w podziale na priorytety inwestycyjne największa zmiana dotyczyła PI 8iv (2,80%) oraz PI 8i (2,08%).

Tabela 66. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy zmienili pracę na inną, wymagającą wyższych kompetencji/ umiejętności/ kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością

Priorytet inwestycyjny	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
8i	0,26%	3,65%	2,08%
8iii	0,00%	0,00%	0,00%
8iv	3,26%	0,00%	2,80%
8v	0,32%	1,07%	0,60%
8vi	0,00%	0,00%	0,00%
Ogółem	0,58%	1,93%	1,12%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Dostrzeganie innych korzystnych zmian, np. w zakresie poprawy sytuacji finansowej

Do innych, korzystnych zmian zaliczyć można m.in. awans stanowiskowy, rozumiany jako zmiana stanowiska pracy na wyższe i wiążące się z innym niż dotychczas zakresem zadań; awans finansowy, czyli zwiększenie wynagrodzenia niewynikające z przepisów prawa krajowego odnoszących się do regulowania np. wysokości stawek godzinowych i płacy minimalnej; poprawę jakości pracy; zmniejszenie zagrożenia likwidacją stanowiska pracy.

By przeanalizować inne korzystne zmiany zbadano najczęściej występujący i łatwy do zaobserwowania awans finansowy.

Uzyskane wyniki potwierdziły, że udział w projektach w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 ma znaczny wpływ na zwiększenie się otrzymywanego wynagrodzenia (zmiana po udziale w projekcie w stosunku do sytuacji sprzed udziału). Wartość ogółem badanego wskaźnika wyniosła aż 18,89%.

W podziale na priorytety inwestycyjne uwagę zwrócić należy na 8iv (32,2%) oraz na 8i (24,7%).

W przypadku analizy zmian świadczących o poprawie sytuacji na rynku pracy osób pracujących - wzrost wynagrodzenia obserwowany jest wśród największej liczby badanych. Z uwagi na fakt, iż uczestnicy projektu w większości posiadali już stabilne i pełne zatrudnienie w momencie przystąpienia do projektu, to właśnie wynagrodzenie stanowiło gratyfikację za podwyższone kwalifikacje i zdobyte nowe umiejętności.

Tabela 67. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy w wyniku uczestnictwa w projekcie osiągnęli inne korzystne zmiany (wzrost oceny wysokości wynagrodzenia)

Priorytet inwestycyjny	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
8i	23,88%	25,34%	24,66%
8iii	0,00%	0,00%	0,00%
8iv	35,33%	13,33%	32,24%
8v	17,29%	16,62%	17,04%
8vi	9,72%	6,74%	8,68%
Ogółem	19,25%	18,34%	18,89%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Niedostrzeganie zmian

Ponad połowa uczestników projektów uczestniczących w badaniu ankietowym nie dostrzegła żadnych zmian związanych ze swoją sytuacją zawodową (56,50%). Natomiast analizując zmiany ze względu na priorytet inwestycyjny, wskazać należy, iż brak zmian odnotowywany jest szczególnie często w przypadku uczestników projektów realizowanych w ramach PI 8vi (73,78%).

Tabela 68. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy mimo uczestnictwa w projekcie nie odnotowali żadnych zmian w zakresie swojej sytuacji na rynku pracy

Priorytet inwestycyjny	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
8i	48,82%	39,04%	43,59%
8iii	60,00%	50,00%	50,00%
8iv	40,22%	70,00%	44,39%
8v	58,48%	63,00%	60,18%
8vi	68,89%	82,90%	73,78%
Ogółem	56,33%	56,76%	56,50%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

Dostrzeganie zmian niekorzystnych

Analizie poddano również sytuację, gdy uczestnik, mimo udziału w projekcie, 6 miesięcy po opuszczeniu programu znajduje się w gorszej sytuacji na rynku pracy.

Odpowiedzi aż 21,52% uczestników projektu wskazują, że ich sytuacja na rynku pracy 6 miesięcy po zakończeniu uczestnictwa w projekcie pogorszyła się — sytuacja wynika przede wszystkim ze zmniejszenia wielkości wynagrodzenia. Zdecydowanie częściej pojawienie się niekorzystnych zmian wskazywali uczestnicy projektów realizowanych w ramach PI 8iii (50,00%).

Tabela 69. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy mimo uczestnictwa w projekcie odnotowali niekorzystne zmiany w swojej sytuacji na rynku pracy

Priorytet inwestycyjny	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
8i	24,67%	30,37%	27,72%
8iii	40,00%	50,00%	50,00%
8iv	16,30%	16,67%	16,36%
8v	21,32%	17,69%	19,96%
8vi	20,56%	9,84%	16,82%
Ogółem	21,45%	21,62%	21,52%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań ilościowych n= 2584.

3.4.1.4. Jakie czynniki i jak wpłynęły na ukształtowanie się zidentyfikowanej struktury oraz trwałość interwencji?

W początkowych latach wdrażania Programu na regionalnym rynku pracy zaczęły zachodzić znaczne zmiany, zarówno pozytywne - jak malejące bezrobocie i wzrost liczby przedsiębiorstw, jak również negatywne takie jak: malejąca liczba ludności czy związany z nią ujemny przyrost naturalny – w latach poprzedzających wdrażanie Programu. Zmiany te nie pozostawały bez znaczenia dla realizowanego wsparcia, wpływając na strukturę potencjalnych uczestników i charakterystykę potrzeb odbiorców wsparcia.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz w dalszym ciągu sytuacja związana z regionalnym rynkiem pracy województwa warmińsko-mazurskiego należy do najtrudniejszych na tle kraju. Procesy charakteryzujące wojewódzki rynek pracy są zbliżone pod względem dynamiki oraz charakterystyki do zmian zachodzących na terenie całego makroregionu Polski Wschodniej, gdzie „peryferyjne

położenie sprawia, że województwa: warmińsko-mazurskie, podlaskie, podkarpackie, lubelskie oraz świętokrzyskie zaliczają się do z najuboższych regionów w Polsce, jednocześnie borykając się z najtrudniejszymi w skali kraju problemami na rynku pracy (m.in. niskim wskaźnikiem zatrudnienia i wysokim wskaźnikiem bezrobocia)¹⁰⁶.

Powyższe kwestie bezpośrednio oddziaływały na zidentyfikowaną strukturę i trwałość interwencji. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt, że średnie wynagrodzenie na terenie województwa warmińsko-mazurskiego jest niższe niż średnia krajowa, stanowiąc jeden z problemów wpływających na negatywną sytuację regionu. Pomimo rosnącego wynagrodzenia, pozytywna zmiana zachodząca w regionie nie nadąża za zmianami notowanymi względem średniej krajowej. W związku z tym sytuacja w województwie wciąż wymaga wsparcia. Wpływa to m.in. na emigrację ekonomiczną mieszkańców województwa, czy problemy związane z odpowiednią podażą na rynku pracy wśród osób pożądaných przez pracodawców (specjalistów i osób wykwalifikowanych).

Dodatkowo na sytuację wśród osób zatrudnionych wpływa fakt, że pomimo wzrostu liczebności punktów żłobkowych oraz miejsc dla dzieci do lat 3 w latach 2013-2020 województwo warmińsko-mazurskie charakteryzuje się najniższymi wartościami wskaźników odnoszącymi się do dzieci w żłobkach oraz miejsc w żłobkach w relacji do liczby dzieci do lat 3. Sytuacja ta oddziałuje na ograniczoną możliwość powrotu rodziców na rynek pracy, w tym, przede wszystkim, osób młodych, do których skierowane były działania w ramach X OP.

W przypadku pozostałych osób - znaczna część mieszkańców regionu posiada już stabilne zatrudnienie, zaś specyfika wielu przedsiębiorstw uniemożliwia przyznawanie awansu w formie zmiany stanowiska na wyższe lub zmiany formy zatrudnienia. W takich przypadkach podniesienie kwalifikacji bądź kompetencji wiąże się z gratyfikacją, np. w postaci wyższego wynagrodzenia, premii, lub zmiany zakresu obowiązków i zwiększenia odpowiedzialności. W niektórych przypadkach samo podniesienie kwalifikacji stanowi o poprawie sytuacji na rynku pracy. W związku z tym – wskazane działania nie wpływają na zmianę wartości analizowanego wskaźnika, pomimo realnego wpływu na poprawę sytuacji osób pracujących.

3.4.1.5. Czy w ramach pomiaru wskaźnika rezultatu długoterminowego *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu* zidentyfikowano pozytywne lub negatywne skutki obostrzeń spowodowanych pandemią koronawirusa Covid- 19 na wynik pomiaru? Jakież?

W trakcie realizacji założeń RPO WiM 2014-2020 rozpoczęła się pandemia COVID-19, która miała silnie negatywny wpływ na społeczno-gospodarczą sytuację Polski i regionu, w tym na obszar rynku pracy. Było to widoczne m.in. we wspomnianym poziomie bezrobocia rejestrowanego. Do 2019 roku wskaźniki dotyczące bezrobocia systematycznie malały, natomiast w roku 2020 nastąpiło widoczne odwrócenie pozytywnej tendencji zmian – w porównaniu z rokiem poprzednim stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim wzrosła wówczas o 1,1 p.p.¹⁰⁷

W związku z okresowymi ograniczeniami funkcjonowania określonych podmiotów wynikających ze stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 nastąpiły tymczasowe trudności w działalności przedsiębiorstw w poszczególnych branżach, w tym zwłaszcza z branży turystycznej.

¹⁰⁶ Analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej województwa warmińsko-mazurskiego w obszarach oddziaływania Europejskiego Funduszu Społecznego, Olsztyn, grudzień 2018, str. 11.

¹⁰⁷ BDL GUS.

Trudności te nie ominęły przedsiębiorstw wspartych i/lub utworzonych w ramach interwencji X OP Programu, wpływając tym samym na strukturę i trwałość wsparcia.

Wybuch pandemii nie miał znaczącego wpływu na wartości pomiaru wskaźnika rezultatu długoterminowego *Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu*. W przypadku projektów realizowanych przed wybuchem pandemii wartość wskaźnika netto kształtowała się na poziomie 1,54%, natomiast po jej wybuchu była o 0,21 pp. wyższa.

Tabela 70. Porównanie wartości wskaźnika przed wybuchem pandemii oraz po wybuchu pandemii

	Przed wybuchem pandemii (do 2020)	Po wybuchu pandemii (od 2020)
Wartość wskaźnika brutto	6,47%	4,52%
Wartość wskaźnika netto	1,54%	1,75%
Przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia	2,27%	1,39%
Przejście z niepełnego do pełnego zatrudnienia	0,08%	0,24%
Awans w pracy lub Zmiana pracy na inną wymagającą wyższych kompetencji/umiejętności/kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością	1,29%	1,27%
Inne korzystne zmiany zidentyfikowane przez Wykonawcę	19,01%	19,90%
Niedostrzeżenie zmian	59,30%	53,62%
Niekorzystne zmiany	18,04%	23,58%
Przejście z niepewnego do stabilnego zatrudnienia	2,27%	1,39%

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy wskaźnikowej.

3.5. Optymalizacja oraz ukierunkowanie wsparcia na wzmocnienie rynku pracy w województwie warmińsko-mazurskim

3.5.1. Ukierunkowanie wsparcia w perspektywie 2021-2027

Ze względu na spadkową tendencję wskaźników dotyczących bezrobocia, rynek pracy jest otwarty na każdą osobę, która jest gotowa podjąć zatrudnienie. Powinno się kontynuować te działania, które są obecnie przeprowadzane, czyli nadal aktywizować osoby pozostające bez pracy, natomiast należy wziąć pod uwagę, że grupa która pozostała w rejestrze osób bezrobotnych stanowi osoby, które coraz trudniej zaaktywizować. W rejestrze osób bezrobotnych najczęściej pozostają osoby, które zmagają się z różnymi problemami, w tym m.in. brak odpowiednich kwalifikacji, złożona skomplikowana sytuacja prywatna. Z tego względu dla tej grupy konieczne jest dostosowanie działań w kolejnej perspektywie.

Aby lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców i przedsiębiorców. Wśród najczęściej pojawiających się odpowiedzi wśród beneficjentów wskazywano na:

- lepsze wsparcie osób pracujących (68,14%),
- lepsze wsparcie osób chcących założyć własną działalność gospodarczą (66,37%),
- lepsze wsparcie przedsiębiorców (62,83%).

Najrzadziej wskazywano na lepsze wsparcie grup defaworyzowanych (45,13%), gdyż grupa ta jest już dość mocno wspierana w ramach RPO. Wśród innych działań wskazano na wsparcie dla samotnych matek, bezrobotnych oraz młodzieży do 18 roku życia.

W celu lepszego wsparcia osób bezrobotnych należałoby w pierwszej kolejności kontynuować indywidualne doradztwo zawodowe i spotkania motywacyjne, wspierać w przekwalifikowaniu się, oraz prowadzić szkolenia zawodowe i staże. By wspomóc proces podejmowania pracy należy także

zabezpieczyć miejsca w żłobkach i przedszkolach, przydatne byłoby także zwiększenie funduszy przeznaczonych na wsparcie oraz dokładne informowanie uczestników o możliwościach, z których mogą skorzystać.

By lepiej wspierać osoby pracujące, należałoby, zdaniem beneficjentów, skupić się na wsparciu w zapewnieniu opieki nad dziećmi do lat 3, ale także nieco starszymi, uczęszczającymi do przedszkola. Potrzebne byłyby także szkolenia podnoszące kwalifikacje, które umożliwiłyby tym osobom zmianę pracy na lepszą, lepiej płatną, wymagającą większych umiejętności. Wskazywano, że wsparcie skierowane do osób pracujących powinno być bardziej elastyczne.

W celu wsparcia osób z grup defaworyzowanych konieczne jest wdrożenie kompleksowego, wieloetapowego wsparcia, zarówno w zakresie kompetencji miękkich (wzrost pewności siebie, zdolność adaptacji, radzenie sobie ze stresem), jak i twardych (szkolenia, staże, wsparcie pomostowe). Ogromnym wsparciem byłoby także zapewnienie opieki wytchnieniowej, rozwój warsztatów terapii zajęciowej (co jednak dot. bardziej OP – *Włączenie społeczne*) oraz usamodzielnianie osób z niepełnosprawnościami.

Wsparcie osób chcących założyć własną działalność gospodarczą powinno opierać się na doradztwie w zakresie prowadzenia działalności, pomocy prawnej i księgowej, dotacjach na zakup sprzętu i rozpoczęcie działalności, niższych składkach ZUS oraz w razie potrzeby szkoleniu zawodowym. Oferowane wsparcie powinno być elastyczne, dopasowane do konkretnych branż i potrzeb. By lepiej wesprzeć przedsiębiorców wskazywano na możliwość doksztalcania pracowników w miarę zmieniających się potrzeb rynku, dofinansowanie do zatrudnienia pracowników, wprowadzenie ulg i odroczeń oraz systemu preferencyjnych pożyczek, a także wsparcie prawno-księgowe.

W celu lepszego wsparcia osób powracających na rynek pracy przydatne byłoby elastyczne zatrudnienie, szkolenia doksztalcające, doradztwo zawodowe (w tym w zakresie przebranżowienia) oraz możliwość uczestniczenia w stażach zawodowych. Takie same potrzeby mają pracownicy oraz osoby zwolnione. Osobom zwolnionym konieczne byłoby także zapewnienie wsparcia psychologicznego i prawnego. By jak najlepiej wesprzeć osoby starzejące się należałoby zapewnić im dostęp do profilaktyki zdrowotnej i aktywności oraz usług wspomagających, dostosować miejsca pracy do ich możliwości, prowadzić szkolenia z zakresu obsługi komputera oraz zapewnić ochronę przed zwolnieniem.

Aby zaspokoić potrzeby uczestników w większym stopniu, należy kontynuować wsparcie w postaci dofinansowania do kursów i szkoleń. Powinny one uwzględniać zarówno nabycie, jak i poprawę kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

Do działań wspierających, które powinny zostać podjęte w związku identyfikowanymi zmianami na rynku pracy zaliczano z kolei:

- Dofinansowanie do utworzenia nowych miejsc pracy oraz doszkalania lub przekwalifikowywania pracowników;
- Promowanie idei podnoszenia kompetencji i kwalifikacji zawodowych;
- Kształcenie fachowców/zawodów deficytowych;
- Konieczne jest dalsze wspieranie właścicieli firm w podnoszeniu kwalifikacji i kompetencji swoich pracowników.

3.5.2. Optymalizacja wsparcia w perspektywie 2021-2027

Największe problemy i trudności, z którymi beneficjenci spotykali się na etapie wnioskowania o dofinansowanie w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 to:

- Nieodpowiedni opis zaplecza technicznego i kadry. Beneficjenci w opisach posługiwali się określeniami na dużym poziomie ogólności;
- Nieodpowiedni opis potrzeb i oczekiwań uczestników projektu. Beneficjenci mieli problem ze wskazaniem konkretnego opisu, dostosowanego do wsparcia, które beneficjenci planowali pozyskać. Jak wskazują eksperci powodem tego jest niepełne zapoznanie się z dokumentami konkursowymi.

System wyboru projektów prowadzi do wyboru przedsięwzięć, które umożliwiają realizację celów RPO WiM 2014-2020. Wszystkie elementy wchodzące w skład szczegółowego opisu osi priorytetowych są odpowiednio skonstruowane i nie ma potrzeby wdrażania zmian. Szczególnie, że z dokumentu nie korzystają zazwyczaj beneficjenci, którzy swoją wiedzę opierają głównie na regulaminach konkursów.

System realizacji Programu wspiera realizację interwencji, a Program adaptuje się do zmian na rynku i otwiera na kolejne grupy docelowe, takie jak m.in. ubogie osoby pracujące, czyli osoby zatrudnione na umowach krótkotrwałych, pracujących w ramach umów cywilnoprawnych, wsparcie imigrantów i reemigrantów, a także bezrobotnych mężczyzn w wieku 30-49 lat. Skuteczną interwencję wspierają szeroko pojęte działania promocyjne i konsekwentne upraszczanie procedur. Realizacja działań pozwala na elastyczne reagowanie na zmiany na rynku.

W niniejszym badaniu metoda benchmarkingowa została wykorzystana w celu porównania interwencji wdrażanej w X OP RPO WiM 2014-2020 z działaniami z zakresu zatrudnienia i rynku pracy realizowanymi w ramach następujących RPO:

- RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (OP VII Infrastruktura dla usług społecznych);
- RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (OP V Zatrudnienie);
- RPO Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020 (OP VI Rynek pracy).

Wskazane RPO charakteryzowały się wysokim udziałem wniosków o płatność w wartości dofinansowania unijnego przyznanego projektom realizowanym w ramach analizowanych OP, wysokim poziomem osiągnięcia wartości wskaźnika: „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu” oraz zbliżoną alokacją przeznaczaną na OP tożsame z X OP RPO WiM 2014-2020. Wytypowanie RPO cechujących się wysokim poziomem wdrażania interwencji i porównanie ich ze wsparciem realizowanym w X OP pozwoliło na znalezienie wykorzystywanych w ich ramach wzorcowych sposobów postępowania, które warto byłoby uwzględnić w przyszłym wsparciu w województwie warmińsko-mazurskim, tak, by zapewnić jak największą skuteczność realizacji działań.

Przedstawiona wyżej analiza benchmarkingowa powstała z wykorzystaniem analizy desk research oraz wyników przeprowadzonych wywiadów pogłębionych z przedstawicielami IZ i IP wybranych do analizy.

Zgodnie z przeprowadzonym badaniem, w RPO WiM 2014-2020 identyfikowano najwyższy udział wniosków o płatność w wartości dofinansowania unijnego przyznanego projektom realizowanym w ramach analizowanej OP (74,3%, tj. między 1,9 a 16,9 p.p. więcej niż w pozostałych analizowanych

RPO). W ewaluowanej X OP Programu wysoki był także poziom alokacji – na interwencję przeznaczono ogółem ponad 200,4 mln EUR. Wśród analizowanych RPO, wyższą alokacją cechował się tylko program województwa pomorskiego (blisko 243,5 mln EUR). Natomiast jeśli chodzi o wartość wskaźnika: „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy sześć miesięcy po opuszczeniu programu”, wartość osiągnięta w ramach uwzględnionych w analizie RPO była znacznie wyższa od wartości osiągniętej dzięki interwencji w ewaluowanej OP X RPO WiM 2014-2020 (różnice od 10,1 do 12,7 p.p.).

Wszystkie z poddanych analizie RPO miały pozytywny wpływ na wzrost zatrudnienia wśród osób pozostających bez pracy. Realizowane w ich ramach wsparcie miało także zbliżony charakter do interwencji w ramach ewaluowanej OP X RPO WiM 2014-2020. W przypadku interwencji wdrażanej w województwie łódzkim do poprawy sytuacji zatrudnienia osób pozostających bez pracy przyczyniło się głównie wsparcie outplacementowe kierowane do osób, które utraciły pracę, przewidzianych do zwolnienia lub zagrożonych zwolnieniem z przyczyn dot. zakładu pracy, w tym dzięki udostępnianiu środków na rozpoczęcie prowadzenia własnej działalności. Nie bez znaczenia było również wsparcie kierowane do osób bezrobotnych i biernych zawodowo, pozostających poza rynkiem pracy ze względu na opiekę nad dziećmi do lat 3, w tym przede wszystkim dzięki zapewnieniu opieki żłobkowej.

Podobnie w przypadku RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020, do poprawy sytuacji w regionie przyczyniła się realizacja takich działań, jak zapewnienie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz dofinansowań do zatrudnienia opieki nad osobami zależnymi. Wsparcie w tym zakresie miało umożliwić podjęcie pracy lub powrót na rynek pracy osób niepracujących z uwagi na opiekę nad dzieckiem do lat 3 lub osobą zależną. W badaniu IDI/TDI realizowanym na potrzeby benchmarkingu podkreślano jednak, że interwencja nie pozwoliła na zaspokojenie wszystkich potrzeb w tym zakresie. Pozytywny wpływ na wzrost zatrudnienia miały również działania służące aktywizacji zawodowej oraz tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy, w tym dzięki przyznaniu środków na podjęcie działalności, doposażanie stanowisk pracy czy prace interwencyjne. Wspomniane formy wsparcia stosowane były także w województwie zachodniopomorskim.

Przedstawiciele IZ i IP odpowiedzialnych za wdrażanie i kontrolę RPO Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 podkreślali, że negatywny wpływ na utrzymanie się zarówno nowopowstałych, jak i istniejących już przedsiębiorstw, miało wystąpienie pandemii COVID-19. Kryzys społeczno-gospodarczy nie wpłynął jednak na utrzymujący się od lat trend wzrostowy liczby podmiotów gospodarczych. Podobna sytuacja miała miejsce w pozostałych z analizowanych województw. Mimo trudnej sytuacji w kraju, liczba zarejestrowanych w REGON przedsiębiorstw systematycznie rosła.

Na problemy wynikające z wystąpienia pandemii COVID-19 wskazywali także respondenci zajmujący się wdrażaniem i kontrolą RPO Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2014-2020. Problemy te objawiały się spadkiem przeżywalności przedsiębiorstw oraz utratą przez nie płynności finansowej. Niższe było także zainteresowanie potencjalnych beneficjentów możliwością otrzymania wsparcia. Tym, co wyróżniało wsparcie oferowane w ramach wspomnianego RPO, było natomiast wykorzystanie instrumentu finansowego w postaci pożyczek na utworzenie działalności gospodarczej, który funkcjonował obok przyznawanych dofinansowań.

W ramach wszystkich objętych analizą RPO realizowane działania przyczyniły się także do aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo, w tym osób niepracujących ze względu na

opiekę nad dzieckiem do lat 3. Szczególną uwagę poświęcano przy tym kobietom, osobom o niskich kwalifikacjach oraz osobom z niepełnosprawnościami i po 50 roku życia.

Realizowane RPO przyczyniły się także do wzmocnienia lub nabycia kwalifikacji i kompetencji pracowników i pracodawców z sektora MŚP. Zgodnie z deklaracjami respondentów, w przypadku interwencji wdrażanej w województwie łódzkim służące tym celom wsparcie, jak szkolenia, staże czy kursy zawodowe, nie cieszyły się tak dużym zainteresowaniem jak zakładano. Zdaniem badanych wynikało to z konieczności zapewnienia efektywności zatrudnieniu po skorzystaniu ze wsparcia.

W związku z powyższym na etapie realizacji badania ewaluacyjnego nie zidentyfikowano działań służących optymalizacji wsparcia w perspektywie 2021-2027.

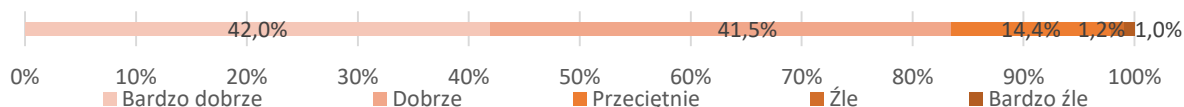
3.6. Jakość wsparcia udzielonego w ramach X OP RPO WiM 2014-2020

3.6.1. Jak uczestnicy projektów oceniają jakość udzielonego wsparcia?

Uczestnicy projektów realizowanych w ramach X OP, którzy wzięli udział w badaniu CAWI/CATI, poproszeni zostali o ocenę udziału w projekcie. Ocen dokonywano na 10-stopniowej skali, gdzie 1 oznaczało najniższą, a 10 najwyższą ocenę. Średnia ocen respondentów wyniosła 8,0. Warto podkreślić, że na oceny najniższe wskazało zaledwie dwóch respondentów.

Ogółem uczestnicy projektów, którzy wzięli udział w badaniu CAWI/CATI wysoko lub bardzo wysoko oceniali jakość efektów osiągniętych w ramach interwencji (łącznie 83,5% wskazań). Na oceny przeciętne wskazało 14,4% badanych, a na niskie i bardzo niskie zaledwie – 2,2% respondentów.

Wykres 59. Ocenia jakość efektów osiągniętych w ramach interwencji

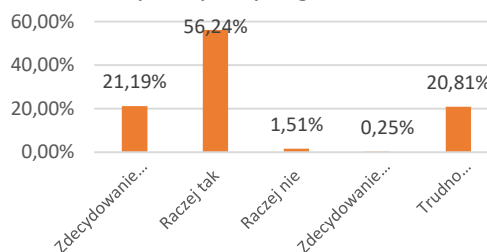

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania CAWI/CATI z uczestnikami projektów z województwa warmińsko-mazurskiego, n=3 643.

3.6.2. Jak przedsiębiorcy objęci usługami rozwojowymi oceniają jakość udzielonego wsparcia?

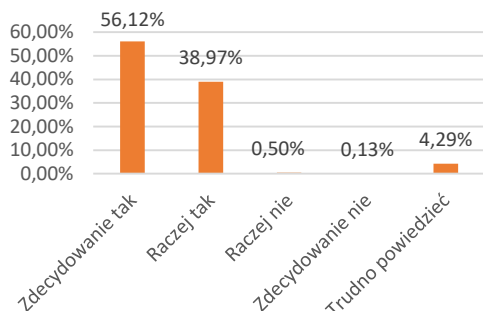
77,43% badanych stwierdziło, że usługi rozwojowe oferowane w ramach BUR są adekwatne do problemów rynku pracy województwa warmińsko-mazurskiego. Jedynie 1,76% przedsiębiorców było przeciwnego zdania. Oferowane usługi nie są adekwatne m.in. z powodu niewystarczającej pomocy, braku specjalistycznych szkoleń, zbyt małej oferty szkoleń oraz brak chętnych do podjęcia pracy. Co piąty ankietowany (20,81%) nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 60. Ocena adekwatności usług rozwojowych oferowane w ramach BUR do problemów rynku pracy regionu

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań z przedsiębiorcami objętymi usługami rozwojowymi w ramach RPO WiM 2014-2020, n=793.

Wykres 61. Ocena adekwatności usług rozwojowych oferowane w ramach BUR do potrzeb przedsiębiorstw

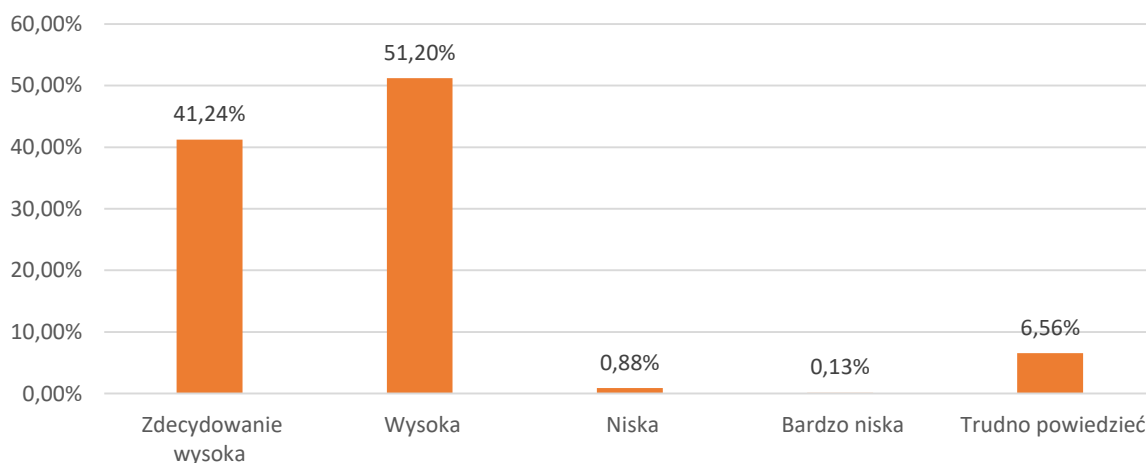

95% badanych wskazało, że usługi oferowane w ramach BUR, z których skorzystali oni lub ich pracownicy, były adekwatne do potrzeb przedsiębiorstwa. Przeciwnego zdania było jedynie 0,63% osób.

92% badanych przedsiębiorców oceniło, że jakość oferowanych w ramach BUR usług była wysoka. Jedynie 1,01% było przeciwnego zdania, zaś 6,56% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań z przedsiębiorcami objętymi usługami rozwojowymi w ramach RPO WiM 2014-2020, n=793.

Wykres 62. Jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach BUR

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań z przedsiębiorcami objętymi usługami rozwojowymi w ramach RPO WiM 2014-2020, n=793.

4. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Spadająca liczba osób bezrobotnych • Spadająca liczba osób długotrwale bezrobotnych • Spadająca liczba osób biernych zawodowo • Potencjał rozwojowy związany z RIS • Potencjał turystyczny • Doświadczenie IZ i IP we współpracy na regionalnym rynku pracy • Współpraca pomiędzy instytucjami rynku pracy • Komplementarność działań wspierających rynek pracy • Konkurencyjne kierunki w ośrodkach akademickich 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak znaczącego wpływu RPO WiM 2014-2020 na liczbę osób biernych zawodowo, ze względu na charakterystykę tych osób • Depopulacja regionu • Migracja osób młodych • Brak wykwalifikowanych pracowników, w tym dostępu do kształcenia zawodowego • Słabo rozwinięty przemysł • Zły stan infrastruktury komunikacyjnej • Peryferyjne położenie województwa • Niewystarczający system wspierania MŚP • Niewystarczająca liczba i jakość miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 • Niewystarczająca infrastruktura turystyczna • Niska jakość i konkurencyjność produktów i usług MŚP • Migracja wykwalifikowanych pracowników poza województwo • Dziedziczenie bezrobocia i negatywnych postaw życiowych • Niewystarczający zakres analiz rynku pracy
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość granicy – dostępność zasobów rynku pracy • Rozwój rynku pracy – komercyjne agencje zatrudnienia • Możliwość pozyskania zagranicznych klientów • Wykorzystanie funduszy unijnych • Rozwój znaczenia ekologii i przemysłu wykorzystującego naturalne produkty • Wsparcie PUP dla bezrobotnych • Fundusze dla Makroregionu Polski Wschodniej • Wysoki poziom zewnętrznej dostępności komunikacyjnej drogowej i kolejowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Bliskość granicy – niestabilna sytuacja polityczna • Ujemne saldo migracji • Peryferyjne traktowanie regionu • Kadencyjność działań władz lokalnych i krajowych • Niski poziom wewnętrznej dostępności komunikacyjnej • Niski poziom wynagrodzeń w relacji do innych województw wpływa na niski poziom atrakcyjności rynku pracy

Źródło: opracowanie własne.

5. Wnioski i rekomendacje

Poniższa tabela przedstawia wnioski i rekomendacje dotyczące przedmiotowego badania ewaluacyjnego.

Tabela wdrażania rekomendacji							
Rekomendacje programowe – dotyczące tylko jednego PO							
Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
1	Zachodzące na terenie województwa warmińsko-mazurskiego procesy demograficzne oraz tendencje dotyczące społeczeństwa (m.in. migracje oraz ujemny przyrost naturalny) potęgowane przez kryzys gospodarczy wywołany pandemią COVID-19 stanowi jeden z najbardziej znaczących barier rozwoju rynku pracy województwa. Ponadto zmiana miejsca zamieszkania lub pracy poza miejsce zamieszkania, w przypadku osób	Zaleca się zastosowanie bonów na zasiedlenie dla potencjalnych pracowników na wzór rozwiązań zastosowanych w ramach POWER, co umożliwi przyciągnięcie na rynek pracy większej liczby pracowników. Biorąc pod uwagę małą liczbę osób, korzystających z bonu w ramach POWER, należałoby prowadzić intensywne kampanie informacyjno-promocyjne wśród mieszkańców innych województw.	IZ/IP FE WiM 2021-2027	W przyszłej perspektywie finansowej należy przeanalizować i rozważyć możliwość wsparcia w postaci bonu na zasiedlenie dla osób w wieku 18-29 lat przy jednoczesnym intensywnym działaniu informacyjno-promocyjnym.	IV 2023	strategiczna	Rynek pracy

	<p>bezrobotnych, najczęściej zwiększa efektywność na rynku pracy. W związku z czym niezbędne jest podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem depopulacji regionu oraz nasileniem procesów emigracji. Proces ten generuje konieczność implementacji instrumentów, które będą generować migrację i reemigrację potencjalnych pracowników na teren województwa warmińsko-mazurskiego. Działania te powinny wspierać wybór regionu jako miejsca do zamieszkania oraz przeciwdziałania ponownej emigracji. (s. 33-34, 142)</p>						
2	Interwencja w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 charakteryzuje się	Rekomenduje się kontynuację wsparcia w ramach X OP RPO WiM	IZ/IP FE WiM 2021-2027	W przyszłej perspektywie finansowej w ramach wsparcia oferowanego osobom bezrobotnym, długotrwale bezrobotnym,	IV 2023	strategiczna	Rynek pracy

<p>wysokim poziomem pod względem osiągnięcia założonych wartości wskaźników (kluczowy wskaźnik: Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu został osiągnięty na poziomie 261%). Nie mniej sytuacja na regionalnym rynku pracy nadal wymaga interwencji i uzasadnia ją. Potrzeba kontynuacji działań podyktowana jest przede wszystkim oceną aktualnej sytuacji na regionalnym rynku pracy i diagnozą potrzeb poszczególnych grup docelowych oraz wyzwaniami stojącymi przed regionem i rynkiem pracy w perspektywie najbliższych lat. (s. 66-67, 111, 135-137)</p>	<p>2014-2020 kierowanego do osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, biernych zawodowo i pracujących w perspektywie finansowej 2021-2027.</p>		<p>biernym zawodowo i pracującym należy rozważyć kontynuację działań, które mają największy wpływ na zmianę sytuacji na rynku pracy. Rekomendowanymi do rozważenia formami wsparcia w ramach przyszłej perspektywy finansowej są np.: wsparcie bezzwrotne w ramach założenia własnej działalności gospodarczej; praktyki lub staże zawodowe; doradztwo zawodowe indywidualne; kursy i szkolenia mające na celu zdobycie nowych umiejętności, kompetencji i kwalifikacji; refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy; pośrednictwo pracy; czy subsydiowanie zatrudnienia w formie prac interwencyjnych.</p>				
---	---	--	---	--	--	--	--

3	Podczas badania zidentyfikowano trudności związane z rekrutacją uczestników do projektów, a także rezygnacji z udziału w projektach (m.in. w związku z następstwami pandemii COVID-19). Ponadto wielokrotnie wskazywano na zbyt okrojone działania informacyjno-promocyjne. (s. 51-54, 137-139)	Zaleca się realizację działań służących zwiększeniu zainteresowania uczestników w planowanych projektach.	IZ/IP FE WiM 2021-2027	W ramach przyszłej perspektywy finansowej należy przeanalizować stosowane dotychczas warunki uczestnictwa w projektach i rozważyć wprowadzenie ewentualnych korekt w sytuacji identyfikacji kwestii problemowych (np. w zakresie: wymagań dotyczących uczestników, przebiegu rekrutacji, przejrzystości rozpisanych wymagań dotyczących uczestników projektu takich jak: wiek/ status na rynku pracy itp.), a także rozważyć ewentualną potrzebę intensyfikacji działań informacyjno-promocyjnych dotyczących realizowanych projektów (np. działania w mediach społecznościowych, komunikaty w Internecie). Dotyczy to zarówno działań leżących w gestii IZ/IP, jak też nakładanych obowiązków na poszczególnych Beneficjentów (np. działań informacyjno-promocyjnych).	IV 2023	operacyjna	Rynek pracy
---	---	---	---------------------------	---	---------	------------	-------------

Rekomendacje pozasystemowe (zewnętrzne) – dotyczące instytucji lub obszarów zlokalizowanych poza systemem realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia (kwartał)	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
-	-	-	-	-	-	-	-

Wniosek – odniesienie do konkretnej części raportu stanowiącej uzasadnienie sformułowania danej rekomendacji z podaniem numeru strony, na której omówiono wniosek

Rekomendacja – sformułowana możliwie konkretnie i szczegółowo. W jasny sposób powinna wskazywać co należy zmienić, aby osiągnąć pożądany efekt. Należy zrezygnować z rekomendacji ogólnikowych, ponieważ takie rekomendacje często nie dają się wdrożyć lub też ocena ich faktycznego stanu wdrożenia jest niemożliwa;

Adresat rekomendacji – każdorazowo należy określić precyzyjnie adresata lub adresatów rekomendacji. Należy pamiętać, że ta sama instytucja może pełnić różne funkcje w ramach procesu realizacji polityki spójności. W takim wypadku należy uściślić adresata do poziomu umożliwiającego poprawną identyfikację

Sposób wdrożenia – opis w jaki sposób należy wdrożyć rekomendację. Powinien szczegółowo wskazywać jakie działania należy podjąć, w jakim horyzoncie czasowym oraz wskazywać ewentualne koszty tej zmiany.

Termin wdrożenia – powinien mieć formę daty dziennej odpowiadającej zakończeniu danego kwartału, czyli 31 marca, 30 czerwca, 30 września lub 31 grudnia danego roku;

Klasa rekomendacji – każdej rekomendacji należy przyznać jedną z następujących klas: rekomendacja horyzontalna, rekomendacja programowa, rekomendacja pozasystemowa (zewnętrzna). W ramach klas: horyzontalnej i programowej wyróżnia się podklasy:

- i. rekomendacja operacyjna – dotyczy kwestii wdrożeniowych programu (-ów) oraz usprawnień w tym zakresie,
- ii. rekomendacja strategiczna – dotyczy strategicznych kwestii w obszarze realizacji programu lub całej polityki spójności.

Obszar tematyczny – typ badania ze względu na obszar tematyczny, odpowiednio: metodyka badań ewaluacyjnych, polityki horyzontalne, system realizacji polityki spójności, informacja i promocja, rozwój regionalny i lokalny, innowacyjność oraz badania i rozwój, społeczeństwo informacyjne, technologie informacyjno-komunikacyjne, przedsiębiorczość, energetyka, środowisko, transport, edukacja, kultura, turystyka i rekreacja, zdrowie, rynek pracy, włączenie społeczne, sprawność administracji.

Program operacyjny – którego dotyczy. Jeśli obejmuje więcej niż jeden program, należy wpisać kategorię „więcej niż jeden program”, lub „nie dotyczy” w przypadku rekomendacji pozasystemowych;

Instytucja zlecająca badanie - należy stosować jednolite nazewnictwo według terminologii instytucji.

6. Spis tabel, wykresów, map

Tabela 1. Wykaz skrótów zastosowanych w dokumencie.....	4
Tabela 2. Struktura próby uczestników projektów, którzy zakończyli udział w projekcie	20
Tabela 3. Struktura próby metody kontrfaktycznej	20
Tabela 4. Struktura próby badania TSSI	21
Tabela 5. Stopa bezrobocia rejestrowanego w regionie w latach 2013-2020 w podziale na powiaty .	23
Tabela 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w regionie na tle Polski i pozostałych województw	23
Tabela 7. Liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 w podziale na powiaty	24
Tabela 8. Liczba zarejestrowanych w PUP osób długotrwale bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 w podziale na powiaty.	25
Tabela 9. Liczba osób pracujących według PKD w regionie w latach 2013-2020 [tys. osób].....	29
Tabela 10. Współczynnik aktywności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw	30
Tabela 11. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw.....	31
Tabela 12. Liczba ludności wg grup wiekowych w regionie w latach 2013-2020	32
Tabela 13. Liczba ludności wg grup wiekowych w województwie warmińsko-mazurskim [w tys.]	32
Tabela 14. Saldo migracji na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2013-2020.....	33
Tabela 15. Saldo migracji w regionie w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw.....	33
Tabela 16. Liczba ofert pracy na terenie województwa warmińsko-mazurskiego na tle innych województw.	34
Tabela 17. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 w podziale na powiaty	35
Tabela 18. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 na tle Polski i innych województw	37
Tabela 19. Miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie warmińsko-mazurskim	38
Tabela 20. Miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w województwie na tle innych regionów.....	38
Tabela 21. Wartość PKB (ceny bieżące) w przeliczeniu na jednego pracującego [tys. zł].....	39
Tabela 22. Wartość PKB przypadające na 1 przepracowaną godzinę [zł]	39
Tabela 23. PKB w przeliczeniu na 1 mieszkańca.....	46
Tabela 24. Poziom inflacji w regionie	46
Tabela 25. Analiza zainteresowania realizacją projektów wśród beneficjentów.....	62
Tabela 26. Analiza kluczowych wskaźników rezultatu	66
Tabela 27. Liczba osób bezrobotnych, długotrwale bezrobotnych, pracujących i biernych zawodowo objętych wsparciem – dane skumulowane za lata 2014-2020. Stan na 30 kwietnia 2021 r.	69
Tabela 28. Liczba osób z niepełnosprawnościami, osób po 50 roku życia oraz osób z niskimi kwalifikacjami objętych wsparciem – dane skumulowane za lata 2014-2020. Stan na 30.04.2021 r. .	70
Tabela 29. Zmiana liczby osób bezrobotnych w podziale na kategorie uczestników wsparcia.	70
Tabela 30. Zmiana liczby osób długotrwale bezrobotnych wg kategorii uczestników wsparcia	72
Tabela 31. Zmiana liczby osób biernych zawodowo w podziale na kategorie uczestników wsparcia..	73
Tabela 32. Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia – osoby bezrobotne.....	75
Tabela 33. Efektywność zatrudnieniowa poszczególnych form wsparcia – osoby bierne zawodowo .	76
Tabela 34. Wpływ RPO WiM 2014-2020 na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób pracujących w regionie będących w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy.	77
Tabela 35. Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób bezrobotnych	79
Tabela 36. Wpływ interwencji na poprawę sytuacji zawodowej wśród osób biernych zawodowo	80

Tabela 37. Udział osób, które potwierdziły poprawę, zdobycie nowych kwalifikacji w ogóle badanych	81
Tabela 38. Wpływ interwencji na zwiększenie dostępu do zatrudnienia (trwałego lub wysokiej jakości)	84
Tabela 39. Wpływ wsparcia podjętego w celu łagodzenia negatywnych następstw stanu epidemii związanego z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 na utrzymanie poziomu zatrudnienia w województwie	85
Tabela 40. Liczba miejsc pracy utrzymanych dzięki wsparciu w ramach RPO	86
Tabela 41. Jakość nowopowstałych miejsc pracy – odbiorcy wsparcia	92
Tabela 42. Jakość nowopowstałych miejsc pracy - przedsiębiorcy	92
Tabela 43. Korelacja wsparcia w ramach RPO z RIS – liczba przedsiębiorstw utworzonych w ramach IS.	93
Tabela 44. Korelacja wsparcia w ramach RPO z RIS – liczba miejsc pracy utworzonych w ramach IS..	93
Tabela 45. Struktura miejsc pracy utworzonych w ramach projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 – odbiorcy wsparcia	94
Tabela 46. Struktura miejsc pracy utworzonych w ramach projektów realizowanych w ramach X OP RPO WiM 2014-2020 – przedsiębiorstwa.	94
Tabela 47. Wpływ wsparcia osób objętych restrukturyzacją, reorganizacją lub zwolnionych z pracy z przyczyn zakładu pracy na zniwelowanie skutków negatywnych zmian gospodarczych	96
Tabela 48. Liczba osób zagrożonych zwolnieniem z pracy oraz osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy, które po opuszczeniu programu podjęły pracę lub kontynuowały zatrudnienie	97
Tabela 49. Jednostki chorobowe wymagające wsparcia	99
Tabela 51. Jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach BUR	103
Tabela 52. Alokacja środków ogółem na poszczególne działania OP 10 RPO WiM 2014-2020	108
Tabela 53. Ocena stosunku nakładów poniesionych na realizację poszczególnych działań (w %)	108
Tabela 54. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu”	120
Tabela 55. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” - podział wg płci uczestników projektów	121
Tabela 56. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg poziomu wykształcenia uczestników projektów	122
Tabela 57. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg sytuacji gospodarstwa domowego	123
Tabela 58. Wartość brutto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg powiatów	125
Tabela 59. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu”	126
Tabela 60. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” - podział wg płci uczestników projektów	127
Tabela 61. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg poziomu wykształcenia uczestników projektów	128
Tabela 62. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg statusu na rynku pracy	129
Tabela 63. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg sytuacji gospodarstwa domowego	129

Tabela 64. Wartość netto wskaźnika „Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy, sześć miesięcy po opuszczeniu programu” – podział wg powiatów	131
Tabela 65. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy przeszli z niepewnego do stabilnego zatrudnienia.....	132
Tabela 66. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy przeszli z niepełnego do pełnego zatrudnienia	132
Tabela 67. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy zmienili pracę na inną, wymagającą wyższych kompetencji/ umiejętności/ kwalifikacji i wiążącą się z większą odpowiedzialnością.....	133
Tabela 68. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy w wyniku uczestnictwa w projekcie osiągnęli inne korzystne zmiany (wzrost oceny wysokości wynagrodzenia)	133
Tabela 69. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy mimo uczestnictwa w projekcie nie odnotowali żadnych zmian w zakresie swojej sytuacji na rynku pracy.....	134
Tabela 70. Odsetek uczestników projektów EFS, którzy mimo uczestnictwa w projekcie odnotowali niekorzystne zmiany w swojej sytuacji na rynku pracy	134
Tabela 71. Porównanie wartości wskaźnika przed wybuchem pandemii oraz po wybuchu pandemii	136

Wykres 1. Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020.....	22
Wykres 2. Liczba zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim	24
Wykres 3. Liczba zarejestrowanych w PUP osób długotrwale bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach.....	25
Wykres 4. Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w regionie w latach 2013-2020.....	25
Wykres 5. Liczba osób długotrwale bezrobotnych nowo zarejestrowanych w PUP w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	26
Wykres 6. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020.....	26
Wykres 7. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych kobiet w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	27
Wykres 8. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych kobiet w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	27
Wykres 9. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia w województwie warmińsko-mazurskim	27
Wykres 10. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób powyżej 50 roku życia w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020.....	27
Wykres 11. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób o niskich kwalifikacjach (bez stażu pracy) w regionie w latach 2013-2020	28
Wykres 12. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób o niskich kwalifikacjach (bez stażu pracy) w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim	28
Wykres 13. Liczba zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej.....	28
Wykres 14. Udział zarejestrowanych w PUP bezrobotnych osób z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	28

Wykres 15. Liczba osób pracujących według sektorów ekonomicznych w regionie w latach 2013-2020 [tys. osób]	29
Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych wyrejestrowanych z tytułu podjęcia pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	29
Wykres 17. Współczynnik aktywności zawodowej w regionie.....	29
Wykres 18. Liczba osób aktywnych zawodowo w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób].....	30
Wykres 19. Liczba osób biernych zawodowo w regionie w latach 2013-2020 [tys. osób]	30
Wykres 20. Przyczyny bierności zawodowej w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób]	31
Wykres 21. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020.....	31
Wykres 22. Liczba ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	32
Wykres 23. Liczba osób pracujących w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób].....	33
Wykres 24. Liczba nowo utworzonych miejsc pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys.]	34
Wykres 25. Liczba zlikwidowanych miejsc pracy w regionie w latach 2013-2020 [tys.]	34
Wykres 26. Relacja powstających i likwidowanych miejsc pracy w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys.]	35
Wykres 27. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	35
Wykres 28. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w regionie w latach 2013-2020	36
Wykres 29. Podmioty gospodarki narodowej nowo zarejestrowane w REGON w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	36
Wykres 30. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1 000 ludności w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	36
Wykres 31. Udział osób prowadzących własną działalność w ogólnej liczbie osób zatrudnionych w województwie.....	37
Wykres 32. Liczba biernych zawodowo i pracujących osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020 [tys. osób].....	37
Wykres 33. Współczynnik aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami w regionie	38
Wykres 34. Udział pracujących osób z niepełnosprawnościami w ogólnej liczbie ludności osób z niepełnosprawnościami w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2013-2020	38
Wykres 35. Ocena adekwatności wsparcia świadczonego w ramach X OP	56
Wykres 36. Determinanty udziału w projektach	56
Wykres 37. Struktura form wsparcia, z których korzystali uczestnicy projektów	58
Wykres 38. Liczba umów podpisanych z beneficjentami (Stan na rok 2021)	62
Wykres 39. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.1	64
Wykres 40. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.2	64
Wykres 41. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.3	65
Wykres 42. Liczba uczestników poszczególnych form wsparcia w ramach Działania 10.4	65
Wykres 43. Odsetek osób bezrobotnych oraz biernych zawodowo wspartych w ramach poszczególnych PI X OP RPO WiM 2014-2020	78
Wykres 44. Ocena zmian sytuacji zawodowej w wyniku uczestnictwa w projekcie	78
Wykres 45. Ocena zmian, jakie zaszły w sytuacji zawodowej w wyniku uczestnictwa w projekcie	81
Wykres 46. Wpływ realizowanych projektów na mobilność zawodową	83

Wykres 47. Ocena wpływu projektu na zwiększenie dostępu do zatrudnienia wysokiej jakości	84
Wykres 48. Ocena wsparcia w ramach RPO w kontekście zwiększenia przeżywalności przedsiębiorstwa w pierwszych latach jego działalności	87
Wykres 49. Rodzaj działalności nowoutworzonych firm	88
Wykres 50. Struktura wiekowa osób zatrudnionych dzięki realizacji projektu.....	88
Wykres 51. Struktura osób zatrudnionych dzięki realizacji projektu wg grup wykształcenia	89
Wykres 52. Ocena miejsc pracy utworzonych dla osób nowozatrudnionych.....	89
Wykres 53. Odsetek osób z niepełnosprawnościami wspartych w ramach poszczególnych PI X OP RPO WiM 2014-2020.....	98
Wykres 54. Częstotliwość wykorzystywania nabytych kompetencji i kwalifikacji w funkcjonowaniu przedsiębiorstwa	102
Wykres 55. Ocena adekwatności świadczonych usług do potrzeb zawodowych	104
Wykres 56. Formy wsparcia, z jakich korzystały przedsiębiorstwa MŚP w ramach Działania 10.6	105
Wykres 57. Ocena trwałości efektów osiągniętych w ramach interwencji – uczestnicy projektu.....	109
Wykres 58. Ocena trwałości efektów osiągniętych w ramach interwencji – beneficjenci	109
Wykres 59. Ocena jakości efektów osiągniętych w ramach interwencji.....	140
Wykres 60. Ocena adekwatności usług rozwojowych oferowane w ramach BUR do problemów rynku pracy regionu.....	140
Wykres 61. Ocena adekwatności usług rozwojowych oferowane w ramach BUR do potrzeb przedsiębiorstw	141
Wykres 62. Jakość usług oferowanych przez podmioty udostępniające swoje oferty w ramach BUR.....	141
 Mapa 1. Rozkład terytorialny obrazujący liczbę osób biernych zawodowo, które zmieniły status na rynku pracy (uczestnicy badania ankietowego).	74